

**BOSNA I HERCEGOVINA
UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE**

347

Na osnovu člana 14. stav (1) alineja (vii) i člana 35. stav (2) i (3) Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 32/07, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje, na 9. sjednici, održanoj 14.04.2025. godine donio je

**ODLUKU
U VEZI ANGAŽMANA VANJSKE REVIZIJE ZA
ISPITIVANJE PRIKUPLJANJA I RASPODJELE
PRIHODA**

Član 1.

- (1) Ovom odlukom utvrđeno je da se angažuje vanjsko profesionalno tijelo da izvrši ispitivanje prikupljanja i raspodjele prihoda koju vrši Uprava za indirektno oporezivanje za godine: 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. (vanjska revizija).
- (2) Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje odlučit će o predmetu, sadržaju i obimu revizije.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužena je Uprava za indirektno oporezivanje.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i biti će objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-02-24/25
14. aprila 2025. godine
Banja Luka

Predsjedavajući UO UIO
Dr. **Srdan Amidžić**, s. r.

Na temelju članka 14. stavak (1) alineja (vii) i članka 35. stavak (2) i (3) Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 32/07, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje, na 9. sjednici održanoj 14. travnja 2025. godine, donio je

**ODLUKU
U VEZI ANGAŽIRANJA VANJSKE REVIZIJE ZA
ISPITIVANJE NAPLATE I RASPODJELE PRIHODA**

Članak 1.

- (1) Ovom odlukom utvrđeno je da se angažira vanjsko stručno tijelo da izvrši ispitivanje prikupljanja i raspodjele prihoda koju vrši Uprava za neizravno oporezivanje za godine: 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. (vanjska revizija).
- (2) Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje odlučit će o predmetu, sadržaju i opsegu revizije.

Članak 2.

Za provedbu ove Odluke zadužuje se Uprava za neizravno oporezivanje.

Članak 3.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i biti će objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-02-24/25
14. travnja 2025. godine
Banja Luka

Predsjedavajući UO UIO
Dr. **Srdan Amidžić**, v. r.

Na osnovu člana 14. stav (1) alineja (vii) i člana 35. stav (2) i (3) Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 32/07, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje, na 9. sjednici, održanoj 14.04.2025. godine donio je

ОДЛУКУ У ВЕЗИ АНГАЖМАНА ВАЊСКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА ИСПИТИВАЊЕ ПРИКУПЉАЊА И РАСПОДЈЕЛЕ ПРИХОДА

Члан 1.

- (1) Овом одлуком утврђено је да се ангажује вањско професионално тијело да изврши испитивање прикупљања и расподеле прихода коју врши Управа за indirektno oporezivanje за године: 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. и 2023. (вањска ревизија).
- (2) Управни одбор Управе за indirektno oporezivanje одлучит ће о предмету, садржају и обиму ревизије.

Члан 2.

За реализацију ове Одлуке задужена је Управа за indirektno oporezivanje.

Члан 3.

Одлука ступа на снагу даном доношења и бити ће објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-02-24/25

14. априла 2025. године

Бања Лука

Председавајући УО УИО

Др Срђан Амиџић, с. р.

348

Na osnovu člana 14. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), člana 15. stav (1) Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", broj 89/05) i člana 70. stav (2) Zakona o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08, 33/17, 46/23 i 80/23), Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje na 9. sjednici, održanoj 14.04.2025. godine, donio je

PRAVILNIK О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О ПРИМЈЕНИ ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОДАНУ ВРИЈЕДНОСТ

Члан 1.

U Pravilniku o primjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 93/05, 21/06, 60/06, 6/07, 65/10, 100/07, 35/08, 65/10, 85/17, 44/20, 47/22, 87/22 i 62/23, u daljnjem tekstu: Pravilnik) u članu 2a. (Glavni i sporedni promet) iza stava (1) dodaje se stav (2) i stav (3) koji glase:

"(2) Sporednim prometom, u smislu stava (1) ovog člana, smatra se i promet specijalnih alata, nastao između obveznika iz BiH koji je izradio ili nabavio alat i stranog lica - vlasnika alata, neovisno o načinu i momentu plaćanja od strane vlasnika alata, uz kumulativno ispunjenje sljedećih uvjeta:

- (a) da se nabavljeni specijalni alat isključivo koristi za proizvodnju dobara koja su namijenjena za izvoz, u smislu člana 27. stav (1) tačka 1) Zakona o PDV,
- (b) da se po prestanku potrebe ili uvjeta za njegovu upotrebu specijalni alat izveze iz BiH u smislu člana 27. stav (1) tačka 1) Zakona o PDV,

(c) da, u roku od osam dana od dana nabavke specijalnog alata, o nabavci i iznosu koji je za nju plaćen pismeno obavijesti upravu.

- (3) Specijalnim alatima u smislu stava (2) ovog člana smatraju se kalupi i dijelovi opreme koji su sastavni dio opreme korištene za proizvodnju dobara iz prethodnog stava."

Члан 2.

U članu 10. (Razmjena) iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

"(2) Razmjenom se, u smislu člana 4. stav (3) tačka 7) Zakona o PDV-u, ne smatra međusobna isporuka električne energije unutar distributivnog sistema, kada se ona vrši između poreznog obveznika i lica koje nije porezni obveznik koje proizvodi električnu energiju za vlastite potrebe iz obnovljivih izvora i takvom međusobnom isporukom ne postaje porezni obveznik, pri čemu lice koje nije porezni obveznik tom aktivnošću skladišti električnu energiju unutar distributivnog sistema u cilju naknadnog korištenja za vlastite potrebe."

Dosadašnji stav (2) postaje stav (3).

Члан 3.

U članu 11. (Manjak) u stavu (5) iza riječi: "obveznika" dodaje se interpunkcijski znak ", " i riječi: "koji je usklađen sa standardom u djelatnosti koju obavlja".

U stavu (9) istog člana riječi: "Sanitarne inspekcije" zamjenjuju se riječima: "nadležnog organa".

U istom članu, iza stava (9), dodaje se novi stav (10) i isti glasi:

"(10) Obveznik je dužan pismeno obavijestiti UIO najkasnije sedam dana prije planiranog uništenja dobara iz stava (9) ovog člana."

Члан 4.

U članu 13. (Davanje poklona male vrijednosti) u stavu (1) iza riječi: "dobro" dodaju se riječi: "koje nije iz proizvodno - prodajnog asortimana obveznika i".

U stavu (3) istog člana iza riječi: "periodu" dodaje se interpunkcijski znak ", " i riječi: "o čemu je obveznik dužan voditi evidenciju".

Члан 5.

U članu 21. (Mjesto oporezivanja kod obavljanja usluga) u stavu (6) mijenja se tačka d) i glasi:

"d) usluge elektronske obrade podataka i elektronski isporučene usluge koje uključuju:

- 1) Usluge iznajmljivanja prostora za skladištenje podataka i pripadajućih serverskih resursa za smještaj internetskih stranica na poslužitelju (*web hosting*), održavanje programa i opreme na daljinu;
- 2) Nabavka i stavljanje na raspolaganje softvera i njihovo ažuriranje;
- 3) Nabavka slike, teksta i informacija, kao i stavljanje na raspolaganje baza podataka;
- 4) Nabavka muzike, filmova i igara, uključujući usluge povezane sa igrama na sreću i kockanjem, te nabavka političkih, kulturnih, umjetničkih, sportskih, naučnih, zabavnih i drugih emisija i događaja i
- 5) Organiziranja podučavanja na daljinu putem interneta i slično."

U istom članu mijenja se stav (9) i glasi:

- "(9) Porezni obveznik je dužan za svaku uslugu za koju je mjesto oporezivanja prema odredbama člana 15. stav (2) tačka 4) i 5) Zakona o PDV izvan BiH, osigurati dokaz da je tu uslugu

pružio licu koje nema sjedište, stalnu adresu ili uobičajeno mjesto stanovanja u BiH."

U istom članu se iza stava (9) dodaje stav (10) koji glasi:

"(10) Dokaz iz prethodnog stava prema procjeni UIO može biti predmet dodatne provjere."

Član 6.

U članu 22. (Utvrđivanje osnovice) mijenja se stav (2) i isti glasi:

"(2) Poreznu osnovicu kod prometa usluga iz člana 9. Zakona čini tržišna vrijednost pruženih usluga, a ukoliko se tržišna vrijednost ne može utvrditi osnovicu za PDV čine ukupni troškovi poreznog obveznika koji su direktno ili indirektno vezani za pružanje te usluge."

U istom članu se, iza stava (8), dodaje stav (9) koji glasi:

"(9) Poreznu osnovicu za međusobnu isporuku električne energije prema članu 10. stav (2) Pravilnika, čini pozitivna razlika između vrijednosti električne energije isporučene od strane poreznog obveznika licu koje nije porezni obveznik i vrijednosti električne energije koju je isporučilo lice koje nije porezni obveznik tom poreznom obvezniku."

Član 7.

U članu 33. (Promet nepokretne imovine) mijenja se stav (3) i glasi:

"(3) Oslobođanje od plaćanja poreza iz člana 25. stav (1) tačka 2) Zakona odnosi se na svaki promet zemljištem uključujući promet poljoprivrednog i šumskog zemljišta, osim zemljišta na kojem se nalazi sagrađeni nepokretni objekat i zemljišta koje pripada objektu i služi njegovoj funkciji. Promet zemljištem na kojem je sagrađen nepokretni objekat oslobođen je plaćanja poreza samo ukoliko je promet tog objekta oslobođen."

Član 8.

U članu 39. (Izvoz dobara iz BiH) u stavu (3) riječi: "svaki privredni subjekt koji" zamjenjuju se riječima: "svako lice koje".

Član 9.

Član 54. mijenja se i glasi:

"Član 54.

Uvjeti za povrat PDV-a u skladu sa članom 29. stav (1) Zakona

- (1) Zahtjev za povrat PDV-a plaćenog na nabavku dobara i usluga u BiH će se ostvariti ispunjavanjem obrasca zahtjeva "CD-PDV 1", za diplomatske i međunarodne organizacije iz člana 29. stav (1) tačka 1), 2) i 3) Zakona, odnosno obrasca zahtjeva "CD-PDV 1M", za lica koja vrše nabavku dobara i usluga u okviru međunarodnih projekata pružanja pomoći iz člana 29. stav (1) tačka 4) istog zakona, koji su sastavni dio ovog pravilnika.
- (2) Zahtjevi iz stava (1) ovog člana podnose se nadležnoj organizacionoj jedinici UIO jednom mjesečno.
- (3) Zahtjevu treba biti priložen:
 - a) ispunjen obrazac "CD-PDV 2", koji je sastavni dio ovog pravilnika, za misiju i svakog člana misije koji traže povrat, ako zahtjev za povrat podnose diplomatske i međunarodne organizacije iz člana 29. stav (1) tačka 1), 2) i 3) Zakona,
 - b) original ili ovjerena kopija fakture ili drugog dokumenta (fiskalni račun i slično) koji sadrži elemente propisane članom 107. ovog pravilnika, uključujući ime i prezime, odnosno naziv podnosioca zahtjeva upisan i ovjeren od strane izdavaoca dokumenta, izuzev kopija faktura za režijske troškove koje ne moraju biti ovjerene,

- c) dokaz o plaćenju fakturi za koju se traži povrat (npr. izvod iz banke ovjeren od strane banke, izjava prodavca o izvršenom plaćanju, naznaka na računu o načinu i vrsti plaćanja računa: ako je plaćano gotovinom priložiti fiskalni račun, ako je plaćeno bankovnom karticom priložiti fiskalni račun ili isječak *pos*-trake i dr.),
 - d) dokaz o diplomatskom statusu i
 - e) kopija ugovora i podugovora iz člana 58. ovog Pravilnika na osnovu kojeg se traži povrat PDV-a sa prijevodom na jedan od službenih jezika u upotrebi u BiH, koja se prilaže samo uz prvi zahtjev za povrat.
- (4) Fature ili drugi dokumenti iz stava (3) pod b) ovog člana se prilažu redosljedom kojim su naznačene na specifikaciji obrasca "CD-PDV 2", odnosno na specifikaciji računa obrasca "CD-PDV 1M", i iste moraju biti jasno povezane sa dokazom o plaćanju. Zahtjev iz stava (1) ovog člana sa fakturama priloženim po redosljedu koji nije u skladu sa redosljedom navedenim na specifikaciji obrasca "CD-PDV 2" smatrat će se neurednim.
 - (5) Diplomatsko konzularna predstavništva ostvaruju pravo na povrat PDV-a za nabavke izvršene za službene potrebe predstavništva.
 - (6) Kod snadbijevanja dobrima i uslugama diplomatskog i konzularnog osoblja, članova međunarodnih organizacija i članova njihovih porodica povrat PDV-a se ne odobrava na nabavke sljedećeg:
 - a) duhanskih proizvoda,
 - b) alkohola i alkoholnih pića,
 - c) prehrambenih proizvoda,
 - d) obroka u restoranima i
 - e) hotelskog smještaja.
 - (7) Kod ostalog prometa izuzev onog iz stava (6) ovog člana, vrši se povrat PDV-a samo ako pojedinačna nabavka prelazi iznos od 200 KM uključujući PDV. Povrat PDV-a se ne može vršiti za dobra i usluge kupljene po zakonom propisanoj posebnoj šemi za korištena dobra, umjetnička djela, kolekcionarske predmete i antikvitete kao i predmete kupljene na aukciji.
 - (8) Ukupan iznos za povrat PDV-a osoblju diplomatskih i konzularnih predstavništava, članovima međunarodnih organizacija, te članovima njihovih porodica ne može prelaziti 1.200,00 KM za kalendarsku godinu na koju se zahtjevi za povrat odnose. Ovo ograničenje se ne primjenjuje na PDV plaćen na nabavku vozila.
 - (9) Ukoliko postoji uzajamnost (reciprocitet) između države BiH i zemlje odakle je diplomatsko konzularno predstavništvo ili član misije i članovi njegove porodice ili je to drugačije regulirano međunarodnim ugovorom, ograničenja propisana odredbama u stavovima (5), (6), (7) i (8) ovog člana se primjenjuju shodno uspostavljenom reciprocitetu, odnosno ugovoru.
 - (10) Predstavništva, organizacije ili pojedinci koji dostavljaju zahtjev za povrat osiguravaju Upravi potrebne podatke o računima koji su otvoreni u instituciji nadležnoj za obavljanje platnog prometa u BiH i na koje se može izvršiti prijenos novčanog iznosa za povrat."

Član 10.

U članu 55. (Nadležnost Uprave za provedbene propise o kontroli povrata PDV kvalificiranim misijama) mijenja se naslov člana i isti glasi: "Nadležnost Uprave za provedbene propise o kontroli povrata PDV-a po članu 29. stav (1) Zakona o PDV".

U stavu (1) istog člana iza riječi: "članove" dodaju se riječi: "i za međunarodne projekte pružanja pomoći".

Član 11.

U članu 56. (Rok za otuđenje dobara) stav (1) iza riječi: "BiH" dodaje se tekst: ", osim ako nije drugačije regulirano principom reciprociteta ili međunarodnim ugovorom".

Član 12.

Član 57. mijenja se i glasi:

"Član 57.

Ostvarivanje prava na povrat PDV-a po članu 29. stav (1) Zakona

- (1) Zahtjev za ostvarivanje prava na povrat PDV-a iz člana 54. stav (1) ovog pravilnika za diplomatske i međunarodne organizacije iz člana 29. stav (1) tačke 1), 2) i 3) Zakona o PDV-u podnosi se najkasnije u roku od 12 (dvanaest) mjeseci računajući od datuma izdavanja fakture.
- (2) Zahtjev za ostvarivanje prava na povrat PDV-a iz člana 54. stav (1) ovog pravilnika za lica koja vrše nabavku dobara i usluga u okviru međunarodnih projekata pružanja pomoći iz člana 29. stav (1) tačka 4) Zakona o PDV-u podnosi se najkasnije u roku od 24 (dvadesetčetiri) mjeseca računajući od datuma izdavanja fakture."

Član 13.

U članu 59. (Evidentiranje prometa dobara i usluga po međunarodnom ugovoru) mijenja se naslov člana i isti glasi: "Evidencija UIO o podnesenim zahtjevima i izvršenim povratima po članu 29. stav (1) Zakona o PDV".

U stavu (1) istog člana iza riječi: "pomoći" dodaje se interpunkcijski znak " , " i riječi: "diplomatsko konzularnih predstavništava, međunarodnih organizacija, članova misije i njihovih porodica".

Član 14.

U članu 66. (Vrijeme odbitka ulaznog poreza) stav (1) iza riječi: "odbija se" dodaje se riječ: "najranije".

Član 15.

Član 68. mijenja se i glasi:

"Član 68.

Odbitak ulaznog poreza za stalnu imovinu nabavljenu prije upisa u registar obveznika

- (1) Svako lice koje se prvi puta registrira kao PDV obveznik ima pravo na odbitak ulaznog poreza suglasno članu 32. Zakona o PDV za stalnu imovinu koju je nabavio ili uvezao u toku 1 (jedne) godine prije nego što je lice postalo registrirani PDV obveznik.
- (2) Pod stalnom imovinom obveznika podrazumijeva se imovina koja, prema računovodstvenim standardima podliježe obračunu amortizacije, a koju lice iz stava (1) ovog člana koristi ili će koristiti za obavljanje oporezivog prometa.
- (3) Lica iz stava (1) ovog člana, uz pisani zahtjev, dostavljaju Upravi:
 - a) specifikaciju stalne imovine na dan ulaska u sistem PDV, koja sadrži najmanje podatke o:
 - 1) vrsti,
 - 2) količinama,
 - 3) nabavnim cijenama,
 - 4) obračunatom PDV-u od strane dobavljača,
 - 5) dobavljačima, uključujući broj i datume fakture po kojima je stalna imovina nabavljena,

6) ukoliko se radi o imovini koja je uvezana od strane lica koje postaje registrirani PDV obveznik u popisu je potrebno obezbijediti podatke o obračunatom PDV-u pri uvozu te broju i datumu jedinstvenih carinskih isprava,

b) kopije fakture i drugih dokumenata na osnovu kojih je nabavka izvršena iz podtačke 5), carinskih deklaracija iz podtačke 6) stava (3) ovog člana,

c) izjavu lica o upotrebi dobara za obavljanje poslovne djelatnosti koja podliježe obračunu PDV-a.

(4) PDV na stalnu imovinu se odbija na osnovu odluke Uprave u poreznom periodu kada odluka Uprave postane izvršna.

(5) Odbitak ulaznog PDV-a iz stava (4) ovog člana priznaje se obvezniku kao porezni kredit i podliježe povratu u skladu sa članom 52. stav (3) Zakona o PDV-u."

Član 16.

U članu 79. (Plaćanje PDV-a) stav (2) mijenja se i glasi:

"(2) Iznos uplate navedene u stavu 1. ovog člana vrši se u decimalnim brojevima zaokruženim na dvije decimale."

Član 17.

U članu 80. (Pojam građevinskih radova) stav (1) u tački g) iza zatvorene zgrade dodaje se interpunkcijski znak " , " i tačka h) koja glasi:

"h) druge vrste usluga u vezi sa izgradnjom nepokretne imovine koje utiču na izvođenje građevinskih radova".

Član 18.

U članu 82. (Pojam kooperanta) mijenja se stav (1) i glasi:

"(1) Kooperant iz člana 41. i 42. Zakona je lice koje izvođaču radova isporučuje dobra i s tim u vezi vrši usluge ugradnje ili montaže tih dobara za potrebe izvođenja građevinskih radova na nepokretnoj imovini ili vrši usluge iz člana 80. ovog pravilnika koje su u vezi sa izgradnjom nepokretne imovine i time utiče na izvođenje građevinskih radova."

Član 19.

Član 96. mijenja se i glasi:

"Član 96.

Pravo na povrat PDV-a vezanog za iznos dobara od strane putnika

- (1) Pravo na povrat PDV-a iz člana 54. Zakona o PDV-u može ostvariti fizičko lice koje ima stalno mjesto prebivališta izvan Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: strani državljanin) za dobra kupljena u Bosni i Hercegovini koja, u okviru putničkog prometa, prema carinskim propisima iznosi izvan države Bosne i Hercegovine.
- (2) Prebivalištem se, u smislu stava (1) ovog člana, smatra stalno mjesto nastanjenja fizičkog lica koje je upisano u putnu ispravu (pasoš), ličnu kartu ili drugi dokument koji Bosna i Hercegovina priznaje kao ličnu identifikacionu ispravu.
- (3) U postupcima povrata PDV-a iz člana 54. Zakona o PDV-u strani državljanin prebivalište dokazuje ličnim dokumentima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Strani državljanin koji kupljena dobra u BiH nosi sa sobom u inostranstvo, pravo na povrat PDV za iznesena dobra ostvaruje na osnovu zahtjeva za povrat koji, na njegov zahtjev, popunjava obveznik - prodavac."

Član 20.

U nastavku tačke c) Poglavlja XIV Pravilnika, riječi: "kupac" i "strano lice" u određenom padežu zamjenjuje se riječima: "strani državljanin" u odgovarajućem padežu.

Član 21.

U članu 100. (Uvjeti za povrat PDV-a stranim državljanima) stav (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Prije ovjere obrasca "PDV-SL-2" Uprava za svaki obrazac koji strani državljanin daje na uvid prilikom napuštanja carinskog područja BiH dodjeljuje jedinstveni evidencioni broj, upisuje ga u odgovarajuću rubriku "PDV-SL 2" obrasca i evidentira u informacijski sistem Uprave, te utvrđuje da li:
- su podaci iz putne isprave (pasoša), lične karte ili drugog dokumenta koji Bosna i Hercegovina priznaje kao ličnu identifikacionu ispravu istovjetni podacima iz obrasca "PDV-SL-2",
 - su dobra data na uvid istovjetna sa dobrima navedenim u obrascu "PDV-SL-2" i na priloženim računima, kao i da ta dobra nisu korištena,
 - je ukupna vrijednost dobara sa PDV iskazana na obrascu "PDV-SL-2" veća od 200 (dvjesto) KM,
 - se dobra iznose prije isteka roka od tri mjeseca od dana isporuke (kupovine) u BiH i
 - je original obrasca "PDV-SL-2" ovjerio i potpisao prodavac."

Član 22.

U članu 105. (Posebna evidencija koju vodi prodavac) stav (2) tačke 1) riječi: "evidencionom broju obrasca "PDV-SL2"" zamjenjuje se riječima "jedinstvenom evidencionom broju obrasca "PDV-SL2" dodijeljenog od Uprave".

U stavu (2) tačka 2) iza riječi: "isprave" dodaju se riječi: "(pasoša), lične karte ili drugog dokumenta".

- U istom članu iza stava (2) dodaju se stav (3) i (4) koji glase:
- "(3) Podatke o izvršenim povratima po osnovu "PDV-SL 2" obrazaca za određeni porezni period prodavac je dužan da evidentira zbirno ili pojedinačno kao sastavni dio svojih evidencija o isporukama (eIsporuke) u poreznom periodu u kojem izvrši povrat PDV stranom državljaninu. Ukoliko obveznik - prodavac evidentiranje vrši zbirno dužan je obezbijediti elektronski pregled pojedinačnih povrata poreza po osnovu "PDV-SL 2" obrazaca sa podacima kao u stavu (2) ovog člana.
- (4) Jedinstveni evidencioni broj služi kao osnov za unos podataka u evidenciju iz prethodnog stava."

Član 23.

U članu 110. (Izdavanje porezne fakture u slučajevima avansnog plaćanja) stav (1) iza riječi: "usluga" briše se tekst: ", a na osnovu izvoda ovlaštene organizacije platnog prometa,".

Član 24.

U članu 132. (Prekršaji) briše se stav (2).
Dosadašnji stav (3) postaje stav (2) i u istome se, iza riječi: "iz stava 1.", briše tekst: " i 2.".

Član 25.

Prijelazne i završne odredbe

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se istekom roka od 90 (devedeset) dana od dana stupanja na snagu.

Broj 02-02-56/24
14. aprila 2025. godine
Banja Luka

Predsjedavajući
Upravnog odbora UIO
Dr. Srđan Amidžić, s. r.

CD-PDV 1 M

**ZAHTEJ ZA POVRAT PDV-a
NA PROMET DOBARA I USLUGA U OKVIRU
MEĐUNARODNIH PROJEKATA PRUŽANJA POMOĆI
(na osnovu člana 29. stav 1. tačka 4. Zakona)
za mjesec _____**

I Naziv međunarodnog ugovora: _____

Broj Službenog glasnika BiH-Međunarodni ugovori:

Broj i datum: _____

Zaključen između:

1. _____
2. _____

Vrijednost ugovora: _____

II Podugovor zaključen na osnovu međunarodnog ugovora (naziv projekta):

Broj i datum zaključivanja: _____

Zaključen između:

1. _____
2. _____

Vrijednost po podugovoru: _____

Mjesto izvođenja: _____

III Podugovor zaključen na osnovu međunarodnog ugovora (naziv projekta):

Broj i datum zaključivanja: _____

Zaključen između:

1. _____
2. _____

Vrijednost po podugovoru: _____

Mjesto izvođenja: _____

Lice koje vrši nabavke u okviru međunarodnog projekta (podnosilac zahtjeva): _____

ID Broj:

Adresa: _____

Sjedište: _____

Kontakt telefon: _____

Broj žiro-računa na koji se vrši uplata: _____

Specifikacija računa

Broj priloga	Broj računa	Datum računa	Izvođač:		Iznos računa sa PDV	Iznos PDV za koji se može ostvariti pravo
			Naziv	PDV broj		
Ukupno:						

Mjesto i datum:

Potpis i pečat podnosioca:

PDV-SL-2

Zahtjev za povrat PDV-a stranim državljanima

Naziv prodavca (Obveznik PDV-a):										Kupac (Ime i prezime):									
Identifikacioni broj:										Državljanstvo:									
Adresa:										Broj putne isprave:									
										Odredišna zemlja:									
										Adresa stalnog mjesta prebivališta:									
Mjesto:										Broj računa u banci:									

Red. br.	Datum fakture	Broj fakture	Ukupan iznos naknade bez PDV-a	Ukupan iznos PDV-a	Ukupan iznos naknade sa PDV-om
Ukupno					

- Ovaj obrazac popunjava prodavac
- Računi priloženi uz ovaj obrazac moraju biti ovjereni (pečatom) na graničnom prijelazu.
- Original obrazac, ovjeren od strane carinskog organa, potrebno je dostaviti prodavcu u roku od tri mjeseca od dana izdavanja računa
- Na zahtjev carinskog službenika kupac mora pokazati robu.

Datum popunjavanja obrasca:

MP

Potpis prodavca

Kupac ispunjava uvjete za povrat PDV-a	Kupac ne ispunjava uvjete za povrat
Datum iznošenja dobara: _____	Datum iznošenja dobara: _____
Potpis carinskog službenika _____	Potpis carinskog službenika: _____
Ovjera carinskog organa: MP	Ovjera carinskog organa: MP
Jedinstveni evidencioni broj: _____	

Datum izvršenog povrata PDV-a

Potpis podnosioca zahtjeva

Temeljem članka 14. Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), članka 15. stavak (1) Zakona o Upravi za neizravno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", broj 89/05) i članka 70. stavak (2) Zakona o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08, 33/17, 46/23 i 80/23), Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje na 9. sjednici, održanoj 14.04.2025. godine, donio je

PRAVILNIK O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O PRIMJENI ZAKONA O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Članak 1.

U Pravilniku o primjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 93/05, 21/06, 60/06, 6/07, 65/10, 100/07, 35/08, 65/10, 85/17, 44/20, 47/22, 87/22 i 62/23, u daljnjem tekstu: Pravilnik) u članku 2a. (Glavni i sporedni promet) iza stavka (1) dodaje se stavak (2) i stavak (3) koji glase:

- "(2) Sporednim prometom, u smislu stavka (1) ovoga članka, smatra se i promet specijalnih alata, nastao između obveznika iz BiH koji je izradio ili nabavio alat i strane osobe - vlasnika alata, neovisno o načinu i trenutku plaćanja od strane vlasnika alata, uz kumulativno ispunjenje sljedećih uvjeta:
- (a) da se nabavljeni specijalni alat isključivo koristi za proizvodnju dobara koja su namijenjena za izvoz, u smislu članka 27. stavak (1) točka 1) Zakona o PDV,
 - (b) da se po prestanku potrebe ili uvjeta za njegovu uporabu specijalni alat izveze iz BiH u smislu članka 27. stavak (1) točka 1) Zakona o PDV,
 - (c) da, u roku od osam dana od dana nabave specijalnog alata, o nabavi i iznosu koji je za nju plaćen pismeno obavijesti Upravu.
- (3) Specijalnim alatima u smislu stavka (2) ovoga članka smatraju se kalupi i dijelovi opreme koji su sastavni dio opreme korištene za proizvodnju dobara iz prethodnog stavka."

Članak 2.

U članku 10. (Razmjena) iza stavka (1) dodaje se novi stavak (2) koji glasi:

- "(2) Razmjenom se, u smislu članka 4. stavak (3) točka 7) Zakona o PDV-u, ne smatra međusobna isporuka električne energije unutar distributivnog sustava, kada se ona vrši između poreznog obveznika i osobe koja nije porezni obveznik koja proizvodi električnu energiju za vlastite potrebe iz obnovljivih izvora i takvom međusobnom isporukom ne postaje porezni obveznik, pri čemu osoba koja nije porezni obveznik tom aktivnošću skladišti električnu energiju unutar distributivnog sustava u cilju naknadnog korištenja za vlastite potrebe."

Dosadašnji stavak (2) postaje stavak (3).

Članak 3.

U članku 11. (Manjak) u stavku (5) iza riječi: "obveznika" dodaje se interpunkcijski znak ", " i riječi: "koji je usklađen sa standardom u djelatnosti koju obavlja".

U stavku (9) istoga članka riječi: "Sanitarne inspekcije" zamjenjuju se riječima: "nadležnog organa".

U istom članku, iza stavka (9), dodaje se novi stavak (10) i isti glasi:

"(10) Obveznik je dužan pismeno obavijestiti UNO najkasnije sedam dana prije planiranog uništenja dobara iz stavka (9) ovoga članka."

Članak 4.

U članku 13. (Davanje darova male vrijednosti) u stavku (1) iza riječi: "dobro" dodaju se riječi: "koje nije iz proizvodno - prodajnog asortimana obveznika i".

U stavku (3) istoga članka iza riječi: "razdoblju" dodaje se interpunkcijski znak ", " i riječi: "o čemu je obveznik dužan voditi evidenciju".

Članak 5.

U članku 21. (Mjesto oporezivanja kod obavljanja usluga) u stavku (6) mijenja se točka d) i glasi:

"d) usluge elektroničke obrade podataka i elektronički isporučene usluge koje uključuju:

- 1) Usluge iznajmljivanja prostora za skladištenje podataka i pripadajućih serverskih resursa za smještaj internetskih stranica na poslužitelju (*web hosting*), održavanje programa i opreme na daljinu;
- 2) Nabava i stavljanje na raspolaganje softvera i njihovo ažuriranje;
- 3) Nabava slike, teksta i informacija, kao i stavljanje na raspolaganje baza podataka;
- 4) Nabava muzike, filmova i igara, uključujući usluge povezane sa igrama na sreću i kockanjem, te nabavka političkih, kulturnih, umjetničkih, sportskih, naučnih, zabavnih i drugih emisija i događaja i
- 5) Organiziranja podučavanja na daljinu putem interneta i slično."

U istom članku mijenja se stavak (9) i glasi:

"(9) Porezni obveznik je dužan za svaku uslugu za koju je mjesto oporezivanja prema odredbama članka 15. stavak (2) točka 4) i 5) Zakona o PDV izvan BiH, osigurati dokaz da je tu uslugu pružio osobi koja nema sjedište, stalnu adresu ili uobičajeno mjesto stanovanja u BiH."

U istom članku se iza stavka (9) dodaje stavak (10) koji glasi: "(10) Dokaz iz prethodnog stavka prema procjeni UNO može biti predmet dodatne provjere."

Članak 6.

U članku 22. (Utvrđivanje osnovice) mijenja se stavak (2) i isti glasi:

"(2) Poreznu osnovicu kod prometa usluga iz članka 9. Zakona čini tržišna vrijednost pruženih usluga, a ukoliko se tržišna vrijednost ne može utvrditi osnovicu za PDV čine ukupni troškovi poreznog obveznika koji su izravno ili neizravno vezani za pružanje te usluge."

U istom članku se, iza stavka (8), dodaje stavak (9) koji glasi:

"(9) Poreznu osnovicu za međusobnu isporuku električne energije prema članku 10. stavak (2) Pravilnika, čini pozitivna razlika između vrijednosti električne energije isporučene od strane poreznog obveznika osobi koja nije porezni obveznik i vrijednosti električne energije koju je isporučila osoba koja nije porezni obveznik tom poreznom obvezniku."

Članak 7.

U članku 33. (Promet nepokretne imovine) mijenja se stavak (3) i glasi:

"(3) Oslobođanje od plaćanja poreza iz članka 25. stavak (1) točka 2) Zakona odnosi se na svaki promet zemljištem uključujući promet poljoprivrednog i šumskog zemljišta, osim zemljišta na kojem se nalazi sagrađeni nepokretni objekat i zemljišta koje pripada objektu i

služi njegovoj funkciji. Promet zemljištem na kojem je sagrađen nepokretni objekat oslobođen je plaćanja poreza samo ukoliko je promet tog objekta oslobođen."

Članak 8.

U članku 39. (Izvoz dobara iz BiH) u stavku (3) riječi: "svaki privredni subjekt koji" zamjenjuju se riječima: "svaka osoba koja".

Članak 9.

Članak 54. mijenja se i glasi:

"Članak 54.

Uvjeti za povrat PDV-a u skladu sa člankom 29. stavak (1) Zakona

- (1) Zahtjev za povrat PDV-a plaćenog na nabavu dobara i usluga u BiH će se ostvariti ispunjavanjem obrasca zahtjeva "CD-PDV 1", za diplomatske i međunarodne organizacije iz članka 29. stavak (1) točka 1), 2) i 3) Zakona, odnosno obrasca zahtjeva "CD-PDV 1M", za osobe koje vrše nabavu dobara i usluga u okviru međunarodnih projekata pružanja pomoći iz članka 29. stavak (1) točka 4) istoga zakona, koji su sastavni dio ovoga pravilnika.
- (2) Zahtjevi iz stavka (1) ovoga članka podnose se nadležnoj organizacijskoj jedinici UNO jednom mjesечно.
- (3) Zahtjevu treba biti priložen:
 - a) ispunjen obrazac "CD-PDV 2", koji je sastavni dio ovoga pravilnika, za misiju i svakog člana misije koji traže povrat, ako zahtjev za povrat podnose diplomatske i međunarodne organizacije iz članka 29. stavak (1) točka 1), 2) i 3) Zakona,
 - b) original ili ovjerena preslika računa ili drugog dokumenta (fiskalni račun i slično) koji sadrži elemente propisane člankom 107. ovoga pravilnika, uključujući ime i prezime, odnosno naziv podnositelja zahtjeva upisan i ovjeren od strane izdavatelja dokumenta, izuzev preslika računa za režijske troškove koje ne moraju biti ovjerene,
 - c) dokaz o plaćanom računu za koji se traži povrat (npr. izvod iz banke ovjeren od strane banke, izjava prodavca o izvršenom plaćanju, naznaka na računu o načinu i vrsti plaćanja računa: ako je plaćano gotovinom priložiti fiskalni račun, ako je plaćeno bankovnom karticom priložiti fiskalni račun ili isječak *pos-trake* i dr.),
 - d) dokaz o diplomatskom statusu i
 - e) preslika ugovora i podugovora iz članka 58. ovog Pravilnika temeljem kojeg se traži povrat PDV-a sa prijevodom na jedan od službenih jezika u uporabi u BiH, koja se prilaže samo uz prvi zahtjev za povrat.
- (4) Računi ili drugi dokumenti iz stavka (3) pod b) ovoga članka se prilažu redoslijedom kojim su naznačene na specifikaciji obrasca "CD-PDV 2", odnosno na specifikaciji računa obrasca "CD-PDV 1M", i iste moraju biti jasno povezane sa dokazom o plaćanju. Zahtjev iz stavka (1) ovoga članka sa fakturama priloženim po redoslijedu koji nije u skladu sa redoslijedom navedenim na specifikaciji obrasca "CD-PDV 2" smatrat će se neurednim.
- (5) Diplomatsko konzularna predstavništva ostvaruju pravo na povrat PDV-a za nabave izvršene za službene potrebe predstavništva.
- (6) Kod opskrbe dobrima i uslugama diplomatskog i konzularnog osoblja, članova međunarodnih organizacija i članova njihovih obitelji povrat PDV-a se ne odobrava na nabave sljedećeg:

- a) duhanskih proizvoda,
 - b) alkohola i alkoholnih pića,
 - c) prehrambenih proizvoda,
 - d) obroka u restoranima i
 - e) hotelskog smještaja.
- (7) Kod ostalog prometa izuzev onog iz stavka (6) ovoga članka, vrši se povrat PDV-a samo ako pojedinačna nabava prelazi iznos od 200 KM uključujući PDV. Povrat PDV-a se ne može vršiti za dobra i usluge kupljene po zakonom propisanoj posebnoj shemi za korištena dobra, umjetnička djela, kolekcionarske predmete i antikvitete kao i predmete kupljene na aukciji.
 - (8) Ukupan iznos za povrat PDV-a osoblju diplomatskih i konzularnih predstavništava, članovima međunarodnih organizacija, te članovima njihovih obitelji ne može prelaziti 1.200,00 KM za kalendarsku godinu na koju se zahtjevi za povrat odnose. Ovo ograničenje se ne primjenjuje na PDV plaćen na nabavu vozila.
 - (9) Ukoliko postoji uzajamnost (reciprocitet) između države BiH i zemlje odakle je diplomatsko konzularno predstavništvo ili član misije i članovi njegove obitelji ili je to drugačije regulirano međunarodnim ugovorom, ograničenja propisana odredbama u stavcima (5), (6), (7) i (8) ovoga članka se primjenjuju shodno uspostavljenom reciprocitetu, odnosno ugovoru.
 - (10) Predstavništva, organizacije ili pojedinci koji dostavljaju zahtjev za povrat osiguravaju Upravi potrebne podatke o računima koji su otvoreni u instituciji nadležnoj za obavljanje platnog prometa u BiH i na koje se može izvršiti prijenos novčanog iznosa za povrat."

Članak 10.

U članku 55. (Nadležnost Uprave za provedbene propise o kontroli povrata PDV kvalificiranim misijama) mijenja se naslov članka i isti glasi: "Nadležnost Uprave za provedbene propise o kontroli povrata PDV-a po članku 29. stavak (1) Zakona o PDV".

U stavku (1) istoga članka iza riječi: "članove" dodaju se riječi: "i za međunarodne projekte pružanja pomoći".

Članak 11.

U članku 56. (Rok za otuđenje dobara) stavak (1) iza riječi: "BiH" dodaje se tekst: ", osim ako nije drugačije regulirano principom reciprociteta ili međunarodnim ugovorom".

Članak 12.

Članak 57. mijenja se i glasi:

"Članak 57.

Ostvarivanje prava na povrat PDV-a po članku 29. stavak (1) Zakona

- (1) Zahtjev za ostvarivanje prava na povrat PDV-a iz članka 54. stavak (1) ovog pravilnika za diplomatske i međunarodne organizacije iz članka 29. stavak (1) točke 1), 2) i 3) Zakona o PDV-u podnosi se najkasnije u roku od 12 (dvanaest) mjeseci računajući od datuma izdavanja računa.
- (2) Zahtjev za ostvarivanje prava na povrat PDV-a iz članka 54. stavak (1) ovog pravilnika za osobe koje vrše nabavu dobara i usluga u okviru međunarodnih projekata pružanja pomoći iz članka 29. stavak (1) točka 4) Zakona o PDV-u podnosi se najkasnije u roku od 24 (dvadesetčetiri) mjeseca računajući od datuma izdavanja računa."

Članak 13.

U članku 59. (Evidentiranje prometa dobara i usluga po međunarodnom ugovoru) mijenja se naslov članka i isti glasi: "Evidencija UNO o podnesenim zahtjevima i izvršenim povratima po članku 29. stavak (1) Zakona o PDV".

U stavku (1) istoga članka iza riječi: "pomoći" dodaje se interpunkcijski znak " , " i riječi: "diplomatsko konzularnih predstavništava, međunarodnih organizacija, članova misije i njihovih obitelji".

Članak 14.

U članku 66. (Vrijeme odbitka ulaznog poreza) stavak (1) iza riječi: "odbija se" dodaje se riječ: "najranije".

Članak 15.

Članak 68. mijenja se i glasi:

"Članak 68.

Odbitak ulaznog poreza za stalnu imovinu nabavljenu prije upisa u registar obveznika

- (1) Svaka osoba koja se prvi puta registrira kao PDV obveznik ima pravo na odbitak ulaznog poreza suglasno članku 32. Zakona o PDV za stalnu imovinu koju je nabavio ili uvezao tijekom 1 (jedne) godine prije nego što je osoba postala registrirani PDV obveznik.
- (2) Pod stalnom imovinom obveznika podrazumijeva se imovina koja, prema računovodstvenim standardima podliježe obračunu amortizacije, a koju osoba iz stavka (1) ovoga članka koristi ili će koristiti za obavljanje oporezivog prometa.
- (3) Osobe iz stavka (1) ovoga članka, uz pisani zahtjev, dostavljaju Upravi:
 - a) specifikaciju stalne imovine na dan ulaska u sustav PDV, koja sadrži najmanje podatke o:
 - 1) vrsti,
 - 2) količinama,
 - 3) nabavnim cijenama,
 - 4) obračunatom PDV-u od strane dobavljača,
 - 5) dobavljačima, uključujući broj i datume računa po kojima je stalna imovina nabavljena,
 - 6) ukoliko se radi o imovini koja je uvezena od strane osobe koja postaje registrirani PDV obveznik u popisu je potrebno osigurati podatke o obračunatom PDV-u pri uvozu te broju i datumu jedinstvenih carinskih isprava,
 - b) preslike računa i drugih dokumenata temeljem kojih je nabava izvršena iz podtočke 5), carinskih deklaracija iz podtočke 6) stavka (3) ovoga članka,
 - c) izjavu osobe o uporabi dobara za obavljanje poslovne djelatnosti koja podliježe obračunu PDV-a.
- (4) PDV na stalnu imovinu se odbija temeljem odluke Uprave u poreznom razdoblju kada odluka Uprave postane izvršna.
- (5) Odbitak ulaznog PDV-a iz stavka (4) ovoga članka priznaje se obvezniku kao porezni kredit i podliježe povratu u skladu sa člankom 52. stavak (3) Zakona o PDV-u."

Članak 16.

U članku 79. (Plaćanje PDV-a) stavak (2) mijenja se i glasi:

"(2) Iznos uplate navedene u stavku 1. ovoga članka vrši se u decimalnim brojevima zaokruženim na dvije decimale."

Članak 17.

U članku 80. (Pojam građevinskih radova) stavak (1) u točki g) iza zatvorene zgrade dodaje se interpunkcijski znak " , " i točka h) koja glasi:

"h) druge vrste usluga u svezi s izgradnjom nepokretne imovine koje utiču na izvođenje građevinskih radova".

Članak 18.

U članku 82. (Pojam kooperanta) mijenja se stavak (1) i glasi:

"(1) Kooperant iz članka 41. i 42. Zakona je osoba koja izvođaču radova isporučuje dobra i s tim u svezi vrši usluge ugradnje ili montaže tih dobara za potrebe izvođenja građevinskih radova na nepokretnoj imovini ili vrši usluge iz članka 80. ovoga pravilnika koje su u svezi s izgradnjom nepokretne imovine i time utiče na izvođenje građevinskih radova."

Članak 19.

Članak 96. mijenja se i glasi:

"Članak 96.

Pravo na povrat PDV-a vezanog za iznos dobara od strane putnika

- (1) Pravo na povrat PDV-a iz članka 54. Zakona o PDV-u može ostvariti fizička osoba koja ima stalno mjesto prebivališta izvan Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: strani državljanin) za dobra kupljena u Bosni i Hercegovini koja, u okviru putničkog prometa, prema carinskim propisima iznosi izvan države Bosne i Hercegovine.
- (2) Prebivalištem se, u smislu stavka (1) ovoga članka, smatra stalno mjesto nastanjenja fizičke osobe koja je upisana u putnu ispravu (putovnicu), osobnu iskaznicu ili drugi dokument koji Bosna i Hercegovina priznaje kao ličnu identifikacijsku ispravu.
- (3) U postupcima povrata PDV-a iz članka 54. Zakona o PDV-u strani državljanin prebivalište dokazuje losobnim dokumentima iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Strani državljanin koji kupljena dobra u BiH nosi sa sobom u inozemstvo, pravo na povrat PDV za iznesena dobra ostvaruje temeljem zahtjeva za povrat koji, na njegov zahtjev, popunjava obveznik - prodavac."

Članak 20.

U nastavku točke c) Poglavlja XIV Pravilnika, riječi: "kupac" i "strana osoba" u određenom padežu zamjenjuje se riječima: "strani državljanin" u odgovarajućem padežu.

Članak 21.

U članku 100. (Uvjeti za povrat PDV-a stranim državljanima) stavak (1) mijenja se i glasi:

- "(1) Prije ovjere obrasca "PDV-SL-2" Uprava za svaki obrazac koji strani državljanin daje na uvid prilikom napuštanja carinskog područja BiH dodjeljuje jedinstveni evidencijski broj, upisuje ga u odgovarajuću rubriku "PDV-SL 2" obrasca i evidentira u informatički sustav Uprave, te utvrđuje da li:
- a) su podatci iz putne isprave (putovnice), osobne iskaznice ili drugog dokumenta koji Bosna i Hercegovina priznaje kao osobnu identifikacijsku ispravu istovjetni podacima iz obrasca "PDV-SL-2",
 - b) su dobra data na uvid istovjetna sa dobrima navedenim u obrascu "PDV-SL-2" i na priloženim računima, kao i da ta dobra nisu korištena,
 - c) je ukupna vrijednost dobara sa PDV iskazana na obrascu "PDV-SL-2" veća od 200 (dvjesto) KM,
 - d) se dobra iznose prije isteka roka od tri mjeseca od dana isporuke (kupovine) u BiH i
 - e) je original obrasca "PDV-SL-2" ovjerio i potpisao prodavac."

Članak 22.

U članku 105. (Posebna evidencija koju vodi prodavac) stavak (2) točke 1) riječi: "evidencijskom broju obrasca "PDV-SL2"" zamjenjuje se riječima "jedinstvenom evidencijskom broju obrasca "PDV-SL2" dodijeljenog od Uprave".

U stavku (2) točka 2) iza riječi: "isprave" dodaju se riječi: "(putovnice), osobne iskaznice ili drugog dokumenta".

U istom članku iza stavka (2) dodaju se stavak (3) i (4) koji glase:

- "(3) Podatke o izvršenim povratima po osnovi "PDV-SL 2" obrazaca za određeno porezno razdoblje prodavac je dužan da evidentira zbirno ili pojedinačno kao sastavni dio svojih evidencija o isporukama (eIsporuke) u poreznom razdoblju u kojem izvrši povrat PDV stranom državljaninu. Ukoliko obveznik - prodavac evidentiranje vrši zbirno dužan je osigurati elektronički pregled pojedinačnih povrata poreza po osnovi "PDV-SL 2" obrazaca sa podacima kao u stavku (2) ovoga članka.

- (4) Jedinstveni evidencijski broj služi kao osnova za unos podataka u evidenciju iz prethodnog stavka."

Članak 23.

U članku 110. (Izdavanje poreznog računa u slučajevima avansnog plaćanja) stavak (1) iza riječi: "usluga" briše se tekst: ", a temeljem izvoda ovlaštene organizacije platnog prometa,".

Članak 24.

U članku 132. (Prekršaji) briše se stavak (2).

Dosadašnji stavak (3) postaje stavak (2) i u istome se, iz riječi: "iz stavka 1.", briše tekst: " i 2.".

Članak 25.

Prijelazne i završne odredbe

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se istekom roka od 90 (devedeset) dana od dana stupanja na snagu.

Broj 02-02-56/24
14. travnja 2025. godine
Banja Luka

Predsjedatelj
Upravnog odobra UNO
Dr. **Srdan Amidžić**, v. r.

CD-PDV 1 M

**ZAHTJEV ZA POVRAT PDV-a
NA PROMET DOBARA I USLUGA U OKVIRU
MEĐUNARODNIH PROJEKATA PRUŽANJA POMOĆI
(temeljem članka 29. stavak 1. točka 4. Zakona)
za mjesec _____**

I Naziv međunarodnog ugovora: _____

Broj Službenog glasnika BiH-Međunarodni ugovori:

Broj i datum: _____

Zaključen između:

1. _____
2. _____

Vrijednost ugovora: _____

II Podugovor zaključen temeljem međunarodnog ugovora (naziv projekta):

Broj i datum zaključivanja: _____

Zaključen između:

1. _____
2. _____

Vrijednost po podugovoru: _____

Mjesto izvođenja: _____

III Podugovor zaključen temeljem međunarodnog ugovora (naziv projekta):

Broj i datum zaključivanja: _____

Zaključen između:

1. _____
2. _____

Vrijednost po podugovoru: _____

Mjesto izvođenja: _____

Osoba koja vrši nabave u okviru međunarodnog projekta (podnositelj zahtjeva): _____

ID Broj:

Adresa: _____

Sjedište: _____

Kontakt telefon:

Broj žiro-računa na koji se vrši uplata: _____

Specifikacija računa

Broj priloga	Broj računa	Datum računa	Izvođač:		Iznos računa sa PDV	Iznos PDV za koji se može ostvariti pravo
			Naziv	PDV broj		
Ukupno:						

Mjesto i datum:

Potpis i pečat podnositelja:

PDV-SL-2

Zahtjev za povrat PDV-a stranim državljanima

Naziv prodavca (Obveznik PDV-a):										Kupac (Ime i prezime):									
Identifikacijski broj:										Državljanstvo:									
										Broj putne isprave:									
Adresa:										Odredišna zemlja:									
										Adresa stalnog mjesta prebivališta:									
Mjesto:										Broj računa u banci:									

Red. br.	Datum računa	Broj računa	Ukupan iznos naknade bez PDV-a	Ukupan iznos PDV-a	Ukupan iznos naknade sa PDV-om
Ukupno					

- Ovaj obrazac popunjava prodavac
- Računi priloženi uz ovaj obrazac moraju biti ovjereni (pečatom) na graničnom prijelazu.
- Original obrazac, ovjeren od strane carinskog organa, potrebno je dostaviti prodavcu u roku od tri mjeseca od dana izdavanja računa
- Na zahtjev carinskog službenika kupac mora pokazati robu.

Datum popunjavanja obrasca:

MP

Potpis prodavca

Kupac ispunjava uvjete za povrat PDV-a	Kupac ne ispunjava uvjete za povrat
Datum iznošenja dobara: _____	Datum iznošenja dobara: _____
Potpis carinskog službenika _____	Potpis carinskog službenika: _____
Ovjera carinskog organa: MP	Ovjera carinskog organa: MP
Jedinstveni evidencijski broj: _____	

Datum izvršenog povrata PDV-a

Potpis podnosioca zahtjeva

На основу члана 14. Закона о систему индиректног опорезивања у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 44/03, 52/04, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 и 91/17), члана 15. став (1) Закона о Управи за индиректно опорезивање ("Службени гласник БиХ", број 89/05) и члана 70. став (2) Закона о порезу на додатну вриједност ("Службени гласник БиХ", бр. 9/05, 35/05, 100/08, 33/17, 46/23 и 80/23), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање на 9. сједници, одржаној дана 14.04.2025. године, донио је

ПРАВИЛНИК О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О ПРИМЈЕНИ ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОДАТУ ВРИЈЕДНОСТ

Члан 1.

У Правилнику о примјени Закона о порезу на додатну вриједност ("Службени гласник БиХ", бр. 93/05, 21/06, 60/06, 6/07, 65/10, 100/07, 35/08, 65/10, 85/17, 44/20, 47/22, 87/22 и 62/23, у даљем тексту: Правилник) у члану 2а. (Главни и споредни промети) иза става (1) додаје се став (2) и став (3) који гласе:

"(2) Споредним прометом, у смислу става (1) овог члана, сматра се и промет специјалних алата, настао између обвезника из БиХ који је израдио или набавио алат и страног лица - власника алата, независно о начину и моменту плаћања од стране власника алата, уз кумулативно испуњење следећих услова:

- (а) да се набављени специјални алат искључиво користи за производњу добара која су намијењена за извоз, у смислу члана 27. став (1) тачка 1) Закона о ПДВ,
 - (б) да се по престанку потребе или услова за његову употребу специјални алат изведе из БиХ у смислу члана 27. став (1) тачка 1) Закона о ПДВ,
 - (с) да, у року од осам дана од дана набавке специјалног алата, о набавци и износу који је за њу плаћен писмено обавијести Управу.
- (3) Специјалним алатима у смислу става (2) овог члана сматрају се калупи и дијелови опреме који су саставни дио опреме коришћене за производњу добара из претходног става."

Члан 2.

У члану 10. (Размјена) иза става (1) додаје се нови став (2) који гласи:

"(2) Размјеном се, у смислу члана 4. став (3) тачка 7) Закона о ПДВ-у, не сматра међусобна испорука електричне енергије унутар дистрибутивног система, када се она врши између пореског обвезника и лица које није порески обвезник које производи електричну енергију за властите потребе из обновљивих извора и таквом међусобном испоруком не постаје порески обвезник, при чему лице које није порески обвезник том активношћу складишти електричну енергију унутар дистрибутивног система у циљу накнадног кориштења за властите потребе."

Досадашњи став (2) постаје став (3).

Члан 3.

У члану 11. (Мањак) у ставу (5) иза ријечи: "обвезника" додаје се интерпункцијски знак ", " и ријечи: "који је усклађен са стандардом у дјелатности коју обавља".

У ставу (9) истог члана ријечи: "Санитарне инспекције" замјењују се ријечима: "надлежног органа".

У истом члану, иза става (9), додаје се нови став (10) и исти гласи:

"(10) Обвезник је дужан писмено обавијестити УИО најкасније седам дана прије планираног уништења добара из става (9) овог члана."

Члан 4.

У члану 13. (Давање поклона мале вриједности) у ставу (1) иза ријечи: "добро" додају се ријечи: "које није из производно - продајног асортимана обвезника и".

У ставу (3) истог члана иза ријечи: "периоду" додаје се интерпункцијски знак ", " и ријечи: "о чему је обвезник дужан водити евиденцију".

Члан 5.

У члану 21. (Мјесто опорезивања код обављања услуга) у ставу (6) мијења се тачка д) и гласи:

"д) услуге електронске обраде података и електронски испоручене услуге које укључују:

- 1) Услуге изнајмљивања простора за складиштење података и припадајућих серверских ресурса за смјештај интернетских страница на послужитељу (*web hosting*), одржавање програма и опреме на даљину;
- 2) Набавка и стављање на располагање софтвера и њихово ажурирање;
- 3) Набавка слике, текста и информација, као и стављање на располагање база података;
- 4) Набавка музике, филмова и игара, укључујући услуге повезане са играма на срећу и коцкањем, те набавка политичких, културних, умјетничких, спортских, научних, забавних и других емисија и догађаја и
- 5) Организовања подучавања на даљину путем интернета и слично."

У истом члану мијења се став (9) и гласи:

"(9) Порески обвезник је дужан за сваку услугу за коју је мјесто опорезивања према одредбама члана 15. став (2) тачка 4) и 5) Закона о ПДВ изван БиХ, обезбиједити доказ да је ту услугу пружио лицу које нема сједиште, сталну адресу или уобичајено мјесто становања у БиХ."

У истом члану се иза става (9) додаје став (10) који гласи: "(10) Доказ из претходног става према процјени УИО може бити предмет додатне провјере."

Члан 6.

У члану 22. (Утврђивање основице) мијења се став (2) и исти гласи:

"(2) Пореску основицу код промета услуга из члана 9. Закона чини тржишна вриједност пружених услуга, а уколико се тржишна вриједност не може утврдити основицу за ПДВ чине укупни трошкови пореског обвезника који су директно или индиректно везани за пружање те услуге."

У истом члану се, иза става (8), додаје став (9) који гласи:

"(9) Пореску основицу за међусобну испоруку електричне енергије према члану 10. став (2) Правилника, чини позитивна разлика између вриједности електричне енергије испоручене од стране пореског обвезника лицу које није порески обвезник и вриједности електричне енергије коју је испоручило лице које није порески обвезник том пореском обвезнику."

Члан 7.

У члану 33. (Промет непокретне имовине) мијења се став (3) и гласи:

"(3) Ослобађање од плаћања пореза из члана 25. став (1) тачка 2) Закона односи се на сваки промет земљиштем укључујући промет пољопривредног и шумског земљишта, осим земљишта на којем се налази саграђени непокретни објекат и земљишта које припада објекту и служи његовој функцији. Промет земљиштем на којем је саграђен непокретни објекат ослобођен је плаћања пореза само уколико је промет тог објекта ослобођен."

Члан 8.

У члану 39. (Извоз добара из БиХ) у ставу (3) ријечи: "сваки привредни субјект који" замјењују се ријечима: "свако лице које".

Члан 9.

Члан 54. мијења се и гласи:

"Члан 54.

Услови за поврат ПДВ-а у складу са чланом 29.

став (1) Закона

- (1) Захтјев за поврат ПДВ-а плаћеног на набавку добара и услуга у БиХ ће се остварити испуњавањем обрасца захтјева "ЦД-ПДВ 1", за дипломатске и међународне организације из члана 29. став (1) тачка 1), 2) и 3) Закона, односно обрасца захтјева "ЦД-ПДВ 1М", за лица која врше набавку добара и услуга у оквиру међународних пројеката пружања помоћи из члана 29. став (1) тачка 4) истог закона, који су саставни дио овог правилника.
- (2) Захтјеви из става (1) овог члана подносе се надлежној организационој јединици УИО једном мјесечно.
- (3) Захтјеву треба бити приложен:
 - а) испуњен образац "ЦД-ПДВ 2", који је саставни дио овог правилника, за мисију и сваког члана мисије који траже поврат, ако захтјев за поврат подносе дипломатске и међународне организације из члана 29. став (1) тачка 1), 2) и 3) Закона,
 - б) оригинал или овјерена копија фактуре или другог документа (фискални рачун и слично) који садржи елементе прописане чланом 107. овог правилника, укључујући име и презиме, односно назив подносиоца захтјева уписан и овјерен од стране издаваоца документа, изузев копија фактура за режијске трошкове које не морају бити овјерене,
 - ц) доказ о плаћеној фактури за коју се тражи поврат (нпр. извод из банке овјерен од стране банке, изјава продавца о извршеном плаћању, назнака на рачуну о начину и врсти плаћања рачуна: ако је плаћано готовином приложити фискални рачун, ако је плаћено банковном картицом приложити фискални рачун или исјечак *pos*-траке и др.),
 - д) доказ о дипломатском статусу и
 - е) копија уговора и подуговора из члана 58. овог Правилника на основу којег се тражи поврат ПДВ-а са преводом на један од службених језика у употреби у БиХ, која се прилаже само уз први захтјев за поврат.
- (4) Фактуре или други документи из става (3) под б) овог члана се прилажу редосљедом којим су назначене на спецификацији обрасца "ЦД-ПДВ 2", односно на спецификацији рачуна обрасца "ЦД-ПДВ 1М", и исте морају бити јасно повезане са доказом о плаћању. Захтјев из става (1) овог члана са фактурама приложеним по редослиједу који није у складу са редослиједом

наведеним на спецификацији обрасца "ЦД-ПДВ 2" сматраће се неуредним.

- (5) Дипломатско конзуларна представништва остварују право на поврат ПДВ-а за набавке извршене за службене потребе представништва.
- (6) Код снадбијевања добрима и услугама дипломатског и конзуларног особља, чланова међународних организација и чланова њихових породица поврат ПДВ-а се не одобрава на набавке сљедећег:
 - а) дуванских производа,
 - б) алкохола и алкохолних пића,
 - с) прехранбених производа,
 - д) оброка у ресторанима и
 - е) хотелског смјештаја.
- (7) Код осталог промета изузев оног из става (6) овог члана, врши се поврат ПДВ-а само ако појединачна набавка прелази износ од 200 КМ укључујући ПДВ. Поврат ПДВ-а се не може вршити за добра и услуге купљене по законом прописаној посебној шеми за кориштена добра, умјетничка дјела, колекционарске предмете и антиквитете као и предмете купљене на аукцији.
- (8) Укупан износ за поврат ПДВ-а особљу дипломатских и конзуларних представништава, члановима међународних организација, те члановима њихових породица не може прелазити 1.200,00 КМ за календарску годину на коју се захтјеви за поврат односе. Ово ограничење се не примјењује на ПДВ плаћен на набавку возила.
- (9) Уколико постоји узајамност (реципроцитет) између државе БиХ и земље одакле је дипломатско конзуларно представништво или члан мисије и чланови његове породице или је то другачије регулисано међународним уговором, ограничења прописана одредбама у ставовима (5), (6), (7) и (8) овог члана се примјењују сходно успостављеном реципроцитету, односно уговору.
- (10) Представништва, организације или појединци који достављају захтјев за поврат осигуравају Управи потребне податке о рачунима који су отворени у институцији надлежној за обављање платног промета у БиХ и на које се може извршити пренос новчаног износа за поврат."

Члан 10.

У члану 55. (Надлежност Управе за проведене прописе о контроли поврата ПДВ квалификованим мисијама) мијења се наслов члана и исти гласи: "Надлежност Управе за проведене прописе о контроли поврата ПДВ-а по члану 29. став (1) Закона о ПДВ".

У ставу (1) истог члана иза ријечи: "чланове" додају се ријечи: "и за међународне пројекте пружања помоћи".

Члан 11.

У члану 56. (Рок за отуђење добара) став (1) иза ријечи: "БиХ" додаје се текст: ", осим ако није другачије регулисано принципом реципроцитета или међународним уговором".

Члан 12.

Члан 57. мијења се и гласи:

"Члан 57.

Остваривање права на поврат ПДВ-а по члану 29.

став (1) Закона

- (1) Захтјев за остваривање права на поврат ПДВ-а из члана 54. став (1) овог правилника за дипломатске и међународне организације из члана 29. став (1) тачке 1), 2) и 3) Закона о ПДВ-у подноси се најкасније у року од 12 (дванаест) мјесеци рачунајући од датума издавања фактуре.

- (2) Захтјев за остваривање права на поврат ПДВ-а из члана 54. став (1) овог правилника за лица која врше набавку добара и услуга у оквиру међународних пројеката пружања помоћи из члана 29. став (1) тачка 4) Закона о ПДВ-у подноси се најкасније у року од 24 (двадесетчетири) мјесеца рачунајући од датума издавања фактуре."

Члан 13.

У члану 59. (Евидентирање промета добара и услуга по међународном уговору) мијења се наслов члана и исти гласи: "Евиденција УИО о поднесеним захтјевима и извршеним повратима по члану 29. став (1) Закона о ПДВ".

У ставу (1) истог члана иза ријечи: "помоћи" додаје се интерпункцијски знак ", " и ријечи: "дипломатско конзуларних представништава, међународних организација, чланова мисије и њихових породица".

Члан 14.

У члану 66. (Вријеме одбитка улазног пореза) став (1) иза ријечи: "одбија се" додаје се ријеч: "најраније".

Члан 15.

Члан 68. мијења се и гласи:

"Члан 68.

Одбитак улазног пореза за сталну имовину набављену прије уписа у регистар обвезника

- (1) Свако лице које се први пута региструје као ПДВ обвезник има право на одбитак улазног пореза сагласно члану 32. Закона о ПДВ за сталну имовину коју је набавио или увезао у току 1 (једне) године прије него што је лице постало регистровани ПДВ обвезник.
- (2) Под сталном имовином обвезника подразумева се имовина која, према рачуноводственим стандардима подлијеже обрачуна амортизације, а коју лице из става (1) овог члана користи или ће користити за обављање опорезивог промета.
- (3) Лица из става (1) овог члана, уз писани захтјев, достављају Управи:
 - а) спецификацију сталне имовине на дан уласка у систем ПДВ, која садржи најмање податке о:
 - 1) врсти,
 - 2) количинама,
 - 3) набавним цијенама,
 - 4) обрачунатом ПДВ-у од стране добављача,
 - 5) добављачима, укључујући број и датуме фактура по којима је стална имовина набављена,
 - б) уколико се ради о имовини која је увезена од стране лица које постаје регистровани ПДВ обвезник у попису је потребно обезбиједити податке о обрачунатом ПДВ-у при увозу те броју и датуму јединствених царинских исправа,
 - в) копије фактура и других докумената на основу којих је набавка извршена из подтачке 5), царинских декларација из подтачке 6) става (3) овог члана,
 - г) изјаву лица о употреби добара за обављање пословне дјелатности која подлијеже обрачуна ПДВ-а.
- (4) ПДВ на сталну имовину се одбија на основу одлуке Управе у пореском периоду када одлука Управе постане извршна.

- (5) Одбитак улазног ПДВ-а из става (4) овог члана признаје се обвезнику као порески кредит и подлијеже поврату у складу са чланом 52. став (3) Закона о ПДВ-у.

Члан 16.

У члану 79. (Плаћање ПДВ-а) став (2) мијења се и гласи: "(2) Износ уплате наведене у ставу 1. овог члана врши се у децималним бројевима заокруженим на двије децимале."

Члан 17.

У члану 80. (Појам грађевинских радова) став (1) у тачки г) иза затворене заграде додаје се интерпункцијски знак ", " и тачка х) која гласи:

"х) друге врсте услуга у вези са изградњом непокретне имовине које утичу на извођење грађевинских радова".

Члан 18.

У члану 82. (Појам кооперанта) мијења се став (1) и гласи:

"(1) Кооперант из члана 41. и 42. Закона је лице које извођачу радова испоручује добра и с тим у вези врши услуге уградње или монтаже тих добара за потребе извођења грађевинских радова на непокретној имовини или врши услуге из члана 80. овог правилника које су у вези са изградњом непокретне имовине и тиме утиче на извођење грађевинских радова."

Члан 19.

Члан 96. мијења се и гласи:

"Члан 96.

Право на поврат ПДВ-а везаног за износ добара од стране путника

- (1) Право на поврат ПДВ-а из члана 54. Закона о ПДВ-у може остварити физичко лице које има стално мјесто пребивалишта изван Босне и Херцеговине (у даљем тексту: страни држављанин) за добра купљена у Босни и Херцеговини која, у оквиру путничког промета, према царинским прописима износи изван државе Босне и Херцеговине.
- (2) Пребивалиштем се, у смислу става (1) овог члана, сматра стално мјесто настањења физичког лица које је уписано у путну исправу (пасош), личну карту или други документ који Босна и Херцеговина признаје као личну идентификациону исправу.
- (3) У поступцима поврата ПДВ-а из члана 54. Закона о ПДВ-у страни држављанин пребивалиште доказује личним документима из става (2) овог члана.
- (4) Страни држављанин који купљена добра у БиХ носи са собом у иностранство, право на поврат ПДВ за изнесена добра остварује на основу захтјева за поврат који, на његов захтјев, попуњава обвезник - продавац."

Члан 20.

У наставку тачке ц) Поглавља XIV Правилника, ријечи: "купац" и "страно лице" у одређеном падежу замјењује се ријечима: "страни држављанин" у одговарајућем падежу.

Члан 21.

У члану 100. (Услови за поврат ПДВ-а страним држављанима) став (1) мијења се и гласи:

"(1) Прије овјере обрасца "ПДВ-СЛ-2" Управа за сваки образац који страни држављанин даје на увид приликом напуштања царинског подручја БиХ додјељује јединствени евиденциони број, уписује га у одговарајућу рубрику "ПДВ-

СЛ 2" обрасца и евидентира у информациони систем Управе, те утврђује да ли:

- a) су подаци из путне исправе (пасоша), личне карте или другог документа који Босна и Херцеговина признаје као личну идентификациону исправу истовјетни подацима из обрасца "ПДВ-СЛ-2",
- b) су добра дата на увид истовјетна са добрима наведеним у обрасцу "ПДВ-СЛ-2" и на приложеним рачунима, као и да та добра нису коришћена,
- c) је укупна вриједност добара са ПДВ исказана на обрасцу "ПДВ-СЛ-2" већа од 200 (двјесто) КМ,
- d) се добра износе прије истека рока од три мјесеца од дана испоруке (куповине) у БиХ и
- e) је оригинал обрасца "ПДВ-СЛ-2" овјерио и потписао продавац."

Члан 22.

У члану 105. (Посебна евиденција коју води продавац став (2) тачке 1) ријечи: "евиденционом броју обрасца "ПДВ-СЛ2"" замјењује се ријечима "јединственом евиденционом броју обрасца "ПДВ-СЛ2" додијеленог од Управе".

У ставу (2) тачка 2) иза ријечи: "исправе" додају се ријечи: "(пасоша), личне карте или другог документа".

У истом члану иза става (2) додају се став (3) и (4) који гласе:

- "(3) Податке о извршеним повратима по основу "ПДВ-СЛ 2" образаца за одређени порески период продавац је дужан да евидентира збирно или

појединачно као саставни дио својих евиденција о испорукама (еИспоруке) у пореском периоду у којем изврши поврат ПДВ страном држављанину. Уколико обвезник - продавац евидентирање врши збирно дужан је обезбиједити електронски преглед појединачних поврата пореза по основу "ПДВ-СЛ 2" образаца са подацима као у ставу (2) овог члана.

(4) Јединствени евиденциони број служи као основ за унос података у евиденцију из претходног става."

Члан 23.

У члану 110. (Издавање порезне фактуре у случајевима авансног плаћања) став (1) иза ријечи: "услуга" брише се текст: ", а на основу извода овлашћене организације платног промета,".

Члан 24.

У члану 132. (Прекршаји) брише се став (2).

Досадашњи став (3) постаје став (2) и у истој се, из ријечи: "из става 1.", брише текст: " и 2.".

Члан 25.

Прелазне и завршне одредбе

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењује се истеком рока од 90 (деведесет) дана од дана ступања на снагу.

Број 02-02-56/24
14. априла 2025. године
Бања Лука

Председавајући
Управног одбора УИО
Др Срђан Амиџић, с. р.

ЦД-ПДВ 1 М

**ЗАХТЈЕВ ЗА ПОВРАТ ПДВ-а
НА ПРОМЕТ ДОБАРА И УСЛУГА У ОКВИРУ
МЕЂУНАРОДНИХ ПРОЈЕКТА ПРУЖАЊА ПОМОЋИ
(на основу члана 29. став 1. тачка 4. Закона)
за мјесец _____**

I Назив међународног уговора: _____

Број Службеног гласника БиХ-Међународни уговори:

Број и датум: _____

Закључен између:

1. _____

2. _____

Вриједност уговора: _____

II Подуговор закључен на основу међународног уговора (назив пројекта):

Број и датум закључивања: _____

Закључен између:

1. _____

2. _____

Вриједност по подуговору: _____

Мјесто извођења: _____

III Подуговор закључен на основу међународног уговора (назив пројекта):

Број и датум закључивања: _____

Закључен између:

1. _____

2. _____

Вриједност по подуговору: _____

Мјесто извођења: _____

Лице које врши набавке у оквиру међународног пројекта (подносилац захтјева): _____

ИД Број:

Адреса: _____

Сједиште: _____

Контакт телефон: _____

Број жиро-рачуна на који се врши уплата: _____

Спецификација рачуна

Број прилога	Број рачуна	Датум рачуна	Извођач:		Износ рачуна са ПДВ	Износ ПДВ за који се може остварити право на поврат
			Назив	ПДВ број		
Укупно:						

Мјесто и датум:

Потпис и печат подносиоца:

ПДВ-СЛ-2

Захтјев за поврат ПДВ-а страним држављанима

Назив продавца (Обвезник ПДВ-а):										Купац (Име и презиме):									
Идентификациони број:										Држављанство:									
										Број путне исправе:									
Адреса:										Одредишна земља:									
										Адреса сталног мјеста пребивалишта:									
Мјесто:										Број рачуна у банци:									

Ред. бр.	Датум фактуре	Број фактуре	Укупан износ накнаде без ПДВ-а	Укупан износ ПДВ-а	Укупан износ накнаде са ПДВ-ом
Укупно					

- Овај образац попуњава продавац
- Рачуни приложени уз овај образац морају бити овјерени (печатом) на граничном прелазу
- Оригинал образац, овјерен од стране царинског органа, потребно је доставити продавцу у року од три мјесеца од дана издавања рачуна
- На захтјев царинског службеника купац мора показати робу.

Датум попуњавања обрасца:

МП

Потпис продавца

Купац испуњава услове за поврат ПДВ-а		Купац не испуњава услове за поврат	
Датум изношења добара: _____		Датум изношења добара: _____	
Потпис царинског службеника _____		Потпис царинског службеника: _____	
Овјера царинског органа: МП		Овјера царинског органа: МП	
Јединствени евиденциони број:			

Датум извршеног поврата ПДВ-а

Потпис подносиоца захтјева

**KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE****349**

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka d), a u vezi sa čl. 12., 14., 16. i 18. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Pavgord d.o.o. Foča, Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, podnesenoj dana 12.08.2024. godine pod brojem: UP-05-26-1-020-1/24, na 23. (dvadesettrećoj) sjednici održanoj dana 26.02.2025. godine, donijelo je

RJEŠENJE

1. Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija na tržištu proizvodnje i prodaje rude boksit u Bosni i Hercegovini, koja nastaje sticanjem većinskog paketa dionica privrednog subjekta Pavgord d.o.o. Foča u privrednom subjektu Boksit a.d. Milići.
2. Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
3. Obavezuje se privredni subjekt Pavgord d.o.o. Foča da plati administrativnu taksu na Rješenje u iznosu od 5.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
4. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je, dana 12.08.2024. godine pod brojem: UP-05-26-1-020-1/24, zaprimilo Prijavu namjere koncentracije (u daljem tekstu: Prijava) privrednog subjekta Pavgord d.o.o. Foča, Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, koja se tiče sticanja većinskog paketa dionica u privrednom subjektu Boksit a.d. Milići, u smislu člana 12. stav (1) tačka b) pod 1) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) - (u daljem tekstu: Zakon).

Konkurencijsko vijeće je nakon uvida u zaprimljenu Prijavu, dana 06.09.2024. godine pod brojem: UP-05-26-1-020-2/24, Podnosiocu prijave uputilo zahtjev za uređenjem iste, na način da se dostavi pripadajuća punomoć, u skladu sa relevantnom zakonskom regulativom, te je istim aktom Podnosiocu prijave ukazano da Prijava mora sadržavati sve podatke navedene u čl. 9. i 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracije privrednih subjekata ("Službeni glasnik BiH", br. 34/10), kao i da se jasno moraju označiti podaci koji predstavljaju službenu tajnu, u skladu sa članom 38. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", 48/05, 76/07 i 80/09).

Podnosilac prijave je dostavio traženu punomoć, podneskom broj: UP-05-26-1-020-3/24 zaprimljenim dana 19.09.2024. godine, kao i dopunu Prijave, podneskom broj: UP-05-26-1-020-4/24 zaprimljenim dana 30.09.2024. godine.

Dopuna Prijave je izvršena i dodatnim podnescima zaprimljenim pod brojevima: UP-05-26-1-020-5/24 dana 07.10.2024. godine, UP-05-26-1-020-7/24 dana 28.10.2024. godine, UP-05-26-1-020-8/24 dana 28.10.2024. godine, UP-05-26-1-020-11/24 dana 07.11.2024. godine, UP-05-26-1-020-16/24 dana 06.01.2025. godine, UP-05-26-1-020-18/24 dana 03.02.2025. godine i UP-05-26-1-020-24/24 dana 24.02.2025. godine.

Uvidom u podnesenu Prijavu, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće:

Privredni subjekt Pavgord d.o.o. podnosi Prijavu na osnovu člana 16. stav (2) Zakona o konkurenciji, u roku propisanom članom 16. stav (1) Zakona o konkurenciji.

Podnosilac Prijave je naveo da ne postoji namjera podnošenja zahtjeva ili prijave za ocjenu koncentracije iz ove Prijave izvan teritorije Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa članom 16. stav (4) Zakona, dana 11.11.2024. godine u dnevnim novinama "Nezavisne novine", objavilo Obavještenje o podnesenoj prijavi koncentracije (akt broj: UP-05-26-1-020-9/24 od 07.11.2024. godine. godine)-(u daljem tekstu: Obavještenje), u kojem su prikazani podaci o namjeravanoj koncentraciji, te su pozvani svi zainteresovani privredni subjekti koji djeluju na navedenom relevantnom tržištu, kao i na drugim tržištima na kojima bi predmetna koncentracija mogla imati efekat, te druge institucije ili udruženja koje imaju relevantna saznanja o navedenim tržištima, da mogu dostaviti pisane primjedbe i mišljenja.

U Odnosu na naprijed navedeno Obavještenje, Konkurencijsko vijeće nije zaprimilo primjedbe, mišljenja ili eventualne komentare.

Konkurencijsko vijeće je u smislu člana 30. stav (3) Zakona, izdalo Potvrdu o kompletnoj i urednoj prijavi broj: UP-05-26-1-020-20/24 dana 25.02.2025. godine.

1. Učesnici koncentracije

Učesnici koncentracije su privredni subjekti Pavgord d.o.o. Foča, Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, kao Podnosilac prijave i Boksit a.d. Milići, Trg rudara 1, 75446 Milići, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, kao Ciljno društvo transakcije.

1.1. Privredni subjekt Pavgord d.o.o. Foča (Podnosilac prijave)

Privredni subjekt Društvo za unutrašnju i spoljnu trgovinu, transport, turizam, zanatstvo i lične usluge "Pavgord" d.o.o. Foča, skraćeni naziv firme: Pavgord d.o.o. Foča, sa sjedištem na adresi Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, registrovano pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod matičnim brojem: RU-1-436-00, sa temeljnim upisanim kapitalom od 5.001,00 KM.

Osnivač i vlasnik privrednog subjekta Pavgord d.o.o., sa 100% učešća u kapitalu je fizičko lice, Gordana Pavlović.

Pretežne registrovane djelatnosti privrednog subjekta Pavgord d.o.o. su testerisanje i blanjanje drveta (proizvodnja rezane građe), impregnacija drveta, dok pored tih djelatnosti privredni subjekt Pavgord d.o.o. aktivno posluje i ostvaruje prihode u sljedećim granama: gradnja poslovnih i stambenih objekata, transport, trgovina i ostale djelatnosti.

Povezana društva u kojima privredni subjekt Pavgord ima 10% ili više udjela u osnovnom kapitalu ili 10% ili više prava glasa su:

- NRMU d.o.o., Baljevo Polje bb, Miljevina, Foča, registrovan pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod RU -1-1957-00, sa 80% vlasničkog udjela i pretežnim djelatnostima - vađenje lignita (mrkog uglja);
- Magličić d.o.o., Petra Kočića 1, Foča, registrovan pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod RU -1-424-00, sa 100% vlasničkog udjela i pretežnim djelatnostima - ostale pomoćne djelatnosti u prevozu;
- Alumina d.o.o., Karakaj bb, Zvornik, registrovan pri Okružnom privrednom sudu u Bijeljini pod RU-1-436-00, sa 100% vlasničkog udjela i pretežnim djelatnostima - vađenje ostalih ruda obojenih metala;
- AR FORCE PROJECT d.o.o. Foča, Ul. Petra Kočića br. 1, Foča, registrovan pri Okružnom sudu u Trebinju pod RU -1-436-00 sa 100% vlasničkog udjela i pretežnim djelatnostima - savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje (povezano društvo privrednog subjekta Pavgord d.o.o. počev od dana 30.08.2024. godine kada je isti upisan kao osnivač).

Vlasnik privrednog subjekta Pavgord d.o.o., fizičko lice Gordan Pavlović, pored 100% vlasništva u privrednom subjektu Pavgord, ujedno je i 100% vlasnik sljedećih privrednih subjekata:

- EG ENERGOGROUP d.o.o. Petra Kočića 1, Foča registrovan pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod brojem: 62-01-0004-22 sa 100% vlasničkog udjela (pretežne djelatnosti - arhitektonske djelatnosti);
- SRBINJE PUTEVI d.o.o. Baljevo polje bb, Foča registrovan pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod RU -1-792-00 sa 100% vlasničkog udjela (pretežne djelatnosti - izgradnja puteva i autoputeva) i
- Nova Alumina d.o.o. Karakaj 105-e, Zvornik registrovan pri Okružnom privrednom sudu u Bijeljini pod brojem: 59-01-0061-23 sa 100% vlasničkog udjela (pretežne djelatnosti - proizvodnja aluminija).

1.2. Boksit a.d. (Ciljno društvo)

Privredni subjekt Akcionarsko društvo Boksit a.d., skraćeni naziv Boksit a.d. sa sjedištem na adresi Trg rudara 1, 75446 Milići, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina je društvo ograničene odgovornosti registrovano pri Okružnom privrednom sudu u Istočnom Sarajevu pod matičnim brojem: 89-02-0003-10 (1-800), sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od 23.787.671, KM.

Vlasničku strukturu privrednog subjekta Boksit a.d. prije predmetne transakcije čine dioničari predstavljeni u Tabeli br. 1:

Tabela br. 1

R.b.	Privredni subjekt	Vlasnički udio (%)
1.	Pavgord d.o.o. Foča	29,983
2.	Respect Plus d.o.o. Banja Luka	18,717
3.	MG Mind	18,619
4.	PREF AD Banja Luka	8,794
5.	Fond za restituciju RS AD Banja Luka	4,484
6.	Aktiva Invest d.o.o. Banja Luka	4,203
7.	Ostali dioničari	3,227
UKUPNO		100

Izvor: Podaci iz Prijave i Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka

Vlasničku strukturu privrednog subjekta Boksit a.d. nakon provođenja predmetne transakcije čine dioničari predstavljeni u Tabeli br. 2.:

Tabela br. 2

R.b.	Privredni subjekt	Vlasnički udio (%)
1.	Pavgord d.o.o. Foča	87,905
2.	Pehar Dario	0,458
3.	Raiffeisen Bank d.d. BiH - Kastodi	0,345
4.	Pilindavić Vladimir	0,197
5.	Koval Vladimir	0,115
6.	ZIF FORTUNA FOND d.d.	0,109
7.	Ostali dioničari	10,871
UKUPNO		100

Izvor: Podaci iz Prijave i Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka

Privredni subjekt Boksit a.d. se bavi površinskom i podzemnom eksploatacijom rude boksit koja se koristi za proizvodnju glinice, proizvodnju cementa, može se koristiti za izradu materijala otpornih na vatru, zatim u glinenoj i hemiskoj industriji. Također, privredni subjekt Boksit a.d. Milići se bavi uslugom prevoza rude do krajnjih korisnika.

(..)¹

U Prijavi se navodi da je privredni subjekt Alumina d.o.o. Zvornik jedini kupac rude boksit koju eksploatira privredni subjekt Boksit a.d.

Privredni subjekt Boksit a.d. nema povezanih društava.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u provođenju postupka ocjene dopuštenosti koncentracije primijenilo odredbe Zakona, Odluke o

načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10) i Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", broj 18/06 i 34/10).

3. Pravni osnov i oblik koncentracije

Kao pravni osnov ove koncentracije, u smislu člana 30. stav (1) tačka a) Zakona i člana 9. tačka f) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijumima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata, navodi se Obavještenje o sticanju dionica od dana 25.07.2024. godine (objavljeno u dnevnim novinama "Glas Srpske" i na zvaničnoj web stranici Banjalučke berze), čime je ispunjena zakonska obaveza i pokrenuta dalja procedura za sticanje kontrole nad emitentom, nakon što je u postupku kupovine dionica na Banjalučkoj berzi, privredni subjekt Pavgord d.o.o. Foča stekao 9.880.813 dionica privrednog subjekta Boksit a.d. Milići, prilikom čega je povećao svoje vlasništvo za 41,537538%, odnosno postao je većinski vlasnik sa ukupno 71,520949% dionica, s obzirom da je prije preuzimanja posjedovao 29.983410% dionica u privrednom subjektu Boksit a.d. Milići.

Nakon preuzimanja navednog paketa dionica i objave Obavještenja, s obzirom na to da je privredni subjekt Pavgord d.o.o. postao vlasnik više od 30% dionica sa pravom glasa, prema Zakonu o preuzimanju akcionarskih društava ("Službeni glasnik RS", br. 65/08, 92/09, 59/13 i 19/19), za privredni subjekt Pavgord d.o.o. je nastupila obaveza da objavi javnu ponudu za preuzimanje preostalih akcija koje nisu pod teretom, a koje daju pravo glasa u Skupštini emitenta.

Javna ponuda za preuzimanje preostalih dionica je započela dana 20.08.2024. godine i bila otvorena do dana 19.09.2024. godine. Tokom trajanja ponude, vlasnici akcija su imali priliku da deponuju svoje dionice i prodaju ih privrednom subjektu Pavgord d.o.o. Foča. U tom periodu, ukupno je deponovano 3.897.564 dionica, što predstavlja 16,384807% od ukupnog broja dionica sa pravom glasa u Skupštini emitenta.

Po isteku roka za podnošenje ponuda, privredni subjekt Pavgord d.o.o. Foča je izvršio isplatu i preuzeo deponovane akcije, u skladu sa zakonskim obavezama i rokovima. Time je obezbijeđeno da svi dioničari koji su željeli da prodaju svoje dionice, to i učine pod uslovima javne ponude, nakon čega je privredni subjekt Pavgord d.o.o. Foča postao vlasnik ukupno 20.910.732 dionica privrednog subjekta Boksit a.d. Milići, što predstavlja 87,905756% (87,91%) od ukupnog broja dionica, odnosno ukupnog broja glasova u Skupštini emitenta.

Prema naprijed navedenom, Pravni oblik koncentracije predstavlja sticanje kontrole jednog privrednog subjekta nad drugim kupovinom većine dionica, u smislu člana 12. stav (1) tačka b) podtačka 1) Zakona.

4. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije privrednih subjekata, u smislu člana 14. stav (1) tačke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskom tržištu iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udio učesnika koncentracije na relevantnom tržištu veći od 40,0%.

U skladu sa članom 2. stav (1) tačka b) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijumima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata, učesnici koncentracije sa sjedištem i prebivalištem u Bosni i Hercegovini obavezni su prijaviti namjera-

¹ (..)* - Podatak predstavlja poslovnu tajnu

vanu koncentraciju ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 14. stav (1) tačka b) Zakona.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata, učesnika namjeravane koncentracije, na dan 31.12.2023. godine, su prikazani u Tabeli br. 3.:

Tabela br. 3

	Pavgorđ d.o.o. Foča	Boksit a.d. Milići
BiH	(..) KM*	(..) KM
Svijet	(..) KM*	(..) KM
Ukupno:	(..) KM	(..) KM

Izvor: Podaci iz prijave

*Prikazani prihod obuhvata i prihode povezanih lica Podnosioca prijave

Prema navedenim podacima (Tabela 3.) privredni subjekti učesnici koncentracije ispunjavaju uslove ukupnog godišnjeg prihoda, iz člana 14. stav (1) tačka b) Zakona.

5. Relevantno tržište koncentracije

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta u proizvodnom smislu, relevantno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Prema članu 3. stav (3) Zakona, relevantno geografsko tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda i/ili usluga pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim relevantnim geografskim tržištima.

Podnosilac prijave, s obzirom na registrovanu djelatnost Ciljnog društva – vađenje ostalih ruda obojenih metala, te dodatne djelatnosti površinske i podzemne eksploatacije rude boksit i usluga prijevoza rude do krajnjih kupaca, predlaže da relevantno tržište u proizvodnom smislu bude definisano kao tržište proizvodnje i prodaje rude boksit, prilikom čega se navodi da Podnosilac prijave nije prisutan na navedenom tržištu, odnosno da nema preklapanja djelatnosti.

Kao relevantno tržište u geografskom smislu, utvrđuje se teritorija Bosne i Hercegovine, s obzirom da na istom djeluju glavni konkurenti Ciljnog društva, odnosno na činjenicu da su pored Ciljnog društva, dobavljači privrednog subjekta Alumina d.o.o. Zvornik, kao jedinog kupca Ciljnog društva, privredni subjekti koji se bave eksploatacijom rude boksit i nalaze se na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine (Rudnik boksita Srebrenica, Rudnik boksita Jajce, Rudnik boksita Posušje).

Slijedom navedenog, kao relevantno tržište predmetne koncentracije Konkurencijsko vijeće je odredilo tržište proizvodnje i prodaje rude boksit na teritoriji Bosne i Hercegovine.

5.1. Analiza relevantnog tržišta

Podaci koji se odnose na učesnike koncentracije i konkurente koji posluju na relevantnom tržištu proizvodnje i prodaje rude boksit na teritoriji Bosne i Hercegovine u 2023. godini, a prema ukupno količini proizvedene i prodane rude boksit na relevantnom tržištu, prikazani su u Tabeli br. 4:

Tabela br.4

R.b.	Privredni subjekt	Količina proizvedene i prodane rude boksita u tonama	%
1.	(..)	(..)	(..)
2.	(..)	(..)	(..)
3.	(..)	(..)	(..)
4.	(..)	(..)	(..)
5.	(..)	(..)	(..)
6.	(..)	(..)	(..)
7.	(..)	(..)	(..)
8.	(..)	(..)	(..)
9.	(..)	(..)	(..)
UKUPNO		(..)	100

Izvor: Podaci iz Prijave

Analizom dostavljenih podataka i procjenom namjeravane koncentracije, u smislu člana 17. Zakona, ocjenjuje se da provođenjem koncentracije neće doći do promjene dosadašnje strukture relevantnog tržišta jer Podnosilac koncentracije nije aktivan na tržištu na kojem posluje Ciljno društvo, odnosno nema horizontalnog preklapanja njenih učesnika.

6. Ocjena predmetne koncentracije

Kao što je navedeno u tački 5.1. ovog Rješenja, provođenje predmetne koncentracije ne može imati uticaj na relevantno tržište i njegovu strukturu iz razloga jer Podnosilac koncentracije nije aktivan na tržištu na kojem posluje Ciljno društvo, nema horizontalnog preklapanja njenih učesnika, te ova koncentracija neće dovesti do negativnih efekata na stvarne i potencijalne konkurente.

Kako se navodi u Prijavi, razlozi kojima se koncentracija pravno i ekonomski obrazlaže su povećanje efikasnosti, s obzirom da se integracijom, odnosno sticanjem većinskog vlasništva nad privrednim subjektom Boksit a.d. Milići, očekuje se da će doći do optimizacije proizvodnog procesa i širenja poslovanja, na koji način se mogu ostvariti bolji rezultati poslovanja, te brže reagovati na promjene koje se dešavaju na tržištu, uz istovremeno povećanje konkurentnosti, mogućnost pristupa novim tržištima, investiranja u razvoj, te stvaranja dodatne vrijednosti. Podnosilac prijave ima namjeru da kroz sinergiju sa Ciljnim društvom obezbijedi stabilnu i sigurnu nabavku sirovine, istovremeno unapređujući i šireći poslovanje grupacije.

Konkurencijsko vijeće konstatuje, a u skladu sa navodima Podnosioca zahtjeva, da sprovedena transakcija sticanja dionica u privrednom subjektu Boksit a.d. Milići neće uticati na druge dobavljače boksita koji snabdijevaju privredni subjekt Alumina d.o.o. Zvornik, s obzirom da u samom procesu poslovanja postoji potreba za dodatnim količinama rude boksit. Odnosno, proizvodnja rude boksit privrednog subjekta Boksit a.d. Milići nije dovoljna da u potpunosti zadovolji potrebe privrednog subjekta Alumina d.o.o. Zvornik.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da realizacijom predmetne koncentracije neće doći do promjene dosadašnje strukture relevantnog tržišta jer Podnosilac koncentracije nije aktivan na tržištu na kojem posluje Ciljno društvo, odnosno nema horizontalnog preklapanja njenih učesnika, kao i da se koncentracijom ne sprečava, ograničava niti narušava tržišna konkurencija na relevantnom tržištu proizvodnje i prodaje rude boksit u Bosni i Hercegovini, te je odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

7. Administrativna taksa

Podnosilac prijave na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. stav (1) tarifni broj 107. tačka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", broj 30/06, 18/11 i

75/18), je dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 5.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

Podnosilac prijave je dužan dokaz o obavljenoj uplati administrativne takse dostaviti prije ili prilikom preuzimanja ovog rješenja, u skladu sa članom 3. st. (1) i (2) pod b) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem.

U slučaju da Podnosilac prijave ne izvrši uplatu administrativne takse, Konkurencijsko vijeće će putem Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine zatražiti prisilnu naplatu iste.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Rješenja.

Broj UP-05-26-1-020-22/24

26. februara 2025. godine

Sarajevo

Predsjednik

Ivo Jerkić, s. r.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka d), a u svezi sa čl. 12., 14., 16. i 18. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Pavgord d.o.o. Foča, Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, podnesenoj dana 12.08.2024. godine pod brojem: UP-05-26-1-020-1/24, na 23. (dvadesettrećoj) sjednici održanoj dana 26.02.2025. godine, donijelo je

RJEŠENJE

- Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija na tržištu proizvodnje i prodaje rude boksit u Bosni i Hercegovini, koja nastaje stjecanjem većinskog paketa dionica gospodarskog subjekta Pavgord d.o.o. Foča u gospodarskom subjektu Boksit a.d. Milići.
- Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
- Obvezuje se gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. Foča da plati administrativnu pristojbu na Rješenje u iznosu od 5.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je, dana 12.08.2024. godine pod brojem: UP-05-26-1-020-1/24, zaprimilo Prijavu namjere koncentracije (u daljnjem tekstu: Prijava) gospodarskog subjekta Pavgord d.o.o. Foča, Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, koja se tiče stjecanja većinskog paketa dionica u gospodarskom subjektu Boksit a.d. Milići, u smislu članka 12. stavak (1) točka b) pod 1) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) - (u daljnjem tekstu: Zakon).

Konkurencijsko vijeće je nakon uvida u zaprimljenu Prijavu, dana 06.09.2024. godine pod brojem: UP-05-26-1-020-2/24, Podnositelju prijave uputilo zahtjev za uređenjem iste, na način da se dostavi pripadajuća punomoć, sukladno sa mjerodavnom zakonskom regulativom, te je istim aktom Podnositelju prijave ukazano da Prijava mora sadržavati sve podatke navedene u čl. 9. i 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracije gospodarskih subjekata ("Službeni glasnik BiH", br. 34/10), kao i da se jasno moraju označiti podatci koji predstavljaju

službenu tajnu, sukladno sa člankom 38. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", 48/05, 76/07 i 80/09).

Podnositelj prijave je dostavio traženu punomoć, podneskom broj: UP-05-26-1-020-3/24 zaprimljenim dana 19.09.2024. godine, kao i dopunu Prijave, podneskom broj: UP-05-26-1-020-4/24 zaprimljenim dana 30.09.2024. godine.

Dopuna Prijave je izvršena i dodatnim podnescima zaprimljenim pod brojevima: UP-05-26-1-020-5/24 dana 07.10.2024. godine, UP-05-26-1-020-7/24 dana 28.10.2024. godine, UP-05-26-1-020-8/24 dana 28.10.2024. godine, UP-05-26-1-020-11/24 dana 07.11.2024. godine, UP-05-26-1-020-16/24 dana 06.01.2025. godine, UP-05-26-1-020-18/24 dana 03.02.2025. godine i UP-05-26-1-020-24/24 dana 24.02.2025. godine.

Uvidom u podnesenu Prijavu, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo slijedeće:

Gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. podnosi Prijavu na temelju članka 16. stavak (2) Zakona o konkurenciji, u roku propisanom člankom 16. stavak (1) Zakona o konkurenciji.

Podnositelj Prijave je naveo da ne postoji namjera podnošenja zahtjeva ili prijave za ocjenu koncentracije iz ove Prijave izvan teritorija Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće je, sukladno sa člankom 16. stavak (4) Zakona, dana 11.11.2024. godine u dnevnim novinama "Nezavisne novine", objavilo Obavijest o podnesenoj prijavi koncentracije (akt broj: UP-05-26-1-020-9/24 od 07.11.2024. godine. godine)-(u daljnjem tekstu: Obavijest), u kojem su prikazani podatci o namjeravanoj koncentraciji, te su pozvani svi zainteresirani gospodarski subjekti koji djeluju na navedenom mjerodavnom tržištu, kao i na drugim tržištima na kojima bi predmetna koncentracija mogla imati učinak, te druge institucije ili udruge koje imaju mjerodavna saznanja o navedenim tržištima, da mogu dostaviti pisane primjedbe i mišljenja.

U Odnosu na naprijed navedenu Obavijest, Konkurencijsko vijeće nije zaprimilo primjedbe, mišljenja ili eventualne komentare.

Konkurencijsko vijeće je u smislu članka 30. stavak (3) Zakona, izdalo Potvrdu o kompletnoj i urednoj prijavi broj: UP-05-26-1-020-20/24 dana 25.02.2025. godine.

1. Sudionici koncentracije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekti Pavgord d.o.o. Foča, Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, kao Podnositelj prijave i Boksit a.d. Milići, Trg rudara 1, 75446 Milići, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, kao Ciljno društvo transakcije.

1.1. Gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. Foča (Podnositelj prijave)

Gospodarski subjekt Društvo za unutrašnju i spoljnu trgovinu, transport, turizam, zanatstvo i lične usluge "Pavgord" d.o.o. Foča, skraćeni naziv firme: Pavgord d.o.o. Foča, sa sjedištem na adresi Petra Kočića 1, 73300 Foča, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina, registrirano pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod matičnim brojem: RU-1-436-00, sa temeljnim upisanim kapitalom od 5.001,00 KM.

Osnivač i vlasnik gospodarskog subjekta Pavgord d.o.o., sa 100% udjela u kapitalu je fizička osoba, Gordan Pavlović.

Pretežite registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta Pavgord d.o.o. su testerisanje i blanjanje drveta (proizvodnja rezane građe), impregnacija drveta, dok pored tih djelatnosti gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. aktivno posluje i ostvaruje prihode u sljedećim granama: gradnja poslovnih i stambenih objekata, transport, trgovina i ostale djelatnosti.

Povezana društva u kojima gospodarski subjekt Pavgord ima 10% ili više udjela u temeljnom kapitalu ili 10% ili više prava glasa su:

- NRMU d.o.o., Baljevo Polje bb, Miljevina, Foča, registriran pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod RU -1-1957-00, sa 80% vlasničkog udjela i pretežitim djelatnostima - vađenje lignita (mrkog uglja);
- Maglić d.o.o., Petra Kočića 1, Foča, registriran pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod RU -1-424-00, sa 100% vlasničkog udjela i pretežitim djelatnostima - ostale pomoćne djelatnosti u prijevozu;
- Alumina d.o.o., Karakaj bb, Zvornik, registriran pri Okružnom privrednom sudu u Bijeljini pod RU-1-436-00, sa 100% vlasničkog udjela i pretežitim djelatnostima – vađenje ostalih ruda obojenih metala;
- AR FORCE PROJECT d.o.o. Foča, Ul. Petra Kočića br. 1, Foča, registriran pri Okružnom sudu u Trebinju pod RU -1-436-00 sa 100% vlasničkog udjela i pretežitim djelatnostima - savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje (povezano društvo gospodarskog subjekta Pavgord d.o.o.počev od dana 30.08.2024. godine kada je isti upisan kao osnivač).

Vlasnik gospodarskog subjekta Pavgord d.o.o., fizička osoba Gordan Pavlović, pored 100% vlasništva u gospodarskom subjektu Pavgord, ujedno je i 100% vlasnik sljedećih gospodarskih subjekata:

- EG ENERGOGROUP d.o.o. Petra Kočića 1, Foča registriran pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod brojem: 62-01-0004-22 sa 100% vlasničkog udjela (pretežne djelatnosti - arhitektonske djelatnosti);
- SRBINJE PUTEVI d.o.o. Baljevo polje bb, Foča registriran pri Okružnom privrednom sudu u Trebinju pod RU -1-792-00 sa 100% vlasničkog udjela (pretežite djelatnosti - izgradnja puteva i autoputeva) i
- Nova Alumina d.o.o. Karakaj 105-e, Zvornik registriran pri Okružnom privrednom sudu u Bijeljini pod brojem: 59-01-0061-23 sa 100% vlasničkog udjela (pretežne djelatnosti - proizvodnja aluminija).

1.2. Boksit a.d. (Ciljno društvo)

Gospodarski subjekt Akcionarsko društvo Boksit a.d., skraćeni naziv Boksit a.d. sa sjedištem na adresi Trg rudara 1, 75446 Milići, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina je društvo ograničene odgovornosti registrirano pri Okružnom privrednom sudu u Istočnom Sarajevu pod matičnim brojem: 89-02-0003-10 (1-800), sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od 23.787.671, KM.

Vlasničku strukturu gospodarskog subjekta Boksit a.d. prije predmetne transakcije čine dioničari predstavljeni u Tablici br. 1:

Tablica br. 1

R.b.	Gospodarski subjekt	Vlasnički udjel (%)
1.	Pavgord d.o.o. Foča	29,983
2.	Respect Plus d.o.o. Banja Luka	18,717
3.	MG Mind	18,619
4.	PREF AD Banja Luka	8,794
5.	Fond za restituciju RS AD Banja Luka	4,484
6.	Aktiva Invest d.o.o. Banja Luka	4,203
7.	Ostali dioničari	3,227
UKUPNO		100

Izvor: Podatci iz Prijave i Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka

Vlasničku strukturu gospodarskog subjekta Boksit a.d. nakon provođenja predmetne transakcije čine dioničari predstavljeni u Tablici br. 2.:

Tablica br. 2

R.b.	Gospodarski subjekt	Vlasnički udjel (%)
1.	Pavgord d.o.o. Foča	87,905
2.	Pehar Dario	0,458
3.	Raiffeisen Bank d.d. BiH - Kastodi	0,345

¹ (...) - Podatak predstavlja poslovnu tajnu

4.	Pilindavić Vladimir	0,197
5.	Koval Vladimir	0,115
6.	ZIF FORTUNA FOND d.d.	0,109
7.	Ostali dioničari	10,871
UKUPNO		100

Izvor: Podatci iz Prijave i Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka

Gospodarski subjekt Boksit a.d. se bavi površinskom i podzemnom eksploatacijom rude boksit koja se koristi za proizvodnju glinice, proizvodnju cementa, može se koristiti za izradu materijala otpornih na vatru, zatim u glinenoj i hemiskoj industriji. Također, gospodarski subjekt Boksit a.d. Milići se bavi uslugom prijevoza rude do krajnjih korisnika.

(...)*¹.

U Prijavi se navodi da je gospodarski subjekt Alumina d.o.o. Zvornik jedini kupac rude boksit koju eksploatira gospodarski subjekt Boksit a.d..

Gospodarski subjekt Boksit a.d. nema povezanih društava.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u provođenju postupka ocjene dopuštenosti koncentracije primijenilo odredbe Zakona, Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata ("Službeni glasnik BiH", broj 34/10) i Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", broj 18/06 i 34/10).

3. Pravni temelj i oblik koncentracije

Kao pravni temelj ove koncentracije, u smislu članka 30. stavak (1) točka a) Zakona i članka 9. točka f) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata, navodi se Obavijest o stjecanju dionica od dana 25.07.2024. godine (objavljeno u dnevnim novinama "Glas Srpske" i na zvaničnoj web stranici Banjalučke berze), čime je ispunjena zakonska obveza i pokrenuta daljnja procedura za stjecanje kontrole nad emitentom, nakon što je u postupku kupovine dionica na Banjalučkoj berzi, gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. Foča stekao 9.880.813 dionica gospodarskog subjekta Boksit a.d. Milići, prilikom čega je povećao svoje vlasništvo za 41,537538%, odnosno postao je većinski vlasnik sa ukupno 71,520949% dionica, s obzirom da je prije preuzimanja posjedovao 29.983410% dionica u gospodarskom subjektu Boksit a.d. Milići.

Nakon preuzimanja navednog paketa dionica i objave Obavijesti, s obzirom na to da je gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. postao vlasnik više od 30% dionica sa pravom glasa, prema Zakonu o preuzimanju akcionarskih društava ("Službeni glasnik RS", br. 65/08, 92/09, 59/13 i 19/19), za gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. je nastupila obveza da objavi javnu ponudu za preuzimanje preostalih akcija koje nisu pod teretom, a koje daju pravo glasa u Skupštini emitenta.

Javna ponuda za preuzimanje preostalih dionica je započela dana 20.08.2024. godine i bila otvorena do dana 19.09.2024. godine. Tokom trajanja ponude, vlasnici dionica su imali priliku da deponuju svoje dionice i prodaju ih gospodarskom subjektu Pavgord d.o.o. Foča. U tom razdoblju, ukupno je deponovano 3.897.564 dionica, što predstavlja 16,384807% od ukupnog broja dionica sa pravom glasa u Skupštini emitenta.

Po isteku roka za podnošenje ponuda, gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. Foča je izvršio isplatu i preuzeo deponovane akcije, sukladno sa zakonskim obvezama i rokovima. Time je obezbijeđeno da svi dioničari koji su željeli da prodaju svoje dionice, to i učine pod uslovima javne ponude, nakon čega je gospodarski subjekt Pavgord d.o.o. Foča postao vlasnik ukupno 20.910.732 dionica gospodarskog subjekta Boksit a.d. Milići, što

predstavlja 87,905756% (87,91%) od ukupnog broja dionica, odnosno ukupnog broja glasova u Skupštini emitenta.

Prema naprijed navedenom, Pravni oblik koncentracije predstavlja stjecanje kontrole jednog gospodarskog subjekta nad drugim kupovinom većine dionica, u smislu članka 12. stavak (1) točka b) podtočka 1) Zakona.

4. Obveza prijave koncentracije

Obveza prijave koncentracije gospodarskih subjekata, u smislu članka 14. stavak (1) točke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi sudionika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskom tržištu iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva gospodarska subjekta sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udjel sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu veći od 40,0%.

Sukladno sa člankom 2. stavak (1) točka b) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata, sudionici koncentracije sa sjedištem i prebivalištem u Bosni i Hercegovini obvezni su prijaviti namjeravanu koncentraciju ukoliko su ispunjeni uvjeti iz članka 14. stavak (1) točka b) Zakona.

Ukupni godišnji prihodi gospodarskih subjekata, sudionika namjeravane koncentracije, na dan 31.12.2023. godine, su prikazani u Tablici br. 3.:

Tablica br. 3

	Pavgorđ d.o.o. Foča	Boksit a.d. Milići
BiH	(..) KM*	(..) KM
Svijet	(..) KM*	(..) KM
Ukupno:	(..) KM	(..) KM

Izvor: Podatci iz prijave

*Prikazani prihod obuhvata i prihode povezanih osoba Podnosioca prijave

Prema navedenim podacima (Tablica 3.) gospodarski subjekti sudionici koncentracije ispunjavaju uvjete ukupnog godišnjeg prihoda, iz članka 14. stavak (1) točka b) Zakona.

5. Mjerodavno tržište koncentracije

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u proizvodnom smislu, mjerodavno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cjelokupan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Prema članku 3. stavak (3) Zakona, mjerodavno zemljopisno tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda i/ili usluga pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Podnositelj prijave, s obzirom na registriranu djelatnost Ciljnog društva – vađenje ostalih ruda obojenih metala, te dodatne djelatnosti površinske i podzemne eksploatacije rude boksit i usluga prijevoza rude do krajnjih kupaca, predlaže da mjerodavno tržište u proizvodnom smislu bude definirano kao tržište

proizvodnje i prodaje rude boksit, prilikom čega se navodi da Podnosilac prijave nije prisutan na navedenom tržištu, odnosno da nema preklapanja djelatnosti.

Kao mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu, utvrđuje se teritorij Bosne i Hercegovine, s obzirom da na istom djeluju glavni konkurenti Ciljnog društva, odnosno na činjenicu da su pored Ciljnog društva, dobavljači gospodarskog subjekta Alumina d.o.o. Zvornik, kao jedinog kupca Ciljnog društva, gospodarski subjekti koji se bave eksploatacijom rude boksit i nalaze se na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine (Rudnik boksita Srebrenica, Rudnik boksita Jajce, Rudnik boksita Posušje).

Slijedom navedenog, kao relevantno tržište predmetne koncentracije Konkurencijsko vijeće je odredilo tržište proizvodnje i prodaje rude boksit na teritoriji Bosne i Hercegovine.

5.1. Analiza mjerodavnog tržišta

Podatci koji se odnose na sudionike koncentracije i konkurente koji posluju na mjerodavnom tržištu proizvodnje i prodaje rude boksit na teritoriju Bosne i Hercegovine u 2023. godini, a prema ukupno količini proizvedene i prodate rude boksit na mjerodavnom tržištu, prikazani su u Tablici br. 4:

Tablica br. 4

R.b.	Gospodarski subjekt	Količina proizvedene i prodate rude boksita u tonama	%
1.	(..)	(..)	(..)
2.	(..)	(..)	(..)
3.	(..)	(..)	(..)
4.	(..)	(..)	(..)
5.	(..)	(..)	(..)
6.	(..)	(..)	(..)
7.	(..)	(..)	(..)
8.	(..)	(..)	(..)
9.	(..)	(..)	(..)
	UKUPNO	(..)	100

Izvor: Podatci iz Prijave

Analizom dostavljenih podataka i procjenom namjeravane koncentracije, u smislu članka 17. Zakona, ocjenjuje se da provođenjem koncentracije neće doći do promjene dosadašnje strukture mjerodavnog tržišta jer Podnositelj koncentracije nije aktivan na tržištu na kojem posluje Ciljno društvo, odnosno nema horizontalnog preklapanja njenih sudionika.

6. Ocjena predmetne koncentracije

Kao što je navedeno u točki 5.1. ovog Rješenja, provođenje predmetne koncentracije ne može imati utjecaj na mjerodavno tržište i njegovu strukturu iz razloga jer Podnositelj koncentracije nije aktivan na tržištu na kojem posluje Ciljno društvo, nema horizontalnog preklapanja njenih sudionika, te ova koncentracija neće dovesti do negativnih učinaka na stvarne i potencijalne konkurente.

Kako se navodi u Prijavi, razlozi kojima se koncentracija pravno i ekonomski obrazlaže su povećanje učinkovitosti, s obzirom da se integracijom, odnosno stjecanjem većinskog vlasništva nad gospodarskim subjektom Boksit a.d. Milići, očekuje se da će doći do optimizacije proizvodnog procesa i širenja poslovanja, na koji način se mogu ostvariti bolji rezultati poslovanja, te brže reagirati na promjene koje se dešavaju na tržištu, uz istovremeno povećanje konkurentnosti, mogućnost pristupa novim tržištima, investiranja u razvoj, te stvaranja dodatne vrijednosti. Podnositelj prijave ima namjeru da kroz sinergiju sa Ciljnim društvom obezbijedi stabilnu i sigurnu nabavu sirovine, istovremeno unaprjeđujući i šireći poslovanje grupacije.

Konkurencijsko vijeće konstatira, a sukladno sa navodima Podnosioca zahtjeva, da sprovedena transakcija stjecanja dionica

u gospodarskom subjektu Boksit a.d. Milići neće utjecati na druge dobavljače boksita koji opskrbljuju gospodarski subjekt Alumina d.o.o. Zvornik, s obzirom da u samom procesu poslovanja postoji potreba za dodatnim količinama rude boksit. Odnosno, proizvodnja rude boksit gospodarskog subjekta Boksit a.d. Milići nije dovoljna da u potpunosti zadovolji potrebe gospodarskog subjekta Alumina d.o.o. Zvornik.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da realizacijom predmetne koncentracije neće doći do promjene dosadašnje strukture mjerodavnog tržišta jer Podnositelj koncentracije nije aktivan na tržištu na kojem posluje Ciljno društvo, odnosno nema horizontalnog preklapanja njenih sudionika, kao i da se koncentracijom ne sprječava, ograničava niti narušava tržišna konkurencija na mjerodavnom tržištu proizvodnje i prodaje rude boksit u Bosni i Hercegovini, te je odlučeno kao u izreci ovog Rješenja.

7. Administrativna pristojba

Podnositelj prijave na ovo Rješenje, sukladno sa člankom 2. stavak (1) tarifni broj 107. točka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", broj 30/06, 18/11 i 75/18), je dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 5.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

Podnositelj prijave je dužan dokaz o obavljenoj uplati administrativne pristojbe dostaviti prije ili prilikom preuzimanja ovog rješenja, sukladno sa člankom 3. st. (1) i (2) pod b) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem.

U slučaju da Podnositelj prijave ne izvrši uplatu administrativne pristojbe, Konkurencijsko vijeće će putem Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine zatražiti prisilnu naplatu iste.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Rješenja.

Broj UP-05-26-1-020-22/24
26. veljače 2025. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ivo Jerkić, v. r.

Konkurencijski savjet Bosne i Hercegovine na osnovu člana 25. stav (1) tачка e), člana 42. stav (1) tачка d), a u vezi sa чл. 12., 14., 16. и 18. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), рјешавајући по Пријави концентрације привредног субјекта Павгорд д.о.о. Фоча, Петра Кочића 1, 73300 Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина, поднесеној дана 12.08.2024. године под бројем: УП-05-26-1-020-1/24, на 23. (двадесеттрећој) сједници одржаној дана 26.02.2025. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

- Оцјењује се допуштеном концентрација на тржишту производње и продаје rude боксит у Босни и Херцеговини, која настаје стицањем већинског пакета акција привредног субјекта Павгорд д.о.о. Фоча у привредном субјекту Боксит а.д. Милићи.
- Ово Рјешење о концентрацији се уписује у Регистар концентрација.
- Обавезује се привредни субјекат Павгорд д.о.о. Фоча да плати административну таксу на Рјешење у износу од 5.000,00 KM у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

- Ово Рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкurencijski savjet Bosne i Hercegovine (у даљем тексту: Конкurencijski savjet) је, дана 12.08.2024. године под бројем: УП-05-26-1-020-1/24, запримило Пријаву намјере концентрације (у даљем тексту: Пријава) привредног субјекта Павгорд д.о.о. Фоча, Петра Кочића 1, 73300 Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина, која се тиче стицања већинског пакета акција у привредном субјекту Боксит а.д. Милићи, у смислу члана 12. став (1) тачка б) под 1) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) - (у даљем тексту: Закон).

Конкurencijski savjet је након увида у заprimљену Пријаву, дана 06.09.2024. године под бројем: УП-05-26-1-020-2/24, Подносиоцу пријаве упутио захтев за уређењем исте, на начин да се достави припадајућа пуномоћ, у складу са релевантном законском регулативом, те је истим актом Подносиоцу пријаве указано да Пријава мора садржавати све податке наведене у чл. 9. и 11. Оdlуке о начину подношења пријаве и критерија за оцјену концентрације привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", бр. 34/10), као и да се јасно морају означити подаци који представљају службену тајну, у складу са чланом 38. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", 48/05, 76/07 и 80/09).

Подносилац пријаве је доставио тражену пуномоћ, поднеском број: УП-05-26-1-020-3/24 заprimљеним дана 19.09.2024. године, као и допуну Пријаве, поднеском број: УП-05-26-1-020-4/24 заprimљеним дана 30.09.2024. године.

Допуна Пријаве је извршена и додатним поднесцима заprimљеним под бројевима: УП-05-26-1-020-5/24 дана 07.10.2024. године, УП-05-26-1-020-7/24 дана 28.10.2024. године, УП-05-26-1-020-8/24 дана 28.10.2024. године, УП-05-26-1-020-11/24 дана 07.11.2024. године, УП-05-26-1-020-16/24 дана 06.01.2025. године, УП-05-26-1-020-18/24 дана 03.02.2025. године и УП-05-26-1-020-24/24 дана 24.02.2025. године.

Увидом у поднесу Пријаву, Конкurencijski savjet је утврдио сљедеће:

Привредни субјекат Павгорд д.о.о. подноси Пријаву на темељу члана 16. став (2) Закона о конкуренцији, у року прописаном чланом 16. став (1) Закона о конкуренцији.

Подносилац Пријаве је навео да не постоји намјера подношења захтева или пријаве за оцјену концентрације из ове Пријаве изван територије Босне и Херцеговине.

Конкurencijski savjet је, у складу са чланом 16. став (4) Закона, дана 11.11.2024. године у дневним новинама "Независне новине", објавио Обавјештење о поднесеној пријави концентрације (акт број: УП-05-26-1-020-9/24 од 07.11.2024. године. године)-(у даљем тексту: Обавјештење), у којем су приказани подаци о намјерованој концентрацији, те су позвани сви заинтересовани привредни субјекти који дјелују на наведеном релевантним тржишту, као и на другим тржиштима на којима би предметна концентрација могла имати ефекат, те друге институције или удружења које имају релевантна сазнања о наведеним тржиштима, да могу доставити писане примједбе и мишљења.

У Односу на напријед наведено Обавјештење, Конкurencijski savjet није заprimио примједбе, мишљења или евентуалне коментаре.

Конкurencijski savjet је у смислу члана 30. став (3) Закона, издао Потврду о комплетној и уредној пријави број: УП-05-26-1-020-20/24 дана 25.02.2025. године.

1. Учесници концентрације

Учесници концентрације су привредни субјекти Павгорд д.о.о. Фоча, Петра Кочића 1, 73300 Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина, као Подносилац пријаве и Боксит а.д. Милићи, Трг рудара 1, 75446 Милићи, Република Српска, Босна и Херцеговина, као Циљно друштво трансакције.

1.1. Привредни субјекат Павгорд д.о.о. Фоча (Подносилац пријаве)

Привредни субјекат Друштво за унутрашњу и спољну трговину, транспорт, туризам, занатство и личне услуге "Павгорд" д.о.о. Фоча, скраћени назив фирме: Павгорд д.о.о. Фоча, са сједиштем на адреси Петра Кочића 1, 73300 Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина, регистровано при Окружном привредном суду у Требињу под матичним бројем: РУ-1-436-00, са темељним уписаним капиталом од 5.001,00 КМ.

Оснивач и власник привредног субјекта Павгорд д.о.о., са 100% учешћа у капиталу је физичко лице, Гордан Павловић.

Претежне регистроване дјелатности привредног субјекта Павгорд д.о.о. су тестерисање и блањање дрвета (производња резане грађе), импрегнација дрвета, док поред тих дјелатности привредни субјекат Павгорд д.о.о. активно послује и остварује приходе у сљедећим гранама: градња пословних и стамбених објеката, транспорт, трговина и остале дјелатности.

Повезана друштва у којима привредни субјекат Павгорд има 10% или више учешћа у основном капиталу или 10% или више права гласа су:

- НРМУ д.о.о., Баљево Поље бб, Миљевина, Фоча, регистрован при Окружном привредном суду у Требињу под РУ -1-1957-00, са 80% власничког учешћа и претежним дјелатностима - вађење лигнита (мрког угља);
- Маглић д.о.о., Петра Кочића 1, Фоча, регистрован при Окружном привредном суду у Требињу под РУ -1-424-00, са 100% власничког учешћа и претежним дјелатностима - остале помоћне дјелатности у превозу;
- Алумина д.о.о., Каракај бб, Зворник, регистрован при Окружном привредном суду у Бијељини под РУ-1-436-00, са 100% власничког учешћа и претежним дјелатностима – вађење осталих руда обојених метала;
- AR FORCE ПРОЈЕКТ д.о.о. Фоча, Ул. Петра Кочића бр. 1, Фоча, регистрован при Окружном суду у Требињу под РУ -1-436-00 са 100% власничког учешћа и претежним дјелатностима – саветовање које се односи на пословање и остало управљање (повезано друштво привредног субјекта Павгорд д.о.о.почев од дана 30.08.2024. године када је исти уписан као оснивач).

Власник привредног субјекта Павгорд д.о.о., физичко лице Гордан Павловић, поред 100% власништва у привредном субјекту Павгорд, уједно је и 100% власник сљедећих привредних субјеката:

- EG ENERGOGROUP д.о.о. Петра Кочића 1, Фоча регистрован при Окружном привредном суду у Требињу под бројем: 62-01-0004-22 са 100% власничког учешћа (претежне дјелатности - архитектонске дјелатности);

- СРБИЈЕ ПУТЕВИ д.о.о. Баљево поље бб, Фоча регистрован при Окружном привредном суду у Требињу под РУ -1-792-00 са 100% власничког учешћа (претежне дјелатности - изградња путева и аутопутева) и
- Нова Алумина д.о.о. Каракај 105-е, Зворник регистрован при Окружном привредном суду у Бијељини под бројем: 59-01-0061-23 са 100% власничког учешћа (претежне дјелатности - производња алуминија).

1.2. Боксит а.д. (Циљно друштво)

Привредни субјекат Акционарско друштво Боксит а.д., скраћени назив Боксит а.д. са сједиштем на адреси Трг рудара 1, 75446 Милићи, Република Српска, Босна и Херцеговина је друштво ограничене одговорности регистровано при Окружном привредном суду у Источном Сарајеву под матичним бројем: 89-02-0003-10 (1-800), са уписаним основним капиталом у износу од 23.787.671, КМ.

Власничку структуру привредног субјекта Боксит а.д. прије предметне трансакције чине акционари представљени у Табели бр. 1:

Табела бр. 1

Р.б.	Привредни субјекат	Власничко учешће (%)
1.	Павгорд д.о.о. Фоча	29,983
2.	Respect Plus д.о.о. Бања Лука	18,717
3.	МГ Минд	18,619
4.	ПРЕФ АД Бања Лука	8,794
5.	Фонд за реституцију РС АД Бања Лука	4,484
6.	Активна Инвест д.о.о. Бања Лука	4,203
7.	Остали акционари	3,227
УКУПНО		100

Извор: Подаци из Пријаве и Централни регистар хартија од вриједности а.д. Бања Лука

Власничку структуру привредног субјекта Боксит а.д. након провођења предметне трансакције чине дионичари представљени у Табели бр. 2.:

Табела бр. 2

Р.б.	Привредни субјекат	Власничко учешће (%)
1.	Павгорд д.о.о. Фоча	87,905
2.	Пехар Дарио	0,458
3.	Raiffeisen Bank д.д. БиХ - Кастоди	0,345
4.	Пилиндавић Владимир	0,197
5.	Ковал Владимир	0,115
6.	ЗИФ ФОРТУНА ФОНД д.д.	0,109
7.	Остали дионичари	10,871
УКУПНО		100

Извор: Подаци из Пријаве и Централни регистар хартија од вриједности а.д. Бања Лука

Привредни субјекат Боксит а.д. се бави површинском и подземном експлоатацијом руде боксит која се користи за производњу глинице, производњу цемента, може се користити за израду материјала отпорних на ватру, затим у глиненој и хемској индустрији. Такође, привредни субјекат Боксит а.д. Милићи се бави услугом превоза руде до крајњих корисника.

(..)*¹.

У Пријави се наводи да је привредни субјекат Алумина д.о.о. Зворник једини купац руде боксит коју експлоатира привредни субјекат Боксит а.д.

Привредни субјекат Боксит а.д. нема повезаних друштава.

¹ (..)* - Podatak predstavlja poslovnu tajnu

2. Правни оквир оцјене концентрације

Конкуренијски савјет је у провођењу поступка оцјене допуштености концентрације примијенио одредбе Закона, Одлуке о начину подношења пријаве и критеријума за оцјену концентрација привредних субјеката ("Службени гласник БиХ", број 34/10) и Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", број 18/06 и 34/10).

3. Правни основ и облик концентрације

Као правни основ ове концентрације, у смислу члана 30. став (1) тачка а) Закона и члана 9. тачка ф) Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката, наводи се Обавјештење о стицању акција од дана 25.07.2024. године (објављено у дневним новинама "Глас Српске" и на званичној веб страници Бањалучке берзе), чиме је испуњена законска обавеза и покренута даља процедура за стицање контроле над емитентом, након што је у поступку куповине акција на Бањалучкој берзи, привредни субјекат Павгорд д.о.о. Фоча стекао 9.880.813 акција привредног субјекта Боксит а.д. Милићи, приликом чега је повећао своје власништво за 41,537538%, односно постао је већински власник са укупно 71,520949% дионица, с обзиром да је прије преузимања посједовао 29.983410% акција у привредном субјекту Боксит а.д. Милићи.

Након преузимања наведеног пакета акција и објаве Обавјештења, с обзиром на то да је привредни субјекат Павгорд д.о.о. постао власник више од 30% акција са правом гласа, према Закону о преузимању акционарских друштава ("Службени гласник РС", бр. 65/08, 92/09, 59/13 и 19/19), за привредни субјекат Павгорд д.о.о. је наступила обавеза да објави јавну понуду за преузимање преосталих акција које нису под теретом, а које дају право гласа у Скупштини емитента.

Јавна понуда за преузимање преосталих акција је започела дана 20.08.2024. године и била отворена до дана 19.09.2024. године. Током трајања понуде, власници акција су имали прилику да депонују своје акције и продају их привредном субјекту Павгорд д.о.о. Фоча. У том периоду, укупно је депоновано 3.897.564 акција, што представља 16,384807% од укупног броја акција са правом гласа у Скупштини емитента.

По истеку рока за подношење понуда, привредни субјекат Павгорд д.о.о. Фоча је извршио исплату и преузео депоноване акције, у складу са законским обавезама и роковима. Тиме је обезбијеђено да сви акционари који су жељели да продају своје дионице, то и учине под условима јавне понуде, након чега је привредни субјекат Павгорд д.о.о. Фоча постао власник укупно 20.910.732 акција привредног субјекта Боксит а.д. Милићи, што представља 87,905756% (87,91%) од укупног броја акција, односно укупног броја гласова у Скупштини емитента.

Према напријед наведеном, Правни облик концентрације представља стицање контроле једног привредног субјекта над другим куповином већине акција, у смислу члана 12. став (1) тачка б) подтачка 1) Закона.

4. Обавеза пријаве концентрације

Обавеза пријаве концентрације привредних субјеката, у смислу члана 14. став (1) тачка а) и б) Закона, постоји ако укупни годишњи приходи учесника концентрације остварени продајом роба и/или услуга на свјетском тржишту износе 100.000.000,00 КМ, по завршном рачуну у години која је претходила предметној концентрацији, и да укупан приход сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације остварен продајом роба и/или услуга на тржишту

Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000,00 КМ, или ако је заједничко тржишно учешће учесника концентрације на релевантном тржишту веће од 40,0%.

У складу са чланом 2. став (1) тачка б) Одлуке о начину подношења пријаве и критеријумима за оцјену концентрација привредних субјеката, учесници концентрације са сједиштем и пребивалиштем у Босни и Херцеговини обавезни су пријавити намјерану концентрацију уколико су испуњени услови из члана 14. став (1) тачка б) Закона.

Укупни годишњи приходи привредних субјеката, учесника намјераване концентрације, на дан 31.12.2023. године, су приказани у Табели бр. 3.:

Табела бр. 3

	Павгорд д.о.о. Фоча	Боксит а.д. Милићи
БиХ	(..) КМ*	(..) КМ
Свијет	(..) КМ*	(..) КМ
Укупно	(..) КМ	(..) КМ

Извор: Подаци из пријаве

*Приказани приход обухвата и приходе повезаних лица Подносиоца пријаве

Према наведеним подацима (Табела 3.) привредни субјекти учесници концентрације испуњавају услове укупног годишњег прихода, из члана 14. став (1) тачка б) Закона.

5. Релевантно тржиште концентрације

Релевантно тржиште концентрације, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу, релевантно тржиште обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјенивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цјелокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Према члану 3. став (3) Закона, релевантно географско тржиште обухвата цјелокупан или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантног производа и/или услуга под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова конкуренције на сусједним релевантним географским тржиштима.

Подносилац пријаве, с обзиром на регистровану дјелатност Циљног друштва – вађење осталих руда обојених метала, те додатне дјелатности површинске и подземне експлоатације руде боксит и услуга пријезова руде до крајњих купаца, предлаже да релевантно тржиште у производном смислу буде дефинисано као тржиште производње и продаје руде боксит, приликом чега се наводи да Подносилац пријаве није присутан на наведеном тржишту, односно да нема преклапања дјелатности.

Као релевантно тржиште у географском смислу, утврђује се териториј Босне и Херцеговине, с обзиром да на истом дјелују главни конкуренти Циљног друштва, односно на чињеницу да су поред Циљног друштва, добављачи привредног субјекта Алумина д.о.о. Зворник, као јединог купца Циљног друштва, привредни субјекти који се баве

експлоатацијом руде боксит и налазе се на цијелој територији Босне и Херцеговине (Рудник боксита Сребреница, Рудник боксита Јајце, Рудник боксита Посушје).

Слиједом наведеног, као релевантно тржиште предметне концентрације Конкурентијски савјет је одредио тржиште производње и продаје руде боксит на територији Босне и Херцеговине.

5.1. Анализа релевантног тржишта

Подаци који се односе на учеснике концентрације и конкуренте који послују на релевантном тржишту производње и продаје руде боксит на територији Босне и Херцеговине у 2023. години, а према укупно количини произведене и продате руде боксит на релевантном тржишту, приказани су у Табели бр. 4:

Табела бр. 4

Р.б.	Привредни субјекат	Количина произведене и продате руде боксита у тонама	%
1.	(..)	(..)	(..)
2.	(..)	(..)	(..)
3.	(..)	(..)	(..)
4.	(..)	(..)	(..)
5.	(..)	(..)	(..)
6.	(..)	(..)	(..)
7.	(..)	(..)	(..)
8.	(..)	(..)	(..)
9.	(1+8)	(..)	(..)
	УКУПНО	(..)	100

Извор: Подаци из Пријаве

Анализом достављених података и проценом намјераване концентрације, у смислу члана 17. Закона, оцјењује се да провођењем концентрације неће доћи до промјене досадашње структуре релевантног тржишта јер Подносилац концентрације није активан на тржишту на којем послује Циљно друштво, односно нема хоризонталног преклапања њених учесника.

6. Оцјена предметне концентрације

Као што је наведено у тачки 5.1. овог Рјешења, провођење предметне концентрације не може имати утицај на релевантно тржиште и његову структуру из разлога јер Подносилац концентрације није активан на тржишту на којем послује Циљно друштво, нема хоризонталног преклапања њених учесника, те ова концентрација неће довести до негативних ефеката на стварне и потенцијалне конкуренте.

Како се наводи у Пријави, разлози којима се концентрација правно и економски образлаже су повећање ефикасности, с обзиром да се интеграцијом, односно стицањем већинског власништва над привредним субјектом Боксит а.д. Милићи, очекује се да ће доћи до оптимизације производног процеса и ширења пословања, на који начин се могу остварити бољи резултати пословања, те брже реаговати на промјене које се дешавају на тржишту, уз истовремено повећање конкурентности, могућност приступа новим тржиштима, инвестирања у развој, те стварања додатне вриједности. Подносилац пријаве има намјеру да кроз синергију са Циљним друштвом обезбиједи стабилну и сигурну набавку сировине, истовремено унапређујући и ширећи пословање групаације.

Конкурентијски савјет констатује, а у складу са наводима Подносиоца захтјева, да спроведена трансакција стицања акција у привредном субјекту Боксит а.д. Милићи неће утицати на друге добављаче боксита који снабдијевају привредни субјекат Алумина д.о.о. Зворник, с обзиром да у самом процесу пословања постоји потреба за додатним количинама руде боксит. Односно, производња руде боксит привредног субјекта Боксит а.д. Милићи није довољна да у

потпуности задовољи потребе привредног субјекта Алумина д.о.о. Зворник.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је оцијенио да реализацијом предметне концентрације неће доћи до промјене досадашње структуре релевантног тржишта јер Подносилац концентрације није активан на тржишту на којем послује Циљно друштво, односно нема хоризонталног преклапања њених учесника, као и да се концентрацијом не спречава, ограничава нити нарушава тржишна конкуренција на релевантном тржишту производње и продаје руде боксит у Босни и Херцеговини, те је одлучено као у диспозитиву овог Рјешења.

7. Административна такса

Подносилац пријаве на ово Рјешење, у складу са чланом 2. став (1) тарифни број 107. тачка д) под 1) Одлуке о висини административних такси у вези с процесним радњама пред Конкурентијским савјетом ("Службени гласник БиХ", број 30/06, 18/11 и 75/18), је дужан платити административну таксу у укупном износу од 5.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

Подносилац пријаве је дужан доказ о обављеној уплати административне таксе доставити прије или приликом преузимања овог рјешења, у складу са чланом 3. ст. (1) и (2) под б) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентијским савјетом.

У случају да Подносилац пријаве не изврши уплату административне таксе, Конкурентијски савјет ће путем Правобранилаштва Босне и Херцеговине затражити присилну наплату исте.

8. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Рјешења.

Број УП-05-26-1-020-22/24

26. фебруара 2025. године

Сарајево

Предсједник

Иво Јеркић, с. р.

350

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 26., člana 42. stav (2) a) u vezi sa članom 10. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), postupajući po Prijavi podnesenoj od strane Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo", Đoke Mazalića br. 3, 71000 Sarajevo za pokretanjem postupka po službenoj dužnosti protiv JP Elektroprivreda BiH d.d., Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. Zakona o konkurenciji, zaprimljenoj pod brojem UP-02-26-2-025-1/24 dana 06.09.2024. godine, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na 24. (dvadesetčetvrtj) sjednici održanoj dana 20.03.2025. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

- Odbacuje se Prijava Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo", Đoke Mazalića br. 3, 71000 Sarajevo protiv JP Elektroprivreda BiH d.d., Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo, radi nepostojanja uslova za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.
- Ovaj Zaključak će biti objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje**1. Prijava za pokretanje postupka**

Konkurencijsko vijeće je dana 06.09.2024. godine, zaprimilo pod brojem UP-02-26-2-025-1/24 dopis Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo", Đoke Mazalića br. 3, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: JU SZ KS) kojim podnose prijavu za zloupotrebu dominantnog položaja u smislu člana 10. Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon) od strane JP Elektroprivreda BiH d.d., Vilsonovo šetaliste 15, 71000 Sarajevo.

U zaprimljenoj Prijavi navode sljedeće:

- da su Odlukom o pokretanju postupka nabavke - Električne energije za potrebe JU SZ KS broj 01-01-0279/24 od 16.02.2024. godine pokrenuli predmetni postupak javne nabavke putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda, čija je ukupna procijenjena vrijednost bez PDV-a iznosila 45.000,00 KM;
- da slijedom navedene Odluke na portalu javnih nabavki dana 04.03.2024. godine izvršena je objava Obavještenja o nabavci broj 774-7-2-2-3-12/24 zajedno sa izmjenom i dopunom tenderske dokumentacije broj 0429/24 od 12.03.2024. godine;
- da je Komisija za javnu nabavku imenovana Rješenjem broj 01-01-34-0450/24 od 14.03.2024. godine, shodno okvirima djelokruga rada, sačinila zapisnik broj 1517/24 od 25.03.2024. godine, te slijedom istog sačinila Preporuku broj 09/3-1517-1/24 od 25.03.2024. godine kojim predlaže ugovornom organu da na osnovu člana 69. stav 2. tačka a) Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/14 i 59/22), donese odluku o poništenju postupka predmetne nabavke, iz razloga što nije dostavljena nijedna ponuda u određenom krajnjem roku;
- da postupajući po preporuci Komisije za javne nabavke broj 09/3-1517-1/24 od 03.04.2024. godine, donesena je Odluka o poništenju predmetnog postupka broj 01-01-1533/24 od 03.04.2024. godine, te je postupak poništen i putem Portala javnih nabavki;
- da najava o predstojećem porastu cijena u oblasti električne energije, u skladu sa novim procjenama, rezultirala je povećanjem iznosa procijenjene vrijednosti što je utvrđeno kroz Izmjene i dopune Plana javnih nabavki za 2024. godinu broj 09/1-2288-UO/24 od 12.07.2024. godine, na način da umjesto prvobitno predviđenog iznosa od 45.000,00 KM bez PDV-a, isti sad iznosi 54.000,00 KM bez PDV-a;
- da Odluka o ponovnom pokretanju postupka nabavke električne energije broj 01-01-2444/24 od 29.07.2024. godine pokrenuta je postupajući po zahtjevu Sektora za opšte, zajedničke i pravne poslove od dana 26.07.2024. godine. U skladu sa navedenom Odlukom, na portalu Javnih nabavki, izvršena je objava Obavještenja o nabavci broj 774-1-2-44-3-23/24 dana 31.07.2024. godine;
- da je Komisija za javnu nabavku imenovana Rješenjem broj 01-01-34-2522/24 od 19.08.2024. godine, shodno okvirima djelokruga rada, sačinila Preporuku broj 09/3-2590/24 od 26.08.2024. godine, te posljedično tome je donesena Odluka o poništenju postupka broj 01-01-2623/24 od 02.09.2024. godine;
- da je JP Elektroprivreda BiH na portalu Javnih nabavki u više navrata postavljala pitanja u vezi tenderske dokumentacije i predlagala određene izmjene kako bi mogli dostaviti ponudu ali ponudu ipak nisu dostavili;
- da kao što je prethodno izloženo JU SZ KS je unazad par mjeseci raspisivala Javne pozive/tendere za nabav-

ku električne energije, ali su postupci poništavani u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, jer nisu zaprimili nijednu ponudu;

- da s obzirom da su obavezni sprovesti postupak javne nabavke za usluge električne energije po osnovu jednog od postupaka propisanih zakonom jer je procijenjena vrijednost 54.000 KM, isto su pokušavali raspisivanjem više javnih poziva ali bezuspješno;
- da su dana 30.08.2024. godine zaprimili dopis broj 04-1-30010-21/24 od JP Elektroprivreda BiH uz dostavu ugovora o snabdjevanju električnom energijom, te ih ujedno obavještavaju o cijeni električne energije do kraja 2024. godine i početku 2025. godine i pozivaju na potpisavanje ugovora najkasnije do 15.08.2024. godine iako je taj datum u momentu zaprimanja dopisa već protekao;
- da ih dalje obavještavaju (a može se reći i ucjenjuju) da su dužni ukoliko žele kontinuitet u isporuci električne energije, potpisati ugovor u suprotnom je potrebno obratiti se njima da ih stave na uslugu rezervnog snabdjevača i o tome zaključiti ugovor u roku od 8 dana;
- da ih ujedno i obavještavaju da je maksimalni rok za korištenje usluge rezervnog snabdjevača 90 dana, a predviđen je isključivo za pronalazak nekog drugog snabdjevača na tržištu;
- da na osnovu navedenog smatraju da JP Elektroprivreda BiH zloupotrebljava svoju dominaciju na tržištu, te im na neki način prijeti isključenjem električne energije ukoliko se ne potpiše ugovor o snabdjevanju električnom energijom a istovremeno se ne žele prijaviti ni na jedan javni poziv;
- da oni žele kontinuitet u snabdjevanju jer je to važno za poslovanje ove ustanove te žele ispoštovati procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama;
- da traže da Konkurencijsko vijeće ispita osnovanost ove prijave u skladu sa svojim nadležnostima a sve u cilju zaštite interesa i održavanja kontinuiteta pružanja usluga nezaposlenim osobama koji su korisnici istih;
- da kao prilog predmetnoj Prijavi dostavljena je kompletna dokumentacija koja se odnosi na postupak opisan u prijavi kao i dopis JP Elektroprivreda BiH broj 04-1-30010-21/24 od 28.09.2024. godine.

2. Postupanje Konkurencijskog vijeća po zaprimljenoj Prijavi

Konkurencijsko vijeće je postupajući po zaprimljenoj Prijavi pristupilo prikupljanju potrebnih podataka i informacija te je dana 21.10.2024. godine uputilo Zahtjeve za dostavu podataka i informacija JU SZ KS aktom broj UP-02-26-2-025-2/24 i privrednom subjektu JP Elektroprivreda BiH aktom broj UP-02-26-2-025-3/24.

JU SZ KS u svome odgovoru zaprimljenim pod brojem UP-02-26-2-025-4/24 od 31.10.2024. godine navodi sljedeće:

- da je JU SZ KS uvidom u Registar Regulatorne komisije za energetiku FBiH došla do informacije da ukupno ima 9 dobavljača sa područja kantona Sarajevo uključujući i JP Elektroprivreda BiH koji bi se mogli prijaviti na njihov poziv;
- da međutim jedino JP Elektroprivreda BiH može garantovati kontinuirano snabdjevanje električnom energijom i po nepromjenjivim cijenama, dok drugi snabdjevači obzirom da se radi o firmama koji svoju proizvodnju baziraju na vjetru i suncu i čiji su kapaciteti minorni u odnosu na JP Elektroprivreda BiH ne mogu garantovati kontinuitet isporuke po nepromjenji-

više privrednih subjekata na relevantnom tržištu, a članom 10. stav (2) propisano je da se zloupotreba dominantnog položaja posebno odnosi na:

- a) direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uslova kojima se ograničava konkurencija,
- b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača,
- c) primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj,
- d) zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma.

Na osnovu dostavljenih podataka i činjenica, Konkurencijsko vijeće je razmatralo navedenu Prijavu i odlučilo da se ista odbaci u skladu sa ovlaštenjima iz člana 25. stav 1. tačka e) Zakona, jer nema dostatnih indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti protiv JP Elektroprivreda BiH radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. Zakona.

Naime iz podnesene Prijave može se zaključiti da JU SZ KS traži od Konkurencijskog vijeća da neprijavljuje na tendere za javnu nabavku usluge isporuke električne energije sankcioniše jer predstavlja zloupotrebu dominantnog položaja iz člana 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JU ZS KS kao ugovorni organ poštujući odredbe propisane Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine proveo dva postupka javne nabavke usluga isporuke električne energije te da niti u jednom od postupaka javne nabavke nisu dobili odgovarajuće ponude bilo kojeg potencijalnog ponuđača, pa tako ni ponuđača JP Elektroprivreda BiH, odnosno nije se niko prijavio, pa su predmetni tenderi završeni donošenjem odluka o poništenju.

Međutim, iako su predmetni postupci poništeni JU SZ KS nije ostao uskraćen za usluge isporuke električne energije koja mu se isporučuje u kontinuitetu, već mu je dodijeljen i status kupca od posebnog društvenog značaja čime mu je zagarantovana povoljnija cijena električne energije.

Isto tako JU SZ KS priznaje da iako ima ukupno 9 dobavljača električnom energijom na području Kantona Sarajevo, da oni zapravo očekuju da se na predmetne tendere prvenstveno javi JP Elektroprivreda BiH jer smatraju da drugi snabdjevači električnom energijom ne mogu obezbjediti kontinuirano snabdjevanje električnom energijom i po nepromjenjivim cijenama.

Svaki privredni subjekt samostalno određuje politiku koju namjerava slijediti na relevantnom tržištu, te tako JP Elektroprivreda BiH kao i drugi snabdjevači električnom energijom u skladu sa svojim poslovnim politikama i regulatornim ograničenjima i uslovima koji su propisani od strane nadležnih Regulatornih agencija za električnu energiju, a uvažavajući i infrastrukturne specifičnosti i samu prirodu tržišta donose odluke da se jave ili ne jave na raspisane javne tendere. JP Elektroprivreda BiH se nije javila na predmetne tendere jer im uslovi istih nisu odgovarali, te su iste ocijenili nepovoljnim.

Dodatno, Konkurencijsko vijeće ističe kako su odredbama Zakona o javnim nabavkama utvrđena pravila o postupku javne nabavke koje sprovodi ugovorni organ ili sektorski ugovorni organ radi sklapanja ugovora o javnoj nabavci robe, usluga ili radova te provođenje konkursa za izradu idejnog rješenja i okvirnog sporazuma.

Članom 52. stav 12. Zakona o javnim nabavkama propisano je da u postupku javne nabavke ponuđači su dužni da podnesu svoju ponudu bez narušavanja tržišne konkurencije u smislu zabranjenih dogovora sa drugim ponuđačima. Za postupke zaštite tržišne konkurencije nadležno je Konkurencijsko vijeće Bosne i

Hercegovine. U slučaju postojanja osnova sumnje da se u postupku javne nabavke narušava tržišna konkurencija, zahtjev za pokretanje postupka pred Konkurencijskim vijećem Bosne i Hercegovine može podnijeti svako privredno ili fizičko lice koje za to ima pravni ili ekonomski interes, privredne komore, udruženja poslodavaca ili privrednika, udruženja potrošača i organi izvršne vlasti.

Iz navedenog proizilazi da se Zakon o konkurenciji u postupcima javne nabavke primjenjuje isključivo na postupanje privrednih subjekata koji sudjeluju u postupku javne nabavke kao ponuđači.

S obzirom na sve navedeno Konkurencijsko vijeće smatra da postupanje/ponašanje JP Elektroprivreda BiH ne predstavlja osnovu za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, u smislu člana 10. Zakona, te je odlučeno kao u tački 1. dispozitiva.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljena žalba. Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog Zaključka.

Broj UP-02-26-2-025-9/24
20. marta 2025. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ivo Jerkić, s. r.

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 26., članka 42. stavak (2) a u svezi sa člankom 10. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), postupajući po Prijavi podnesenoj od strane Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo", Đoke Mazalića br. 3, 71000 Sarajevo za pokretanjem postupka po službenoj dužnosti protiv JP Elektroprivreda BiH d.d., Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe vladajućeg položaja iz članka 10. Zakona o konkurenciji, zaprimljenoj pod brojem UP-02-26-2-025-1/24 dana 06.09.2024. godine, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na 24. (dvadesetčetvrti) sjednici održanoj dana 20.03.2025. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Odbacuje se Prijava Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo", Đoke Mazalića br. 3, 71000 Sarajevo protiv JP Elektroprivreda BiH d.d., Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo, radi nepostojanja uvjeta za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.
2. Ovaj Zaključak će biti objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

1. Prijava za pokretanje postupka

Konkurencijsko vijeće je dana 06.09.2024. godine, zaprimilo pod brojem UP-02-26-2-025-1/24 dopis Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo", Đoke Mazalića br. 3, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: JU SZ KS) kojim podnose prijavu za zloupotrebu vladajućeg položaja u smislu članka 10. Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon) od strane JP Elektroprivreda BiH d.d., Vilsonovo šetalište 15, 71000 Sarajevo.

U zaprimljenoj Prijavi navode sljedeće:

- da su Odlukom o pokretanju postupka nabave - Električne energije za potrebe JU SZ KS broj 01-01-0279/24 od 16.02.2024. godine pokrenuli predmetni postupak javne nabave putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda, čija je ukupna procijenjena vrijednost bez PDV-a iznosila 45.000,00 KM;
- da slijedom navedene Odluke na portalu javnih nabava dana 04.03.2024. godine izvršena je objava Obavijesti

- o nabavi broj 774-7-2-2-3-12/24 zajedno sa izmjenom i dopunom tenderske dokumentacije broj 0429/24 od 12.03.2024. godine;
- da je Komisija za javnu nabavu imenovana Rješenjem broj 01-01-34-0450/24 od 14.03.2024. godine, shodno okvirima djelokruga rada, sačinila zapisnik broj 1517/24 od 25.03.2024. godine, te slijedom istog sačinila Preporuku broj 09/3-1517-1/24 od 25.03.2024. godine kojim predlaže ugovornom organu da na osnovu člana 69. stav 2. tačka a) Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/14 i 59/22), donese odluku o poništenju postupka predmetne nabave, iz razloga što nije dostavljena nijedna ponuda u određenom krajnjem roku;
- da postupajući po preporuci Komisije za javne nabavke broj 09/3-1517-1/24 od 03.04.2024. godine, donesena je Odluka o poništenju predmetnog postupka broj 01-01-1533/24 od 03.04.2024. godine, te je postupak poništen i putem Portala javnih nabava;
- da najava o predstojećem porastu cijena u oblasti električne energije, sukladno sa novim procjenama, rezultirala je povećanjem iznosa procjenjene vrijednosti što je utvrđeno kroz Izmjene i dopune Plana javnih nabava za 2024. godinu broj 09/1-2288-UO/24 od 12.07.2024. godine, na način da umjesto prvobitno predviđenog iznosa od 45.000,00 KM bez PDV-a, isti sad iznosi 54.000,00 KM bez PDV-a;
- da Odluka o ponovnom pokretanju postupka nabave električne energije broj 01-01-2444/24 od 29.07.2024. godine pokrenuta je postupajući po zahtjevu Sektora za opće, zajedničke i pravne poslove od dana 26.07.2024. godine. Sukladno sa navedenom Odlukom, na portalu Javnih nabava, izvršena je objava Obavijesti o nabavi broj 774-1-2-44-3-23/24 dana 31.07.2024. godine;
- da je Komisija za javnu nabavu imenovana Rješenjem broj 01-01-34-2522/24 od 19.08.2024. godine, shodno okvirima djelokruga rada, sačinila Preporuku broj 09/3-2590/24 od 26.08.2024. godine, te posljedično tome je donesena Odluka o poništenju postupka broj 01-01-2623/24 od 02.09.2024. godine;
- da je JP Elektroprivreda BiH na portalu Javnih nabava u više navrata postavljala pitanja u vezi tenderske dokumentacije i predlagala određene izmjene kako bi mogli dostaviti ponudu ali ponudu ipak nisu dostavili;
- da kao što je prethodno izloženo JU SZ KS je unazad par mjeseci raspisivala Javne pozive/tendere za nabavu električne energije, ali su postupci poništavani sukladno sa Zakonom o javnim nabavama, jer nisu zaprimili nijednu ponudu;
- da s obzirom da su obvezni sprovesti postupak javne nabavke za usluge električne energije po osnovu jednog od postupaka propisanih zakonom jer je procijenjena vrijednost 54.000 KM, isto su pokušavali raspisivanjem više javnih poziva ali bezuspješno;
- da su dana 30.08.2024. godine zaprimili dopis broj 04-1-30010-21/24 od JP Elektroprivreda BiH uz dostavu ugovora o opskrbi električnom energijom, te ih ujedno obavještavaju o cijeni električne energije do kraja 2024. godine i početku 2025. godine i pozivaju na potpisivanje ugovora najkasnije do 15.08.2024. godine iako je taj datum u momentu zaprimanja dopisa već protekao;
- da ih dalje obavještavaju (a može se reći i ucjenjuju) da su dužni ukoliko žele kontinuitet u isporuci električne energije, potpisati ugovor u suprotnom je potrebno obratiti se njima da ih stave na uslugu rezervnog

opskrbljivača i o tome zaključiti ugovor u roku od 8 dana;

- da ih ujedno i obavještavaju da je maksimalni rok za korištenje usluge rezervnog opskrbljivača 90 dana, a predviđen je isključivo za pronalazak nekog drugog opskrbljivača na tržištu;
- da na temelju navedenog smatraju da JP Elektroprivreda BiH zlouporabljuje svoju dominaciju na tržištu, te im na neki način prijeti isključenjem električne energije ukoliko se ne potpiše ugovor o snadijevanju električnom energijom a istovremeno se ne žele prijaviti ni na jedan javni poziv;
- da oni žele kontinuitet u opskrbi jer je to važno za poslovanje ove ustanove te žele ispoštovati procedure propisane Zakonom o javnim nabavama;
- da traže da Konkurencijsko vijeće ispita utemeljenost ove prijave sukladno sa svojim nadležnostima a sve u cilju zaštite interesa i održavanja kontinuiteta pružanja usluga nezaposlenim licima koji su korisnici istih;
- da kao prilog predmetnoj Prijavi dostavljena je kompletna dokumentacija koja se odnosi na postupak opisan u prijavi kao i dopis JP Elektroprivreda BiH broj 04-1-30010-21/24 od 28.09.2024. godine.

2. Postupanje Konkurencijskog vijeća po zaprimljenoj Prijavi

Konkurencijsko vijeće je postupajući po zaprimljenoj Prijavi pristupilo prikupljanju potrebnih podataka i informacija te je dana 21.10.2024. godine uputilo Zahtjeve za dostavu podataka i informacija JU SZ KS aktom broj UP-02-26-2-025-2/24 i gospodarskom subjektu JP Elektroprivreda BiH aktom broj UP-02-26-2-025-3/24.

JU SZ KS u svome odgovoru zaprimljenim pod brojem UP-02-26-2-025-4/24 od 31.10.2024. godine navodi sljedeće:

- da je JU SZ KS uvidom u Registar Regulatorne komisije za energetiku FBiH došla do informacije da ukupno ima 9 dobavljača sa područja kantona/županije Sarajevo uključujući i JP Elektroprivreda BiH koji bi se mogli prijaviti na njihov poziv;
- da međutim jedino JP Elektroprivreda BiH može garantirati kontinuiranu opskrbu električnom energijom i po nepromjenjivim cijenama, dok drugi opskrbljivači obzirom da se radi o firmama koji svoju proizvodnju baziraju na vjetru i suncu i čiji su kapaciteti minorni u odnosu na JP Elektroprivreda BiH ne mogu garantirati kontinuitet isporuke po nepromjenjivim cijenama jer u svom sustavu nemaju termoelektre koje mogu nadomjestiti nedostatke struje. Također, shodno Mrežnim pravilima distribucije niskonaponska mreža je vlasništvo JP Elektroprivreda BiH te na taj način drugi opskrbljivači ne mogu biti ni približno povoljni kada je u pitanju cijena električne energije jer plaćaju korištenje niskonaponske mreže JP Elektroprivreda BiH;
- da se JU SZ KS nije obraćala Agenciji za javne nabave, jer je navedena agencija izdala priopćenje u kojem je zahtjevala od JP Elektroprivreda BiH i drugih javnih poduzeća koji imaju monopol da su dužni da se odazovu na javne pozive i tendere ponuđača. Isto tako Agencija za javne nabave je pokrenula postupak kod Konkurencijskog vijeća u vezi ovog pitanja;
- da JU SZ KS nije potpisala ugovor sa JP Elektroprivreda na 90 dana jer bi to bilo u suprotnosti sa odredbama Zakona o javnim nabavama;
- da se električna energija isporučuje kontinuirano i trenutno im je dodjeljen status kupca od posebnog društvenog značaja;

- da će JU SZ KS razmotriti nakon što dobije potvrdu i mišljenje od Agencije za javne nabave da li ima potrebu raspisivati tender za nabavu električne energije s obzirom da su dobili status kupca od posebnog društvenog značaja.
- JP Elektroprivreda BiH u svome odgovoru zaprimljenim pod brojem UP-02-26-2-025-5/24 od 31.10.2024. godine navodi sljedeće:
- da po pitanju udjela u javnim nabavama JP Elektroprivreda BiH je preuzela tendersku dokumentaciju dana 05.03.2024. godine za nabavku električne energije ugovornog organa JU SU KS, broj obavještenja:774-7-2-2-3-12/24;
 - da dana 07.03.2024. godine su postavili pitanje ugovornom organu sa zahtjevima za izmjenu tenderske dokumentacije, koje je ugovorni organ djelimično izmijenio, međutim zbog tenderske dokumentacije koju je JP Elektroprivreda BiH cijenila neprihvatljivom, ponuda nije ni dostavljena;
 - da iz razloga neprihvatljivosti ponude, ponuda nije dostavljena ni za ponovno objavljeni tender istog ugovornog organa od 31.07.2024. godine (broj obavještenja 774-7-2-44-3-23/24);
 - da u vezi statusa kupca JU SZ KS, isti je od strane JP Elektroprivreda BiH kao javnog opskrbljivača obaviješten da s obzirom da se nije našao na Listi malih kupaca niti na Listi kupaca od posebnog društvenog značaja, koje je sukladno sa Zakonom o električnoj energiji, utvrdio Operator distributivnog sustava, pravo na javnu uslugu gubi nakon 31.08.2024. godine;
 - da je u svezi sa navedenim, a sukladno sa odedbama članka 52. stavak 1) točka mm) Zakona o električnoj energiji Federacije BiH, Operator distributivnog sustava dužan jednom godišnje najkasnije do 31. ožujka tekuće godine utvrditi listu kupaca koji imaju status malog kupca električne energije ili krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja;
 - da JP Elektroprivreda BiH u ulozi tržišnog opskrbljivača je dana 24.07.2024. godine putem dopisa broj 04-1-25865-6/24, predmetnom kupcu dostavila Ugovor o opskrbi električnom energijom za tržišnu opskrbu, broj ST-4-11891/24;
 - da se kupac JU SZ KS dana 28.08.2024. godine obratio putem e-maila JP Elektroprivredi BiH sa zahtjevom za ponovnu dostavu Ugovora o opskrbi električnom energijom za tržišnu opskrbu, te da je JP Elektroprivreda BiH isti dan kupcu dostavila ugovor putem e-maila i putem dopisa broj 04-1-30010-21/24 dana 28.08.2024. godine;
 - da je nakon toga, kupac JU SZ KS putem dopisa broj 01/01-34-2673/24 od 13.09.2024. godine, uputio molbu prema JP Elektroprivredi BiH za utvrđivanje statusa krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja;
 - da je JP Elektroprivreda BiH dana 02.10.2024. godine putem e-maila obavještena da je Operator distributivnog sustava, postupajući po prigovoru kupca JU SZ KS, utvrdio da isti zadovoljava uvjete da bude kupac od posebnog društvenog značaja, što nadalje znači da zadržava pravo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom;
 - da je kupac aktom broj04-23-1-35076-1/24 od 07.10.2024. godine od strane JP Elektroprivrede BiH obaviješten o tome da je kupac od posebnog društvenog značaja, te da zadržava pravo na javnu uslugu opskrbe;
 - da kao posljedica toga, kupac JU SZ KS je od 01.09.2024. godine, bez prekida u opskrbi nastavio koristiti navedenu javnu uslugu po cijenama usluge javne opskrbe električnom energijom, te da su ispostavljene fakture koje je kupac i platio;
 - da sukladno sa tržišnim pravilima, odobrenom Odlukom o odobravanju i primjeni Tržišnih pravila ("Službeni glasnik BiH", br. 64/21), tržište električne energije u BiH je jedinstveno i sastoji se od veleprodajnog i maloprodajnog tržišta;
 - da JP Elektroprivreda BiH kao imalac Dozvole za obavljanje djelatnosti opskrbe i trgovine električnom energijom, broj UP1-06-13-1-156-1/23 od 12.12.2023 godine, je samo jedan od mnogih tržišnih opskrbljivača električnom energijom u BiH i spisak ostalih imatelja dozvole koji imaju mogućnost pružanja usluge tržišne opskrbe električnom energijom se nalazi na stranici Regulatorne komisije za energiju (FERK);
 - da uvažavajući sve navedeno mogu konstatirati da je kupac JU SZ KS zadržao u kontinuitetu pravo na uslugu javne opskrbe u svojstvu kupca od posebnog društvenog značaja, te s tim u svezi smatraju da ne postoji temelj za otvranje postupka pred ovim organom, a uvažavajući odredbe Zakona o konkurenciji.
- Konkurencijsko vijeće je odgovor JP Elektroprivrede dostavilo JU SZ KS na očitovanje aktom broj UP-02-26-2-025-6/24 dana 07.11.2024. godine i urgencijom broj UP-02-26-2-025-7/24 dana 20.01.2025. godine.
- JU SZ KS je dana 07.02.2025. godine aktom zaprimljenim pod brojem UP-02-26-2-025-8/24 dostavilo odgovor u kojem navode da u Planu javnih nabavki za 2025. godinu su predvidjeli nabavu električne energije, međutim razmišljaju da li je u interesu ove javne ustanove da pokreću nabavu s obzirom da su od JP Elektroprivrede BiH dobili status potrošača od posebnog društvenog značaja kojim im je zagarantirana povoljnija cijena električne energije.
- Također, u uvjetima koje im je dala JP Elektroprivreda BiH kao uvjet da se prijave na tender, stoje pojedine odredbe koje nisu sukladne sa Zakonom o javnim nabavama, jer isti žele sudjelovati samo pod uvjetima koji oni odrede.
- ### 3. Analiza prikupljenih činjenica i odlučivanje
- Člankom 10. stavak (1) Zakona o konkurenciji propisano je da je zabranjena svaka zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više gospodarskih subjekata na mjerodavnom tržištu, a člankom 10. stavak (2) propisano je da se zlouporaba vladajućeg položaja posebno odnosi na:
- a) izravno ili neizravno nametanje neobjektivnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uvjeta kojima se ograničava konkurencija,
 - b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvitka na štetu potrošača,
 - c) primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj,
 - d) zaključivanje sporazuma kojima se uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma.
- Na temelju dostavljenih podataka i činjenica, Konkurencijsko vijeće je razmatralo navedenu Prijavu i odlučilo da se ista odbaci sukladno sa ovlastima iz članka 25. stavak 1. točka e) Zakona, jer nema dostatnih indicija za pokretanje postupka po službenoj dužnosti protiv JP Elektroprivrede BiH radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. Zakona.

Naime iz podnesene Prijave može se zaključiti da JU SZ KS traži od Konkurencijskog vijeća da neprijavljivanje na tendere za javnu nabavu usluge isporuke električne energije sankcionira jer predstavlja zlouporabu vladajućeg položaja iz članka 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JU ZS KS kao ugovorni organ poštujući odredbe propisane Zakonom o javnim nabavama Bosne i Hercegovine proveo dva postupka javne nabave usluga isporuke električne energije te da niti u jednom od postupaka javne nabave nisu dobili odgovarajuće ponude bilo kojeg potencijalnog ponuđača, pa tako ni ponuđača JP Elektroprivrede BiH, odnosno nije se niko prijavio, pa su predmetni tenderi završeni donošenjem odluka o poništenju.

Međutim, iako su predmetni postupci poništeni JU SZ KS nije ostao uskraćen za usluge isporuke električne energije koja mu se isporučuje u kontinuitetu, već mu je dodijeljen i status kupca od posebnog društvenog značaja čime mu je zagarantirana povoljnija cijena električne energije.

Isto tako JU SZ KS priznaje da iako ima ukupno 9 dobavljača električnom energijom na području Kantona/Županije Sarajevo, da oni zapravo očekuju da se na predmetne tendere prvenstveno javi JP Elektroprivreda BiH jer smatraju da drugi opskrbljivači električnom energijom ne mogu obezbjediti kontinuiranu opskrbu električnom energijom i po nepromjenjivim cijenama.

Svaki gospodarski subjekt samostalno određuje politiku koju namjerava slijediti na mjerodavnom tržištu, te tako JP Elektroprivreda BiH kao i drugi opskrbljivači električnom energijom sukladno sa svojim poslovnim politikama i regulatornim ograničenjima i uvjetima koji su propisani od strane nadležnih Regulatornih agencija za električnu energiju, a uvažavajući i infrastrukturne specifičnosti i samu prirodu tržišta donose odluke da se jave ili ne jave na raspisane javne tendere. JP Elektroprivreda BiH se nije javila na predmetne tendere jer im uvjeti istih nisu odgovarali, te su iste ocijenili nepovoljnim.

Dodatno, Konkurencijsko vijeće ističe kako su odredbama Zakona o javnim nabavama utvrđena pravila o postupku javne nabave koje sprovodi ugovorni organ ili sektorski ugovorni organ radi sklapanja ugovora o javnoj nabavi robe, usluga ili radova te provođenje konkursa za izradu idejnog rješenja i okvirnog sporazuma.

Člankom 52. stavak 12. Zakona o javnim nabavama propisano je da u postupku javne nabave ponuđači su dužni da podnesu svoju ponudu bez narušavanja tržišne konkurencije u smislu zabranjenih dogovora sa drugim ponuđačima. Za postupke zaštite tržišne konkurencije nadležno je Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine. U slučaju postojanja osnovane sumnje da se u postupku javne nabave narušava tržišna konkurencija, zahtjev za pokretanje postupka pred Konkurencijskim vijećem Bosne i Hercegovine može podnijeti svaka privredna ili fizička koje za to ima pravni ili ekonomski interes, gospodarske komore, udruge poslodavaca ili gospodarstvenika, udruge potrošača i organi izvršne vlasti.

Iz navedenog proizilazi da se Zakon o konkurenciji u postupcima javne nabave primjenjuje isključivo na postupanje gospodarskih subjekata koji sudjeluju u postupku javne nabave kao ponuđači.

S obzirom na sve navedeno Konkurencijsko vijeće smatra da postupanje/ponašanje JP Elektroprivreda BiH ne predstavlja temelj za pokretanje postupka po službenoj dužnosti, u smislu članka 10. Zakona, te je odlučeno kao u točki 1. izreke.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka ovog Zaključka.

Broj UP-02-26-2-025-9/24
20. ožujka 2025. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ivo Jerkić, v. r.

Na osnovu člana 25. stav (1) tачка e), člana 26., člana 42. stav (2) a u vezi sa članom 10. Zakona o konkurenciji ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), поступајући по Пријави поднесеној од стране Јавне установе "Служба за запошљавање Кантона Сарајево", Ђоке Мазалића бр. 3, 71000 Сарајево за покретањем поступка по службеној дужности против ЈП Електропривреда БиХ д.д., Вилсоново шеталиште 15, 71000 Сарајево ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. Закона о конкуренцији, запримљеној под бројем УП-02-26-2-025-1/24 дана 06.09.2024. године, Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине, на 24. (двадесетчетвртој) сједници одржаној дана 20.03.2025. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Одбацује се Пријава Јавне установе "Служба за запошљавање Кантона Сарајево", Ђоке Мазалића бр. 3, 71000 Сарајево против ЈП Електропривреда БиХ д.д., Вилсоново шеталиште 15, 71000 Сарајево, ради непостојања услова за покретање поступка по службеној дужности.
2. Овај Закључак ће бити објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Пријава за покретање поступка

Конкуренцијски савјет је дана 06.09.2024. године, запримно под бројем УП-02-26-2-025-1/24 допис Јавне установе "Служба за запошљавање Кантона Сарајево", Ђоке Мазалића бр. 3, 71000 Сарајево (у даљем тексту: ЈУ СЗ КС) којим подноси пријаву за злоупотребу доминантног положаја у смислу члана 10. Закона о конкуренцији (у даљем тексту: Закон) од стране ЈП Електропривреда БиХ д.д., Вилсоново шеталиште 15, 71000 Сарајево.

У запримљеној Пријави наводе сљедеће:

- да су Одлуком о покретању поступка набавке - Електричне енергије за потребе ЈУ СЗ КС број 01-01-0279/24 од 16.02.2024. године покренули предметни поступак јавне набавке путем конкурентског захтјева за доставу понуда, чија је укупна процијењена вриједност без ПДВ-а износила 45.000,00 КМ;
- да слиједом наведене Одлуке на порталу јавних набавки дана 04.03.2024. године извршена је објава Обавјештења о набавци број 774-7-2-3-12/24 заједно са измјеном и допуном тендерске документације број 0429/24 од 12.03.2024. године;
- да је Комисија за јавну набавку именована Рјешењем број 01-01-34-0450/24 од 14.03.2024. године, сходно оквирима дјелокурга рада, сачинила записник број 1517/24 од 25.03.2024. године, те слиједом истог сачинила Препоруку број 09/3-1517-1/24 од 25.03.2024. године којим предлаже уговорном органу да на основу члана 69. став 2. тачка а) Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/14 и 59/22), донесе одлуку о поништењу поступка

- предметне набавke, из разлога што није достављена ниједна понуда у одређеном крајњем року;
- да поступајући по препоруци Комисије за јавне набавке број 09/3-1517-1/24 од 03.04.2024. године, донесена је Одлука о поништењу предметног поступка број 01-01-1533/24 од 03.04.2024. године, те је поступак поништен и путем Портала јавних набавки;
- да најаву о предстојећем порасту цијена у области електричне енергије, у складу са новим процјенама, резултирала је повећањем износа процјењене вриједности што је утврђено кроз Измјене и допуне Плана јавних набавки за 2024. годину број 09/1-2288-УО/24 од 12.07.2024. године, на начин да умјесто првобитно предвиђеног износа од 45.000,00 КМ без ПДВ-а, исти сад износи 54.000,00 КМ без ПДВ-а;
- да Одлука о поновном покретању поступка набавке електричне енергије број 01-01-2444/24 од 29.07.2024. године покрена је поступајући по захтјеву Сектора за опште, заједничке и правне послове од дана 26.07.2024. године. У складу са наведеном Одлуком, на порталу Јавних набавки, извршена је објава Обавјештења о набавци број 774-1-2-44-3-23/24 дана 31.07.2024. године;
- да је Комисија за јавну набавку именована Рјешењем број 01-01-34-2522/24 од 19.08.2024. године, сходно оквирима дјелокруга рада, сачинила Препоруку број 09/3-2590/24 од 26.08.2024. године, те посљедице томе је донесена Одлука о поништењу поступка број 01-01-2623/24 од 02.09.2024. године;
- да је ЈП Електропривреда БиХ на порталу Јавних набавки у више наврата постављала питања у вези тендерске документације и предлагала одређене измјене како би могли доставити понуду али понуду ипак нису доставили;
- да као што је претходно изложено ЈУ СЗ КС је уназад пар мјесеци расписивала Јавне позиве/тендере за набавку електричне енергије, али су поступци поништавани у складу са Законом о јавним набавкама, јер нису запримили ниједну понуду;
- да с обзиром да су обавезни спровести поступак јавне набавке за услуге електричне енергије по основу једног од поступака прописаних законом јер је процјењена вриједност 54.000 КМ, исто су покушавали расписивањем више јавних позива али безуспјешно;
- да су дана 30.08.2024. године запримили допис број 04-1-30010-21/24 од ЈП Електропривреда БиХ уз доставу уговора о снабдијевању електричном енергијом, те их уједно обавјештавају о цијени електричне енергије до краја 2024. године и почетку 2025. године и позивају на потписивање уговора најкасније до 15.08.2024. године иако је тај датум у моменту запримања дописа већ протекао;
- да их даље обавјештавају (а може се рећи и уцјењују) да су дужни уколико желе континуитет у испоруци електричне енергије, потписати уговор у супротном је потребно обратити се њима да их ставе на услугу резервног снабдјевача и о томе закључити уговор у року од 8 дана;
- да их уједно и обавјештавају да је максимални рок за кориштење услуге резервног снабдјевача 90 дана, а предвиђен је искључиво за проналазак неког другог снабдјевача на тржишту;

- да на основу наведеног сматрају да ЈП Електропривреда БиХ злоупотребљава своју доминацију на тржишту, те им на неки начин пријети искључењем електричне енергије уколико се не потпише уговор о снабдијевању електричном енергијом а истовремено се не желе пријавити ни на један јавни позив;
- да они желе континуитет у снабдјевању јер је то важно за пословање ове установе те желе испоштовати процедуре прописане Законом о јавним набавкама;
- да траже да Конкурентијски савјет испита основност ове пријаве у складу са својим надлежностима а све у циљу заштите интереса и одржавања континуитета пружања услуга незапосленим особама који су корисници истих;
- да као прилог предметној Пријави достављена је комплетна документација која се односи на поступак описан у пријави као и допис ЈП Електропривреде БиХ број 04-1-30010-21/24 од 28.09.2024. године.

2. Поступање Конкурентијског савјета по запримљеној Пријави

Конкурентијски савјет је поступајући по запримљеној Пријави приступио прикупљању потребних података и информација те је дана 21.10.2024. године упутио Захтјеве за доставу података и информација ЈУ СЗ КС актом број УП-02-26-2-025-2/24 и привредном субјекту ЈП Електропривреда БиХ актом број УП-02-26-2-025-3/24.

ЈУ СЗ КС у своме одговору запримљеним под бројем УП-02-26-2-025-4/24 од 31.10.2024. године наводи сљедеће:

- да је ЈУ СЗ КС увидом у Регистар Регулаторне комисије за енергетику ФБиХ дошла до информације да укупно има 9 добављача са подручја кантона Сарајево укључујући и ЈП Електропривреду БиХ који би се могли пријавити на њихов позив;
- да међутим једино ЈП Електропривреда БиХ може гарантовати континуирано снабдјевање електричном енергијом и по непромјењивим цијенама, док други снабдјевачи обзиром да се ради о фирмама који своју производњу базирају на вјетру и сунцу и чији су капацитети минорни у односу на ЈП Електропривреду БиХ не могу гарантовати континуитет испоруке по непромјењивим цијенама јер у свом систему немају термоелектране које могу надомјестити недостатке струје. Такође, сходно Мрежним правилима дистрибуције нисконапонска мрежа је власништво ЈП Електропривреде БиХ те на тај начин други снабдјевачи не могу бити ни приближно повољни када је у питању цијена електричне енергије јер плаћају кориштење нисконапонске мреже ЈП Електропривреде БиХ;
- да се ЈУ СЗ КС није обраћала Агенцији за јавне набавке, јер је наведена агенција издала саопштење у којем је захтјевала од ЈП Електропривреде БиХ и других јавних предузећа који имају монопол да су дужни да се одазову на јавне позиве и тендере понуђача. Исто тако Агенција за јавне набавке је покренула поступак код Конкурентијског савјета у вези овог питања;
- да ЈУ СЗ КС није потписала уговор са ЈП Електропривредом на 90 дана јер би то било у супротности са одредбама Закона о јавним набавкама;

- да се електрична енергија испоручује континуирано и тренутно им је додјељен статус купца од посебног друштвеног значаја;
- да ће ЈУ СЗ КС размотрити након што добије потврду и мишљење од Агенције за јавне набавке да ли има потребу расписивати тендер за набавку електричне енергије с обзиром да су добили статус купца од посебног друштвеног значаја.

ЈП Електропривреда БиХ у своме одговору запримљеним под бројем УП-02-26-2-025-5/24 од 31.10.2024. године наводи следеће:

- да по питању учешћа у јавним набавкама ЈП Електропривреда БиХ је преузела тендерску документацију дана 05.03.2024. године за набавку електричне енергије уговорног органа ЈУ СУ КС, број обавјештења:774-7-2-2-3-12/24;
- да дана 07.03.2024. године су поставили питање уговорном органу са захтјевима за измјену тендерске документације, које је уговорни орган дјелимично измијенио, међутим због тендерске документације коју је ЈП Електропривреда БиХ цијенила неприхватљивом, понуда није ни достављена;
- да из разлога неприхватљивости понуде, понуда није достављена ни за поновно објављени тендер истог уговорног органа од 31.07.2024. године (број обавјештења 774-7-2-44-3-23/24);
- да у вези статуса купца ЈУ СЗ КС, исти је од стране ЈП Електропривреда БиХ као јавног снабдјевача обавијештен да с обзиром да се није нашао на Листи малих купаца нити на Листи купаца од посебног друштвеног значаја, које је у складу са Законом о електричној енергији, утврдио Оператор дистрибутивног система, право на јавну услугу губи након 31.08.2024. године;
- да је у вези са наведеним, а у складу са одредбама члана 52. став 1) тачка мм) Закона о електричној енергији Федерације БиХ, Оператор дистрибутивног система дужан једном годишње најкасније до 31. марта текуће године утврдити листу купаца који имају статус малог купца електричне енергије или крајњег купца од посебног друштвеног значаја;
- да ЈП Електропривреда БиХ у улози тржишног снабдјевача је дана 24.07.2024. године путем дописа број 04-1-25865-6/24, предметном купцу доставила Уговор о снабдјевању електричном енергијом за тржишно снабдјевање, број СТ-4-11891/24;
- да се купац ЈУ СЗ КС дана 28.08.2024. године обратио путем е-маила ЈП Електропривреди БиХ са захтјевом за поновну доставу Уговора о снабдјевању електричном енергијом за тржишно снабдјевање, те да је ЈП Електропривреда БиХ исти дан купцу доставила уговор путем и-мејла и путем дописа број 04-1-30010-21/24 дана 28.08.2024. године;
- да је након тога, купац ЈУ СЗ КС путем дописа број 01/01-34-2673/24 од 13.09.2024. године, упутио молбу према ЈП Електропривреди БиХ за утврђивање статуса крајњег купца од посебног друштвеног значаја;
- да је ЈП Електропривреда БиХ дана 02.10.2024. године путем и-мејла обавијештена да је Оператор дистрибутивног система, поступајући по приговору купца ЈУ СЗ КС, утврдио да исти задовољава услове да буде купац од посебног друштвеног

значаја, што надаље значи да задржава право на јавну услугу снабдјевања електричном енергијом; да је купац актом број04-23-1-35076-1/24 од 07.10.2024. године од стране ЈП Електропривреде БиХ обавијештен о томе да је купац од посебног друштвеног значаја, те да задржава право на јавну услугу снабдјевања;

- да као последица тога, купац ЈУ СЗ КС је од 01.09.2024. године, без прекида у снабдјевању наставио користити наведену јавну услугу по цијенама услуге јавног снабдјевања електричном енергијом, те да су испостављене фактуре које је купац и платио;
- да у складу са тржишним правилима, одобреном Одлуком о одобравању и примјени Тржишних правила ("Службени гласник БиХ, бр. 64/21), тржиште електричне енергије у БиХ је јединствено и састоји се од велепродајног и малопродајног тржишта;
- да ЈП Електропривреда БиХ као имаалац Дозволе за обављање дјелатности снабдјевања и трговине електричном енергијом, број УП1-06-13-1-156-1/23 од 12.12.2023 године, је само један од многих тржишних снабдјевача електричном енергијом у БиХ и списак осталих имаоца дозволе који имају могућност пружања услуге тржишног снабдјевања електричном енергијом се налази на страници Регулаторне комисије за енергију (ФЕРК);
- да уважавајући све наведено могу констатовати да је купац ЈУ СЗ КС задржао у континуитету право на услугу јавног снабдјевања у својству купца од посебног друштвеног значаја, те с тим у вези сматрају да не постоји основ за отварање поступка пред овим органом, а уважавајући одредбе Закона о конкуренцији.

Конкурнцијски савјет је одговор ЈП Електропривреде доставио ЈУ СЗ КС на читовање актом број УП-02-26-2-025-6/24 дана 07.11.2024. године и ургенцијом број УП-02-26-2-025-7/24 дана 20.01.2025. године.

ЈУ СЗ КС је дана 07.02.2025. године актом запримљеним под бројем УП-02-26-2-025-8/24 доставило одговор у којем наводе да у Плану јавних набавки за 2025. годину су предвидјели набавку електричне енергије, међутим размишљају да ли је у интересу ове јавне установе да покрећу набавку с обзиром да су од ЈП Електропривреде БиХ добили статус потрошача од посебног друштвеног значаја којим им је загарантована повољнија цијена електричне енергије.

Такође, у условима које им је дала ЈП Електропривреда БиХ као услов да се пријаве на тендер, стоје поједине одредбе које нису у складу са Законом о јавним набавкама, јер исти желе учествовати само под условима који они одреде.

3. Анализа прикупљених чињеница и одлучивање

Чланом 10. став (1) Закона о конкуренцији прописано је да је забрањена свака злоупотреба доминантног положаја једног или више привредних субјеката на релевантном тржишту, а чланом 10. став (2) прописано је да се злоупотреба доминантног положаја посебно односи на:

- а) директно или индиректно наметање нелојалних куповних и продајних цијена или других трговинских услова којима се ограничава конкуренција,
- б) ограничавање производње, тржишта или техничког развоја на штету потрошача,
- ц) примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе

у неравноправан и неповољан конкурентски положај,

- д) закључивање споразума којима се условљава да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговинском обичају немају везе с предметом таквог споразума.

На основу достављених података и чињеница, Конкурентски савјет је разматрао наведену Пријаву и одлучио да се иста одбаци у складу са овлаштењима из члана 25. став 1. тачка е) Закона, јер нема достатних индиција за покретање поступка по службеној дужности против ЈП Електропривреде БиХ ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. Закона.

Наиме из поднесене Пријаве може се закључити да ЈУ СЗ КС тражи од Конкурентског савјета да непријављивање на тендере за јавну набавку услуге испоруке електричне енергије санкционише јер представља злоупотребу доминантног положаја из члана 10. Закона о конкуренцији.

Конкурентски савјет је утврдио да је ЈУ СЗ КС као уговорни орган поштујући одредбе прописане Законом о јавним набавкама Босне и Херцеговине провео два поступка јавне набавке услуга испоруке електричне енергије те да нити у једном од поступака јавне набавке нису добили одговарајуће понуде било којег потенцијалног понуђача, па тако ни понуђача ЈП Електропривреде БиХ, односно није се нико пријавио, па су предметни тендери завршени доношењем одлука о поништењу.

Међутим, иако су предметни поступци поништени ЈУ СЗ КС није остао ускраћен за услуге испоруке електричне енергије која му се испоручује у континуитету, већ му је додијељен и статус купца од посебног друштвеног значаја чиме му је загарантована повољнија цијена електричне енергије.

Исто тако ЈУ СЗ КС признаје да иако има укупно 9 добављача електричном енергијом на подручју Кантона Сарајево, да они заправо очекују да се на предметне тендере првенствено јави ЈП Електропривреда БиХ јер сматрају да други снабдјевачи електричном енергијом не могу обезбједити континуирано снабдјевање електричном енергијом и по непромјењивим цијенама.

Сваки привредни субјекат самостално одређује политику коју намјерава слиједити на релевантном тржишту, те тако ЈП Електропривреда БиХ као и други снабдјевачи електричном енергијом у складу са својим пословним политикама и регулаторним ограничењима и условима који су прописани од стране надлежних Регулаторних агенција за електричну енергију, а уважавајући и инфраструктурне специфичности и саму природу тржишта доносе одлуке да се јаве или не јаве на расписане јавне тендере. ЈП Електропривреда БиХ се није јавила на предметне тендере јер им услови истих нису одговарали, те су исте оцијенили неповољним.

Додатно, Конкурентски савјет истиче како су одредбама Закона о јавним набавкама утврђена правила о поступку јавне набавке које спроводи уговорни орган или секторски уговорни орган ради склапања уговора о јавној набавци робе, услуга или радова те провођење конкурса за изразу идејног рјешења и оквирног споразума.

Чланом 52. став 12. Закона о јавним набавкама прописано је да у поступку јавне набавке понуђачи су дужни да поднесу своју понуду без нарушавања тржишне конкуренције у смислу забрањених договора са другим понуђачима. За поступке заштите тржишне конкуренције надлежан је Конкурентски савјет Босне и Херцеговине. У случају постојања основа сумње да се у поступку јавне набавке нарушава тржишна конкуренција, захтјев за покретање поступка пред

Конкурентским савјетом Босне и Херцеговине може поднијети свако привредно или физичко лице које за то има правни или економски интерес, привредне коморе, удружења послодаваца или привредника, удружења потрошача и органи извршне власти.

Из наведеног произилази да се Закон о конкуренцији у поступцима јавне набавке примјењује искључиво на поступање привредних субјеката који судјелују у поступку јавне набавке као понуђачи.

С обзиром на све наведено Конкурентски савјет сматра да поступање/понашање ЈП Електропривреда БиХ не представља основ за покретање поступка по службеној дужности, у смислу члана 10. Закона, те је одлучено као у тачки 1. диспозитива.

Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема овог Закључка.

Број УП-02-26-2-025-9/24

20. марта 2025. године

Сарајево

Предсједник

Иво Јеркић, с. р.

351

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (2), а у вези са члановима 12. и 14. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а рјешавајући по Пријави концентрације поднесене од стране привредног субјекта Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija, zaprimljene dana 11.11.2024. godine pod brojem UP-02-26-1-029-1/24, Konkurencijsko vijeće, на 22. (двadesetdrugoj) sjednici održanoj dana 20.02.2025. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Odbacuje se Prijava namjere koncentracije privrednog subjekata Flyus d.o.o. Beograd, Republika Srbija, radi nepostojanja obaveze prijave koncentracije u smislu člana 14. stav (1) Zakona o konkurenciji.
2. Obavezuje se privredni subjekt Flyus d.o.o. Beograd da uplati administrativnu taksu u iznosu od 1.000,00 KM (hiljadu konvertibilnih maraka) u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
3. Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Konkurencijsko vijeće je dana 11.11.2024. godine pod brojem UP-02-26-1-029-1/24 zaprimilo Prijavu namjere koncentracije, podnesenu od strane privrednog subjekta Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija (dalje u tekstu: Flyus d.o.o. Beograd ili Podnosilac prijave), kojom privredni subjekt Flyus d.o.o. Beograd u smislu člana 12. stav (1) Zakona o konkurenciji, stiće kontrolu nad privrednim subjektom u Ben Air d.o.o., Beograd, Andre Nikolića 3, Beograd, Republika Srbija (u daljem tekstu: Ben Air d.o.o. Beograd).

Podnosilac prijave je predmetnu prijavu dopunio podneskom broj UP-02-26-1-029-2/24 od dana 15.11.2025. godine i podneskom broj UP-02-26-1-029-5 /24 od dana 04.02.2025. godine.

Po prijemu dokumentacije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo Prijavu kompletnom i izdalo Potvrdu o prijemu kompletne i uredne Prijave, u skladu sa članom 30. stav (3) Zakona, dana 20.02.2025. godine, pod brojem UP-02-26-1-029-6/24.

Podnositelj prijave je u skladu s članom 30. stav (2) Zakona u istoj naveo da je Prijavu namjere koncentracije podnio ovlaštenom tijelu Republike Srbije.

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena u zakonom propisanom roku, u smislu člana 16. stav (2) Zakona.

1. Učesnici predmetne koncentracije

Učesnici koncentracije su privredni subjekt Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija i privredni subjekt Ben Air d.o.o., Beograd, Andre Nikolića 3, Beograd, Republika Srbija.

1.1. Privredni subjekt Flyus d.o.o. Beograd

Privredni subjekt Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija, prema Izvodu o registraciji privrednih subjekata Republike Srbije upisan je pod matičnim brojem (...) *¹ danom osnivanja 06.03.2004. godine.

Privredni subjekt Flyus d.o.o. Beograd registrovan je kao društvo sa ograničenom odgovornošću koje je u vlasništvu privrednog subjekta EL&MI Group d.o.o. Beograd-Novi Beograd u iznosu od (...) *% vlasništva i privrednog subjekta Airstar d.o.o. Beograd-Novi Beograd, u iznosu od (...) *%.

Prema podacima iz Prijave, Podnositelj prijave djeluje na tržištu usluga vazdušnog prevoza putnika (šifra djelatnosti: 5110).

Povezana društva privrednog subjekta Flyus d.o.o. Beograd u Bosni i Hercegovini (Delta grupacija) su:

- **Delta Real Estate d.o.o. Banja Luka**, ul. Bulevar srpske vojske broj 8, 78000, Banja Luka - društvo koje je u vlasništvu privrednog subjekta Astatine Holdings Limited, čija je osnovna djelatnost registrovana pod šifrom L 68.20 - Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing). Privredni subjekt je klasifikovan kao veliko gospodarstvo prema kriterijima definisanim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine. Dio šire grupacije koja posluje u oblasti nekretnina i trgovine.
- **Standard Nekretnine d.d. Sarajevo**, ul. Džemala Bijedića broj 182, 71000 Sarajevo - društvo koje je u vlasništvu dioničara prema Rješenju Komisije za vrijednosne papire FBiH, broj 03/1-19-59/11 od 24.02.2011. godine i zaključku br. 03/1-19-59/11 od 25.03.2011. godine čija je osnovna djelatnost registrovana pod šifrom F 41.20 - gradnja stambenih i nestambenih zgrada. Privredni subjekt je klasifikovan kao malo gospodarstvo prema kriterijima definisanim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine.
- **Delta Agrar d.o.o. Laktaši**, ul. Lijevečanska broj 7, 78250 Laktaši – društvo koje je u vlasništvu privrednog subjekta "DELTA AGRAR" d.o.o. Beograd, čija je osnovna djelatnost registrovana pod šifrom G 46.33 - Trgovina na veliko mlijekom, mliječnim proizvodima, jajima, jestivim uljima i mastima. Privredni subjekt je klasifikovan kao srednje gospodarstvo prema kriterijima definisanim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine.
- **Delta Transportni Sistem D.T.S. d.o.o. Banja Luka**, ul. Dr Mladena Stojanovića broj 43, 78000 Banja Luka – društvo u vlasništvu privrednog subjekta "Delta transportni sistem - D.T.S." d.o.o. Beograd, čija je osnovna djelatnost registrovana pod šifrom H 49.41 - Cestovni prijevoz robe. Privredni subjekt je klasifikovan kao malo gospodarstvo prema kriterijima definisanim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine.

1.2. Privredni subjekt Ben Air d.o.o., Beograd

Privredni subjekt Ben Air d.o.o., Beograd, Andre Nikolića 3, Beograd, Republika Srbija osnovan je 24.03.2009. godine kao društvo sa ograničenom odgovornošću registrovane djelatnosti – iznajmljivanje i lizing opreme za vazdušni transport (šifra djelatnosti: 7735) i u (...) *% je vlasništvu privrednog subjekta Benlee International Ltd, Trident Chambers, P.O. Box 146 Road Town, Tortola, VGI 110, Britanska Djevičanska ostrva.

Privredni subjekt Ben Air d.o.o., Beograd nema povezana društva u Bosni i Hercegovini.

2. Pravni osnov predmetne koncentracije

Kao pravni osnov ove transakcije Podnositelj prijave je dostavio "Pismo o namerama" od dana 25.10.2024. godine kojim su potpisnici istog iskazali ozbiljnu namjeru za zaključenje Ugovora o kupoprodaji udjela u Ciljnom društvu Ben Air d.o.o., Beograd, na osnovu kojeg bi Podnositelj prijave stekao (...) *% vlasništva udjela u Ciljnom društvu.

Strane potpisnice su se dogovorile da će pristupiti pregovorima i eventualnoj izradi potrebne dokumentacije i ispunjavanju drugih uslova potrebnih za ostvarivanje saradnje, te da će u slučaju potrebe pred nadležnim organima Republike Srbije, institucijama, organizacijama i svim ostalim trećim licima preduzeti sve potrebne aktivnosti u cilju ostvarivanja saradnje na opisani način.

Opisana transakcija ima za posledicu promjenu vlasničke strukture u Ciljnom društvu i na osnovu dostavljenih podataka privredni subjekt Flyus d.o.o. Beograd stiče (...) *% udjela u privrednom subjektu Ben Air d.o.o. Beograd.

U skladu sa naprijed navedenim, a na osnovu člana 12. stav (1) tačka b) pod 1. Zakona, pravni oblik koncentracije je sticanje kontrole jednog privrednog subjekta nad drugim u skladu sa odredbama Zakona o konkurenciji.

3. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene koncentracije primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata.

Konkurencijsko vijeće je, na osnovu člana 43. stav (7) Zakona, koristilo sudsku praksu Evropskog suda i odluke Evropske komisije, kao i kriterije i standarde iz Obavijesti Evropske Komisije o izračunu ukupnog prihoda u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ) broj 4064/89 o kontroli koncentracije privrednih subjekata.

4. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije privrednih subjekata, u smislu člana 14. stav (1) tačke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskom tržištu iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva privredna subjekata učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udio učesnika koncentracije na relevantnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni ostvareni godišnji prihodi privrednih subjekata učesnika predmetne koncentracije sa njihovim povezanim društvima na dan 31.12.2023. godine iznosili su:

¹ (...) *- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Tabela 1.

Ukupni prihod (KM)	Flyus d.o.o. Beograd	Ben Air d.o.o. Beograd
Bosna i Hercegovina	(..)*	(..)*
Svijet	(..)*	(..)*

Izvor: podaci iz Prijave;

Godišnji prihod privrednog subjekta Flyus d.o.o. Beograd koji je ostvaren putem njegovih povezanih društava na tržištu Bosne i Hercegovine u 2023. godini iznosio je ukupno (..)* KM.

Privredni subjekt Ben Air d.o.o. Beograd nije ostvario prihod na tržištu Bosne i Hercegovine propisan članom 14. stav 1. tačka b) Zakona.

Podnosilac prijave u istoj ističe da je Ciljno društvo u 2023. godini učestvovalo isključivo na tržištu Republike Srbije i u trenutku podnošenja ove Prijave svoj jedini vazduhoplov iznajmljuje isključivo društvu Tinadar Aviation d.o.o. Beograd registrovanom u Republici Srbiji.

Uzimajući u obzir da Podnosilac prijave namjerava da otpočne obavljanje djelatnosti vazdušnog prevoza putnika, po sticanju kontrole nad ciljnim društvom Podnosilac prijave ima namjeru da raskine ugovor o zakupu vazduhoplova zaključen između Ciljnog društva i društva koje je trenutni zakupac predmetnog vazduhoplova i da vazduhoplov u vlasništvu Ciljnog društva ubuduće koristi isključivo za obavljanje svoje djelatnosti. Prema tome, Ciljno društvo ubuduće neće učestvovati na tržištu iznajmljivanja i lizinga opreme za vazdušni transport jer će njegov vazduhoplov koristiti isključivo Podnosilac prijave sa kojim će činiti jednog učesnika na tržištu.

Iz navedenog proizilazi da Podnosilac prijave ni na koji način neće učestvovati na relevantnom tržištu, već će vazduhoplove u vlasništvu Ciljnog društva i društva Airstar, kao svojih povezanih lica, koristiti isključivo za obavljanje vlastite djelatnosti vanrednog avio-prevoza putnika.

Također, imajući u vidu da su Društvo sticalac, Ciljno društvo i društvo Airstar (povezano društvo Društva sticaoca koje je registrovano za obavljanje djelatnosti na relevantnom tržištu proizvoda) društva registrovana na teritoriji Republike Srbije, koja posluju u skladu sa domaćim propisima, Podnosilac prijave kao relevantno geografsko tržište određuje tržište Republike Srbije na čijoj teritoriji su registrovani i Društvo sticalac i Ciljno društvo.

Na osnovu naprijed navedenog, utvrđeno je da Podnosilac prijave nije bio obavezan podnijeti prijavu koncentracije u smislu člana 14. Zakona, odnosno člana 2. tačke a) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata, gdje je propisano da ukupan godišnji prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije sa sjedištem i prebivalištem u inostranstvu, na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8 miliona KM ili ako je njihov udio na relevantnom tržištu veći od 40% što u ovom predmetnom postupku nije slučaj, te je odlučeno kao u dispozitivu.

5. Relevantno tržište koncentracije

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine nije razmatralo definiciju relevantnog tržište ove koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, iz razloga što Zakon, između ostalog, propisuje da relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

S obzirom na činjenicu da su Podnosilac prijave kao i Ciljno društvo prisutni samo na teritoriji Republike Srbije, da se koncentracija provodi samo na teritoriji Republike Srbije, kao i činjenicu da učesnici nisu ispunili uslov obaveze prijave koncentracije, Konkurencijsko vijeće u ovoj predmetnoj koncentraciji nije detaljno utvrđivalo relevantno tržište.

Komisija za zaštitu konkurencije Republike Srbije je za potrebe predmetnog postupka, kao relevantno tržište proizvoda odredila tržište iznajmljivanja i lizinga vazdušnih saobraćajnih sredstava bez posade (aviona i balona s pogonom na topli vazduh) i prateće opreme za vazdušni transport na teritoriji Republike Srbije.

U skladu sa navedenim, relevantno geografsko tržište predmetne koncentracije predstavlja tržište definisano Odlukom Komisije za zaštitu konkurencije Republike Srbije na kojem se i ogledaju efekti provođenja iste.

6. Administrativna taksa

Podnosilac Prijave na ovaj Zaključak, u skladu sa članom 2. Tarifni broj 108. tačka c) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) dužan je platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 1.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

7. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj UP-02-26-1-029-7/24

20. februara 2025. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ivo Jerkić, s. r.

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (2), a u svezi sa člancima 12. i 14. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a rješavajući po Prijavi koncentracije podnesenu od strane gospodarskog subjekta Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija, zaprimljene dana 11.11.2024. godine pod brojem UP-02-26-1-029-1/24, Konkurencijsko vijeće, na 22. (dvadesetdrugoj) sjednici održanoj dana 20.02.2025. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

- Odbacuje se Prijava namjere koncentracije gospodarskog subjekata Flyus d.o.o. Beograd, Republika Srbija, radi nepostojanja obveze prijave koncentracije u smislu članka 14. stavak (1) Zakona o konkurenciji.
- Obvezuje se gospodarski subjekt Flyus d.o.o. Beograd da uplati administrativnu pristojbu u iznosu od 1.000,00 KM (tisuću konvertibilnih maraka) u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće je dana dana 11.11.2024. godine pod brojem UP-02-26-1-029-1/24 zaprimilo Prijavu namjere koncentracije, podnesenu od strane gospodarskog subjekta Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija (daljnje u tekstu: Flyus d.o.o. Beograd ili Podnositelj prijave), kojom gospodarski subjekt Flyus d.o.o. Beograd u smislu članka 12. stavak (1) Zakona o konkurenciji, stječe kontrolu nad gospodarskim subjektom u Ben Air d.o.o., Beograd, Andre Nikolića 3, Beograd, Republika Srbija (u daljnjem tekstu: Ben Air d.o.o. Beograd).

Podnositelj prijave je predmetnu prijavu dopunio podneskom broj UP-02-26-1-029-2/24 od dana 15.11.2025. godine i podneskom broj UP-02-26-1-029-5 /24 od dana 04.02.2025. godine.

Po primitku dokumentacije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo Prijavu kompletnom i izdalo Potvrdu o prijemu kompletne i uredne Prijave, sukladno sa člankom 30. stavak (3) Zakona, dana 20.02.2025. godine, pod brojem UP-02-26-1-029-6/24.

Podnositelj prijave je sukladno s člankom 30. stavak (2) Zakona u istoj naveo da je Prijavu namjere koncentracije podnio ovlaštenom tijelu Republike Srbije.

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena u zakonom propisanom roku, u smislu članka 16. stavak (2) Zakona.

1. Sudionici predmetne koncentracije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekt Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija i gospodarski subjekt Ben Air d.o.o., Beograd, Andre Nikolića 3, Beograd, Republika Srbija.

1.1. Gospodarski subjekt Flyus d.o.o. Beograd

Gospodarski subjekt Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tadije Sondermajera, Novi Beograd, Republika Srbija, prema Izvratku o registraciji gospodarskih subjekata Republike Srbije upisan je pod matičnim brojem (...) *¹ danom osnivanja 06.03.2004. godine.

Gospodarski subjekt Flyus d.o.o. Beograd registriran je kao društvo sa ograničenom odgovornošću koje je u vlasništvu gospodarskog subjekta EL&MI Group d.o.o. Beograd-Novu Beograd u iznosu od (...) *% vlasništva i gospodarskog subjekta Airstar d.o.o. Beograd-Novu Beograd, u iznosu od (...) *%.

Prema podacima iz Prijave, Podnositelj prijave djeluje na tržištu usluga vazdušnog prijevoza putnika (šifra djelatnosti: 5110).

Povezana društva privrednog subjekta Flyus d.o.o. Beograd u Bosni i Hercegovini (Delta grupacija) su:

- **Delta Real Estate d.o.o. Banja Luka**, ul. Bulevar srpske vojske broj 8, 78000, Banja Luka - društvo koje je u vlasništvu gospodarskog subjekta Astatine Holdings Limited, čija je temeljna djelatnost registrirana pod šifrom L 68.20 - Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing). Gospodarski subjekt je klasificiran kao veliko gospodarstvo prema kriterijima definiranim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine. Dio šire grupacije koja posluje u oblasti nekretnina i trgovine.
- **Standard Nekretnine d.d. Sarajevo**, ul. Džemala Bijedića broj 182, 71000 Sarajevo - društvo koje je u vlasništvu dioničara prema Rješenju Komisije za vrijednosne papire FBiH, broj 03/1-19-59/11 od 24.02.2011. godine i zaključku br. 03/1-19-59/11 od 25.03.2011. godine čija je osnovna djelatnost registrirana pod šifrom F 41.20 - gradnja stambenih i nestambenih zgrada. Gospodarski subjekt je klasificiran kao malo gospodarstvo prema kriterijima definiranim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine.
- **Delta Agrar d.o.o. Laktaši**, ul. Lijevčanska broj 7, 78250 Laktaši - društvo koje je u vlasništvu gospodarskog subjekta "DELTA AGRAR" d.o.o. Beograd, čija je temeljna djelatnost registrirana pod šifrom G 46.33 - Trgovina na veliko mlijekom, mliječnim proizvodima, jajima, jestivim uljima i mastima. Gospodarski subjekt je klasificiran kao srednje gospodarstvo prema kriterijima definiranim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine.
- **Delta Transportni Sistem D.T.S. d.o.o. Banja Luka**, ul. Dr Mladena Stojanovića broj 43, 78000 Banja Luka

- društvo u vlasništvu gospodarskog subjekta "Delta transportni sistem - D.T.S." d.o.o. Beograd, čija je temeljna djelatnost registrirana pod šifrom H 49.41 - Cestovni prijevoz robe. Gospodarski subjekt je klasificiran kao malo gospodarstvo prema kriterijima definiranim Zakonom o računovodstvu Bosne i Hercegovine.

1.2. Gospodarski subjekt Ben Air d.o.o., Beograd

Gospodarski subjekt Ben Air d.o.o., Beograd, Andre Nikolića 3, Beograd, Republika Srbija osnovan je 24.03.2009. godine kao društveno sa ograničenom odgovornošću registrirane djelatnosti - iznajmljivanje i lizing opreme za vazdušni transport (šifra djelatnosti: 7735) i u (...) *% je vlasništvu gospodarskog subjekta Benlee International Ltd, Trident Chambers, P.O. Box 146 Road Town, Tortola, VGI 110, Britanska Djevičanska ostrva.

Gospodarski subjekt Ben Air d.o.o., Beograd nema povezana društva u Bosni i Hercegovini.

2. Pravni temelj predmetne koncentracije

Kao pravni temelj ove transakcije Podnositelj prijave je dostavio "Pismo o namerama" od dana 25.10.2024. godine kojim su potpisnici istog iskazali ozbiljnu namjeru za zaključenje Ugovora o kupoprodaji udjela u Ciljnom društvu Ben Air d.o.o. Beograd, na temelju kojeg bi Podnositelj prijave stekao (...) *% vlasništva udjela u Ciljnom društvu.

Strane potpisnice su se dogovorile da će pristupiti pregovorima i eventualnoj izradi potrebne dokumentacije i ispunjavanju drugih uvjeta potrebnih za ostvarivanje suradnje, te da će u slučaju potrebe pred nadležnim organima Republike Srbije, institucijama, organizacijama i svim ostalim trećim osobama preduzeti sve potrebne aktivnosti u cilju ostvarivanja suradnje na opisani način.

Opisana transakcija ima za posljedicu promjenu vlasničke strukture u Ciljnom društvu i na temelju dostavljenih podataka gospodarski subjekt Flyus d.o.o. Beograd stiče (...) *% udjela u gospodarskom subjektu Ben Air d.o.o. Beograd.

Sukladno sa naprijed navedenim, a na temelju članka 12. stavak (1) točka b) pod 1. Zakona, pravni oblik koncentracije je stjecanje kontrole jednog gospodarskog subjekta nad drugim sukladno sa odredbama Zakona o konkurenciji.

3. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene koncentracije primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskog subjekata.

Konkurencijsko vijeće je, na temelju članka 43. stavak (7) Zakona, koristilo sudsku praksu Europskog suda i odluke Europske komisije, kao i kriterije i standarde iz Obavijesti Europske Komisije o izračunu ukupnog prihoda sukladno s Uredbom Vijeća (EEZ) broj 4064/89 o kontroli koncentracije gospodarskih subjekata.

4. Obveza prijave koncentracije

Obveza prijave koncentracije gospodarskih subjekata, u smislu članka 14. stavak (1) točke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi sudionika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskom tržištu iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva gospodarskog subjekta sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udjel sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu veći od 40,0%.

¹ (...) *- podatci predstavljaju poslovnu tajnu

Ukupni ostvareni godišnji prihodi gospodarskih subjekata sudionika predmetne koncentracije sa njihovim povezanim društvima na dan 31.12.2023. godine iznosili su:

Tablica 1.

Ukupni prihod (KM)	Flyus d.o.o. Beograd	Ben Air d.o.o. Beograd
Bosna i Hercegovina	(..)*	(..)*
Svijet	(..)*	(..)*

Izvor: podatci iz Prijave;

Godišnji prihod gospodarskog subjekta Flyus d.o.o. Beograd koji je ostvaren putem njegovih povezanih društava na tržištu Bosne i Hercegovine u 2023. godini iznosio je ukupno (..)* KM.

Gospodarski subjekt Ben Air d.o.o. Beograd nije ostvario prihod na tržištu Bosne i Hercegovine propisan člankom 14. stavak 1. točka b) Zakona.

Podnositelj prijave u istoj ističe da je Ciljno društvo u 2023. godini sudjelovalo isključivo na tržištu Republike Srbije i u trenutku podnošenja ove Prijave svoj jedini vazduhoplov iznajmljuje isključivo društvu Tinadar Aviation d.o.o. Beograd registriranom u Republici Srbiji.

Uzimajući u obzir da Podnositelj prijave namjerava da otpočne obavljanje djelatnosti vazdušnog prijevoza putnika, po stjecanju kontrole nad ciljnim društvom Podnositelj prijave ima namjeru da raskine ugovor o zakupu vazduhoplova zaključen između Ciljnog društva i društva koje je trenutni zakupac predmetnog vazduhoplova i da vazduhoplov u vlasništvu Ciljnog društva ubuduće koristi isključivo za obavljanje svoje djelatnosti. Prema tome, Ciljno društvo ubuduće neće sudjelovati na tržištu iznajmljivanja i lizinga opreme za vazdušni transport jer će njegov vazduhoplov koristiti isključivo Podnositelj prijave sa kojim će činiti jednog sudionika na tržištu.

Iz navedenog proizilazi da Podnositelj prijave ni na koji način neće sudjelovati na mjerodavnom tržištu, već će vazduhoplove u vlasništvu Ciljnog društva i društva Airstar, kao svojih povezanih osoba, koristiti isključivo za obavljanje vlastite djelatnosti vanrednog avio-prijevoza putnika.

Također, imajući u vidu da su Društvo sticatelj, Ciljno društvo i društvo Airstar (povezano društvo Društva sticatelja koje je registrirano za obavljanje djelatnosti na mjerodavnom tržištu proizvoda) društva registrirana na teritoriju Republike Srbije, koja posluju sukladno sa domaćim propisima, Podnositelj prijave kao mjerodavno zemljopisno tržište određuje tržište Republike Srbije na čijem teritoriju su registrirani i Društvo sticatelj i Ciljno društvo.

Na temelju naprijed navedenog, utvrđeno je da Podnositelj prijave nije bio obavezan podnijeti prijavu koncentracije u smislu članka 14. Zakona, odnosno članka 2. točke a) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata, gdje je propisano da ukupan godišnji prihod svakog od najmanje dva gospodarska subjekta sudionika koncentracije sa sjedištem i prebivalištem u inostranstvu, na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8 milijuna KM ili ako je njihov udjel na mjerodavnom tržištu veći od 40% što u ovom predmetnom postupku nije slučaj, te je odlučeno kao u izreci.

5. Mjerodavno tržište koncentracije

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine nije razmatralo definiciju mjerodavnog tržišta ove koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, iz razloga što Zakon, između ostalog, propisuje da mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cjelokupnan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

S obzirom na činjenicu da su Podnositelj prijave kao i Ciljno društvo prisutni samo na teritorij Republike Srbije, da se koncentracija provodi samo na teritoriju Republike Srbije, kao i

činjenicu da sudionici nisu ispunili uvjet obveze prijave koncentracije, Konkurencijsko vijeće u ovoj predmetnoj koncentraciji nije detaljno utvrđivalo mjerodavno tržište.

Komisija za zaštitu konkurencije Republike Srbije je za potrebe predmetnog postupka, kao mjerodavno tržište proizvoda odredila tržište iznajmljivanja i lizinga vazdušnih prometnih sredstava bez posade (aviona i balona s pogonom na topli vazduh) i prateće opreme za vazdušni transport na teritoriju Republike Srbije.

Sukladno sa navedenim, mjerodavno zemljopisno tržište predmetne koncentracije predstavlja tržište definirano Odlukom Komisije za zaštitu konkurencije Republike Srbije na kojem se i ogledaju učinci provođenja iste.

6. Administrativna pristojba

Podnositelj Prijave na ovaj Zaključak, sukladno sa člankom 2. Tarifični broj 108. točka c) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) dužan je platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 1.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

7. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj UP-02-26-1-029-7/24
20. veljače 2025. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ivo Jerkić, v. r.

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (2), a u vezi sa članovima 12. i 14. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a rješavajući po Prijavi koncentracije podnesenu od strane privrednog subjekta Flyus d.o.o. Beograd, ul. Tađije Сондермајера, Нови Београд, Република Србија, запримљене дана 11.11.2024. године под бројем УП-02-26-1-029-1/24, Конкurenceнциски савјет, на 22. (двадесетдругој) сједници одржаној дана 20.02.2025. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

- Одбацује се Пријава намјере концентрације привредног субјеката Flyus d.o.o. Београд, Република Србија, ради непостојања обавезе пријаве концентрације у смислу члана 14. став (1) Закона о конкуренцији.
- Обавезује се привредни субјект Flyus d.o.o. Београд да уплати административну таксу у износу од 1.000,00 КМ (хиљаду конвертибилних марака) у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.
- Овај Закључак биће објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкurenceнциски савјет је дана дана 11.11.2024. године под бројем УП-02-26-1-029-1/24 запримио Пријаву намјере концентрације, поднесена од стране привредног субјеката Flyus d.o.o. Београд, ул. Тађие Сондермајера, Нови Београд, Република Србија (даље у тексту: Flyus d.o.o. Београд или Подносилац пријаве), којом привредни субјекат Flyus d.o.o. Београд у смислу члана 12. став (1) Закона о конкуренцији, стице контролу над привредним субјектом у Ven Air d.o.o., Београд, Андре Николића 3, Београд, Република Србија (у даљем тексту: Ven Air d.o.o. Београд).

Подносилац пријаве је предметну пријаву допунио поднеском број УП-02-26-1-029-2/24 од дана 15.11.2025. године и поднеском број УП-02-26-1-029-5 /24 од дана 04.02.2025. године.

По пријему документације Конкурентијски савјет је утврдио Пријаву комплетном и издао Потврду о пријему комплетне и уредне Пријаве, у складу са чланом 30. став (3) Закона, дана 20.02.2025. године, под бројем УП-02-26-1-029-6/24.

Подносилац пријаве је у складу с чланом 30. став (2) Закона у истој навео да је Пријаву намјере концентрације поднио овлашћеном тијелу Републике Србије.

Конкурентијски савјет је у поступку оцјене допуштености предметне концентрације утврдио сљедеће чињенице:

Пријава је поднесена у законом прописаном року, у смислу члана 16. став (2) Закона.

1. Учесници предметне концентрације

Учесници концентрације су привредни субјекат Flyus д.о.о. Београд, ул. Тадије Сондермајера, Нови Београд, Република Србија и привредни субјекат Ven Air д.о.о., Београд, Андре Николића 3, Београд, Република Србија.

1.1. Привредни субјекат Flyus д.о.о. Београд

Привредни субјекат Flyus д.о.о. Београд, ул. Тадије Сондермајера, Нови Београд, Република Србија, према Изводу о регистрацији привредних субјеката Републике Србије уписан је под матичним бројем (...) * ¹ даном оснивања 06.03.2004. године.

Привредни субјекат Флуус д.о.о. Београд регистрован је као друштво са ограниченом одговорношћу које је у власништву привредног субјекта EL&MI Group д.о.о. Београд-Нови Београд у износу од (...) *% власништва и привредног субјекта Airstar д.о.о. Београд-Нови Београд, у износу од (...) *%.

Према подацима из Пријаве, Подносилац пријаве дјелује на тржишту услуга ваздушног превоза путника (шифра дјелатности: 5110).

Повезана друштва привредног субјекта Flyus д.о.о. Београд у Босни и Херцеговини (Делта групација) су:

- **Delta Real Estate д.о.о. Бања Лука**, ул. Булевар српске војске број 8, 78000, Бања Лука - друштво које је у власништву привредног субјекта Astatine Holdings Limited, чија је основна дјелатност регистрована под шифром Л 68.20 - Издајмљивање и управљање властитим некретнинама или некретнинама узетим у закуп (leasing). Привредни субјекат је класификован као велико господарство према критеријумима дефинисаним Законом о рачуноводству Босне и Херцеговине. Дио шире групације која послује у области некретнина и трговине.
- **Стандард Некретнине д.д. Сарајево**, ул. Цемала Биједића број 182, 71000 Сарајево - друштво које је у власништву дионичара према Рјешењу Комисије за вриједносне папире ФБиХ, број 03/1-19-59/11 од 24.02.2011. године и закључку бр. 03/1-19-59/11 од 25.03.2011. године чија је основна дјелатност регистрована под шифром Ф 41.20 - градња стамбених и нестамбених зграда. Привредни субјекат је класификован као мало господарство према критеријумима дефинисаним Законом о рачуноводству Босне и Херцеговине.
- **Делта Аграр д.о.о. Лакташи**, ул. Лијевањанска број 7, 78250 Лакташи – друштво које је у власништву

привредног субјекта "ДЕЛТА АГРАР" д.о.о. Београд, чија је основна дјелатност регистрована под шифром Г 46.33 - Трговина на велико млијеком, млијечним производима, јајима, јестивим уљима и мастима. Привредни субјекат је класификован као средње господарство према критеријумима дефинисаним Законом о рачуноводству Босне и Херцеговине.

- **Делта Транспортни Систем Д.Т.С. д.о.о. Бања Лука**, ул. Др Младена Стојановића број 43, 78000 Бања Лука – друштво у власништву привредног субјекта "Делта транспортни систем - Д.Т.С." д.о.о. Београд, чија је основна дјелатност регистрована под шифром Х 49.41 - Цестовни превоз робе. Привредни субјекат је класификован као мало господарство према критеријумима дефинисаним Законом о рачуноводству Босне и Херцеговине.

1.2. Привредни субјекат Ven Air д.о.о., Београд

Привредни субјекат Ven Air д.о.о., Београд, Андре Николића 3, Београд, Република Србија основан је 24.03.2009. године као друштвено са ограниченом одговорношћу регистроване дјелатности – изнајмљивање и лизинг опреме за ваздушни транспорт (шифра дјелатности: 7735) и у (...) *% је власништву привредног субјекта Benlee International Ltd, Trident Chambers, P.O. Voh 146 Road Town, Tortola, VG 110, Британска Дјевичанска острва.

Привредни субјекат Ven Air д.о.о., Београд нема повезана друштва у Босни и Херцеговини.

2. Правни основ предметне концентрације

Као правни основ ове трансакције Подносилац пријаве је доставио "Писмо о намјерама" од дана 25.10.2024. године којим су потписници истог исказали озбиљну намјеру за закључење Уговора о купопродаји удјела у Циљном друштву Ven Air д.о.о. Београд, на основу којег би Подносилац пријаве стекао (...) *% власништва удјела у Циљном друштвом.

Стране потписнице су се договориле да ће приступити преговорима и евентуалној изради потребне документације и испуњавању других услова потребних за остваривање сарадње, те да ће у случају потребе пред надлежним органима Републике Србије, институцијама, организацијама и свим осталим трећим лицима предузети све потребне активности у циљу остваривања сарадње на описани начин.

Описана трансакција има за последицу промјену власничке структуре у Циљном друштву и на основу достављених података привредни субјекат Flyus д.о.о. Београд стиче (...) *% учешћа у привредном субјекту Ven Air д.о.о. Београд.

У складу са напријед наведеним, а на основу члана 12. став (1) тачка б) под 1. Закона, правни облик концентрације је стицање контроле једног привредног субјекта над другим у складу са одредбама Закона о конкуренцији.

3. Правни оквир оцјене концентрације

Конкурентијски савјет је у поступку оцјене концентрације примијенио одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), те Одлуке о начину подношења пријаве и критеријума за оцјену концентрација привредних субјеката.

Конкурентијски савјет је, на основу члана 43. став (7) Закона, користио судску праксу Европског суда и одлуке Европске комисије, као и критеријуме и стандарде из Обавијести Европске Комисије о израчуна укупног прихода у складу с Уредбом Савјета (ЕЕЗ) број 4064/89 о контроли концентрације привредних субјеката.

¹ (...) *- подаци представљају пословну тајну

4. Обавеза пријаве концентрације

Обавеза пријаве концентрације привредних субјекта, у смислу члана 14. став (1) тачке а) и б) Закона, постоји ако укупни годишњи приходи учесника концентрације остварени продајом роба и/или услуга на свјетском тржишту износе 100.000.000,00 КМ, по завршном рачуну у години која је претходила предметној концентрацији, и да укупан приход сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације остварен продајом роба и/или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000,00 КМ, или ако је заједничко тржишно учешће учесника концентрације на релевантном тржишту веће од 40,0%.

Укупни остварени годишњи приходи привредних субјеката учесника предметне концентрације са њиховим повезаним друштвима на дан 31.12.2023. године износили су:

Табела 1.

Укупни приход (КМ)	Flyus д.о.о. Београд	Ben Air д.о.о. Београд
Босна и Херцеговина	(..)*	(..)*
Свијет	(..)*	(..)*

Извор: подаци из Пријаве;

Годишњи приход привредног субјекта Flyus д.о.о. Београд који је остварен путем његових повезаних друштава на тржишту Босне и Херцеговине у 2023. години износио је укупно (..)* КМ.

Привредни субјекат Ben Air д.о.о. Београд није остварио приход на тржишту Босне и Херцеговине прописан чланом 14. став 1. тачка б) Закона.

Подносилац пријаве у истој истиче да је Циљно друштво у 2023. години учествовало искључиво на тржишту Републике Србије и у тренутку подношења ове Пријаве свој једини ваздухоплов изнајмљује искључиво друштву Tinadar Aviation д.о.о. Београд регистровано у Републици Србији.

Узимајући у обзир да Подносилац пријаве намјерава да отпочне обављање дјелатности ваздушног превоза путника, по стицању контроле над циљним друштвом Подносилац пријаве има намјеру да раскине уговор о закупу ваздухоплова закључен између Циљног друштва и друштва које је тренутни купац предметног ваздухоплова и да ваздухоплов у власништву Циљног друштва убудуће користи искључиво за обављање своје дјелатности. Према томе, Циљно друштво убудуће неће учествовати на тржишту изнајмљивања и лизинга опреме за ваздушни транспорт јер ће његов ваздухоплов користити искључиво Подносилац пријаве са којим ће чинити једног учесника на тржишту.

Из наведеног произилази да Подносилац пријаве ни на који начин неће учествовати на релевантном тржишту, већ ће ваздухоплове у власништву Циљног друштва и друштва Airstar, као својих повезаних лица, користити искључиво за обављање властите дјелатности ванредног авио-превоза путника.

Такође, имајући у виду да су Друштво стипендијалац, Циљно друштво и друштво Airstar (повезано друштво Друштва стипендијалаца које је регистровано за обављање дјелатности на релевантном тржишту производа) друштва регистрована на територији Републике Србије, која послују у складу са домаћим прописима, Подносилац пријаве као релевантно географско тржиште одређује тржиште Републике Србије на чијој територији су регистровани и Друштво стипендијалац и Циљно друштво.

На основу напријед наведеног, утврђено је да Подносилац пријаве није био обавезан поднијети пријаву концентрације у смислу члана 14. Закона, односно члана 2. тачке а) Одлуке о начину подношења пријаве и критеријума за оцјену концентрација привредних субјеката, гдје је прописано да укупан годишњи приход сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације са сједиштем и

пребивалиштем у иностранству, на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8 милиона КМ или ако је њихов удио на релевантном тржишту већи од 40% што у овом предметном поступку није случај, те је одлучено као у диспозитиву.

5. Релевантно тржиште концентрације

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине није разма- трао дефиницију релевантног тржишта ове концентрације, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, из разлога што Закон, између осталог, прописује да релевантно тржиште у географском смислу обухвата цјелокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјекат дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

С обзиром на чињеницу да су Подносилац пријаве као и Циљно друштво присутни само на територији Републике Србије, да се концентрација проводи само на територији Републике Србије, као и чињеницу да учесници нису испунили услов обавезе пријаве концентрације, Конкурентијски савјет у овој предметној концентрацији није детаљно утврђивао релевантно тржиште.

Комисија за заштиту конкуренције Републике Србије је за потребе предметног поступка, као релевантно тржиште производа одредила тржиште изнајмљивања и лизинга ваздушних саобраћајних средстава без посаде (авиона и балона с погоном на топли ваздух) и пратеће опреме за ваздушни транспорт на територији Републике Србије.

У складу са наведеним, релевантно географско тржиште предметне концентрације представља тржиште дефинисано Одлуком Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије на којем се и огледају ефекти провођења исте.

6. Административна такса

Подносилац Пријаве на овај Закључак, у складу са чланом 2. Тарифни број 108. тачка ц) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06, 18/11 и 75/18) дужан је платити административну таксу у укупном износу од 1.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

7. Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Закључка.

Број УП-02-26-1-029-7/24

20. фебруара 2025. године

Сарајево

Предсједник

Иво Јеркић, с. р.

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

352

На основу чл. 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине donosi

PRAVILNIK O PADOBRANSTVU

DIO PRVI - OPŠTE ODREDBE

- (1) Ovim pravilnikom propisuje se:
 - a) izvođenje padobranskih skokova;
 - b) upotreba i održavanje padobrana;
 - c) obuka, ispiti, dozvole i ovlaštenja padobranaca;
 - d) uvjeti koje moraju ispunjavati organizacije za provođenje obuke padobranaca (u daljem tekstu: organizacije za obuku).
- (2) Odredbe ovog pravilnika odnose se na padobrane namijenjene za izvođenje padobranskih skokova i skokova koji se izvode radi spašavanja članova posade zrakoplova.
- (3) Odredbe ovog pravilnika ne odnose se na padobranske skokove koji se izvode za potrebe Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i entiteskih ministarstava nadležnih za unutrašnje poslove.

Član 2. (Definicije)

- (1) Za potrebe ovog pravilnika koriste se sljedeće definicije:
 - a) **Aerodrom:** određeno područje (uključujući sve zgrade, instalacije i opremu) na zemlji ili na vodi ili na nepokretnoj, priobalnoj ili plutajućoj podlozi, namijenjeno za potpuno ili djelimično slijetanje, polijetanje i kretanje zrakoplova po površini;
 - b) **Aktiviranje padobrana:** radnja kojom započinje proces otvaranja padobrana;
 - c) **Stručni nadzor (Audit):** sistematičan, neovisan i dokumentiran postupak za pribavljanje dokaza i njihovu objektivnu procjenu kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri su usklađeni zahtjevi;
 - d) **Dnevni skok:** skok padobranom izveden u periodu od pola sata prije izlaska sunca do pola sata poslije zalaska sunca;
 - e) **Mjesto za doskok:** prostor za sigurno prizemljenje padobranaca, odgovarajućih dimenzija, bez prepreka i obilježen odgovarajućom signalizacijom;
 - f) **Glavni padobran:** osnovni padobran kojim se izvode skokovi padobranom;
 - g) **Glavni paker padobrana (master parachute rigger):** lice obučeno za pakiranje, održavanje, tehnički pregled, veće popravke padobrana i sistema veza;
 - h) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA:** nadležni organ uprave koji vrši poslove odobravanja i nadzora u skladu sa odredbama ovog pravilnika (u daljem tekstu: BHDCA), Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine (National Aviation Authority)/Državni nadzorni organ Bosne i Hercegovine (National Supervisory Authority)/Nadležni organ (Competent Authority) u čijoj su nadležnosti upravni, stručni i nadzorni poslovi iz oblasti zračnog prometa u Bosni i Hercegovini;
 - i) **Vanaerodromski skok:** skok padobranom koji se izvodi na površine izvan aerodroma ili registrirane površine za polijetanje i slijetanje;
 - j) **Kandidat:** podnositelj zahtjeva za sticanje dozvole, ovlaštenja ili odobrenja ispitivača;
 - k) **Klasični način obuke:** način obuke učenika padobranca za sticanje dozvole padobranca, kada se početni skokovi padobranom izvode prinudnim aktiviranjem otvaranja padobrana (gurtna, static line);
 - l) **Knjižica padobranskih skokova (Logbook):** lična evidencija skokova padobranca ili učenika padobranca;
 - m) **Komplet padobrana:** Kombinacija glavnog i rezervnog padobrana sa jednim sistemom veza sa mehanizmom za otvaranje glavnog i rezervnog padobrana;
 - n) **Linija publike:** jasno vidljiva linija koja određuje granicu prostora namijenjenog gledateljima i drugih prostora kojima gledatelji imaju pristup;
 - o) **Neusklađenost:** odstupanje od važećih propisa, procedura i uvjeta iz odobrenja za rad;
 - p) **Noćni skok:** skok padobranom izveden u periodu od pola sata poslije zalaska sunca do pola sata prije izlaska sunca;
 - r) **Ovlaštenje:** dokaz o dodatnoj obučenosti padobranca koje se upisuje u dozvolu padobranca;
 - s) **Organizator vanaerodromskog skoka:** pravno ili fizičko lice koje organizira izvođenje vanaerodromskog skoka, koje je odgovorno za njegovo organiziranje i koje je dužno osigurati za to sva potrebna odobrenja od strane BHDCA;
 - t) **Padobran:** sprava bez motornog pogona, uglavnom izrađena od tkanine, koja se koristi za usporavanje slobodnog pada ili prebrze vožnje;
 - u) **Padobran za spašavanje:** padobran namijenjen spašavanju članova posade zrakoplova;
 - v) **Padobranac:** lice koje izvodi skokove iz zrakoplova koristeći padobran, a posjeduje važeću dozvolu padobranca;
 - z) **Padobranski automat (AAD):** tehnička sprava koja služi za aktiviranje padobrana bez uticaja lica koje koristi padobran;
 - aa) **Padobranski skok:** skok iz zrakoplova koji izvodi padobranac ili učenik padobranac;
 - bb) **Padobranski start:** prostor predviđen za pakiranje padobrana, spremanje opreme, odmor padobranaca, pregled padobranaca i opreme prije ulaska u zrakoplov;
 - cc) **Spisak ispitivača:** spisak ovlaštenih lica koja mogu da provode određene provjere kandidata s ciljem sticanja dozvole padobranca i odgovarajućih ovlaštenja, koji odobrava i objavljuje BHDCA;
 - dd) **Potvrda o provedenoj obuci:** potvrda koju izdaje organizacija za obuku o završenoj teorijskoj i/ili praktičnoj obuci kandidata;
 - ee) **Potvrda za aerodrom:** Potvrda za rad aerodroma izdata od strane odgovarajuće zrakoplovne vlasti;
 - ff) **Probní skok:** skok koji se izvodi s ciljem ispitivanja mogućnosti izvođenja skokova padobranom iz pojedinih vrsta ili tipova zrakoplova;
 - gg) **Provjera praktične obučenosti:** provjera praktične obučenosti za kontroliranje položaja tijela u slobodnom padu, korištenje i upravljanje padobranom s ciljem sticanja dozvole ili ovlaštenja;
 - hh) **Provjera stručnosti:** provjera s ciljem produžavanja ili obnavljanja ovlaštenja, kao i sticanje dozvole ili ovlaštenja na osnovu strane dozvole i/ili ovlaštenja;
 - ii) **Rezervni padobran:** padobran koji padobranac koristi u slučaju otkaza glavnog padobrana;
 - jj) **Rukovoditelj skakanja:** lice odgovorno za pripremu i rukovođenje organiziranim skakanjem padobranom;
 - kk) **Silabus:** sadržaj teorijske i praktične obuke koji objavljuje BHDCA, prema kome se razrađuje program obuke;
 - ll) **Skok na slobodno:** skok pri kome aktiviranje padobrana vrši padobranac;
 - mm) **Skok s prinudnim aktiviranjem otvaranja padobrana:** skok prilikom koga aktiviranje glavnog pado-

- brana automatski vrši gurna koja je zakačena za zrakoplov na propisanom mjestu (skok na "gurtu");
- nn) **Stariji paker padobrana** (senior parachute rigger): lice osposobljeno za pakiranje, održavanje, tehnički pregled i manje popravke padobrana;
- oo) **Tandem padobran**: padobran posebno konstruiran za istovremeno skakanje dva lica (tandem pilot i tandem putnik), prilikom koga tandem pilot i tandem putnik koriste jedan glavni i jedan rezervni padobran i pri čemu putnik koristi poseban sistem veza kojim je pričvršćen na sistem veza tandem pilota;
- pp) **Tandem pilot**: padobranac s upisanim važećim ovlaštenjem tandem pilot;
- rr) **Tandem putnik**: lice koje u ulozi putnika učestvuje u izvođenju skoka tandem padobranom;
- ss) **Teren**: određen prostor na zemlji koji zadovoljava uvjete za povremeno obavljanje zrakoplovnih aktivnosti paraglajderima, padobranima, zmajevima bez motora i balonima;
- tt) **Učenik padobranac**: lice koje se obučava za sticanje dozvole padobranca ili određenog ovlaštenja;
- uu) **Zadržka** vrijeme slobodnog pada, vrijeme od trenutka iskakanja iz zrakoplova do trenutka aktiviranja padobrana.
- (2) Skraćenice koje se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
- AAD** (Automatic Activation Device): padobranski automat;
 - AL** (Accuracy Landing): padobranska disciplina skoka padobranom na cilj;
 - AFF** (Accelerated Free Fall): način obučavanja prilikom koga učenik padobranac, od prvog skoka, izvodi skokove sa ubrzanim slobodnim padom uz pomoć jednog ili dva AFF nastavnika padobranstva;
 - AGL** (Above Ground Level): visina iznad nivoa zemlje;
 - CF** (Canopy Formation): formacija kupolama padobrana, padobranska disciplina koja se odvija tokom leta pod kupolom padobrana kada padobranci kupolama formiraju određene figure;
 - CP** (Canopy Piloting): upravljanje kupolama visokih performansi: padobranska disciplina koja se odvija pod kupolom padobrana. Padobranom visokih performansi smatraju se svi padobranci kojima je specifično opterećenje kupole veće od 60 N/m²;
 - FAI** (Fédération Aéronautique Internationale): međunarodna, neprofitna, nevladina organizacija čiji je cilj razvoj sportskog zrakoplovstva i aero-nautike;
 - FF** (Free Fly): slobodni stil: padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu tokom koga padobranac različitim položajima tijela izvodi određene figure i pokrete u sve tri dimenzije. Ovom definicijom obuhvaćeni su i individualni skokovi slobodnim stilom (Free Style);
 - FS** (Formation Skydiving): padobranske formacije u slobodnom padu: padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu tokom koga grupa padobranaca tijelima formira određene figure;
 - IS** (Individual Style) figure: individualna padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu u kojoj padobranac u što kraćem vremenu treba da izvede komplet zadatih elementa (figura);
 - MSL** (Mean Sea Level): Srednji nivo mora;
 - RSL** (Reserve Static Line): veza između slobodnih krajeva glavnog padobrana i sistema za aktiviranje rezervnog padobrana;
 - SS** (Skysurfing): skok padobranom sa daskom za surfanje: individualna padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu pri čemu padobranac koristi dasku za surfanje, posebno prilagođenu za izvođenje skokova padobranom;
 - WS** (Wing Suit): padobranska disciplina prilikom koje se tokom slobodnog pada koristi posebno odijelo koje znatno mijenja aerodinamičke karakteristike tijela i omogućava značajno smanjenje vertikalne i povećanje horizontalne brzine padobranca.

DIO DRUGI - IZVOĐENJE PADOBRANSKIH SKOKOVA

Član 3.

(Pravo izvođenja padobranskih skokova)

- Padobranski skok može izvoditi:
 - učenik padobranac;
 - padobranac.
- Padobranski skok može se izvesti samo iz zrakoplova koji ispunjava uvjete za izvođenje letaćkih operacija sa ciljem iskakanja padobranaca u skladu sa propisom kojim se utvrđuju tehnički zahtjevi i upravni postupci u vezi sa letaćkim operacijama.
- Tandem pilot i nastavnik tandem pilota mogu izvoditi skok samo s tipom tandem padobrana za koji imaju upisan tip u knjižici padobranskih skokova.
- Učenik padobranac može izvoditi:
 - dnevne skokove na aerodromu i registriranoj površini za slijetanje i polijetanje;
 - skokove iz aviona i helikoptera;
 - najviše 4 skoka u jednom danu;
 - skokove na cilj (AC) i figure (IS);
 - padobranske formacije u slobodnom padu (FS), pri čemu ostali članovi grupe moraju imati dozvolu kategorije C ili D;
 - samostalne skokove slobodnim stilom (FF).
- Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije A može izvoditi:
 - dnevne skokove na aerodromu i registriranoj površini za slijetanje i polijetanje;
 - skokove iz aviona i helikoptera;
 - najviše 6 skokova u jednom danu;
 - skokove na cilj (AC) i figure (IS);
 - padobranske formacije u slobodnom padu (FS) u grupi od 4 člana i više pri čemu najviše dva padobranca u grupi smiju imati dozvolu kategorije A, dok ostali članovi grupe moraju imati dozvolu kategorije C ili D;
 - skokove slobodnim stilom (FF), samostalno ili u grupi od najviše 3 padobranca pri čemu ostali članovi grupe moraju imati dozvolu kategorije C ili D.
- Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije B može izvoditi:
 - skokove koje može izvoditi padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije A;
 - neograničen broj skokova u jednom danu;
 - noćne skokove;
 - skokove iz jedrilica i balona;
 - vanaerodromske skokove na mjesto za doskok, prečnika najmanje 100 metara;
 - grupne formacijske skokove u slobodnom padu (FS);
 - skokove slobodnog stila (FF);
 - skokove sa kamerom.
- Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije C može izvoditi:
 - skokove koje može izvoditi padobranac sa dozvolom kategorije B;

- b) vanaerodromske skokove na mjestu za doskok prečnika veličine najmanje 50 metara;
 - c) skokove u posebnom odijelu za promjenu aerodinamike tijela (WS) u skladu sa uputstvom proizvođača;
 - d) skokove na vodu;
 - e) sve vrste skokova u slobodnom padu ili pod kupolom padobrana.
- (8) Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije D može izvoditi:
- a) skokove koje može izvoditi padobranac sa dozvolom kategorije C;
 - b) vanaerodromske skokove bez ograničenja prečnika mjesta za doskok.

Član 4.

(Korištenje prava priznatih dozvolom)

- (1) Padobranac može koristiti prava priznata dozvolom padobranca ako:
- a) je u zadnja 24 mjeseca ostvario najmanje 10 skokova padobranom;
 - b) ima važeće ljekarsko uvjerenje u skladu sa posebnim propisom (u daljem tekstu: ljekarsko uvjerenje).
- (2) Ako padobranac ne ispunjava uvjet naveden u stavu (1) tačka a) ovog člana, treba izvršiti najmanje dva skoka radi provjere stručnosti sa ispitivačem kako bi mogao koristiti prava priznata dozvolom.

Član 5.

(Posebne odredbe za imatelja strane dozvole i ovlaštenja i učenike koji se u Bosni i Hercegovini obučavaju za sticanje strane dozvole ili ovlaštenja)

- (1) Padobranac, koji posjeduje stranu dozvolu i ovlaštenje, može skakati u Bosni i Hercegovini ako ima:
- a) važeću dozvolu padobranca i ispunjava uvjete za korištenje prava priznatih dozvolom, u skladu s propisanim uvjetima države koja izdaje dozvolu;
 - b) dokaz o tehničkoj ispravnosti padobrana i padobranske opreme koju namjerava da koristi za izvođenje skoka.
- (2) Učenik padobranac koji se u Bosni i Hercegovini obučava za sticanje strane dozvole ili ovlaštenja, može se obučavati samo ako:
- a) ispunjava uvjete za obuku u skladu sa važećim propisima države koja izdaje dozvolu ili ovlaštenje padobranca;
 - b) posjeduje dokaz o tehničkoj ispravnosti padobrana i padobranske opreme koju namjerava da koristi za izvođenje skoka.
- (3) Obuku učenika padobranca iz stava (2) ovog člana može provoditi lice koje ispunjava uvjete za provođenje obuke u skladu sa važećim propisima države koja izdaje dozvolu ili ovlaštenje.

Član 6.

(Odgovornost)

- (1) Padobranac je odgovoran za sigurno izvođenje padobranskog skoka.
- (2) Učenik padobranac je odgovoran za sigurno izvođenje padobranskog skoka od trenutka ulaska u zrakoplov pa do prizemljenja.
- (3) Nastavnik padobranstva je dužan da osigura sve uvjete i informacije potrebne za sigurno izvođenje skoka učenika padobranca.
- (4) Pilot tandem padobrana je odgovoran za sigurnost putnika tokom izvođenja tandem skoka padobranom.

Član 7.

(Starosna dob)

- (1) Samostalne padobranske skokove može izvoditi lice starije od 16 godina.

- (2) Lice mlađe od 18 godina može izvoditi padobranske skokove samo uz pismenu saglasnost oba roditelja ili staratelja.

Član 8.

(Oprema padobranca)

- (1) Padobranac i učenik padobranac prilikom izvođenja padobranskog skoka moraju biti opremljeni:
- a) glavnim i rezervnim padobranom koji su pričvršćeni na jedan sistem veza;
 - b) visinomjerom;
 - c) zaštitnim naočalama;
 - d) zaštitom za glavu;
 - e) odgovarajućom odjećom i obućom.
- (2) Učenik padobranac dodatno treba biti opremljen:
- a) tvrdom zaštitnom kacigom;
 - b) padobranskim automatom na rezervnom padobranu.
- (3) Sistem veza, koji se koristi u klasičnom načinu obuke, mora biti pogodan za izvođenje skoka s automatskim otvaranjem glavnog padobrana.

Član 9.

(Ograničenja i mjerenje brzine vjetra pri zemlji)

- (1) Brzina vjetra pri zemlji se mjeri anemometrom, prije početka izvođenja skoka, te se mora pratiti tokom izvođenja skoka.
- (2) Najveća dozvoljena brzina vjetra pri zemlji:
- a) za učenike padobrance i padobrance sa dozvolom kategorije A ne smije biti veća od 7 m/s;
 - b) prilikom izvođenja tandem skokova padobranom ne smije biti veća od 12 m/s;
 - c) za noćni skok ne smije biti veća od 7 m/s.
- (3) Kada brzina vjetra pri zemlji prekorači propisanu brzinu dva puta u roku od 5 minuta, izvođenje skoka će se prekinuti.
- (4) Izvođenje skoka može se nastaviti ukoliko izmjerena brzina vjetra pri zemlji u roku od 30 minuta od trenutka prekida ne prelazi propisanu brzinu.

Član 10.

(Visina skoka padobranom)

- (1) Padobranski skok sa visine veće od 4 500 metara MSL može izvoditi padobranac koji posjeduje važeću dozvolu kategorije C i D i padobranski automat na rezervnom padobranu.
- (2) Izvođenje padobranskog skoka sa visine:
- a) od 4 500 do 5 000 metara MSL dozvoljeno je ako je vrijeme od prelaska visine od 3 000 metara MSL do trenutka iskakanja kraće od 30 minuta;
 - b) od 5 000 metara do 6 000 metara MSL dozvoljeno je ako je padobranac opremljen dodatnom opremom za dopunsko snabdijevanje kisikom ili ako je zrakoplov opremljen sistemom za dopunsko snabdijevanje kisikom za svakog padobranca pojedinačno, a koji se koristi do trenutka iskakanja;
 - c) veće od 6 000 metara MSL dozvoljeno je ako je padobranac opremljen autonomnim sistemom za dopunsko snabdijevanje kisikom.

Član 11.

(Visina aktiviranja padobrana)

Najniža visina aktiviranja glavnog padobrana za:

- a) skokove učenika padobranaca iznosi 900 metara AGL;
- b) skokove padobranaca iznosi 750 metara AGL;
- c) izvođenje tandem skokova iznosi 1 500 metara AGL.

Član 12.

(Vidljivost i naoblaka)

- (1) Padobranski skokovi se mogu izvoditi ako se vizuelno ili pomoću navigacijskih uređaja zrakoplova može odrediti tačka iskakanja.

- (2) Ako je baza oblaka niža od visine iskakanja i oblačnost je jednaka ili veća od 5/8, baza oblaka za izvođenje padobranskog skoka treba biti najmanje 1 350 metara AGL.

Član 13.

(Noćni skok)

- (1) Prilikom izvođenja noćnog skoka padobranac mora biti opremljen:
- svjetlosnim signalom, od trenutka odvajanja od zrakoplova pa do prizemljenja;
 - osvijetljenim ili zvučnim visinomjerom.
- (2) Noćni skok može se izvoditi samo ako je baza oblaka najmanje 150 metara iznad visine iskakanja.

Član 14.

(Skok na vodu)

- (1) Skok na vodu padobranom može se izvoditi samo ako je:
- dubina vode na mjestu za doskok veća od 2 metra;
 - mjesto za doskok udaljeno najmanje 15 metara od obale;
 - osigurana služba spašavanja, pri čemu broj motornih čamaca mora biti najmanje jednak broju padobranaca koji izvode padobranski skok.
- (2) Skok na vodu može izvoditi samo padobranac koji zna plivati.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, skok na vodu se može izvoditi u bazen uz prethodno odobrenje BHDCA.

Član 15.

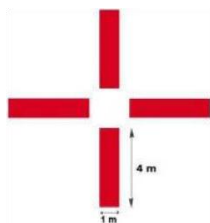
(Mjesta za izvođenje skoka padobranom)

- (1) Skok padobranom može se izvoditi na aerodromima kojima je izdata potvrda i terenima koji imaju ispunjene uvjete iz Izjave o usklađenosti korisnika sa segmentima osiguravanja sigurnosti na terenu.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, skok padobranom može se izvesti i na površinama van aerodroma kojima je izdata potvrda i terenima koji imaju ispunjene uvjete iz Izjave o usklađenosti korisnika sa segmentima osiguravanja sigurnosti na terenu samo uz prethodno odobrenje BHDCA.
- (3) Kada se na udaljenosti manjoj od 50 m od mjesta za doskok nalazi vodena površina dubine veće od 150 cm, potrebno je organizirati službu za spašavanje na vodi sa najmanje jednim motornim čamcem.

Član 16.

(Označavanje mjesta za doskok na tlu prilikom izvođenja dnevnog skoka)

- (1) Mjesto za doskok na tlu označava se padobranskim krstom.
- (2) Padobranski krst se sastoji od četiri platna dimenzija 4 m x 1 m crvene, narandžaste ili bijele boje, postavljena kako je prikazano na slici:

- (3) Padobranski krst služi za komunikaciju sa posadom zrakoplova i vođom padobranaca u slučaju gubitka radio-komunikacijske veze, tako što:
- kada je krst uklonjen, nije dozvoljeno iskakanje padobranaca iz aviona;

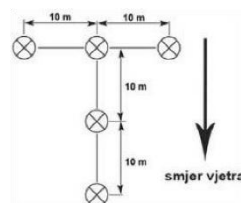
- kada je uklonjen jedan krak krsta, iskakanje se privremeno obustavlja, a zrakoplov ostaje na visini iskakanja do sljedećeg obavještenja.

- (4) Blizu mjesta za doskok mora se postaviti pokazivač vjetra koji padobrancima u fazi prizemljenja omogućava procjenu smjera i jačine vjetra.

Član 17.

(Označavanje mjesta za doskok na tlu prilikom izvođenja noćnog skoka)

- (1) Mjesto za doskok na tlu se označava sa najmanje 5 svjetala postavljenih u obliku velikog latiničnog slova T, kako je prikazano na slici.

- (2) Mjesto za doskok se ne smije označavati:

- bakljama;
- otvorenim plamenom;
- pirotehničkim sredstvima.

Član 18.

(Obaveze organizatora vanaerodromskog skoka)

- (1) Organizator vanaerodromskog skoka dužan je da osigura da se organizacija vanaerodromskog skoka izvrši na siguran način i u skladu sa važećim propisima, odobrenjima i planom izvođenja vanaerodromskog skoka.
- (2) Organizator je dužan da osigura:
- da lica koja učestvuju u organizaciji i izvođenju vanaerodromskog skoka imaju odgovarajuće iskustvo i stručnost obzirom na njegovu složenost;
 - da lica iz prethodnog stava imaju odgovarajuće iskustvo za izvođenje planiranih aktivnosti, važeće dozvole, ovlaštenja ili druge odgovarajuće dokumente, kojim dokazuju stručnu osposobljenost i ispunjavaju druge propisane uvjete;
 - odgovarajuće padobrane za izvođenje planiranih aktivnosti i dokaz o njihovoj tehničkoj ispravnosti;
 - odgovarajuće zrakoplove za izvođenje planiranih aktivnosti i dokaz o plovidbenosti ili drugi odgovarajući dokument;
 - da je udaljenost mjesta za doskok od linije gledališta u skladu sa ovim pravilnikom;
 - održavanje reda neposredno prije, u toku i neposredno nakon izvođenja vanaerodromskog skoka padobranom;
 - dostupnost službi za slučaj opasnosti za vrijeme trajanja izvođenja vanaerodromskog skoka.
- (3) Organizator vanaerodromskog skoka je dužan imenovati rukovoditelja skakanja i njegovog zamjenika.

Član 19.

(Obaveze učesnika)

- (1) Učesnik je dužan da planirane aktivnosti izvodi na siguran način, u skladu s važećim propisima, odobrenjima, planom izvođenja vanaerodromskog skoka i uputstvima organizatora vanaerodromskog skoka.
- (2) Učesnik može započeti sa izvođenjem planiranih aktivnosti nakon izvršene pripreme.

- (3) Učesnik ne može započeti, odnosno mora prekinuti izvođenje planirane aktivnosti, ako meteorološki uvjeti ne dozvoljavaju njihovo sigurno izvođenje.
- (4) Učesnik ne smije preletjeti padobranom gledalište, parking za vozila i druge objekte na visinama nižim od 5 metara.

Član 20.

(Zahtjev za odobrenje vanaerodromskog skoka)

- (1) Organizator vanaerodromskog skoka će podnijeti zahtjev za odobravanje izvođenja vanaerodromskog skoka padobranom na način i pod uvjetima koje odredi BHDCA.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana, organizator vanaerodromskog skoka prilaže detaljan plan izvođenja vanaerodromskog skoka.

Član 21.

(Plan izvođenja vanaerodromskog skoka)

Plan izvođenja vanaerodromskog skoka sadrži:

- mjesto, datum i sat izvođenja vanaerodromskog skoka;
- imena, kontakte i dužnosti lica uključenih u organizaciju vanaerodromskog skoka;
- minimalan nivo iskustva učesnika;
- tip padobrana kojim se izvodi vanaerodromski skok;
- očekivani broj gledatelja;
- nacrt prostora za izvođenje vanaerodromskog skoka;
- način korištenja zračnog prostora;
- način koordinacije sa pružateljem usluga u zračnoj plovidbi i drugim korisnicima prostora na kojem se izvodi skok;
- postupak za održavanje reda na mjestu izvođenja vanaerodromskog skoka;
- postupak za slučaj opasnosti.

Član 22.

(Nacrt prostora za izvođenje vanaerodromskog skoka)

U nacrtu prostora za izvođenje vanaerodromskog skoka moraju se navesti:

- mjesto za doskok za padobrance;
- mjesto za doskok za slučaj opasnosti;
- prostor za gledatelje;
- objekti ili područja od posebnog značaja;
- reljefne i druge značajne prepreke.

Član 23.

(Minimalna udaljenost od gledališta)

- (1) Udaljenost mjesta za doskok od linije gledališta mora biti najmanje 15 metara.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, udaljenost mjesta za doskok od linije gledališta može biti i manja ukoliko organizator vanaerodromskog skoka dostavi procjenu rizika i dobije odobrenje.

Član 24.

(Izvođenje skokova tandem padobranom)

- (1) Izvođenje skoka tandem padobranom nije dozvoljeno iznad 4 500 m MSL.
- (2) Izvođenje skoka tandem padobranom noću i na vodu nije dozvoljeno.
- (3) Tandem pilot ne smije izvesti skok tandem padobranom ako:
- tandem putnik ima manje od 14 godina;
 - tandem putnik koji ima manje od 18 godina ne dostavi potpisanu saglasnost roditelja ili staratelja;
 - postoji sumnja da je tandem putnik pod uticajem alkohola, droga i drugih psihoaktivnih sredstava;
 - postoji bilo koji drugi razlog koji bi mogao uticati na sigurnost izvođenja skoka tandem padobranom;
 - nije opremljen padobranskim automatom na rezervnom padobranu.

- (4) Vanaerodromski skok tandem padobranom može izvoditi tandem pilot koji ima najmanje 100 skokova tandem padobranom.

Član 25.

(Informiranje tandem putnika)

- (1) Tandem pilot će tandem putniku dati informacije o:
- postojanju ili nepostojanju polise osiguranja koja pokriva rizik od štete nanesene putniku;
 - prinudnim postupcima u slučaju nužde u zrakoplovu;
 - postupcima prilikom iskakanja iz zrakoplova;
 - postupcima koji se primjenjuju prilikom slobodnog pada;
 - postupcima u trenutku aktiviranja tandem padobrana u slobodnom padu;
 - postupcima prilikom otkaza glavnog padobrana i postupcima prilikom prizemljenja.
- (2) Tandem pilot će sačiniti pismeni dokument o načinu i sadržaju informiranja putnika.
- (3) Dokument može biti urađen u formi kontrolne liste.
- (4) Tandem pilot može izvesti skok tandem padobranom sa putnikom samo ako posjeduje potpisanu izjavu tandem putnika, kojom putnik potvrđuje da je upoznat sa svim informacijama propisanim u stavu (1) ovog člana, te da je saglasan sa izvođenjem skoka tandem padobranom.

Član 26.

(Čuvanje dokumentacije o izvođenju skoka tandem padobranom)

Tandem pilot za svaki izvedeni skok čuva izjavu tandem putnika i potpisanu saglasnost roditelja ili staratelja ukoliko je tandem putnik mlađi od 18 godina, najmanje 12 mjeseci od datuma izvođenja skoka.

Član 27.

(Rukovoditelj skakanja)

- (1) Svako izvođenje padobranskog skoka nadzire rukovoditelj skakanja.
- (2) Rukovoditelj skakanja će odrediti zamjenika dok je odsutan ili se nalazi u zrakoplovu.
- (3) Rukovoditelj i zamjenik rukovoditelja skakanja moraju biti punoljetna lica koja imaju padobransku dozvolu kategorije C ili D, izdatu od strane BHDCA ili druge zrakoplovne vlasti koja je prihvatljiva za BHDCA.

Član 28.

(Obaveze rukovoditelja skakanja i zamjenika rukovoditelja skakanja)

- (1) Rukovoditelj skakanja je dužan osigurati uvjete za obavljanje skokova na siguran način kako je to opisano ovim pravilnikom.
- (2) Dužnosti rukovoditelja skakanja su da:
- prije početka skakanja provjeri meteorološku situaciju na mjestu iskakanja;
 - osigura da se padobranski skokovi u kontroliranom zračnom prostoru obavljaju u skladu sa uvjetima koje je definirao pružatelj usluga u zračnoj plovidbi;
 - osigura da se operacija izbacivanja padobranaca provodi zrakoplovom koji ispunjava uvjete za iskakanja padobranaca propisane ovim pravilnikom;
 - upozna posadu zrakoplova sa planiranim zadacima;
 - upozna padobrance sa njihovim zadacima i kontrolira njihovo izvršenje;
 - odredi vođu padobranaca kod svakog izlaza;
 - odluči o početku, prekidu i završetku skakanja;
 - osigura dvosmjernu radio-komunikaciju sa pilotom zrakoplova iz kojeg se izvode padobranski skokovi;
 - osigura komunikaciju sa ostalim učesnicima koji se nalaze u zoni izvođenja padobranskih skokova;

- j) prekine skakanje ako postoji neposredna opasnost za sigurnost izvođenje padobranskih skokova;
- k) utvrdi da lica koja namjeravaju skakati padobranom posjeduju odgovarajuću kategoriju dozvole i ovlaštenja;
- l) provjeri dokumentaciju padobrana i opreme te njihovu ispravnost;
- m) zabrani izvođenje skoka padobranom i opremom za koje utvrdi da nemaju potrebnu dokumentaciju te da nisu ispravni;
- n) zabrani skakanje licu za koje sumnja da:
 - 1) nije psihički i fizički sposobno da izvede skok padobranom;
 - 2) je pod uticajem alkohola, droga ili drugih psihoaktivnih supstanci;
 - 3) ne poštuje pravila skakanja padobranom ili na drugi način ugrožava sigurnost skakanja.
- (3) Rukovoditelj skakanja je dužan da informira zamjenika o ispunjenosti uvjeta iz stava (1) ovog člana, te jasno definira obaveze koje prenosi na zamjenika.

Član 29.

(Vođa padobranaca u zrakoplovu)

- (1) Vođa padobranaca u zrakoplovu mora da posjeduje:
 - a) padobransku dozvolu kategorije B ili višu;
 - b) dozvolu kategorije C ili D kada se u avionu nalazi 15 ili više padobranaca;
 - c) dozvolu padobranca kategorije D i važeće ovlaštenje nastavnika padobranstva kada se u zrakoplovu nalaze učenici padobranca.
- (2) Vođa padobranaca zadužen je za:
 - a) komunikaciju sa pilotom zrakoplova;
 - b) određivanje rasporeda iskakanja;
 - c) određivanje naleta i tačke iskakanja u saradnji sa pilotom zrakoplova;
 - d) sigurnost i disciplinu padobranaca u zrakoplovu;
 - e) nadzor iskakanja padobranaca iz zrakoplova.
- (3) Vođa padobranaca mora ostati u zrakoplovu sve dok posljednji padobranac ili učenik padobranac ne napusti zrakoplov.

Član 30.

(Dnevna evidencija skokova padobranaca)

- (1) Rukovoditelj skakanja vodi ili imenuje lice koje će voditi dnevnu evidenciju skokova padobranaca i osigurava da dnevna evidencija skokova padobranaca ostane na zemlji.
- (2) Dnevna evidencija skokova padobranaca sadrži:
 - a) ime i prezime lica koje izvodi ili učestvuje u skoku;
 - b) ime i prezime rukovoditelja skakanja, zamjenika rukovoditelja skakanja ako je određen;
 - c) ime i prezime vođe padobranaca u zrakoplovu.
- (3) Dnevnu evidenciju skokova padobranaca potpisom potvrđuje rukovoditelj skakanja ili zamjenik rukovoditelja skakanja ako je određen.
- (4) Rukovoditelj skakanja dužan je da osigura da se dnevna evidencija skokova padobranaca čuva najmanje 6 mjeseci.

Član 31.

(Obaveza nošenja dokumenata)

- (1) Padobranac je dužan na zahtjev rukovoditelja skakanja ili zrakoplovnog inspektora pokazati na uvid:
 - a) dozvolu padobranca;
 - b) knjižicu padobranskih skokova;
 - c) ljekarsko uvjerenje;
 - d) knjižicu padobrana za padobran koji koristi;
 - e) dokaz o načinu i sadržaju informiranja tandem putnika;
 - f) potpisanu izjavu tandem putnika;

- g) saglasnost roditelja ili staratelja kada je tandem putnik mlađi od 18 godina.
- (2) Učenik padobranac je dužan, na zahtjev rukovoditelja skakanja ili zrakoplovnog inspektora, pokazati na uvid:
 - a) knjižicu padobranskih skokova;
 - b) ljekarsko uvjerenje;
 - c) knjižicu padobrana za padobran koji koristi.

Član 32.

(Knjižica padobranskih skokova)

- (1) Padobranac i učenik padobranac tintom ili neizbrisivom olovkom, nakon svakog skoka, upisuje podatke o izvršenom skoku u knjižicu padobranskih skokova, u skladu sa Aneksom I ovog pravilnika.
- (2) Padobranac i učenik padobranac odgovorni su za tačnost unešenih podataka u knjižicu padobranskih skokova.
- (3) Nastavnik padobranstva u knjižici padobranskih skokova potpisom potvrđuje tačnost unešenih podataka učenika padobranca o izvršenim skokovima.
- (4) Ispitivač potpisom potvrđuje, u knjižici padobranskih skokova, da je izvršena provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti.

Član 33.

(Sigurnost u zrakoplovu)

- (1) Pilot zrakoplova je lice koje ima pravo donošenja konačne odluke, a odgovoran je za upravljanje i opsluživanje zrakoplova tokom leta i na tlu.
- (2) Padobranici koji se nalaze u zrakoplovu moraju nositi zaštitu za glavu u trenutku polijetanja i slijetanja aviona.
- (3) Izuzetno od odredbe iz stava (2) ovog člana, padobranici koji se nalaze u balonu ne moraju nositi zaštitu za glavu.
- (4) Padobranac koji ostaje u avionu do slijetanja mora isključiti padobranski automat, ako je to moguće obzirom na vrstu padobranskog automata.
- (5) Padobranski skok može se izvesti nakon odobrenja pilota zrakoplova i vođe padobranaca signalom za dozvoljeno iskakanje, koji je unaprijed određen.
- (6) Padobranac ili učenik padobranac kome se aktivirao padobran u zrakoplovu je dužan da se, radi sigurnosti, udalji od izlaza iz zrakoplova do njegovog slijetanja.

DIO TREĆI - UPOTREBA I ODRŽAVANJE PADOBRANA

Član 34.

(Uvjeti i način upotrebe)

Padobran, padobranski automat i ostala padobranska oprema upotrebljavaju se i održavaju u skladu sa uputstvom proizvođača i odredbama ovoga pravilnika.

Član 35.

(Podjela padobrana)

Padobrani namijenjeni za izvođenje padobranskih skokova, prema vrsti, dijele se na:

- a) glavne padobrane;
- b) rezervne padobrane;
- c) padobrane za spašavanje.

Član 36.

(Vremensko ograničenje upotrebe padobrana)

- (1) Vremensko ograničenje upotrebe padobrana propisano je uputstvom proizvođača, ali ne može biti duže od 20 godina od datuma proizvodnje za:
 - a) glavni tandem padobran;
 - b) rezervni padobran;
 - c) padobran za spašavanje.
- (2) Vremensko ograničenje upotrebe sistema veza tandem padobrana propisano je uputstvom proizvođača.

Član 37.

(Označavanje padobrana)

- (1) Svaki padobran mora biti označen tako da se mogu identificirati sljedeći podaci:
 - a) tip padobrana;
 - b) naziv proizvođača padobrana;
 - c) serijski broj padobrana;
 - d) datum proizvodnje padobrana.
- (2) Padobran se smatra neispravnim ukoliko se bilo koji podatak iz stava (1) ovog člana ne može utvrditi.
- (3) Način označavanja padobrana određuje proizvođač padobrana.

Član 38.

(Knjižica padobrana)

- (1) Svaki padobran mora imati knjižicu padobrana ili drugi odgovarajući dokument.
- (2) Knjižica padobrana ili drugi odgovarajući dokument sadrži sljedeće podatke:
 - a) tip padobrana;
 - b) naziv proizvođača padobrana;
 - c) serijski broj padobrana;
 - d) datum obavljenog tehničkog pregleda padobrana;
 - e) datum pakiranja za rezervne i padobrane za spašavanje;
 - f) izvršene veće popravke.

Član 39.

(Pakiranje padobrana)

- (1) Padobranac može pakirati glavni padobran.
- (2) Glavni padobran koji se koristi za izvođenje skoka prilikom obuku može pakirati:
 - a) učenik padobranac, pod nadzorom nastavnika, za padobran kojim planira izvesti skok;
 - b) nastavnik padobranstva;
 - c) stariji paker padobrana ili
 - d) glavni paker padobrana.
- (3) Stariji ili glavni paker padobrana može pakirati:
 - a) glavni padobran;
 - b) rezervni padobran;
 - c) padobran za spašavanje.
- (4) Padobran će se prepakirati najmanje jednom u 12 mjeseci.
- (5) Stariji ili glavni paker padobrana koji je pakirao rezervni padobran ili padobran za spašavanje će:
 - a) plombirati rezervni padobran i padobran za spašavanje plombom i pamučnim koncem čvrstoće do najviše 40 N; i
 - b) u knjižicu padobrana upisati datum pakiranja padobrana i potvrditi potpisom i jedinstvenom oznakom da je pakiranje obavljeno u skladu sa uputstvom proizvođača.
- (6) Plomba treba da sadrži jedinstvenu oznaku ovlaštenog lica koje je pakiralo padobran.
- (7) Jedinstvenu oznaku ovlaštenom licu dodjeljuje BHDCA prilikom izdavanja ovlaštenja stariji ili glavni paker padobrana.
- (8) Stariji i glavni paker padobrana vode evidenciju o pakiranjima rezervnih padobrana i padobrana za spašavanje koje su obavili u posljednje 4 godine.
- (9) Evidencija o pakiranjima rezervnih padobrana i padobrana za spašavanje sadrži:
 - a) tip padobrana;
 - b) serijski broj padobrana;
 - c) datum proizvodnje;
 - d) naziv proizvođača;
 - e) tip kupole;
 - f) podatke o vlasniku padobrana;
 - g) datum pakiranja.

Član 40.

(Tehnički pregled)

- (1) Padobran se može koristiti samo ako je tehničkim pregledom utvrđena njegova ispravnost za sigurno korištenje.
- (2) Tehnički pregled padobrana obuhvata pregled svih sastavnih komponenti padobrana u skladu sa uputstvima proizvođača i obuhvata:
 - a) kupolu sa konopcima i pripadajućim dijelovima;
 - b) sistem veza;
 - c) sistem za pakiranje kupole i konopaca sa pripadajućim dijelovima;
 - d) sistem aktiviranja sa pripadajućim dijelovima.
- (3) Tehnički pregled padobrana važi 12 mjeseci od datuma obavljenog tehničkog pregleda.
- (4) Tehnički pregled padobrana mogu obavljati proizvođač padobrana, stariji i glavni paker padobrana.

Član 41.

(Upis i evidencija obavljenog tehničkog pregleda)

- (1) Lice koje je obavilo tehnički pregled padobrana dužno je u knjižicu padobrana upisati datum obavljenog tehničkog pregleda i potvrditi ga potpisom i žigom sa jedinstvenom oznakom da je tehnički pregled obavljen.
- (2) Lice koje je obavilo tehnički pregled čuva dokumentaciju o obavljenom tehničkom pregledu najmanje 2 godine.

**DIO ČETVRTI - DOZVOLE I OVLAŠTENJA
POGLAVLJE I. - OPŠTE ODREDBE**

Član 42.

(Podnošenje zahtjeva)

Zahtjev i dokazi o ispunjavanju uvjeta za izdavanje određene vrste dozvole i ovlaštenja, produžavanje i obnavljanje roka važenja ovlaštenja, te za izdavanje odobrenja ispitivača padobranaca, podnosi se na obrascu i na način kako je to propisala BHDCA.

Član 43.

(Obuka)

- (1) Obuku za sticanje dozvole ili ovlaštenja padobranca može provoditi organizacija za obuku.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, BHDCA može prihvatiti obuku od strane proizvođača za sticanje ovlaštenja:
 - a) tandem pilot;
 - b) nastavnik tandem pilota;
 - c) stariji paker padobrana;
 - d) glavni paker padobrana.

Član 44.

(Provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti)

- (1) Provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti se provodi na osnovu odgovarajuće kontrolne liste koju propisuje i objavljuje BHDCA.
- (2) Provjera praktične obučenosti se provodi na istom tipu padobrana na kome je provedena obuka.
- (3) Provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti je podijeljena u sekcije koje omogućavaju provjeru provođenja pripreme za skok i izvođenje skoka.
- (4) Sekcija se smatra položenom ako su položene svi dijelovi sekcije.
- (5) Ako samo jedna sekcija nije položena, dozvoljeno je jedno ponavljanje polaganja te sekcije.
- (6) U slučaju prekida provjere iz razloga koje ispitivač:
 - a) smatra opravdanim, na sljedećoj provjeri ocjenjuju se samo sekcije koje u prethodnoj provjeri nisu bile provedene u cjelini;
 - b) ne smatra opravdanim, provjera nije položena.
- (7) Ispitivač će prekinuti provođenje provjere praktične obučenosti i provjere stručnosti ako je ugrožena sigurnost ili

može doći do ugrožavanja sigurnosti daljim provođenjem provjere.

- (8) Ako kandidat iz dva uzastopna pokušaja ne položi provjeru praktične obučenosti, prije sljedećeg pristupanja provjeri dužan je pristupiti dodatnoj obuci, u organizaciji za obuku, u skladu sa pismenom preporukom ispitivača.

POGLAVLJE II. DOZVOLA PADOBRANCA

Član 45.

(Vrsta dozvole)

Kandidat može steći dozvolu:

- kategorijske A;
- kategorijske B;
- kategorijske C;
- kategorijske D.

Član 46.

(Uvjeti za sticanje dozvole kategorijske A)

Uvjeti za sticanje dozvole kategorijske A su:

- potvrda o završenoj obuci,
- provjera praktične obučenosti;
- važeće ljekarsko uvjerenje.

Član 47.

(Opšte odredbe o obuci za sticanje dozvole padobranca)

- Organizacija za obuku ne smije započeti obuku maloljetnog lica bez potpisane saglasnosti oba roditelja ili staratelja.
- Učenik padobranac može izvoditi skokove padobranom samo ako je završio teorijsku i praktičnu obuku na zemlji i ako posjeduje važeće ljekarsko uvjerenje i osiguranje.

Član 48.

(Teorijska i praktična obuka za sticanje dozvole padobranca)

- Teorijska obuka obuhvata sljedeće predmete:
 - Prinudni postupci u vanrednim situacijama;
 - Tehnike izvođenja skoka padobranom;
 - Poznavanje padobrana, padobranske opreme i zrakoplova;
 - Pravila i propisi;
 - Zrakoplovna meteorologija.
- Praktična obuka sadrži najmanje:
 - 25 skokova na slobodno;
 - 5 minuta slobodnog pada.

Član 49.

(Izdavanje i rok važenja dozvole padobranca)

- Dozvolu padobranca izdaje BHDCA na obrascu čiji je sadržaj propisan u Aneksu IV ovog pravilnika.
- Kandidatu koji dostavi dokaze o ispunjenosti uvjeta za sticanje dozvole, BHDCA će na zahtjev izdati dozvolu padobranca bez ograničenog roka važenja.

Član 50.

(Sticanje dozvole kategorijske B, C i D)

- Uvjeti za sticanje dozvole kategorijske B, C i D propisani su u Aneksu II ovog pravilnika.
- Kandidatu koji dostavi dokaze o ispunjenosti uvjeta za sticanje dozvole kategorijske B, C i D, ovjerene od strane odobrenog ispitivača, BHDCA će na osnovu zahtjeva upisati odgovarajuću kategoriju dozvole bez ograničenog roka važenja.

POGLAVLJE III. OVLAŠTENJA PADOBRANACA

Član 51.

(Opšte odredbe)

- Padobranac može steći ovlaštenja:
 - nastavnik padobranstva;
 - AFF nastavnik padobranstva;
 - tandem pilot;
 - nastavnik tandem pilota;

- stariji paker padobranca;
- glavni paker padobranca.

- Kandidatu koji ispunji uvjete za izdavanje ovlaštenja, BHDCA će u dozvolu padobranca upisati ovlaštenje sa rokom važenja od 4 godine.
- Zahtjev za produžavanje roka važenja ovlaštenja smatra se podnesenim u roku ako se dostavi BHDCA u roku od 90 dana prije isteka roka važenja ovlaštenja.

Odjeljak A. Ovlaštenje - nastavnik padobranstva i AFF nastavnik padobranstva

Član 52.

(Uvjeti za sticanje ovlaštenja)

- Prije početka provođenja obuke za sticanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva i ovlaštenja AFF nastavnika padobranstva, padobranac treba da ima:
 - najmanje 21 godinu;
 - dozvolu kategorijske D u trajanju od najmanje 12 mjeseci;
 - najmanje 200 skokova sa zadržavanjem dužim od 30 sekundi;
 - najmanje 50 skokova sa zadržavanjem dužim od 45 sekundi;
 - najmanje 30 skokova sa zadržavanjem dužim od 60 sekundi;
 - najmanje 10 vanaerodromskih skokova;
 - najmanje 2 noćna skoka.
- Dodatno, prije početka provođenja obuke za sticanje ovlaštenja AFF nastavnika padobranstva, padobranac treba da ima:
 - najmanje 5 sati slobodnog pada;
 - najmanje 10 formacija u jednom skoku u grupi od četiri padobranca ili 8 formacija u jednom skoku u grupi od osam padobranaca u skladu s FAI pravilima za disciplinu grupnih formacijskih skokova (FS).
- Uvjeti za sticanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva i AFF nastavnik padobranstva su:
 - važeće ljekarsko uvjerenje;
 - provjera praktične obučenosti.

Član 53.

(Obuka)

- Teorijska obuka za sticanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva i AFF nastavnik padobranstva treba da sadrži sljedeće predmete:
 - Osnovno znanje iz pedagogije;
 - Didaktika i sposobnost prenošenja znanja;
 - Psihologija provođenja obuke i podučavanja;
 - Metodika provođenja obuke;
 - Organizacija i sigurnost padobranskih skokova;
 - Ljudske mogućnosti i ograničenja.
- Dodatno, teorijska obuka za sticanje ovlaštenja AFF nastavnika padobranstva obuhvata sljedeće predmete:
 - Prinudni postupci u vanrednim situacijama prilikom izvođenja AFF skokova padobranom;
 - Tehnika i način izvođenja AFF skokova padobranom.
- Praktična obuka sadrži:
 - metodski čas iz teorijskih predmeta;
 - priprema i rad sa kandidatom za sticanje dozvole kategorijske A;
 - organizacija i izvođenje padobranskih skokova;
 - simulacija postupka u slučaju nezgode ili nesreće.
- Dodatno, praktična obuka za sticanje ovlaštenja AFF nastavnik padobranstva treba da sadrži najmanje 10 skokova sa AFF nastavnikom padobranstva u svojstvu učenika.

Član 54.

(Produžavanje i obnavljanje roka važenja ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka važenja ovlaštenja nastavnik padobranstva, kandidat treba da:
 - a) dostavi potvrdu organizacije za obuku da je u roku važenja ovlaštenja nadzirao najmanje 50 skokova učenika padobranaca u ulozi nastavnika padobranstva; ili
 - b) položi provjeru stručnosti za produžavanje roka važenja ovlaštenja nastavnika padobranstva sa ispitivačem u roku od 90 dana prije isteka roka važenja ovlaštenja.
- (2) Za produžavanje roka važenja ovlaštenja, AFF nastavnik padobranstva treba da:
 - a) u roku važenja ovlaštenja ostvari najmanje 20 AFF skokova u ulozi AFF nastavnika padobranstva, od čega najmanje 5 skokova u zadnjih 12 mjeseci prije isteka roka važenja ovlaštenja; ili
 - b) položi provjeru stručnosti za produžavanje roka važenja ovlaštenja - AFF nastavnika padobranstva sa ispitivačem u roku od 90 dana prije datuma isteka roka važenja ovlaštenja.
- (3) Za obnavljanje roka važenja ovlaštenja - nastavnik padobranstva ili AFF nastavnik padobranstva, kandidat treba da u roku od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva:
 - a) prisustvuje seminaru za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva ili AFF nastavnika padobranstva;
 - b) položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka važenja ovlaštenja - nastavnik padobranstva ili AFF nastavnik padobranstva sa ispitivačem.

Član 55.

(Seminar za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva ili AFF nastavnika padobranstva)

- (1) Seminar za obnavljanje znanja može provoditi organizacija za obuku ovlaštena za provođenje obuke za sticanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva ili AFF nastavnik padobranstva.
- (2) Seminar treba da traje najmanje 6 školskih časova i da obuhvati:
 - a) sigurnost izvođenja skoka;
 - b) metodiku padobranske obuke.
- (3) Organizacija za obuku je dužna da izda potvrdu svakom učesniku seminara nakon provedenog seminara za obnavljanje znanja.

Odjeljak B. Ovlaštenje - tandem pilot

Član 56.

(Uvjeti za sticanje ovlaštenja)

- (1) Prije početka obuke za sticanje ovlaštenja tandem pilota, padobranac treba da:
 - a) ima najmanje 18 godina;
 - b) posjeduje važeću dozvolu kategorije D;
 - c) ostvari najmanje 4 sata slobodnog pada.
- (2) Uvjeti za sticanje ovlaštenja tandem pilota su:
 - a) potvrda o završenoj obuci;
 - b) provjera praktične obučenosti.

Član 57.

(Obuka)

- (1) Teorijska obuka za sticanje ovlaštenja tandem pilota treba da sadrži sljedeće predmete:
 - a) Tehnika izvođenja skoka tandem padobranom;
 - b) Poznavanje tandem padobrana;
 - c) Prinudni postupci u vanrednim situacijama pri izvođenju skokova tandem padobranom.
- (2) Praktična obuka treba da sadrži najmanje 12 skokova tandem padobranom sa nastavnikom tandem pilota u ulozi putnika.

Član 58.

(Upis tipa tandem padobrana)

- (1) Obuku za upis tipa tandem padobrana može provoditi nastavnik tandem pilota s upisanim tipom tandem padobrana za koji provodi obuku.
- (2) Obuka za upis tipa tandem padobrana sastoji se od dva skoka s nastavnikom tandem pilota u ulozi tandem putnika.
- (3) Upis tipa tandem padobrana upisuje se u knjižicu padobranskih skokova i treba da sadrži:
 - a) datum provođenja obuke;
 - b) tip tandem padobrana;
 - c) lične podatke lica koje je provelo obuku (ime i prezime, broj dozvole);
 - d) potpis lica koje je provelo obuku.
- (4) Nastavnik tandem pilota može upisati tip tandem padobrana u vlastitu knjižicu padobranskih skokova po principu samoobuke, na osnovu dokumentacije proizvođača tipa tandem padobrana i izvođenjem dva skoka sa tandem pilotom u ulozi tandem putnika.

Član 59.

(Produžavanje i obnavljanje roka važenja ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka važenja ovlaštenja, tandem pilot treba u roku važenja ovlaštenja da ostvari najmanje 20 tandem skokova, od čega najmanje 5 tandem skokova u zadnjih 12 mjeseci prije isteka roka važenja ovlaštenja.
- (2) Za obnavljanje roka važenja ovlaštenja tandem pilota, kandidat treba, u roku od 90 dana prije podnošenja zahtjeva, da položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka važenja ovlaštenja tandem pilota s ispitivačem.

Odjeljak C. Ovlaštenje - nastavnik tandem pilota

Član 60.

(Uvjeti za sticanje ovlaštenja)

- (1) Prije početka obuke za sticanje ovlaštenja - nastavnik tandem pilota, padobranac treba da:
 - a) posjeduje važeću dozvolu padobranca sa važećim ovlaštenjem nastavnika padobranstva;
 - b) ostvari najmanje 300 skokova tandem padobranom.
- (2) Uvjeti za sticanje ovlaštenja - nastavnik tandem pilota su:
 - a) potvrda o završenoj obuci;
 - b) položena provjera praktične obučenosti.

Član 61.

(Praktična obuka)

Praktična obuka sadrži:

- a) pripremu i rad sa kandidatom za sticanje ovlaštenja tandem pilot;
- b) organizaciju i izvođenje tandem skoka;
- c) simulaciju postupka u slučaju nezgode ili nesreće.

Član 62.

(Produžavanje i obnavljanje roka važenja ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka važenja ovlaštenja, nastavnik tandem pilota treba da:
 - a) u roku važenja ovlaštenja izvede najmanje 30 tandem skokova u ulozi nastavnika tandem pilota, od čega najmanje 5 skokova u zadnjih 12 mjeseci prije isteka roka važenja ovlaštenja; ili
 - b) položi provjeru stručnosti za produžavanje roka važenja ovlaštenja nastavnika tandem pilota sa ispitivačem u roku od 90 dana prije isteka roka važenja ovlaštenja.
- (2) Za obnavljanje ovlaštenja - nastavnik tandem pilota, kandidat treba da u roku od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva:
 - a) prisustvuje seminaru za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva;

- b) položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka važenja ovlaštenja nastavnika tandem pilota sa ispitivačem.

Odjeljak D. Ovlaštenje - stariji i glavni paker padobrana

Član 63.

(Uvjeti za sticanje ovlaštenja)

- (1) Prije početka provođenja obuke za ovlaštenje - stariji paker padobrana, padobranac treba da posjeduje važeću dozvolu kategorije B.
- (2) Uvjeti za sticanje ovlaštenja - stariji paker padobrana su:
 - a) potvrda o završenom osposobljavanju;
 - b) provjera praktične osposobljenosti.
- (3) Za sticanje ovlaštenja - glavni paker padobrana, kandidat treba da:
 - a) ima ovlaštenje stariji paker padobrana;
 - b) dostavi dokaz o provedenom osposobljavanju od strane proizvođača padobrana za obavljanje većih popravki padobrana i sistema veza.

Član 64.

(Obuka)

- (1) Obuka padobranca za sticanje ovlaštenja - stariji paker padobrana se provodi u skladu sa programom obuke koji treba da sadrži elemente:
 - a) teorijske obuke;
 - b) praktične obuke.
- (2) Teorijska obuka za sticanje ovlaštenja - stariji paker padobrana treba da sadrži sljedeće predmete:
 - a) Konstrukcije padobrana;
 - b) Materijali i dijelovi padobrana;
 - c) Alati i popravke padobrana;
 - d) Pakiranje padobrana;
 - e) Poznavanje i postavljanje sigurnosnih uređaja (AAD i RSL);
 - f) Dokumentacija padobrana.
- (3) Praktična obuka za sticanje ovlaštenja - stariji paker padobrana treba da sadrži:
 - a) pakiranje glavnih padobrana, rezervnih padobrana i padobrana za spašavanje;
 - b) popravku padobrana, ranaca i sistema veza;
 - c) korištenje alata i opreme.

Član 65.

(Produžavanje i obnavljanje roka važenja ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka važenja ovlaštenja - stariji paker padobrana, kandidat, u roku važenja ovlaštenja, treba da izvrši:
 - a) pakiranje najmanje 30 rezervnih padobrana ili padobrana za spašavanje;
 - b) najmanje 15 tehničkih pregleda padobrana.
- (2) Za produžavanje roka važenja ovlaštenja - glavni paker padobrana, kandidat, u roku važenja ovlaštenja, treba da izvrši:
 - a) pakiranje najmanje 40 rezervnih ili padobrana za spašavanje;
 - b) najmanje 20 tehničkih pregleda padobrana.
- (3) Za obnavljanje roka važenja ovlaštenja - stariji paker padobrana, kandidat treba u roku od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva da ispuni sljedeće uvjete:
 - a) prisustvuje seminaru za obnavljanje znanja za starijeg pakera padobrana;
 - b) položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka važenja ovlaštenja sa ispitivačem.
- (4) Za obnavljanje roka važenja ovlaštenja - glavni paker padobrana, kandidat treba da dostavi dokaz o izvršenoj obnovi znanja od proizvođača padobrana za popravke padobrana i sisteme veza.

Član 66.

(Seminar za obnavljanje znanja za starijeg pakera padobrana)

- (1) Seminar za obnavljanje znanja za starijeg pakera padobrana za obuku ovlaštena za provođenje obuke za sticanje ovlaštenja - stariji paker padobrana.
- (2) Seminar traje najmanje 6 školskih časova i sadrži sljedeće cjeline:
 - a) kompletiranje i pakiranje padobrana;
 - b) popravke padobrana, ranaca i sistema veza;
 - c) alati i oprema za obavljanje popravki;
 - d) pakiranje najmanje tri različita tipa rezervnih i tri tipa padobrana za spašavanje.
- (3) Organizacija za obuku je dužna da, nakon provedenog seminaru za obnavljanje znanja, izda potvrdu svakom učesniku seminaru.

Član 67.

(Sticanje dozvole padobranca ili ovlaštenja na osnovu strane dozvole ili ovlaštenja)

- (1) Za sticanje odgovarajuće kategorije domaće dozvole, na osnovu važeće strane dozvole padobranca, kandidat treba da ima:
 - a) ukupan broj skokova i vrijeme slobodnog pada potrebno za sticanje dozvole padobranca u skladu sa ovim pravilnikom;
 - b) položen ispit iz predmeta Pravila i propisi;
 - c) ljekarsko uvjerenje;
 - d) položenu provjeru stručnosti sa ispitivačem.
- (2) Za sticanje ovlaštenja padobranca na osnovu važeće strane dozvole i ovlaštenja padobranca, kandidat treba da:
 - a) ima dozvolu padobranca izdatu u skladu sa stavom (1) ovog člana;
 - b) ispunjava uvjete za pristupanje obuci za sticanje odgovarajućeg ovlaštenja, kako je propisano ovim pravilnikom;
 - c) položi provjeru stručnosti sa ispitivačem.

POGLAVLJE IV. ISPITIVAČ PADOBRANACA

Član 68.

(Opšte odredbe)

BHDCA će ovlastiti ispitivača padobranaca koji će u njeno ime provoditi provjere praktične obučenosti i provjere stručnosti.

Član 69.

(Određivanje potrebnog broja ispitivača)

BHDCA određuje broj ispitivača na osnovu:

- a) broja imatelja dozvola padobranaca;
- b) broja imatelja ovlaštenja padobranaca.

Član 70.

(Odobrenje ispitivača)

- (1) Kandidat za izdavanje odobrenja ispitivača padobranaca treba da:
 - a) posjeduje dozvolu i ovlaštenje isto ili više od dozvole i ovlaštenja za koje se provodi provjera stručnosti i provjera praktične obučenosti;
 - b) ispuni uvjete propisane u Aneksu III ovog pravilnika.
- (2) Odobrenje ispitivača izdaje se sa rokom važenja od 4 godine.
- (3) Izuzetno, kada za to postoji opravdan razlog, BHDCA može pod određenim uvjetima i na određeni rok izdati odobrenje ispitivača kandidatu koji ne ispunjava sve uvjete iz stava (1) ovog člana.
- (4) BHDCA će ukinuti odobrenje ispitivaču ako utvrdi da ispitivač ne provodi provjere, ne vodi evidenciju o provjerama ili ne izvještava o provedenim provjerama na način koji odredi BHDCA.

Član 71.
(Obaveze ispitivača)

- (1) Ispitivač je dužan da:
 - a) obavi administrativne poslove koji se odnose na provjere;
 - b) izvještava BHDCA o provedenim provjerama;
 - c) izvještava organizaciju za obuku o provedenim provjerama, ako je primjenjivo.
- (2) Ispitivač ne smije provoditi provjeru:
 - a) kandidata kojeg je kao nastavnik padobranstva osposobljavao za sticanje dozvole ili ovlaštenja za koje se provodi provjera;
 - b) u slučajevima kada postoji mogućnost sukoba interesa.
- (3) Izuzetno, kada za to postoji opravdan razlog, BHDCA može odobriti provođenje provjere ispitivaču koji je provodio obuku kao nastavnik padobranstva.

DIO PETI - ORGANIZACIJE ZA OBUKU
POGLAVLJE I. - ODOBRENJE ZA RAD

Član 72.

(Uvjeti za sticanje odobrenja za rad)

- (1) Organizacija za obuku će osigurati da se obuka provodi u obimu i u skladu sa uvjetima određenim odobrenjem za rad organizacije za obuku (u daljem tekstu: odobrenje za rad) i važećim propisima.
- (2) Zahtjev i dokazi o ispunjavanju uvjeta za izdavanje ili promjenu odobrenja za rad podnosi se BHDCA na obrascu i na način koji je propisala BHDCA.
- (3) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad se prilažu:
 - a) operativni priručnik;
 - b) program obuke;
 - c) lični podaci (biografija) odgovornog rukovoditelja;
 - d) lični podaci (biografija) i kvalifikacije rukovoditelja obuke;
 - e) dozvola za rad radio-stanice, ako je primjenjivo;
 - f) polisa osiguranja za odgovornost za štetu nanesenu trećim licima.
- (4) BHDCA će izdati odobrenje za rad kada utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim pravilnikom.
- (5) Odobrenje za rad izdaje se bez ograničenja roka važenja.
- (6) Uz zahtjev za promjenu odobrenja za rad se prilažu dokazi koji se odnose na izvršene izmjene.

Član 73.

(Promjena odobrenja za rad)

- (1) Organizacija za obuku obavještava BHDCA o promjeni uvjeta iz odobrenja za rad ili promjeni koja utiče na mogućnost organizacije da provodi obuku u obimu i u skladu sa uvjetima određenim odobrenjem za rad.
- (2) Organizacija za obuku može provoditi obuku u toku postupka za odobravanje promjene, pod uvjetima koje odredi BHDCA.

POGLAVLJE II. RUKOVODEĆE OSOBLJE I OSOBLJE KOJE PROVODI OBUKU

Član 74.

(Odgovorni rukovoditelj)

Odgovorni rukovoditelj dužan je da osigura:

- a) uvjete potrebne za provođenje aktivnosti organizacije za obuku;
- b) neprekidnu usklađenost organizacije za obuku s odobrenjem za rad i važećim propisima.

Član 75.

(Rukovoditelj obuke)

- (1) Rukovoditelj obuke treba da:

- a) posjeduje dozvolu i odgovarajuća važeća ovlaštenja i odobrenja potrebna za provođenje jedne ili više vrsta odobrene obuke;
 - b) položi pismenu provjeru iz predmeta Poznavanja propisa i operativnog priručnika i programa obuke.
- (2) Rukovoditelj obuke je odgovoran za:
 - a) rukovođenje i provođenje obuke u skladu s odobrenim operativnim priručnikom, odobrenim programom obuke i važećim propisima;
 - b) integraciju teorijske i praktične obuke;
 - c) praćenje napredovanja učenika;
 - d) provođenja teorijskog ispita;
 - e) praćenje neprekidne usklađenosti obuke s važećim propisima.

Član 76.

(Osoblje koje provodi obuku)

- (1) Osoblje koje provodi obuku mora posjedovati odgovarajuću dozvolu, ovlaštenje, odobrenje i kvalifikacije potrebne za provođenje obuke.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, za teorijsku obuku BHDCA može ovlastiti lice za koje procijeni da posjeduje odgovarajuće:
 - a) praktično iskustvo u zrakoplovstvu u oblasti koja se odnosi na obuku, najmanje 5 godina i koje:
 - 1) je završilo seminar za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva/letenja;
 - 2) posjeduje ovlaštenje nastavnika padobranstva/letenja;
 - 3) je završilo kurs iz oblasti pedagogije-psihologije; ili
 - 4) ima zvanje učitelja, nastavnika ili profesora; ili
 - b) ima odgovarajuće teorijsko znanje potrebno za provođenje obuke.
- (3) Lice koje provodi obuku, dužno je da obuku provodi u skladu sa:
 - a) odobrenim programom obuke;
 - b) odobrenim operativnim priručnikom;
 - c) važećim popisima.

POGLAVLJE III. OPERATIVNI PRIRUČNIK I PROGRAM OBUKE

Član 77.

(Operativni priručnik)

- (1) Operativni priručnik treba da sadrži:
 - a) izjavu odgovornog rukovoditelja;
 - b) propisan postupak za vođenje izmjena i dopuna operativnog priručnika;
 - c) ime, prezime i funkciju lica koje provodi obuku;
 - d) propisanu strukturu organizacije i prava i obaveze lica koja provode obuku;
 - e) spisak objekata za provođenje obuke;
 - f) spisak opreme i učila;
 - g) propisan način i uvjete za provođenja obuke.
- (2) Priručnikom se propisuju:
 - a) uvjeti i postupak za prijavu za obuku;
 - b) način vođenja registra obuke;
 - c) način vođenje dosijea učenika;
 - d) način praćenja obuke i napredovanja učenika;
 - e) način provođenje teorijskog ispita;
 - f) obrazac potvrde o završenoj obuci;
 - g) padobrani koji se koriste za provođenje obuke;
 - h) lokacije koje se koriste za provođenje praktične obuke;
 - i) način vođenje dosijea rukovodećeg osoblja;
 - j) način vođenje dosijea lica koja provode obuku;
 - k) način praćenja neprekidne usklađenosti sa važećim propisima;

- l) način izvještavanja o provedenoj obuci;
 - m) način vođenja evidencije i rokovi za čuvanje evidencije o obuci.
- (3) Odgovorni rukovoditelj dužan je potpisati izjavu da je:
 - a) operativni priručnik usklađen s važećim propisima;
 - b) upoznat sa sadržajem priručnika i svojim obavezama.
 - (4) Odgovorni rukovoditelj je dužan održavati usklađenost operativnog priručnika sa važećim propisima.
 - (5) Operativni priručnik mora biti dostupan rukovodećem osoblju, licima koja provode obuku i učenicima.

Član 78.

(Program obuke)

- (1) Program obuke sadrži:
 - a) teorijsku obuku;
 - b) praktičnu obuku; ili
 - c) kombiniranu teorijsku i praktičnu obuku.
- (2) Program obuke treba da sadrži:
 - a) izjavu odgovornog rukovoditelja;
 - b) propisan način vršenja izmjena i dopuna programa obuke;
 - c) cilj i zadatke obuke;
 - d) didaktičko-metodička uputstva;
 - e) spisak stručne literature koja se koristi tokom provođenja obuke;
 - f) opremu za komunikaciju;
 - g) razradu provođenja obuke.
- (3) Odgovorni rukovoditelj potpisuje izjavu:
 - a) da je program obuke usklađen s važećim propisima; i
 - b) da će se obuka provoditi u skladu s odobrenim programom obuke.
- (4) Razrada teorijske obuke sadrži:
 - a) detaljnu razradu nastavnih cjelina u skladu s važećim propisima;
 - b) razradu satnice za svaku nastavnu cjelinu.
- (5) Razrada praktične obuke treba da sadrži detaljnu razradu praktičnih vježbi.
- (6) Detaljna razrada praktičnih vježbi sadrži:
 - a) razradu skokova;
 - b) zadatak vježbe;
 - c) elemente vježbe;
 - d) način izvođenja vježbe;
 - e) meteorološke uvjete za izvođenje vježbe;
 - f) ocjenu uspješnosti savladavanja vježbe.
- (7) Odgovorni rukovoditelj je dužan da neprekidno održava usklađenost programa obuke s važećim propisim i literaturom.
- (8) Program obuke mora biti dostupan svim licima uključenim u proces obuke.

POGLAVLJE IV. INFRASTRUKTURA, PADOBRANI I OPREMA

Član 79.

(Infrastruktura organizacije, oprema i učila)

- (1) Organizacija za obuku u svom sastavu treba da sadrži infrastrukturu, opremu i učila potrebne za provođenje odobrene obuke, uključujući odgovarajući prostor za:
 - a) izvođenje teorijske obuke;
 - b) rukovodeće osoblje i lica koja će provoditi obuku;
 - c) čuvanje padobrana, kao i druge opreme koja se koristi za obuku.
- (2) Prostor za izvođenje teorijske obuke treba biti odgovarajući za broj učenika koji pohađaju obuku i za čuvanje opreme i učila koja se koriste prilikom provođenja obuke.
- (3) Literatura potrebna za teorijsku i praktičnu obuku mora biti dostupna svim licima uključenim u proces obuke.

Član 80.

(Oprema za komunikaciju)

Kada potrebe obuke to zahtijevaju, organizacija za obuku će osigurati sredstva za komunikaciju s ciljem obavljanja komunikacije između lica koja provode obuku i učenika.

POGLAVLJE V. DOKUMENTACIJA ORGANIZACIJE

Član 81.

(Praćenje provođenja obuke i napredovanja učenika)

- (1) Odgovorni rukovoditelj je dužan da osigura sistem praćenja teorijske i praktične obuke i napredovanja učenika.
- (2) Odgovorni rukovoditelj je dužan da lice koje provodi obuku bude upoznato sa sadržajem teorijske i praktične obuke i načinom praćenja napredovanja učenika.
- (3) Lice koje provodi obuku može da započne provođenje obuke učenika nakon što se upozna sa sadržajem teorijske i praktične obuke i načinom praćenja napredovanja učenika.

Član 82.

(Provođenje teorijskog ispita)

- (1) Odgovorni rukovoditelj je dužan da osigura sistem provođenja teorijskog ispita.
- (2) Teorijski ispit obuhvata provjeru znanja u obimu propisanom za određeni predmet, u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 83.

(Obuka učenika koji je započeo obuku u drugoj organizaciji)

- (1) Obuka učenika, koji je započeo obuku u nekoj drugoj organizaciji za obuku, provodi se u ovisnosti od razlike programa obuke organizacije koja je započela obuku i programa obuke organizacije u kojoj se nastavlja provođenje obuke.
- (2) Razliku između programa iz stava (1) ovog člana utvrđuje organizacija za obuku koja nastavlja provođenje obuke.

Član 84.

(Dokumentacija organizacije)

- (1) Odgovorni rukovoditelj treba osigurati vođenje dokumentacije koja se sastoji od:
 - a) dosijea rukovodećeg osoblja i osoblja koje provodi obuku;
 - b) dosijea učenika;
 - c) registra obuke učenika;
 - d) potvrde o završenoj obuci;
 - e) izvještaja o provedenoj obuci.
- (2) Odgovorni rukovoditelj može voditi dokumentaciju u pismenom i/ili elektronskom obliku.

Član 85.

(Dosije rukovodećeg osoblja i osoblja za provođenje obuke)

Dosije odgovornog rukovoditelja, rukovoditelja obuke i osoblja koje provodi obuku sadrži:

- a) lične podatke;
- b) dokaze o potrebnim kvalifikacijama;
- c) ugovor o angažiranju osoblja.

Član 86.

(Dosije učenika)

Dosije učenika sadrži:

- a) redni broj učenika u registru;
- b) lične podatke učenika;
- c) foto-kopiju ljekarskog uvjerenja;
- d) ugovor o pohađanju obuke;
- e) pismenu saglasnost roditelja, odnosno staratelja, ako je učenik maloljetan;
- f) razliku programa obuke, ako je primjenjivo;
- g) podatke o praćenju teorijske i praktične obuke, kao i procjenu napredovanja učenika;
- h) dokaz o provedenom teorijskom ispitu;
- i) potvrdu o završenoj obuci.

Član 87.
(Registar obuke)

Registar obuke sadrži:

- a) redni broj učenika u registru;
- b) vrstu obuke koja se provodi;
- c) datum početka obuke;
- d) datum završetka obuke;
- e) datum početka i završetka skakanja pod nadzorom organizacije za obuku nakon završene obuke.

Član 88.
(Ugovor o angažiranju osoblja)

Odgovorni rukovoditelj je dužan da zaključi ugovor o angažiranju rukovodećeg osoblja i osoblja koje provodi obuku, kojim se utvrđuju međusobna prava i obaveze, osim ako takva međusobna prava i obaveze ne proizilaze iz nekog drugog pravnog akta.

Član 89.
(Ugovor o pohađanju obuke)

Odgovorni rukovoditelj zaključuje ugovor o pohađanju obuke sa svakim učenicom koji se obučava.

Član 90.
(Potvrda o završenoj obuci)

- (1) Organizacija za obuku će izdati potvrdu o završenoj obuci učeniku koji je završio obuku i položio teorijski ispit.
- (2) Potvrda o završenoj obuci se izdaje najkasnije 30 dana od datuma završetka obuke.
- (3) Potvrda o završenoj obuci važi 12 mjeseci od datuma izdavanja.
- (4) Nakon isteka roka važenja potvrde o završenoj obuci, radi sticanja nove potvrde, učenik je dužan da obavi dodatnu obuku koju je utvrdila organizacija za obuku.
- (5) Lice koje je završilo obuku može da skače padobranom do datuma polaganja ispita za sticanje dozvole ili ovlaštenja:
 - a) samo pod nadzorom organizacije za obuku koja je provela obuku;
 - b) ne duže od 12 mjeseci od datuma završetka obuke.

Član 91.
(Izvjestavanje BHDCA)

Odgovorni rukovoditelj će najkasnije do 1. marta svake kalendarske godine podnijeti izvještaj BHDCA o:

- a) broju učenika koji su započeli obuku tokom prethodne kalendarske godine;
- b) ukupnom broju učenika koji nisu završili obuku;
- c) ukupnom broju učenika koji su započeli obuku;
- d) broju učenika koji su završili obuku tokom prethodne kalendarske godine;
- e) broju skokova koje su učenici ostvarili tokom prethodne kalendarske godine;
- f) ukupan broj skokova koje su ostvarili učenici.

Član 92.
(Čuvanje dokumentacije)

- (1) Odgovorni rukovoditelj je dužan da osigura odgovarajući način čuvanja dokumentacije koji omogućava dostupnost podataka u razumnom vremenskom roku, zaštitu od oštećenja, neovlaštene izmjene i krađe.
- (2) Odgovorni rukovoditelj će osigurati sigurnosni sistem vođenja evidencije (backup) za dokumentaciju u elektronskom obliku.
- (3) Sva dokumentacija organizacije za obuku se čuva najmanje 5 godina.

POGLAVLJE VI. NADZOR ORGANIZACIJE

Član 93.
(Nadzor organizacije)

Odgovorni rukovoditelj dužan je da ovlaštenim licima BHDCA omogućiti pristup infrastrukturi, padobranima, opremi, učilima, dokumentima, evidenciji i drugim podacima relevantnim za vrstu obuke koju organizacija provodi, a s ciljem praćenja stalne usklađenosti sa zahtjevima iz ovog pravilnika.

Član 94.
(Nalazi)

- (1) BHDCA će organizaciji za obuku izreći nalaz kategorije 1 ako:
 - a) utvrdi značajnu neusklađenost koja ugrožava sigurnost ili može dovesti do ugrožavanja sigurnosti;
 - b) utvrdi da su u postupku certifikacije izmjene odobrenja za rad ili otklanjanja nalaza u toku provođenja nadzora podneseni netačni, nepotpuni, krivotvoreni dokazi; ili
 - c) nije omogućeno obavljanje stručnog nadzora ili inspekcijuskog nadzora tokom normalnih radnih sati, nakon dva uzastopna pismena obavještenja, dostavljena organizaciji, o namjeri provođenja stručnog nadzora ili inspekcije.
- (2) BHDCA će organizaciji za obuku izreći nalaz kategorije 2 za sve ostale utvrđene neusklađenosti.
- (3) Ako je organizaciji za obuku izrečen nalaz kategorije 1, BHDCA će oduzeti ili privremeno oduzeti odobrenje za rad.
- (4) Nakon dostavljanja izvještaja BHDCA, kojim se organizaciji za obuku izriče nalaz kategorije 2, a da bi odobrenja za rad ostala na snazi, organizacija za obuku je dužna da u roku određenom od strane BHDCA:
 - a) izvrši analizu uzroka neusklađenosti;
 - b) predloži odgovarajuće korektivne mjere za otklanjanje i sprečavanje ponovnog pojavljivanja istog nalaza;
 - c) pribavi odobrenje za predložene korektivne mjere od strane BHDCA;
 - d) provede odobrene korektivne mjere.
- (5) Rok za otklanjanje nalaza kategorije 2 ne može biti duži od 3 mjeseca.
- (6) Izuzetno od stava (5) ovog člana, BHDCA može, na zahtjev i uz prihvatljivo obrazloženje organizacije za obuku, jednom produžiti rok za otklanjanje nalaza za najduže 3 mjeseca.
- (7) Nalaz kategorije 2 postaje nalaz kategorije 1 ako organizacija za obuku u definiranom roku ne provede korektivne aktivnosti.

DIO ŠESTI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 95.
(Prelazne odredbe)

- (1) Dozvola padobranca, izdata u skladu sa Pravilnikom o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), biće zamijenjena za odgovarajuću kategoriju dozvole u ovisnosti od dokaza o ispunjavanju uvjeta za sticanje kategorije dozvole u skladu odredbama ovog pravilnika.
- (2) Ovlaštenja padobranca, izdata u skladu sa Pravilnikom o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), važe do datuma isteka roka važenja.
- (3) Važeće ovlaštenje paker padobrana, izdato u skladu sa Pravilnikom o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), može se zamijeniti sa ovlaštenjem stariji paker padobrana u skladu sa ovim pravilnikom ako kandidat dostavi dokaz o obavljenom osposobljavanju u organizaciji za obuku, u skladu sa programom razlika koji je odobrila BHDCA.

- (4) Obuka provedena u skladu sa Pravilnikom o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90) smatra se provedenom u skladu sa ovim pravilnikom ako je završena u roku od 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovog pravilnika.
- (5) Obuka provedena u skladu sa Pravilnikom o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90) smatra se provedenom u skladu s ovim pravilnikom.
- (6) Ispiti za sticanje dozvole i ovlaštenja, započeti u skladu sa Pravilnikom o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), smatraju se provedenim u skladu sa ovim pravilnikom ako se polože u roku od 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovog pravilnika.
- (7) Zahtjevi za polaganje ispita za sticanje dozvola i ovlaštenja, koji su podneseni u skladu sa Pravilnikom o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), koji nisu riješeni do stupanja na snagu ovog pravilnika, riješiće se u skladu sa ovim pravilnikom.
- (8) Organizacije za obuku, kojima je odobrenje za rad izdato u skladu sa odredbama Pravilnika o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), mogu provoditi obuku najduže 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovog pravilnika.
- (9) Odobrenje za rad organizaciji za obuku, izdato u skladu sa odredbama Pravilnika o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), smatra se izdatim u skladu sa ovim pravilnikom.
- (10) Zahtjevi za izdavanje odobrenja za rad organizacije za obuku, u skladu sa odredbama Pravilnika o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), koji nisu riješeni do stupanja na snagu ovog pravilnika, riješiće se u skladu sa ovim pravilnikom.
- (11) Ovlaštenje ispitivača, izdato prije stupanja na snagu ovog pravilnika, važeće je do datuma isteka roka važenja.
- Član 96.
(Aneksi)
- (1) Aneks I, II, III i IV čine sastavni dio ovog pravilnika.
(2) Aneksi iz stava (1) ovoga člana su:
a) Aneks I: Sadržaj knjižice padobranskih skokova;
b) Aneks II: Uvjeti za sticanje dozvole kategorije B, C i D;
c) Aneks III: Uvjeti za odobrenje ispitivača;
d) Aneks IV: Sadržaj obrasca dozvole padobranca.
- Član 97.
(Stupanje na snagu)
- (1) Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".
(2) Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90) i Pravilnik o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), u dijelu koji se odnosi na obuku padobranaca.
- Broj 1-3-02-3-229-12/25
23. aprila 2025. godine
Banja Luka
- Generalni direktor
Zorislav Ivanović, s. r.

ANEKS I

SADRŽAJ KNJIŽICE PADOBRANSKIH SKOKOVA

(1) Knjižica padobranskih skokova sadrži sljedeće podatke za svaki skok padobranom:

- a) redni broj skoka;
- b) datum izvršenja skoka;
- c) mjesto izvršenja skoka;
- d) svrha skoka;
- e) visina izvršenja skoka;
- f) tip padobrana;
- g) tip zrakoplova iz kojeg se izvode padobranski skokovi;
- h) vrijeme slobodnog pada;
- i) napomene i ovjera.

(2) U knjižicu padobranskih skokova ne upisuje se vrijeme provedeno u zračnom tunelu.

(3) Stranice knjižice padobranskih skokova moraju biti numerisane.

ANEKS II

UVJETI ZA STICANJE DOZVOLE KATEGORIJE B, C I D

Pismeni teorijski ispit iz Tabele 1. za sticanje dozvole kategorije B, C i D sadrži pitanja iz sljedećih tema:

- Prinudni postupci u vanrednim situacijama;
- Tehnike izvođenja skoka padobranom;
- Poznavanje padobrana, padobranske opreme i zrakoplova iz kojeg se vrši skakanje.

DOZVOLA	KATEGORIJE B	KATEGORIJE C	KATEGORIJE D
UVJETI	1. dozvola kategorije A; 2. 50 skokova padobranom na slobodno; 3. 30 minuta slobodnog pada; 4. 10 grupnih formacijskih skokova u slobodnom padu (FS) u grupi od četiri ili više padobranaca ili izveden komplet figura za najviše 20 sekundi ili demonstrirati osnovne elemente slobodnim stilom (FF) u slobodnom padu; i 5. pismeni teorijski ispit za sticanje dozvole kategorije B proveden od strane ovlaštenog ispitivača.	1. dozvola kategorije B; 2. 200 skokova padobranom na slobodno; 3. 60 minuta slobodnog pada; 4. 20 grupnih formacijskih skokova u slobodnom padu (FS) u grupi od četiri ili više padobranaca ili izveden komplet figura za najviše 16 sekundi ili demonstrirati napredne elemente slobodnog stila (FF) u slobodnom padu; i 5. pismeni teorijski ispit za sticanje dozvole kategorije C proveden od strane ovlaštenog ispitivača.	1. dozvola kategorije C; 2. 500 skokova padobranom na slobodno; 3. 180 minuta slobodnog pada; i 4. pismeni teorijski ispit za sticanje dozvole kategorije D proveden od strane ovlaštenog ispitivača.

Tabela 1.

ANEKS III

UVJETI ZA ODOBRENJE ISPITIVAČA

Ispitivač	Dozvole padobranca klasičnim metodom obuke i ovlaštenja nastavnika padobranstva	Dozvole padobranca AFF metodom provođenja obuke i AFF nastavnika padobranstva	Ovlaštenje tandem pilot i nastavnik tandem pilota	Ovlaštenje stariji paker padobrana	Ovlaštenje glavni paker padobrana
Uvjeti	1. važeće ovlaštenje nastavnik padobranstva najmanje 4 godine; i 2. potvrda organizacije za obuku da je nadzirao najmanje 150 skokova učenika padobranaca u ulozi nastavnika padobranstva.	1. važeće ovlaštenje AFF nastavnik padobranstva najmanje 4 godine; i 2. najmanje 150 AFF skokova za obučavanje učenika za sticanje dozvole padobranca.	1. važeće ovlaštenje nastavnik tandem pilota najmanje 4 godine; i 2. važeća potvrda o obučenosti za ispitivača tandem pilota izdata od strane proizvođača tandem padobrana za tip padobrana za koji se traži ovlaštenje.	1. važeće ovlaštenje stariji paker padobrana najmanje 2 godine; i 2. pakiranje najmanje 50 rezervnih ili padobrana za spašavanje.	1. važeće ovlaštenje glavni paker padobrana najmanje 2 godine; i 2. najmanje 40 tehničkih pregleda padobrana; i 3. pakiranje najmanje 100 rezervnih ili padobrana za spašavanje.

Tabela 2.

ANEKS IV

SADRŽAJ OBRASCA DOZVOLE PADOBRANCA

Obrazac dozvole padobranca sadrži:

- grb Bosne i Hercegovine, tekst: Bosna i Hercegovina, Ministarstvo komunikacija i prometa, Direkcija za civilno zrakoplovstvo, naziv dozvole, opšte podatke o nositelju dozvole (broj dozvole, prezime i ime, datum rođenja, mjesto rođenja, državljanstvo, adresa i potpis) i podatke o izdavanju dozvole;
- podatke o stečenim i posebnim ovlaštenjima i napomenu;
- evidenciju o stečenim i posebnim ovlaštenjima, kojima se produžava važenje, i njihov rok važenja.

Na temelju čl. 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O PADOBRANSTVU

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet)

- (1) Ovim pravilnikom propisuje se:
 - a) izvođenje padobranskih skokova;
 - b) uporaba i održavanje padobrana;
 - c) obuka, ispiti, dozvole i ovlaštenja padobranaca;
 - d) uvjeti koje moraju ispunjavati organizacije za provođenje obuke padobranaca (u daljem tekstu: organizacije za obuku).
- (2) Odredbe ovog pravilnika odnose se na padobrane namijenjene za izvođenje padobranskih skokova i skokova koji se izvode radi spašavanja članova posade zrakoplova.
- (3) Odredbe ovog pravilnika ne odnose se na padobranske skokove koji se izvode za potrebe Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i entitetskih ministarstava nadležnih za unutarnje poslove.

Članak 2. (Definicije)

- (1) Za potrebe ovog pravilnika koriste se sljedeće definicije:
 - a) **Aerodrom:** određeno područje (uključujući sve zgrade, instalacije i opremu) na zemlji ili na vodi ili na nepokretnoj, priobalnoj ili plutajućoj podlozi, namijenjeno za potpuno ili djelomično slijetanje, polijetanje i kretanje zrakoplova po površini;
 - b) **Aktiviranje padobrana:** radnja kojom započinje proces otvaranja padobrana;
 - c) **Stručni nadzor (Audit):** sistematičan, neovisan i dokumentiran postupak za pribavljanje dokaza i njihovu objektivnu procjenu kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri su usklađeni zahtjevi;
 - d) **Dnevni skok:** skok padobranom izveden u periodu od pola sata prije izlaska sunca do pola sata poslije zalaska sunca;
 - e) **Mjesto za doskok:** prostor za sigurno prizemljenje padobranaca, odgovarajućih dimenzija, bez prepreka i obilježen odgovarajućom signalizacijom;
 - f) **Glavni padobran:** osnovni padobran kojim se izvode skokovi padobranom;
 - g) **Glavni paker padobrana (master parachute rigger):** osoba obučena za pakiranje, održavanje, tehnički pregled, veće popravke padobrana i sustava veza;
 - h) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA:** nadležni organ uprave koji vrši poslove odobravanja i nadzora sukladno odredbama ovoga pravilnika (u daljem tekstu: BHDCA), Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine (National Aviation Authority)/Državni nadzorni organ Bosne i Hercegovine (National Supervisory Authority)/ Nadležni organ (Competent Authority) u čijoj su nadležnosti upravni, stručni i nadzorni poslovi iz oblasti zračnog prometa u Bosni i Hercegovini;

- i) **Izvanaerodromski skok:** skok padobranom koji se izvodi na površine izvan aerodroma ili registrirane površine za polijetanje i slijetanje;
- j) **Kandidat:** podnositelj zahtjeva za stjecanje dozvole, ovlaštenja ili odobrenja ispitivača;
- k) **Klasični način obuke:** način obuke učenika padobranca za stjecanje dozvole padobranca, kada se početni skokovi padobranom izvode prinudnim aktiviranjem otvaranja padobrana (gurtna, static line);
- l) **Knjižica padobranskih skokova (Logbook):** osobna evidencija skokova padobranca ili učenika padobranca;
- m) **Komplet padobrana:** Kombinacija glavnog i rezervnog padobrana sa jednim sustavom veza sa mehanizmom za otvaranje glavnog i rezervnog padobrana;
- n) **Linija publike:** jasno vidljiva linija koja određuje granicu prostora namijenjenog gledateljima i drugih prostora kojima gledatelji imaju pristup;
- o) **Nesukladnost:** odstupanje od valjanih propisa, procedura i uvjeta iz odobrenja za rad;
- p) **Noćni skok:** skok padobranom izveden u periodu od pola sata poslije zalaska sunca do pola sata prije izlaska sunca;
- r) **Ovlaštenje:** dokaz o dodatnoj obučenosti padobranca koje se upisuje u dozvolu padobranca;
- s) **Organizator izvanaerodromskog skoka:** pravna ili fizička osoba koja organizira izvođenje izvanaerodromskog skoka, koja je odgovorna za njegovo organiziranje i koja je dužna osigurati za to sva potrebna odobrenja od strane BHDCA;
- t) **Padobran:** sprava bez motornog pogona, uglavnom izrađena od tkanine, koja se koristi za usporavanje slobodnog pada ili prebrze vožnje;
- u) **Padobran za spašavanje:** padobran namijenjen spašavanju članova posade zrakoplova;
- v) **Padobranac:** osoba koja izvodi skokove iz zrakoplova koristeći padobran, a posjeduje valjanu dozvolu padobranca;
- z) **Padobranski automat (AAD):** tehnička sprava koja služi za aktiviranje padobrana bez utjecaja osobe koja koristi padobran;
- aa) **Padobranski skok:** skok iz zrakoplova koji izvodi padobranac ili učenik padobranac;
- bb) **Padobranski start:** prostor predviđen za pakiranje padobrana, spremanje opreme, odmor padobranaca, pregled padobranaca i opreme prije ulaska u zrakoplov;
- cc) **Spisak ispitivača:** spisak ovlaštenih osoba koje mogu da provode određene provjere kandidata s ciljem stjecanja dozvole padobranca i odgovarajućih ovlaštenja, koji odobrava i objavljuje BHDCA;
- dd) **Potvrda o provedenoj obuci:** potvrda koju izdaje organizacija za obuku o završenoj teorijskoj i/ili praktičnoj obuci kandidata;
- ee) **Potvrda za aerodrom:** Potvrda za rad aerodroma izdata od strane odgovarajuće zrakoplovne vlasti;
- ff) **Probni skok:** skok koji se izvodi s ciljem ispitivanja mogućnosti izvođenja skokova padobranom iz pojedinih vrsta ili tipova zrakoplova;
- gg) **Provjera praktične obučenosti:** provjera praktične obučenosti za kontroliranje položaja tijela u slobodnom padu, korištenje i upravljanje padobranom s ciljem stjecanja dozvole ili ovlaštenja;
- hh) **Provjera stručnosti:** provjera s ciljem produžavanja ili obnavljanja ovlaštenja, kao i stjecanje dozvole ili ovlaštenja na temelju inozemne dozvole i/ili ovlaštenja;
- ii) **Rezervni padobran:** padobran koji padobranac koristi u slučaju otkaza glavnog padobrana;

- jj) **Rukovoditelj skakanja:** osoba odgovorna za pripremu i rukovođenje organiziranim skakanjem padobranom;
- kk) **Silabus:** sadržaj teorijske i praktične obuke koji objavljuje BHDCA, prema kome se razrađuje program obuke;
- ll) **Skok na slobodno:** skok pri kome aktiviranje padobrana vrši padobranac;
- mm) **Skok s prinudnim aktiviranjem otvaranja padobrana:** skok prilikom koga aktiviranje glavnog padobrana automatski vrši gurtina koja je zakačena za zrakoplov na propisanom mjestu (skok na "gurtinu");
- nn) **Stariji paker padobrana (senior parachute rigger):** osoba osposobljena za pakiranje, održavanje, tehnički pregled i manje popravke padobrana;
- oo) **Tandem padobran:** padobran posebno konstruiran za istodobno skakanje dvije osobe (tandem pilot i tandem putnik), prilikom koga tandem pilot i tandem putnik koriste jedan glavni i jedan rezervni padobran i pri čemu putnik koristi poseban sustav veza kojim je pričvršćen na sustav veza tandem pilota;
- pp) **Tandem pilot:** padobranac s upisanim valjanim ovlaštenjem tandem pilot;
- rr) **Tandem putnik:** osoba koja u ulozi putnika sudjeluje u izvođenju skoka tandem padobranom;
- ss) **Teren:** određen prostor na zemlji koji zadovoljava uvjete za povremeno obavljanje zrakoplovnih aktivnosti paraglajderima, padobranima, zmajevima bez motora i balonima;
- tt) **Učenik padobranac:** osoba koja se obučava za stjecanje dozvole padobranca ili određenog ovlaštenja;
- uu) **Zadržka vrijeme slobodnog pada, vrijeme od trenutka iskakanja iz zrakoplova do trenutka aktiviranja padobrana.**
- (2) Kratice koje se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
- a) **AAD (Automatic Activation Device):** padobranski automat;
- b) **AL (Accuracy Landing):** padobranska disciplina skoka padobranom na cilj;
- c) **AFF (Accelerated Free Fall):** način obučavanja prilikom koga učenik padobranac, od prvog skoka, izvodi skokove sa ubrzanim slobodnim padom uz pomoć jednog ili dva AFF nastavnika padobranstva;
- d) **AGL (Above Ground Level):** visina iznad razine zemlje;
- e) **CF (Canopy Formation):** formacija kupolama padobrana, padobranska disciplina koja se odvija tijekom leta pod kupolom padobrana kada padobranci kupolama formiraju određene figure;
- f) **CP (Canopy Piloting):** upravljanje kupolama visokih performansi: padobranska disciplina koja se odvija pod kupolom padobrana. Padobranom visokih performansi smatraju se svi padobranci kojima je specifično opterećenje kupole veće od 60 N/m²;
- g) **FAI (Fédération Aéronautique Internationale):** međunarodna, neprofitna, nevladina organizacija čiji je cilj razvoj sportskog zrakoplovstva i aero-nautike;
- h) **FF (Free Fly):** slobodni stil: padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu tijekom koga padobranac različitim položajima tijela izvodi određene figure i pokrete u sve tri dimenzije. Ovom definicijom obuhvaćeni su i individualni skokovi slobodnim stilom (Free Style);
- i) **FS (Formation Skydiving):** padobranske formacije u slobodnom padu: padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu tijekom koga skupina padobranaca tijelima formira određene figure;
- j) **IS (Individual Style) figure:** individualna padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu u kojoj padobranac u što kraćem vremenu treba da izvede komplet zadatih elementa (figura);
- k) **MSL (Mean Sea Level):** Srednja razina mora;
- l) **RSL (Reserve Static Line):** veza između slobodnih krajeva glavnog padobrana i sustava za aktiviranje rezervnog padobrana;
- m) **SS (Skysurfing):** skok padobranom sa daskom za surfanje: individualna padobranska disciplina koja se odvija u slobodnom padu pri čemu padobranac koristi dasku za surfanje, posebno prilagođenu za izvođenje skokova padobranom;
- n) **WS (Wing Suit):** padobranska disciplina prilikom koje se tijekom slobodnog pada koristi posebno odijelo koje znatno mijenja aerodinamičke karakteristike tijela i omogućava značajno smanjenje vertikalne i povećanje horizontalne brzine padobranca.

DIO DRUGI - IZVOĐENJE PADOBRANSKIH SKOKOVA

Članak 3.

(Pravo izvođenja padobranskih skokova)

- (1) Padobranski skok može izvoditi:
- učenik padobranac;
 - padobranac.
- (2) Padobranski skok može se izvesti samo iz zrakoplova koji ispunjava uvjete za izvođenje letačkih operacija sa ciljem iskakanja padobranaca sukladno propisu kojim se utvrđuju tehnički zahtjevi i upravni postupci u vezi sa letačkim operacijama.
- (3) Tandem pilot i nastavnik tandem pilota mogu izvoditi skok samo s tipom tandem padobrana za koji imaju upisan tip u knjižici padobranskih skokova.
- (4) Učenik padobranac može izvoditi:
- dnevne skokove na aerodromu i registriranoj površini za slijetanje i polijetanje;
 - skokove iz aviona i helikoptera;
 - najviše 4 skoka u jednom danu;
 - skokove na cilj (AC) i figure (IS);
 - padobranske formacije u slobodnom padu (FS), pri čemu ostali članovi skupine moraju imati dozvolu kategorije C ili D;
 - samostalne skokove slobodnim stilom (FF).
- (5) Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije A može izvoditi:
- dnevne skokove na aerodromu i registriranoj površini za slijetanje i polijetanje;
 - skokove iz aviona i helikoptera;
 - najviše 6 skokova u jednom danu;
 - skokove na cilj (AC) i figure (IS);
 - padobranske formacije u slobodnom padu (FS) u skupini od 4 člana i više pri čemu najviše dva padobranca u skupini smiju imati dozvolu kategorije A, dok ostali članovi skupine moraju imati dozvolu kategorije C ili D;
 - skokove slobodnim stilom (FF), samostalno ili u skupini od najviše 3 padobranca pri čemu ostali članovi skupine moraju imati dozvolu kategorije C ili D.
- (6) Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije B može izvoditi:
- skokove koje može izvoditi padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije A;
 - neograničen broj skokova u jednom danu;
 - noćne skokove;

- d) skokove iz jedrilica i balona;
 - e) izvanaerodromske skokove na mjesto za doskok, promjera najmanje 100 metara;
 - f) skupne formacijske skokove u slobodnom padu (FS);
 - g) skokove slobodnog stila (FF);
 - h) skokove sa kamerom.
- (7) Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije C može izvoditi:
- a) skokove koje može izvoditi padobranac sa dozvolom kategorije B;
 - b) izvanaerodromske skokove na mjestu za doskok promjera veličine najmanje 50 metara;
 - c) skokove u posebnom odijelu za promjenu aerodinamike tijela (WS) sukladno uputi proizvođača;
 - d) skokove na vodu;
 - e) sve vrste skokova u slobodnom padu ili pod kupolom padobrana.
- (8) Padobranac koji posjeduje dozvolu kategorije D može izvoditi:
- a) skokove koje može izvoditi padobranac sa dozvolom kategorije C;
 - b) izvanaerodromske skokove bez ograničenja promjera mjesta za doskok.

Članak 4.

(Korištenje prava priznatih dozvolom)

- (1) Padobranac može koristiti prava priznata dozvolom padobranca ako:
 - a) je u zadnja 24 mjeseca ostvario najmanje 10 skokova padobranom;
 - b) ima valjano liječničko uvjerenje sukladno posebnom propisu (u daljem tekstu: liječničko uvjerenje).
- (2) Ako padobranac ne ispunjava uvjet naveden u stavku (1) točka a) ovoga članka, treba izvršiti najmanje dva skoka radi provjere stručnosti sa ispitivačem kako bi mogao koristiti prava priznata dozvolom.

Članak 5.

(Posebne odredbe za imatelja inozemne dozvole i ovlaštenja i učenike koji se u Bosni i Hercegovini obučavaju za stjecanje inozemne dozvole ili ovlaštenja)

- (1) Padobranac, koji posjeduje inozemnu dozvolu i ovlaštenje, može skakati u Bosni i Hercegovini ako ima:
 - a) valjanu dozvolu padobranca i ispunjava uvjete za korištenje prava priznatih dozvolom, sukladno propisanim uvjetima države koja izdaje dozvolu;
 - b) dokaz o tehničkoj ispravnosti padobrana i padobranske opreme koju namjerava da koristi za izvođenje skoka.
- (2) Učenik padobranac koji se u Bosni i Hercegovini obučava za stjecanje inozemne dozvole ili ovlaštenja, može se obučavati samo ako:
 - a) ispunjava uvjete za obuku sukladno valjanim propisima države koja izdaje dozvolu ili ovlaštenje padobranca;
 - b) posjeduje dokaz o tehničkoj ispravnosti padobrana i padobranske opreme koju namjerava da koristi za izvođenje skoka.
- (3) Obuku učenika padobranca iz stavka (2) ovoga članka može provoditi osoba koja ispunjava uvjete za provođenje obuke sukladno valjanim propisima države koja izdaje dozvolu ili ovlaštenje.

Članak 6.

(Odgovornost)

- (1) Padobranac je odgovoran za sigurno izvođenje padobranskog skoka.

- (2) Učenik padobranac je odgovoran za sigurno izvođenje padobranskog skoka od trenutka ulaska u zrakoplov pa do prizemljenja.
- (3) Nastavnik padobranstva je dužan da osigura sve uvjete i informacije potrebne za sigurno izvođenje skoka učenika padobranca.
- (4) Pilot tandem padobrana je odgovoran za sigurnost putnika tijekom izvođenja tandem skoka padobranom.

Članak 7.

(Starosna dob)

- (1) Samostalne padobranske skokove može izvoditi osoba starija od 16 godina.
- (2) Osoba mlada od 18 godina može izvoditi padobranske skokove samo uz pismenu suglasnost oba roditelja ili staratelja.

Članak 8.

(Oprema padobranca)

- (1) Padobranac i učenik padobranac prilikom izvođenja padobranskog skoka moraju biti opremljeni:
 - a) glavnim i rezervnim padobranom koji su pričvršćeni na jedan sustav veza;
 - b) visinomjerom;
 - c) zaštitnim naočalama;
 - d) zaštitom za glavu;
 - e) odgovarajućom odjećom i obućom.
- (2) Učenik padobranac dodatno treba biti opremljen:
 - a) tvrdom zaštitnom kacigom;
 - b) padobranskim automatom na rezervnom padobranu.
- (3) Sustav veza, koji se koristi u klasičnom načinu obuke, mora biti pogodan za izvođenje skoka s automatskim otvaranjem glavnog padobrana.

Članak 9.

(Ograničenja i mjerenje brzine vjetra pri zemlji)

- (1) Brzina vjetra pri zemlji se mjeri anemometrom, prije početka izvođenja skoka, te se mora pratiti tijekom izvođenja skoka.
- (2) Najveća dozvoljena brzina vjetra pri zemlji:
 - a) za učenike padobrance i padobrance sa dozvolom kategorije A ne smije biti veća od 7 m/s;
 - b) prilikom izvođenja tandem skokova padobranom ne smije biti veća od 12 m/s;
 - c) za noćni skok ne smije biti veća od 7 m/s.
- (3) Kada brzina vjetra pri zemlji prekorači propisanu brzinu dva puta u roku od 5 minuta, izvođenje skoka će se prekinuti.
- (4) Izvođenje skoka može se nastaviti ukoliko izmjerena brzina vjetra pri zemlji u roku od 30 minuta od trenutka prekida ne prelazi propisanu brzinu.

Članak 10.

(Visina skoka padobranom)

- (1) Padobranski skok sa visine veće od 4 500 metara MSL može izvoditi padobranac koji posjeduje valjanu dozvolu kategorije C i D i padobranski automat na rezervnom padobranu.
- (2) Izvođenje padobranskog skoka sa visine:
 - a) od 4 500 do 5 000 metara MSL dozvoljeno je ako je vrijeme od prelaska visine od 3 000 metara MSL do trenutka iskakanja kraće od 30 minuta;
 - b) od 5 000 metara do 6 000 metara MSL dozvoljeno je ako je padobranac opremljen dodatnom opremom za dopunsku opskrbu kisikom ili ako je zrakoplov opremljen sustavom za dopunsku opskrbu kisikom za svakog padobranca pojedinačno, a koji se koristi do trenutka iskakanja;

- c) veće od 6 000 metara MSL dozvoljeno je ako je padobranac opremljen autonomnim sustavom za dopunsku opskrbu kisikom.

Članak 11.

(Visina aktiviranja padobrana)

Najniža visina aktiviranja glavnog padobrana za:

- skokove učenika padobranaca iznosi 900 metara AGL;
- skokove padobranaca iznosi 750 metara AGL;
- izvođenje tandem skokova iznosi 1 500 metara AGL.

Članak 12.

(Vidljivost i naoblaka)

- Padobranski skokovi se mogu izvoditi ako se vizualno ili pomoću navigacijskih uređaja zrakoplova može odrediti točka iskakanja.
- Ako je baza oblaka niža od visine iskakanja i oblačnost je jednaka ili veća od 5/8, baza oblaka za izvođenje padobranskog skoka treba biti najmanje 1 350 metara AGL.

Članak 13.

(Noćni skok)

- Prilikom izvođenja noćnog skoka padobranac mora biti opremljen:
 - svjetlosnim signalom, od trenutka odvajanja od zrakoplova pa do prizemljenja;
 - osvijetljenim ili zvučnim visinomjerom.
- Noćni skok može se izvoditi samo ako je baza oblaka najmanje 150 metara iznad visine iskakanja.

Članak 14.

(Skok na vodu)

- Skok na vodu padobranom može se izvoditi samo ako je:
 - dubina vode na mjestu za doskok veća od 2 metra;
 - mjesto za doskok udaljeno najmanje 15 metara od obale;
 - osigurana služba spašavanja, pri čemu broj motornih čamaca mora biti najmanje jednak broju padobranaca koji izvode padobranski skok.
- Skok na vodu može izvoditi samo padobranac koji zna plivati.
- Iznimno od stavka (1) ovoga članka, skok na vodu se može izvoditi u bazen uz prethodno odobrenje BHDCA.

Članak 15.

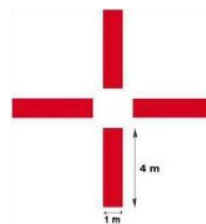
(Mjesta za izvođenje skoka padobranom)

- Skok padobranom može se izvoditi na aerodromima kojima je izdata potvrda i terenima koji imaju ispunjene uvjete iz Izjave o usklađenosti korisnika sa segmentima osiguravanja sigurnosti na terenu.
- Iznimno od stavka (1) ovoga članka, skok padobranom može se izvesti i na površinama izvan aerodroma kojima je izdata potvrda i terenima koji imaju ispunjene uvjete iz Izjave o usklađenosti korisnika sa segmentima osiguravanja sigurnosti na terenu samo uz prethodno odobrenje BHDCA.
- Kada se na udaljenosti manjoj od 50 m od mjesta za doskok nalazi vodena površina dubine veće od 150 cm, potrebno je organizirati službu za spašavanje na vodi sa najmanje jednim motornim čamcem.

Članak 16.

(Označavanje mjesta za doskok na tlu prilikom izvođenja dnevnog skoka)

- Mjesto za doskok na tlu označava se padobraskim križem.
- Padobranski križ se sastoji od četiri platna dimenzija 4 m x 1 m crvene, narančaste ili bijele boje, postavljena kako je prikazano na slici:

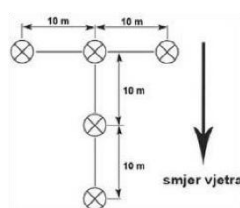

- Padobranski križ služi za komunikaciju sa posadom zrakoplova i vođom padobranaca u slučaju gubitka radio-komunikacijske veze, tako što:
 - kada je križ uklonjen, nije dozvoljeno iskakanje padobranaca iz aviona;
 - kada je uklonjen jedan krak križa, iskakanje se privremeno obustavlja, a zrakoplov ostaje na visini iskakanja do sljedeće obavijesti.
- Blizu mjesta za doskok mora se postaviti pokazivač vjetra koji padobrancima u fazi prizemljenja omogućava procjenu smjera i jačine vjetra.

Članak 17.

(Označavanje mjesta za doskok na tlu prilikom izvođenja noćnog skoka)

- Mjesto za doskok na tlu se označava sa najmanje 5 svjetala postavljenih u obliku velikog latiničnog slova T, kako je prikazano na slici.

- Mjesto za doskok se ne smije označavati:
 - bakljama;
 - otvorenim plamenom;
 - pirotehničkim sredstvima.

Članak 18.

(Obveze organizatora izvanaerodromskog skoka)

- Organizator izvanaerodromskog skoka dužan je da osigura da se organizacija izvanaerodromskog skoka izvrši na siguran način i sukladno valjanim propisima, odobrenjima i planu izvođenja izvanaerodromskog skoka.
- Organizator je dužan da osigura:
 - da osobe koje sudjeluju u organizaciji i izvođenju izvanaerodromskog skoka imaju odgovarajuće iskustvo i stručnost obzirom na njegovu složenost;
 - da osobe iz prethodnog stavka imaju odgovarajuće iskustvo za izvođenje planiranih aktivnosti, valjane dozvole, ovlaštenja ili druge odgovarajuće dokumente, kojim dokazuju stručnu osposobljenost i ispunjavaju druge propisane uvjete;
 - odgovarajuće padobrane za izvođenje planiranih aktivnosti i dokaz o njihovoj tehničkoj ispravnosti;
 - odgovarajuće zrakoplove za izvođenje planiranih aktivnosti i dokaz o plovidbenosti ili drugi odgovarajući dokument;
 - da je udaljenost mjesta za doskok od linije gledališta sukladna ovom pravilniku;

- f) održavanje reda neposredno prije, tijekom i neposredno nakon izvođenja izvanaerodromskog skoka padobranom;
 - g) dostupnost službi za slučaj opasnosti za vrijeme trajanja izvođenja izvanaerodromskog skoka.
- (3) Organizator izvanaerodromskog skoka je dužan imenovati rukovoditelja skakanja i njegovog zamjenika.

Članak 19.

(Obveze sudionika)

- (1) Sudionik je dužan da planirane aktivnosti izvodi na siguran način, sukladno valjanim propisima, odobrenjima, planom izvođenja izvanaerodromskog skoka i uputama organizatora izvanaerodromskog skoka.
- (2) Sudionik može započeti sa izvođenjem planiranih aktivnosti nakon izvršene pripreme.
- (3) Sudionik ne može započeti, odnosno mora prekinuti izvođenje planirane aktivnosti, ako meteorološki uvjeti ne dozvoljavaju njihovo sigurno izvođenje.
- (4) Sudionik ne smije preletjeti padobranom gledalište, parkiralište za vozila i druge objekte na visinama nižim od 5 metara.

Članak 20.

(Zahtjev za odobrenje izvanaerodromskog skoka)

- (1) Organizator izvanaerodromskog skoka će podnijeti zahtjev za odobravanje izvođenja izvanaerodromskog skoka padobranom na način i pod uvjetima koje odredi BHDCA.
- (2) Uz zahtjev iz stavka (1) ovoga članka, organizator izvanaerodromskog skoka prilaže detaljan plan izvođenja izvanaerodromskog skoka.

Članak 21.

(Plan izvođenja izvanaerodromskog skoka)

Plan izvođenja izvanaerodromskog skoka sadrži:

- a) mjesto, datum i sat izvođenja izvanaerodromskog skoka;
- b) imena, kontakte i dužnosti osoba uključenih u organizaciju izvanaerodromskog skoka;
- c) minimalnu razinu iskustva sudionika;
- d) tip padobrana kojim se izvodi izvanaerodromski skok;
- e) očekivani broj gledatelja;
- f) nacrt prostora za izvođenje izvanaerodromskog skoka;
- g) način korištenja zračnog prostora;
- h) način koordinacije sa pružateljem usluga u zračnoj plovidbi i drugim korisnicima prostora na kojem se izvodi skok;
- i) postupak za održavanje reda na mjestu izvođenja izvanaerodromskog skoka;
- j) postupak za slučaj opasnosti.

Članak 22.

(Nacrt prostora za izvođenje izvanaerodromskog skoka)

U nacrtu prostora za izvođenje izvanaerodromskog skoka moraju se navesti:

- a) mjesto za doskok za padobrance;
- b) mjesto za doskok za slučaj opasnosti;
- c) prostor za gledatelje;
- d) objekti ili područja od posebnog značaja;
- i) reljefne i druge značajne prepreke.

Članak 23.

(Minimalna udaljenost od gledališta)

- (1) Udaljenost mjesta za doskok od linije gledališta mora biti najmanje 15 metara.
- (2) Izuzetno od stavka (1) ovoga članka, udaljenost mjesta za doskok od linije gledališta može biti i manja ukoliko organizator izvanaerodromskog skoka dostavi procjenu rizika i dobije odobrenje.

Članak 24.

(Izvođenje skokova tandem padobranom)

- (1) Izvođenje skoka tandem padobranom nije dozvoljeno iznad 4 500 m MSL.
- (2) Izvođenje skoka tandem padobranom noću i na vodu nije dozvoljeno.
- (3) Tandem pilot ne smije izvesti skok tandem padobranom ako:
 - a) tandem putnik ima manje od 14 godina;
 - b) tandem putnik koji ima manje od 18 godina ne dostavi potpisanu suglasnost roditelja ili staratelja;
 - c) postoji sumnja da je tandem putnik pod utjecajem alkohola, droga i drugih psihoaktivnih sredstava;
 - d) postoji bilo koji drugi razlog koji bi mogao utjecati na sigurnost izvođenja skoka tandem padobranom;
 - e) nije opremljen padobranskim automatom na rezervnom padobranu.
- (4) Izvanaerodromski skok tandem padobranom može izvoditi tandem pilot koji ima najmanje 100 skokova tandem padobranom.

Članak 25.

(Informiranje tandem putnika)

- (1) Tandem pilot će tandem putniku dati informacije o:
 - a) postojanju ili nepostojanju police osiguranja koja pokriva rizik od štete nanesene putniku;
 - b) prinudnim postupcima u slučaju nužde u zrakoplovu;
 - c) postupcima prilikom iskakanja iz zrakoplova;
 - d) postupcima koji se primjenjuju prilikom slobodnog pada;
 - e) postupcima u trenutku aktiviranja tandem padobrana u slobodnom padu;
 - f) postupcima prilikom otkaza glavnog padobrana i postupcima prilikom prizemljenja.
- (2) Tandem pilot će sačiniti pismeni dokument o načinu i sadržaju informiranja putnika.
- (3) Dokument može biti urađen u formi kontrolne liste.
- (4) Tandem pilot može izvesti skok tandem padobranom sa putnikom samo ako posjeduje potpisanu izjavu tandem putnika, kojom putnik potvrđuje da je upoznat sa svim informacijama propisanim u stavku (1) ovoga članka, te da je suglasan sa izvođenjem skoka tandem padobranom.

Članak 26.

(Čuvanje dokumentacije o izvođenju skoka tandem padobranom)

Tandem pilot za svaki izvedeni skok čuva izjavu tandem putnika i potpisanu suglasnost roditelja ili staratelja ukoliko je tandem putnik mlađi od 18 godina, najmanje 12 mjeseci od datuma izvođenja skoka.

Članak 27.

(Rukovoditelj skakanja)

- (1) Svako izvođenje padobranskog skoka nadzire rukovoditelj skakanja.
- (2) Rukovoditelj skakanja će odrediti zamjenika dok je odsutan ili se nalazi u zrakoplovu.
- (3) Rukovoditelj i zamjenik rukovoditelja skakanja moraju biti punoljetne osobe koje imaju padobransku dozvolu kategorije C ili D, izdatu od strane BHDCA ili druge zrakoplovne vlasti koja je prihvatljiva za BHDCA.

Članak 28.

(Obveze rukovoditelja skakanja i zamjenika rukovoditelja skakanja)

- (1) Rukovoditelj skakanja je dužan osigurati uvjete za obavljanje skokova na siguran način kako je to opisano ovim pravilnikom.
- (2) Dužnosti rukovoditelja skakanja su da:
 - a) prije početka skakanja provjeri meteorološku situaciju na mjestu iskakanja;

- b) osigura da se padobranski skokovi u kontroliranom zračnom prostoru obavljaju sukladno uvjetima koje je definirao pružatelj usluga u zračnoj plovidbi;
- c) osigura da se operacija izbacivanja padobranaca provodi zrakoplovom koji ispunjava uvjete za iskakanja padobranaca propisane ovim pravilnikom;
- d) upozna posadu zrakoplova sa planiranim zadacima;
- e) upozna padobrance sa njihovim zadacima i kontrolira njihovo izvršenje;
- f) odredi vođu padobranaca kod svakog izlaza;
- g) odluči o početku, prekidi i završetku skakanja;
- h) osigura dvosmjernu radio-komunikaciju sa pilotom zrakoplova iz kojeg se izvode padobranski skokovi;
- i) osigura komunikaciju sa ostalim sudionicima koji se nalaze u zoni izvođenja padobranskih skokova;
- j) prekine skakanje ako postoji neposredna opasnost za sigurno izvođenje padobranskih skokova;
- k) utvrdi da osobe koje namjeravaju skakati padobranom posjeduju odgovarajuću kategoriju dozvole i ovlaštenja;
- l) provjeri dokumentaciju padobrana i opreme te njihovu ispravnost;
- m) zabrani izvođenje skoka padobranom i opremom za koje utvrdi da nemaju potrebnu dokumentaciju te da nisu ispravni;
- n) zabrani skakanje osobi za koju sumnja da:
- 1) nije psihički i fizički sposobna da izvede skok padobranom;
 - 2) je pod utjecajem alkohola, droga ili drugih psihoaktivnih tvari;
 - 3) ne poštuje pravila skakanja padobranom ili na drugi način ugrožava sigurnost skakanja.
- (3) Rukovoditelj skakanja je dužan da informira zamjenika o ispunjenosti uvjeta iz stavka (1) ovoga članka, te jasno definira obveze koje prenosi na zamjenika.

Članak 29.

(Vođa padobranaca u zrakoplovu)

- (1) Vođa padobranaca u zrakoplovu mora da posjeduje:
 - a) padobrasku dozvolu kategorije B ili višu;
 - b) dozvolu kategorije C ili D kada se u avionu nalazi 15 ili više padobranaca;
 - c) dozvolu padobranca kategorije D i valjano ovlaštenje nastavnika padobranstva kada se u zrakoplovu nalaze učenici padobranci.
- (2) Vođa padobranaca zadužen je za:
 - a) komunikaciju sa pilotom zrakoplova;
 - b) određivanje rasporeda iskakanja;
 - c) određivanje naleta i točke iskakanja u suradnji sa pilotom zrakoplova;
 - d) sigurnost i disciplinu padobranaca u zrakoplovu;
 - e) nadzor iskakanja padobranaca iz zrakoplova.
- (3) Vođa padobranaca mora ostati u zrakoplovu sve dok posljednji padobranac ili učenik padobranac ne napusti zrakoplov.

Članak 30.

(Dnevna evidencija skokova padobranaca)

- (1) Rukovoditelj skakanja vodi ili imenuje osobu koja će voditi dnevnu evidenciju skokova padobranaca i osigurava da dnevna evidencija skokova padobranaca ostane na zemlji.
- (2) Dnevna evidencija skokova padobranaca sadrži:
 - a) ime i prezime osobe koja izvodi ili sudjeluje u skoku;
 - b) ime i prezime rukovoditelja skakanja, zamjenika rukovoditelja skakanja ako je određen;
 - c) ime i prezime vođe padobranaca u zrakoplovu.

- (3) Dnevnu evidenciju skokova padobranaca potpisom potvrđuje rukovoditelj skakanja ili zamjenik rukovoditelja skakanja ako je određen.

- (4) Rukovoditelj skakanja dužan je da osigura da se dnevna evidencija skokova padobranaca čuva najmanje 6 mjeseci.

Članak 31.

(Obveza nošenja dokumenata)

- (1) Padobranac je dužan na zahtjev rukovoditelja skakanja ili zrakoplovnog inspektora pokazati na uvid:
 - a) dozvolu padobranca;
 - b) knjižicu padobranskih skokova;
 - c) liječničko uvjerenje;
 - d) knjižicu padobrana za padobran koji koristi;
 - e) dokaz o načinu i sadržaju informiranja tandem putnika;
 - f) potpisanu izjavu tandem putnika;
 - g) suglasnost roditelja ili staratelja kada je tandem putnik mlađi od 18 godina.
- (2) Učenik padobranac je dužan, na zahtjev rukovoditelja skakanja ili zrakoplovnog inspektora, pokazati na uvid:
 - a) knjižicu padobranskih skokova;
 - b) liječničko uvjerenje;
 - c) knjižicu padobrana za padobran koji koristi.

Članak 32.

(Knjižica padobranskih skokova)

- (1) Padobranac i učenik padobranac tintom ili neizbrisivom olovkom, nakon svakog skoka, upisuje podatke o izvršenom skoku u knjižicu padobranskih skokova, sukladno Aneksu I ovoga pravilnika.
- (2) Padobranac i učenik padobranac odgovorni su za točnost unešenih podataka u knjižicu padobranskih skokova.
- (3) Nastavnik padobranstva u knjižici padobranskih skokova potpisom potvrđuje točnost unešenih podataka učenika padobranca o izvršenim skokovima.
- (4) Ispitivač potpisom potvrđuje, u knjižici padobranskih skokova, da je izvršena provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti.

Članak 33.

(Sigurnost u zrakoplovu)

- (1) Pilot zrakoplova je osoba koja ima pravo donošenja konačne odluke, a odgovorna je za upravljanje i opsluživanje zrakoplova tijekom leta i na tlu.
- (2) Padobranci koji se nalaze u zrakoplovu moraju nositi zaštitu za glavu u trenutku polijetanja i slijetanja aviona.
- (3) Izuzetno od odredbe iz stavka (2) ovoga članka, padobranci koji se nalaze u balonu ne moraju nositi zaštitu za glavu.
- (4) Padobranac koji ostaje u avionu do slijetanja mora isključiti padobranski automat, ako je to moguće obzirom na vrstu padobranskog automata.
- (5) Padobranski skok može se izvesti nakon odobrenja pilota zrakoplova i vođe padobranaca signalom za dozvoljeno iskakanje, koji je unaprijed određen.
- (6) Padobranac ili učenik padobranac kome se aktivirao padobran u zrakoplovu je dužan da se, radi sigurnosti, udalji od izlaza iz zrakoplova do njegovog slijetanja.

DIO TREĆI - UPORABA I ODRŽAVANJE PADOBRANA

Članak 34.

(Uvjeti i način uporabe)

Padobran, padobranski automat i ostala padobraska oprema upotrebljavaju se i održavaju sukladno uputi proizvođača i odredbama ovoga pravilnika.

Članak 35.

(Podjela padobrana)

Padobranci namijenjeni za izvođenje padobranskih skokova, prema vrsti, dijele se na:

- a) glavne padobrane;
- b) rezervne padobrane;
- c) padobrane za spašavanje.

Članak 36.

(Vremensko ograničenje uporabe padobrana)

- (1) Vremensko ograničenje uporabe padobrana propisano je uputom proizvođača, ali ne može biti duže od 20 godina od datuma proizvodnje za:
 - a) glavni tandem padobran;
 - b) rezervni padobran;
 - c) padobran za spašavanje.
- (2) Vremensko ograničenje uporabe sustava veza tandem padobrana propisano je uputom proizvođača.

Članak 37.

(Označavanje padobrana)

- (1) Svaki padobran mora biti označen tako da se mogu identificirati sljedeći podaci:
 - a) tip padobrana;
 - b) naziv proizvođača padobrana;
 - c) serijski broj padobrana;
 - d) datum proizvodnje padobrana.
- (2) Padobran se smatra neispravnim ukoliko se bilo koji podatak iz stavka (1) ovoga članka ne može utvrditi.
- (3) Način označavanja padobrana određuje proizvođač padobrana.

Članak 38.

(Knjižica padobrana)

- (1) Svaki padobran mora imati knjižicu padobrana ili drugi odgovarajući dokument.
- (2) Knjižica padobrana ili drugi odgovarajući dokument sadrži sljedeće podatke:
 - a) tip padobrana;
 - b) naziv proizvođača padobrana;
 - c) serijski broj padobrana;
 - d) datum obavljenog tehničkog pregleda padobrana;
 - e) datum pakiranja za rezervne i padobrane za spašavanje;
 - f) izvršene veće popravke.

Članak 39.

(Pakiranje padobrana)

- (1) Padobranac može pakirati glavni padobran.
- (2) Glavni padobran koji se koristi za izvođenje skoka prilikom obuku može pakirati:
 - a) učenik padobranac, pod nadzorom nastavnika, za padobran kojim planira izvesti skok;
 - b) nastavnik padobranstva;
 - c) stariji paker padobrana ili
 - d) glavni paker padobrana.
- (3) Stariji ili glavni paker padobrana može pakirati:
 - a) glavni padobran;
 - b) rezervni padobran;
 - c) padobran za spašavanje.
- (4) Padobran će se prepakirati najmanje jednom u 12 mjeseci.
- (5) Stariji ili glavni paker padobrana koji je pakirao rezervni padobran ili padobran za spašavanje će:
 - a) plombirati rezervni padobran i padobran za spašavanje plombom i pamučnim koncem čvrstoće do najviše 40 N, i
 - b) u knjižicu padobrana upisati datum pakiranja padobrana i potvrditi potpisom i jedinstvenom oznakom da je pakiranje obavljeno sukladno uputi proizvođača.
- (6) Plomba treba da sadrži jedinstvenu oznaku ovlaštene osobe koja je pakirala padobran.
- (7) Jedinstvenu oznaku ovlaštenoj osobi dodjeljuje BHDCA prilikom izdavanja ovlaštenja stariji ili glavni paker padobrana.

- (8) Stariji i glavni paker padobrana vode evidenciju o pakiranjima rezervnih padobrana i padobrana za spašavanje koje su obavili u posljednje 4 godine.
- (9) Evidencija o pakiranjima rezervnih padobrana i padobrana za spašavanje sadrži:
 - a) tip padobrana;
 - b) serijski broj padobrana;
 - c) datum proizvodnje;
 - d) naziv proizvođača;
 - e) tip kupole;
 - f) podatke o vlasniku padobrana;
 - g) datum pakiranja.

Članak 40.

(Tehnički pregled)

- (1) Padobran se može koristiti samo ako je tehničkim pregledom utvrđena njegova ispravnost za sigurno korištenje.
- (2) Tehnički pregled padobrana obuhvata pregled svih sastavnih komponenti padobrana sukladno uputama proizvođača i obuhvata:
 - a) kupolu sa konopcima i pripadajućim dijelovima;
 - b) sustav veza;
 - c) sustav za pakiranje kupole i konopaca sa pripadajućim dijelovima;
 - d) sustav aktiviranja sa pripadajućim dijelovima.
- (3) Tehnički pregled padobrana vrijedi 12 mjeseci od datuma obavljenog tehničkog pregleda.
- (4) Tehnički pregled padobrana mogu obavljati proizvođač padobrana, stariji i glavni paker padobrana.

Članak 41.

(Upis i evidencija obavljenog tehničkog pregleda)

- (1) Osoba koja je obavila tehnički pregled padobrana dužna je u knjižicu padobrana upisati datum obavljenog tehničkog pregleda i potvrditi ga potpisom i žigom sa jedinstvenom oznakom da je tehnički pregled obavljen.
- (2) Osoba koja je obavila tehnički pregled čuva dokumentaciju o obavljenom tehničkom pregledu najmanje 2 godine.

DIO ČETVRTI - DOZVOLE I OVLAŠTENJA POGLAVLJE I. - OPĆE ODREDBE

Članak 42.

(Podnošenje zahtjeva)

Zahtjev i dokazi o ispunjavanju uvjeta za izdavanje određene vrste dozvole i ovlaštenja, produžavanje i obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja, te za izdavanje odobrenja ispitivača padobranaca, podnosi se na obrascu i na način kako je to propisala BHDCA.

Članak 43.

(Obuka)

- (1) Obuku za stjecanje dozvole ili ovlaštenja padobranca može provoditi organizacija za obuku.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, BHDCA može prihvatiti obuku od strane proizvođača za stjecanje ovlaštenja:
 - a) tandem pilot;
 - b) nastavnik tandem pilota;
 - c) stariji paker padobrana;
 - d) glavni paker padobrana.

Članak 44.

(Provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti)

- (1) Provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti se provodi na temelju odgovarajuće kontrolne liste koju propisuje i objavljuje BHDCA.
- (2) Provjera praktične obučenosti se provodi na istom tipu padobrana na kome je provedena obuka.

- (3) Provjera praktične obučenosti i provjera stručnosti je podijeljena u sekcije koje omogućavaju provjeru provođenja pripreme za skok i izvođenje skoka.
- (4) Sekcija se smatra položenom ako su položene svi dijelovi sekcije.
- (5) Ako samo jedna sekcija nije položena, dozvoljeno je jedno ponavljanje polaganja te sekcije.
- (6) U slučaju prekida provjere iz razloga koje ispitivač:
 - a) smatra opravdanim, na sljedećoj provjeri ocjenjuju se samo sekcije koje u prethodnoj provjeri nisu bile provedene u cjelosti;
 - b) ne smatra opravdanim, provjera nije položena.
- (7) Ispitivač će prekinuti provođenje provjere praktične obučenosti i provjere stručnosti ako je ugrožena sigurnost ili može doći do ugrožavanja sigurnosti daljim provođenjem provjere.
- (8) Ako kandidat iz dva uzastopna pokušaja ne položi provjeru praktične obučenosti, prije sljedećeg pristupanja provjeri dužan je pristupiti dodatnoj obuci, u organizaciji za obuku, sukladno pismenoj preporuci ispitivača.

POGLAVLJE II. DOZVOLA PADOBRANCA

Članak 45.

(Vrsta dozvole)

Kandidat može steći dozvolu:

- a) kategorije A;
- b) kategorije B;
- c) kategorije C;
- d) kategorije D.

Članak 46.

(Uvjeti za stjecanje dozvole kategorije A)

Uvjeti za stjecanje dozvole kategorije A su:

- a) potvrda o završenoj obuci,
- b) provjera praktične obučenosti;
- c) valjano liječničko uvjerenje.

Članak 47.

(Opće odredbe o obuci za stjecanje dozvole padobranca)

- (1) Organizacija za obuku ne smije započeti obuku malolodobne osobe bez potpisane suglasnosti oba roditelja ili staratelja.
- (2) Učenik padobranac može izvoditi skokove padobranom samo ako je završio teorijsku i praktičnu obuku na zemlji i ako posjeduje valjano liječničko uvjerenje i osiguranje.

Članak 48.

(Teorijska i praktična obuka za stjecanje dozvole padobranca)

- (1) Teorijska obuka obuhvata sljedeće predmete:
 - a) Prinudni postupci u izvanrednim situacijama;
 - b) Tehnike izvođenja skoka padobranom;
 - c) Poznavanje padobrana, padobranske opreme i zrakoplova;
 - d) Pravila i propisi;
 - e) Zrakoplovna meteorologija.
- (2) Praktična obuka sadrži najmanje:
 - a) 25 skokova na slobodno;
 - b) 5 minuta slobodnog pada.

Članak 49.

(Izdavanje i rok valjanosti dozvole padobranca)

- (1) Dozvolu padobranca izdaje BHDCA na obrascu čiji je sadržaj propisan u Aneksu IV ovoga pravilnika.
- (2) Kandidatu koji dostavi dokaze o ispunjenosti uvjeta za stjecanje dozvole, BHDCA će na zahtjev izdati dozvolu padobranca bez ograničenog roka valjanosti.

Članak 50.

(Stjecanje dozvole kategorije B, C i D)

- (1) Uvjeti za stjecanje dozvole kategorije B, C i D propisani su u Aneksu II ovog pravilnika.

- (2) Kandidatu koji dostavi dokaze o ispunjenosti uvjeta za stjecanje dozvole kategorije B, C i D, ovjerene od strane odobrenog ispitivača, BHDCA će na temelju zahtjeva upisati odgovarajuću kategoriju dozvole bez ograničenog roka valjanosti.

POGLAVLJE III. OVLAŠTENJA PADOBRANACA

Članak 51.

(Opće odredbe)

- (1) Padobranac može steći ovlaštenja:
 - a) nastavnik padobranstva;
 - b) AFF nastavnik padobranstva;
 - c) tandem pilot;
 - d) nastavnik tandem pilota;
 - e) stariji paker padobrana;
 - f) glavni paker padobrana.
- (2) Kandidatu koji ispuni uvjete za izdavanje ovlaštenja, BHDCA će u dozvolu padobranca upisati ovlaštenje sa rokom valjanosti od 4 godine.
- (3) Zahtjev za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja smatra se podnesenim u roku ako se dostavi BHDCA u roku od 90 dana prije isteka roka valjanosti ovlaštenja.

Odjeljak A. Ovlaštenje - nastavnik padobranstva i AFF nastavnik padobranstva

Članak 52.

(Uvjeti za stjecanje ovlaštenja)

- (1) Prije početka provođenja obuke za stjecanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva i ovlaštenja AFF nastavnik padobranstva, padobranac treba da ima:
 - a) najmanje 21 godinu;
 - b) dozvolu kategorije D u trajanju od najmanje 12 mjeseci;
 - c) najmanje 200 skokova sa zadržavanjem dužim od 30 sekundi;
 - d) najmanje 50 skokova sa zadržavanjem dužim od 45 sekundi;
 - e) najmanje 30 skokova sa zadržavanjem dužim od 60 sekundi;
 - f) najmanje 10 izvanaerodromskih skokova;
 - g) najmanje 2 noćna skoka.
- (2) Dodatno, prije početka provođenja obuke za stjecanje ovlaštenja AFF nastavnika padobranstva, padobranac treba da ima:
 - a) najmanje 5 sati slobodnog pada;
 - b) najmanje 10 formacija u jednom skoku u skupini od četiri padobranca ili 8 formacija u jednom skoku u skupini od osam padobranaca sukladno FAI pravilima za disciplinu skupnih formacijskih skokova (FS).
- (3) Uvjeti za stjecanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva i AFF nastavnik padobranstva su:
 - a) valjano liječničko uvjerenje;
 - b) provjera praktične obučenosti.

Članak 53.

(Obuka)

- (1) Teorijska obuka za stjecanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva i AFF nastavnik padobranstva treba da sadrži sljedeće predmete:
 - a) Osnovno znanje iz pedagogije;
 - b) Didaktika i sposobnost prenošenja znanja;
 - c) Psihologija provođenja obuke i podučavanja;
 - d) Metodika provođenja obuke;
 - e) Organizacija i sigurnost padobranskih skokova;
 - f) Ljudske mogućnosti i ograničenja.
- (2) Dodatno, teorijska obuka za stjecanje ovlaštenja AFF nastavnik padobranstva obuhvata sljedeće predmete:

- a) Prinudni postupci u izvanrednim situacijama prilikom izvođenja AFF skokova padobranom;
 - b) Tehnika i način izvođenja AFF skokova padobranom.
- (3) Praktična obuka sadrži:
- a) metodski čas iz teorijskih predmeta;
 - b) priprema i rad sa kandidatom za stjecanje dozvole kategorije A;
 - c) organizacija i izvođenje padobraskih skokova;
 - d) simulacija postupka u slučaju nezgode ili nesreće.
- (4) Dodatno, praktična obuka za stjecanje ovlaštenja AFF nastavnika padobranstva treba da sadrži najmanje 10 skokova sa AFF nastavnikom padobranstva u svojstvu učenika.

Članak 54.

(Produžavanje i obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja nastavnika padobranstva, kandidat treba da:
- a) dostavi potvrdu organizacije za obuku da je u roku valjanosti ovlaštenja nadzirao najmanje 50 skokova učenika padobranaca u ulozi nastavnika padobranstva; ili
 - b) položi provjeru stručnosti za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja nastavnika padobranstva sa ispitivačem u roku od 90 dana prije isteka roka valjanosti ovlaštenja.
- (2) Za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja, AFF nastavnik padobranstva treba da:
- a) u roku valjanosti ovlaštenja ostvari najmanje 20 AFF skokova u ulozi AFF nastavnika padobranstva, od čega najmanje 5 skokova u zadnjih 12 mjeseci prije isteka roka valjanosti ovlaštenja; ili
 - b) položi provjeru stručnosti za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja - AFF nastavnika padobranstva sa ispitivačem u roku od 90 dana prije datuma isteka roka valjanosti ovlaštenja.
- (3) Za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja - nastavnik padobranstva ili AFF nastavnik padobranstva, kandidat treba da u roku od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva:
- a) prisustvuje seminaru za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva ili AFF nastavnika padobranstva;
 - b) položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja - nastavnik padobranstva ili AFF nastavnik padobranstva sa ispitivačem.

Članak 55.

(Seminar za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva ili AFF nastavnika padobranstva)

- (1) Seminar za obnavljanje znanja može provoditi organizacija za obuku ovlaštena za provođenje obuke za stjecanje ovlaštenja - nastavnik padobranstva ili AFF nastavnik padobranstva.
- (2) Seminar treba da traje najmanje 6 školskih časova i da obuhvati:
- a) sigurnost izvođenja skoka;
 - b) metodiku padobraskih obuka.
- (3) Organizacija za obuku je dužna da izda potvrdu svakom sudioniku seminaru nakon provedenog seminaru za obnavljanje znanja.

Odjeljak B. Ovlaštenje - tandem pilot

Članak 56.

(Uvjeti za stjecanje ovlaštenja)

- (1) Prije početka obuke za stjecanje ovlaštenja tandem pilota, padobranac treba da:
- a) ima najmanje 18 godina;
 - b) posjeduje valjanu dozvolu kategorije D;
 - c) ostvari najmanje 4 sata slobodnog pada.
- (2) Uvjeti za stjecanje ovlaštenja tandem pilota su:

- a) potvrda o završenoj obuci;
- b) provjera praktične obučenosti.

Članak 57.

(Obuka)

- (1) Teorijska obuka za stjecanje ovlaštenja tandem pilota treba da sadrži sljedeće predmete:
- a) Tehnika izvođenja skoka tandem padobranom;
 - b) Poznavanje tandem padobranca;
 - c) Prinudni postupci u izvanrednim situacijama pri izvođenju skokova tandem padobranom.
- (2) Praktična obuka treba da sadrži najmanje 12 skokova tandem padobranom sa nastavnikom tandem pilota u ulozi putnika.

Članak 58.

(Upis tipa tandem padobrana)

- (1) Obuku za upis tipa tandem padobrana može provoditi nastavnik tandem pilota s upisanim tipom tandem padobrana za koji provodi obuku.
- (2) Obuka za upis tipa tandem padobrana sastoji se od dva skoka s nastavnikom tandem pilota u ulozi tandem putnika.
- (3) Upis tipa tandem padobrana upisuje se u knjižicu padobraskih skokova i treba da sadrži:
- a) datum provođenja obuke;
 - b) tip tandem padobrana;
 - c) osobne podatke osobe koja je provela obuku (ime i prezime, broj dozvole);
 - d) potpis osobe koja je provela obuku.
- (4) Nastavnik tandem pilota može upisati tip tandem padobrana u vlastitu knjižicu padobraskih skokova po principu samoobuke, na osnovu dokumentacije proizvođača tipa tandem padobrana i izvođenjem dva skoka sa tandem pilotom u ulozi tandem putnika.

Članak 59.

(Produžavanje i obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja, tandem pilot treba u roku valjanosti ovlaštenja da ostvari najmanje 20 tandem skokova, od čega najmanje 5 tandem skokova u zadnjih 12 mjeseci prije isteka roka valjanosti ovlaštenja.
- (2) Za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja tandem pilota, kandidat treba, u roku od 90 dana prije podnošenja zahtjeva, da položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja tandem pilota s ispitivačem.

Odjeljak C. Ovlaštenje - nastavnik tandem pilota

Članak 60.

(Uvjeti za stjecanje ovlaštenja)

- (1) Prije početka obuke za stjecanje ovlaštenja - nastavnik tandem pilota, padobranac treba da:
- a) posjeduje valjanu dozvolu padobranca sa valjanim ovlaštenjem nastavnika padobranstva;
 - b) ostvari najmanje 300 skokova tandem padobranom.
- (2) Uvjeti za stjecanje ovlaštenja - nastavnik tandem pilota su:
- a) potvrda o završenoj obuci;
 - b) položena provjera praktične obučenosti.

Članak 61.

(Praktična obuka)

Praktična obuka sadrži:

- a) pripremu i rad sa kandidatom za stjecanje ovlaštenja tandem pilota;
- b) organizaciju i izvođenje tandem skoka;
- c) simulaciju postupka u slučaju nezgode ili nesreće.

Članak 62.

(Produžavanje i obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja, nastavnik tandem pilota treba da:

- a) u roku valjanosti ovlaštenja izvede najmanje 30 tandem skokova u ulozi nastavnika tandem pilota, od čega najmanje 5 skokova u zadnjih 12 mjeseci prije isteka roka valjanosti ovlaštenja; ili
 - b) položi provjeru stručnosti za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja nastavnika tandem pilota sa ispitivačem u roku od 90 dana prije isteka roka valjanosti ovlaštenja.
- (2) Za obnavljanje ovlaštenja - nastavnik tandem pilota, kandidat treba da u roku od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva:
- a) prisustvuje seminaru za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva;
 - b) položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja nastavnika tandem pilota sa ispitivačem.

Odjeljak D. Ovlaštenje - stariji i glavni paker padobrana

Članak 63.

(Uvjeti za stjecanje ovlaštenja)

- (1) Prije početka provođenja obuke za ovlaštenje - stariji paker padobrana, padobranac treba da posjeduje valjanu dozvolu kategorije B.
- (2) Uvjeti za stjecanje ovlaštenja - stariji paker padobrana su:
 - a) potvrda o završenom osposobljavanju;
 - b) provjera praktične osposobljenosti.
- (3) Za stjecanje ovlaštenja - glavni paker padobrana, kandidat treba da:
 - a) ima ovlaštenje stariji paker padobrana;
 - b) dostavi dokaz o provedenom osposobljavanju od strane proizvođača padobrana

Članak 64.

(Obuka)

- (1) Obuka padobranca za stjecanje ovlaštenja - stariji paker padobrana se provodi sukladno programu obuke koji treba da sadrži elemente:
 - a) teorijske obuke;
 - b) praktične obuke.
- (2) Teorijska obuka za stjecanje ovlaštenja - stariji paker padobrana treba da sadrži sljedeće predmete:
 - a) Konstrukcije padobrana;
 - b) Materijali i dijelovi padobrana;
 - c) Alati i popravke padobrana;
 - d) Pakiranje padobrana;
 - e) Poznavanje i postavljanje sigurnosnih uređaja (AAD i RSL);
 - f) Dokumentacija padobrana.
- (3) Praktična obuka za stjecanje ovlaštenja - stariji paker padobrana treba da sadrži:
 - a) pakiranje glavnih padobrana, rezervnih padobrana i padobrana za spašavanje;
 - b) popravku padobrana, ranaca i sustava veza;
 - c) korištenje alata i opreme.

Članak 65.

(Produžavanje i obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja)

- (1) Za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja - stariji paker padobrana, kandidat, u roku valjanosti ovlaštenja, treba da izvrši:
 - a) pakiranje najmanje 30 rezervnih padobrana ili padobrana za spašavanje;
 - b) najmanje 15 tehničkih pregleda padobrana.
- (2) Za produžavanje roka valjanosti ovlaštenja - glavni paker padobrana, kandidat, u roku valjanosti ovlaštenja, treba da izvrši:
 - a) pakiranje najmanje 40 rezervnih ili padobrana za spašavanje;

- b) najmanje 20 tehničkih pregleda padobrana.
- (3) Za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja - stariji paker padobrana, kandidat treba u roku od 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva da ispuni sljedeće uvjete:
 - a) prisustvuje seminaru za obnavljanje znanja za starijeg pakera padobrana;
 - b) položi provjeru stručnosti za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja sa ispitivačem.
- (4) Za obnavljanje roka valjanosti ovlaštenja - glavni paker padobrana, kandidat treba da dostavi dokaz o izvršenoj obnovi znanja od proizvođača padobrana za popravke padobrana i sustave veza.

Članak 66.

(Seminar za obnavljanje znanja za starijeg pakera padobrana)

- (1) Seminar za obnavljanje znanja može provoditi organizacija za obuku ovlaštena za provođenje obuke za stjecanje ovlaštenja - stariji paker padobrana.
- (2) Seminar traje najmanje 6 školskih časova i sadrži sljedeće cjeline:
 - a) kompletiranje i pakiranje padobrana;
 - b) popravke padobrana, ranaca i sustava veza;
 - c) alati i oprema za obavljanje popravki;
 - d) pakiranje najmanje tri različita tipa rezervnih i tri tipa padobrana za spašavanje.
- (3) Organizacija za obuku je dužna da, nakon provedenog seminara za obnavljanje znanja, izda potvrdu svakom sudioniku seminara.

Članak 67.

(Stjecanje dozvole padobranca ili ovlaštenja na temelju inozemne dozvole ili ovlaštenja)

- (1) Za stjecanje odgovarajuće kategorije domaće dozvole, na temelju valjane inozemne dozvole padobranca, kandidat treba da ima:
 - a) ukupan broj skokova i vrijeme slobodnog pada potrebno za stjecanje dozvole padobranca sukladno ovom pravilniku;
 - b) položen ispit iz predmeta Pravila i propisi;
 - c) liječničko uvjerenje;
 - d) položenu provjeru stručnosti sa ispitivačem.
- (2) Za stjecanje ovlaštenja padobranca na temelju valjane inozemne dozvole i ovlaštenja padobranca, kandidat treba da:
 - a) ima dozvolu padobranca izdatu sukladno stavku (1) ovoga članka;
 - b) ispunjava uvjete za pristupanje obuci za stjecanje odgovarajućeg ovlaštenja, kako je propisano ovim pravilnikom;
 - c) položi provjeru stručnosti sa ispitivačem.

POGLAVLJE IV. ISPITIVAČ PADOBRANACA

Članak 68.

(Opće odredbe)

BHDCA će ovlastiti ispitivača padobranaca koji će u njeno ime provoditi provjere praktične obučenosti i provjere stručnosti.

Članak 69.

(Određivanje potrebnog broja ispitivača)

BHDCA određuje broj ispitivača na temelju:

- a) broja imatelja dozvola padobranaca;
- b) broja imatelja ovlaštenja padobranaca.

Članak 70.

(Odobrenje ispitivača)

- (1) Kandidat za izdavanje odobrenja ispitivača padobranaca treba da:

- a) posjeduje dozvolu i ovlaštenje isto ili više od dozvole i ovlaštenja za koje se provodi provjera stručnosti i provjera praktične obučenosti;
- b) ispunjuje uvjete propisane u Aneksu III ovoga pravilnika.
- (2) Odobrenje ispitivača izdaje se sa rokom valjanosti od 4 godine.
- (3) Iznimno, kada za to postoji opravdan razlog, BHDCA može pod određenim uvjetima i na određeni rok izdati odobrenje ispitivača kandidatu koji ne ispunjava sve uvjete iz stavka (1) ovoga članka.
- (4) BHDCA će ukinuti odobrenje ispitivaču ako utvrdi da ispitivač ne provodi provjere, ne vodi evidenciju o provjerama ili ne izvješćuje o provedenim provjerama na način koji odredi BHDCA.

Članak 71.

(Obveze ispitivača)

- (1) Ispitivač je dužan da:
 - a) obavi administrativne poslove koji se odnose na provjere;
 - b) izvješćuje BHDCA o provedenim provjerama;
 - c) izvješćuje organizaciju za obuku o provedenim provjerama, ako je primjenjivo.
- (2) Ispitivač ne smije provoditi provjeru:
 - a) kandidata kojeg je kao nastavnik padobranstva osposobljavao za stjecanje dozvole ili ovlaštenja za koje se provodi provjera;
 - b) u slučajevima kada postoji mogućnost sukoba interesa.
- (3) Iznimno, kada za to postoji opravdan razlog, BHDCA može odobriti provođenje provjere ispitivaču koji je provodio obuku kao nastavnik padobranstva.

DIO PETI - ORGANIZACIJE ZA OBUKU POGLAVLJE I. - ODOBRENJE ZA RAD

Članak 72.

(Uvjeti za stjecanje odobrenja za rad)

- (1) Organizacija za obuku će osigurati da se obuka provodi u opsegu i sukladno uvjetima određenim odobrenjem za rad organizacije za obuku (u daljem tekstu: odobrenje za rad) i valjanim propisima.
- (2) Zahtjev i dokazi o ispunjavanju uvjeta za izdavanje ili promjenu odobrenja za rad podnosi se BHDCA na obrascu i na način koji je propisala BHDCA.
- (3) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad se prilažu:
 - a) operativni priručnik;
 - b) program obuke;
 - c) osobni podaci (biografija) odgovornog rukovoditelja;
 - d) osobni podaci (biografija) i kvalifikacije rukovoditelja obuke;
 - e) dozvola za rad radio-stanice, ako je primjenjivo;
 - f) polica osiguranja za odgovornost za štetu nanесenu trećim osobama.
- (4) BHDCA će izdati odobrenje za rad kada utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim pravilnikom.
- (5) Odobrenje za rad izdaje se bez ograničenja roka valjanosti.
- (6) Uz zahtjev za promjenu odobrenja za rad se prilažu dokazi koji se odnose na izvršene izmjene.

Članak 73.

(Promjena odobrenja za rad)

- (1) Organizacija za obuku obavješćuje BHDCA o promjeni uvjeta iz odobrenja za rad ili promjeni koja utječe na mogućnost organizacije da provodi obuku u opsegu i sukladno uvjetima određenim odobrenjem za rad.
- (2) Organizacija za obuku može provoditi obuku tijekom postupka za odobravanje promjene, pod uvjetima koje odredi BHDCA.

POGLAVLJE II. RUKOVODEĆE OSOBLJE I OSOBLJE KOJE PROVODI OBUKU

Članak 74.

(Odgovorni rukovoditelj)

Odgovorni rukovoditelj dužan je da osigura:

- a) uvjete potrebne za provođenje aktivnosti organizacije za obuku;
- b) neprekidnu usklađenost organizacije za obuku s odobrenjem za rad i valjanim propisima.

Članak 75.

(Rukovoditelj obuke)

- (1) Rukovoditelj obuke treba da:
 - a) posjeduje dozvolu i odgovarajuća valjana ovlaštenja i odobrenja potrebna za provođenje jedne ili više vrsta odobrene obuke;
 - b) položi pismenu provjeru iz predmeta Poznavanja propisa i operativnog priručnika i programa obuke.
- (2) Rukovoditelj obuke je odgovoran za:
 - a) rukovođenje i provođenje obuke sukladno odobrenom operativnom priručniku, odobrenom programu obuke i valjanim propisima;
 - b) integraciju teorijske i praktične obuke;
 - c) praćenje napredovanja učenika;
 - d) provođenja teorijskog ispita;
 - e) praćenje neprekidne usklađenosti obuke s valjanim propisima.

Članak 76.

(Osoblje koje provodi obuku)

- (1) Osoblje koje provodi obuku mora posjedovati odgovarajuću dozvolu, ovlaštenje, odobrenje i kvalifikacije potrebne za provođenje obuke.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, za teorijsku obuku BHDCA može ovlastiti osobu za koju procijeni da posjeduje odgovarajuće:
 - a) praktično iskustvo u zrakoplovstvu u oblasti koja se odnosi na obuku, najmanje 5 godina i koja:
 - 1) je završila seminar za obnavljanje znanja za nastavnika padobranstva/letenja;
 - 2) posjeduje ovlaštenje nastavnik padobranstva/letenja;
 - 3) je završila tečaj iz oblasti pedagogije-psihologije; ili
 - 4) ima zvanje učitelja, nastavnika ili profesora; ili
 - b) ima odgovarajuće teorijsko znanje potrebno za provođenje obuke.
- (3) Osoba koja provodi obuku, dužna je da obuku provodi sukladno:
 - a) odobrenom programu obuke;
 - b) odobrenom operativnom priručniku;
 - c) valjanim popisima.

POGLAVLJE III. OPERATIVNI PRIRUČNIK I PROGRAM OBUKE

Članak 77.

(Operativni priručnik)

- (1) Operativni priručnik treba da sadrži:
 - a) izjavu odgovornog rukovoditelja;
 - b) propisan postupak za vođenje izmjena i dopuna operativnog priručnika;
 - c) ime, prezime i funkciju osobe koja provodi obuku;
 - d) propisanu strukturu organizacije i prava i obveze osoba koje provode obuku;
 - e) spisak objekata za provođenje obuke;
 - f) spisak opreme i učila;
 - g) propisan način i uvjete za provođenja obuke.

- (2) Priručnikom se propisuju:
- uvjeti i postupak za prijavu za obuku;
 - način vođenja registra obuke;
 - način vođenja dosijea učenika;
 - način praćenja obuke i napredovanja učenika;
 - način provođenja teorijskog ispita;
 - obrazac potvrde o završenoj obuci;
 - padobrani koji se koriste za provođenje obuke;
 - lokacije koje se koriste za provođenje praktične obuke;
 - način vođenja dosijea rukovodećeg osoblja;
 - način vođenja dosijea osoba koje provode obuku;
 - način praćenja neprekidne usklađenosti sa valjanim propisima;
 - način izvješćivanja o provedenoj obuci;
 - način vođenja evidencije i rokovi za čuvanje evidencije o obuci.
- (3) Odgovorni rukovoditelj dužan je potpisati izjavu da je:
- operativni priručnik usklađen s valjanim propisima;
 - upoznat sa sadržajem priručnika i svojim obvezama.
- (4) Odgovorni rukovoditelj je dužan održavati usklađenost operativnog priručnika sa valjanim propisima.
- (5) Operativni priručnik mora biti dostupan rukovodećem osoblju, osobama koje provode obuku i učenicima.

Članak 78.

(Program obuke)

- Program obuke sadrži:
 - teorijsku obuku;
 - praktičnu obuku; ili
 - kombiniranu teorijsku i praktičnu obuku.
- Program obuke treba da sadrži:
 - izjavu odgovornog rukovoditelja;
 - propisan način vršenja izmjena i dopuna programa obuke;
 - cilj i zadatke obuke;
 - didaktičko-metodičke upute;
 - spisak stručne literature koja se koristi tijekom provođenja obuke;
 - opremu za komunikaciju;
 - razradu provođenja obuke.
- Odgovorni rukovoditelj potpisuje izjavu:
 - da je program obuke usklađen s valjanim propisima; i
 - da će se obuka provoditi sukladno odobrenom programu obuke.
- Razrada teorijske obuke sadrži:
 - detaljnu razradu nastavnih cjelina sukladno valjanim propisima;
 - razradu satnice za svaku nastavnu cjelinu.
- Razrada praktične obuke treba da sadrži detaljnu razradu praktičnih vježbi.
- Detaljna razrada praktičnih vježbi sadrži:
 - razradu skokova;
 - zadatak vježbe;
 - elemente vježbe;
 - način izvođenja vježbe;
 - meteorološke uvjete za izvođenje vježbe;
 - ocjenu uspješnosti savladavanja vježbe.
- Odgovorni rukovoditelj je dužan da neprekidno održava usklađenost programa obuke s valjanim propisima i literaturom.
- Program obuke mora biti dostupan svim osobama uključenim u proces obuke.

POGLAVLJE IV. INFRASTRUKTURA, PADOBRANI I OPREMA

Članak 79.

(Infrastruktura organizacije, oprema i učila)

- Organizacija za obuku u svom sastavu treba da sadrži infrastrukturu, opremu i učila potrebne za provođenje odobrene obuke, uključujući odgovarajući prostor za:
 - izvođenje teorijske obuke;
 - rukovodeće osoblje i osobe koje će provoditi obuku;
 - čuvanje padobrana, kao i druge opreme koja se koristi za obuku.
- Prostor za izvođenje teorijske obuke treba biti odgovarajući za broj učenika koji pohađaju obuku i za čuvanje opreme i učila koja se koriste prilikom provođenja obuke.
- Literatura potrebna za teorijsku i praktičnu obuku mora biti dostupna svim osobama uključenim u proces obuke.

Članak 80.

(Oprema za komunikaciju)

Kada potrebe obuke to zahtijevaju, organizacija za obuku će osigurati sredstva za komunikaciju s ciljem obavljanja komunikacije između osoba koje provode obuku i učenika.

POGLAVLJE V. DOKUMENTACIJA ORGANIZACIJE

Članak 81.

(Praćenje provođenja obuke i napredovanja učenika)

- Odgovorni rukovoditelj je dužan da osigura sustav praćenja teorijske i praktične obuke i napredovanja učenika.
- Odgovorni rukovoditelj je dužan da osigura da osoba koja provodi obuku bude upoznata sa sadržajem teorijske i praktične obuke i načinom praćenja napredovanja učenika.
- Osoba koja provodi obuku može da započne provođenje obuke učenika nakon što se upozna sa sadržajem teorijske i praktične obuke i načinom praćenja napredovanja učenika.

Članak 82.

(Provođenje teorijskog ispita)

- Odgovorni rukovoditelj je dužan da osigura sustav provođenja teorijskog ispita.
- Teorijski ispit obuhvata provjeru znanja u opsegu propisanom za određeni predmet, sukladno ovom pravilniku.

Članak 83.

(Obuka učenika koji je započeo obuku u drugoj organizaciji)

- Obuka učenika, koji je započeo obuku u nekoj drugoj organizaciji za obuku, provodi se u ovisnosti od razlike programa obuke organizacije koja je započela obuku i programa obuke organizacije u kojoj se nastavlja provođenje obuke.
- Razliku između programa iz stavka (1) ovoga članka utvrđuje organizacija za obuku koja nastavlja provođenje obuke.

Članak 84.

(Dokumentacija organizacije)

- Odgovorni rukovoditelj treba osigurati vođenje dokumentacije koja se sastoji od:
 - dosijea rukovodećeg osoblja i osoblja koje provodi obuku;
 - dosijea učenika;
 - registra obuke učenika;
 - potvrde o završenoj obuci;
 - izvješća o provedenoj obuci.
- Odgovorni rukovoditelj može voditi dokumentaciju u pismenom i/ili elektroničkom obliku.

Članak 85.

(Dosije rukovodećeg osoblja i osoblja za provođenje obuke)

Dosije odgovornog rukovoditelja, rukovoditelja obuke i osoblja koje provodi obuku sadrži:

- a) osobne podatke;
- b) dokaze o potrebnim kvalifikacijama;
- c) ugovor o angažiranju osoblja.

Članak 86.

(Dosije učenika)

Dosije učenika sadrži:

- a) redni broj učenika u registru;
- b) osobne podatke učenika;
- c) presliku liječničkoguvjerenja;
- d) ugovor o pohađanju obuke;
- e) pismenu suglasnost roditelja, odnosno staratelja, ako je učenik malodoban;
- f) razliku programa obuke, ako je primjenjivo;
- g) podatke o praćenju teorijske i praktične obuke, kao i procjenu napredovanja učenika;
- h) dokaz o provedenom teorijskom ispitu;
- i) potvrdu o završenoj obuci.

Članak 87.

(Registar obuke)

Registar obuke sadrži:

- a) redni broj učenika u registru;
- b) vrstu obuke koja se provodi;
- c) datum početka obuke;
- d) datum završetka obuke;
- e) datum početka i završetka skakanja pod nadzorom organizacije za obuku nakon završene obuke.

Članak 88.

(Ugovor o angažiranju osoblja)

Odgovori rukovoditelj je dužan da zaključi ugovor o angažiranju rukovodećeg osoblja i osoblja koje provodi obuku, kojim se utvrđuju međusobna prava i obveze, osim ako takva međusobna prava i obveze ne proizilaze iz nekog drugog pravnog akta.

Članak 89.

(Ugovor o pohađanju obuke)

Odgovorni rukovoditelj zaključuje ugovor o pohađanju obuke sa svakim učenicom koji se obučava.

Članak 90.

(Potvrda o završenoj obuci)

- (1) Organizacija za obuku će izdati potvrdu o završenoj obuci učeniku koji je završio obuku i položio teorijski ispit.
- (2) Potvrda o završenoj obuci se izdaje najkasnije 30 dana od datuma završetka obuke.
- (3) Potvrda o završenoj obuci vrijedi 12 mjeseci od datuma izdavanja.
- (4) Nakon isteka roka valjanosti potvrde o završenoj obuci, radi stjecanja nove potvrde, učenik je dužan da obavi dodatnu obuku koju je utvrdila organizacija za obuku.
- (5) Osoba koja je završila obuku može da skače padobranom do datuma polaganja ispita za stjecanje dozvole ili ovlaštenja:
 - a) samo pod nadzorom organizacije za obuku koja je provela obuku;
 - b) ne duže od 12 mjeseci od datuma završetka obuke.

Članak 91.

(Izješćivanje BHDCA)

Odgovorni rukovoditelj će najkasnije do 1. ožujka svake kalendarske godine podnijeti izvješće BHDCA o:

- a) broju učenika koji su započeli obuku tijekom prethodne kalendarske godine;
- b) ukupnom broju učenika koji nisu završili obuku;

- c) ukupnom broju učenika koji su započeli obuku;
- d) broju učenika koji su završili obuku tijekom prethodne kalendarske godine;
- e) broju skokova koje su učenici ostvarili tijekom prethodne kalendarske godine;
- f) ukupan broj skokova koje su ostvarili učenici.

Članak 92.

(Čuvanje dokumentacije)

- (1) Odgovorni rukovoditelj je dužan da osigura odgovarajući način čuvanja dokumentacije koji omogućava dostupnost podataka u razumnom vremenskom roku, zaštitu od oštećenja, neovlaštene izmjene i krađe.
- (2) Odgovorni rukovoditelj će osigurati sigurnosni sustav vođenja evidencije (backup) za dokumentaciju u elektroničkom obliku.
- (3) Sva dokumentacija organizacije za obuku se čuva najmanje 5 godina.

POGLAVLJE VI. NADZOR ORGANIZACIJE

Članak 93.

(Nadzor organizacije)

Odgovorni rukovoditelj dužan je da ovlaštenim osobama BHDCA omogući pristup infrastrukturi, padobranima, opremi, učilima, dokumentima, evidenciji i drugim podacima relevantnim za vrstu obuke koju organizacija provodi, a s ciljem praćenja stalne usklađenosti sa zahtjevima iz ovoga pravilnika.

Članak 94.

(Nalazi)

- (1) BHDCA će organizaciji za obuku izreći nalaz kategorije 1 ako:
 - a) utvrdi značajnu nesukladnost koja ugrožava sigurnost ili može dovesti do ugrožavanja sigurnosti;
 - b) utvrdi da su u postupku certifikacije izmjene odobrenja za rad ili otklanjanja nalaza tijekom provođenja nadzora podneseni netočni, nepotpuni, krivotvoreni dokazi; ili
 - c) nije omogućeno obavljanje stručnog nadzora ili inspekcijuskog nadzora tijekom normalnih radnih sati, nakon dvije uzastopne pismene obavijesti, dostavljene organizaciji, o namjeri provođenja stručnog nadzora ili inspekcije.
- (2) BHDCA će organizaciji za obuku izreći nalaz kategorije 2 za sve ostale utvrđene nesukladnosti.
- (3) Ako je organizaciji za obuku izrečen nalaz kategorije 1, BHDCA će oduzeti ili privremeno oduzeti odobrenje za rad.
- (4) Nakon dostavljanja izvješća BHDCA, kojim se organizaciji za obuku izriče nalaz kategorije 2, a da bi odobrenja za rad ostalo na snazi, organizacija za obuku je dužna da u roku određenom od strane BHDCA:
 - a) izvrši analizu uzroka nesukladnosti;
 - b) predloži odgovarajuće korektivne mjere za otklanjanje i sprečavanje ponovnog pojavljivanja istog nalaza;
 - c) pribavi odobrenje za predložene korektivne mjere od strane BHDCA;
 - d) provede odobrene korektivne mjere.
- (5) Rok za otklanjanje nalaza kategorije 2 ne može biti duži od 3 mjeseca.
- (6) Iznimno od stavka (5) ovoga članka, BHDCA može, na zahtjev i uz prihvatljivo obrazloženje organizacije za obuku, jednom produžiti rok za otklanjanje nalaza za najduže 3 mjeseca.
- (7) Nalaz kategorije 2 postaje nalaz kategorije 1 ako organizacija za obuku u definiranom roku ne provede korektivne aktivnosti.

DIO ŠESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 95.

(Prijelazne odredbe)

- (1) Dozvola padobranca, izdata sukladno Pravilniku o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), bit će zamijenjena za odgovarajuću kategoriju dozvole u ovisnosti od dokaza o ispunjavanju uvjeta za stjecanje kategorije dozvole sukladno odredbama ovoga pravilnika.
- (2) Ovlaštenja padobranca, izdata sukladno Pravilniku o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), vrijede do datuma isteka roka valjanosti.
- (3) Valjano ovlaštenje paker padobrana, izdato sukladno Pravilniku o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), može se zamijeniti sa ovlaštenjem stariji paker padobrana sukladno ovom pravilniku ako kandidat dostavi dokaz o obavljenom osposobljavanju u organizaciji za obuku, sukladno programu razlika koji je odobrila BHDCA.
- (4) Obuka provedena sukladno Pravilniku o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90) smatra se provedenom sukladno ovom pravilniku ako je završena u roku od 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovoga pravilnika.
- (5) Obuka provedena sukladno Pravilniku o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90) smatra se provedenom sukladno ovom pravilniku.
- (6) Ispiti za stjecanje dozvole i ovlaštenja, započeti sukladno Pravilniku o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), smatraju se provedenim sukladno ovom pravilniku ako se polože u roku od 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovoga pravilnika.
- (7) Zahtjevi za polaganje ispita za stjecanje dozvola i ovlaštenja, koji su podneseni sukladno Pravilniku o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90), koji nisu riješeni do stupanja na snagu ovoga pravilnika, riješit će se sukladno ovom pravilniku.
- (8) Organizacije za obuku, kojima je odobrenje za rad izdato sukladno odredbama Pravilnika o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje

zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), mogu provoditi obuku najduže 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovoga pravilnika.

- (9) Odobrenje za rad organizaciji za obuku, izdato sukladno odredbama Pravilnika o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), smatra se izdatim sukladno ovom pravilniku.
- (10) Zahtjevi za izdavanje odobrenja za rad organizacije za obuku, sukladno odredbama Pravilnika o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), koji nisu riješeni do stupanja na snagu ovoga pravilnika, riješit će se sukladno ovom pravilniku.
- (11) Ovlaštenje ispitivača, izdato prije stupanja na snagu ovoga pravilnika, valjano je do datuma isteka roka valjanosti.

Članak 96.

(Aneksi)

- (1) Aneks I, II, III i IV čine sastavni dio ovog pravilnika.
- (2) Aneksi iz stavka (1) ovoga članka su:
 - a) Aneks I: Sadržaj knjižice padobranskih skokova;
 - b) Aneks II: Uvjeti za stjecanje dozvole kategorije B, C i D;
 - c) Aneks III: Uvjeti za odobrenje ispitivača;
 - d) Aneks IV: Sadržaj obrasca dozvole padobranca.

Članak 97.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".
- (2) Stupanjem na snagu ovoga pravilnika prestaje da važi Pravilnik o padobranstvu ("Službeni glasnik SFRJ", br. 73/89 i 57/90) i Pravilnik o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni glasnik BiH", broj 51/04), u dijelu koji se odnosi na obuku padobranaca.

Broj 1-3-02-3-229-12/25
23. travnja 2025. godine
Banja Luka

Generalni ravnatelj
Zorislav Ivanović, v. r.

ANEKS I**SADRŽAJ KNJIŽICE PADOBRANSKIH SKOKOVA**

- (1) Knjižica padobranskih skokova sadrži sljedeće podatke za svaki skok padobranom:

- a) redni broj skoka;
- b) datum izvršenja skoka;
- c) mjesto izvršenja skoka;
- d) svrha skoka;
- e) visina izvršenja skoka;
- f) tip padobrana;
- g) tip zrakoplova iz kojeg se izvode padobranski skokovi;
- h) vrijeme slobodnog pada;
- i) napomene i ovjera.

- (2) U knjižicu padobranskih skokova ne upisuje se vrijeme provedeno u zračnom tunelu.
- (3) Stranice knjižice padobranskih skokova moraju biti numerirane.

ANEKS II

UVJETI ZA STJECANJE DOZVOLE KATEGORIJE B, C I D

Pismeni teorijski ispit iz Tablice 1. za stjecanje dozvole kategorije B, C i D sadrži pitanja iz sljedećih tema:

- Prinudni postupci u izvanrednim situacijama;
- Tehnike izvođenja skoka padobranom;
- Poznavanje padobrana, padobranske opreme i zrakoplova iz kojeg se vrši skakanje.

DOZVOLA	KATEGORIJE B	KATEGORIJE C	KATEGORIJE D
UVJETI	<ol style="list-style-type: none"> dozvola kategorije A; 50 skokova padobranom na slobodno; 30 minuta slobodnog pada; 10 skupnih formacijskih skokova u slobodnom padu (FS) u skupini od četiri ili više padobranaca ili izveden komplet figura za najviše 20 sekundi ili demonstrirati osnovne elemente slobodnim stilom (FF) u slobodnom padu; i pismeni teorijski ispit za stjecanje dozvole kategorije B proveden od strane ovlaštenog ispitivača. 	<ol style="list-style-type: none"> dozvola kategorije B; 200 skokova padobranom na slobodno; 60 minuta slobodnog pada; 20 skupnih formacijskih skokova u slobodnom padu (FS) u skupini od četiri ili više padobranaca ili izveden komplet figura za najviše 16 sekundi ili demonstrirati napredne elemente slobodnog stila (FF) u slobodnom padu; i pismeni teorijski ispit za stjecanje dozvole kategorije C proveden od strane ovlaštenog ispitivača. 	<ol style="list-style-type: none"> dozvola kategorije C; 500 skokova padobranom na slobodno; 180 minuta slobodnog pada; i pismeni teorijski ispit za stjecanje dozvole kategorije D proveden od strane ovlaštenog ispitivača.

Tablica 1.

ANEKS III

UVJETI ZA ODOBRENJE ISPITIVAČA

Ispitivač	Dozvole padobranca klasičnim metodom obuke i ovlaštenja nastavnik padobranstva	Dozvole padobranca AFF metodom provođenja obuke i AFF nastavnika padobranstva	Ovlaštenje tandem pilot i nastavnik tandem pilota	Ovlaštenje stariji paker padobrana	Ovlaštenje glavni paker padobrana
Uvjeti	<ol style="list-style-type: none"> valjano ovlaštenje nastavnik padobranstva najmanje 4 godine; i potvrda organizacije za obuku da je nadzirao najmanje 150 skokova učenika padobranaca u ulozi nastavnika padobranstva. 	<ol style="list-style-type: none"> valjano ovlaštenje AFF nastavnika padobranstva najmanje 4 godine; i najmanje 150 AFF skokova za obučavanje učenika za stjecanje dozvole padobranca. 	<ol style="list-style-type: none"> valjano ovlaštenje nastavnik tandem pilota najmanje 4 godine; i valjana potvrda o obučenosti za ispitivača tandem pilota izdata od strane proizvođača tandem padobrana za tip padobrana za koji se traži ovlaštenje. 	<ol style="list-style-type: none"> valjano ovlaštenje stariji paker padobrana najmanje 2 godine; i pakiranje najmanje 50 rezervnih ili padobrana za spašavanje. 	<ol style="list-style-type: none"> valjano ovlaštenje glavni paker padobrana najmanje 2 godine; najmanje 40 tehničkih pregleda padobrana; i pakiranje najmanje 100 rezervnih ili padobrana za spašavanje.

Tablica 2.

ANEKS IV

SADRŽAJ OBRASCA DOZVOLE PADOBRANCA

Obrazac dozvole padobranca sadrži:

- grb Bosne i Hercegovine, tekst: Bosna i Hercegovina, Ministarstvo komunikacija i prometa, Direkcija za civilno zrakoplovstvo, naziv dozvole, opće podatke o nositelju dozvole (broj dozvole, prezime i ime, datum rođenja, mjesto rođenja, državljanstvo, adresa i potpis) i podatke o izdavanju dozvole;
- podatke o stečenim i posebnim ovlaštenjima i napomenu;
- evidenciju o stečenim i posebnim ovlaštenjima, kojima se produžava valjanost, i njihov rok valjanosti.

На основу чл. 16. и 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О ПАДОБРАНСТВУ

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Овим правилником прописује се:
- извођење падобранских скокова;
 - употреба и одржавање падобрана;
 - обука, испити, дозволе и овлашћења падобранаца;
 - услови које морају испуњавати организације за спровођење обуке падобранаца (у даљем тексту: организације за обуку).
- (2) Одредбе овог правилника односе се на падобране намијењене за извођење падобранских скокова и скокова који се изводе ради спасавања чланова посаде ваздухоплова.
- (3) Одредбе овог правилника не односе се на падобранске скокове који се изводе за потребе Оружаних снага Босне и Херцеговине и ентитетских министарстава надлежних за унутрашње послове.

Члан 2.

(Дефиниције)

- (1) За потребе овог правилника користе се следеће дефиниције:
- Аеродром:** одређено подручје (укључујући све зграде, инсталације и опрему) на земљи или на води или на непокретној, приобалној или плутајућој подлози, намијењено за потпуно или дјелимично слијетање, полијетање и кретање ваздухоплова по површини;
 - Активирање падобрана:** радња којом започиње процес отварања падобрана;
 - Стручни надзор (Audit):** систематичан, независан и документован поступак за прибављање доказа и њихову објективну процјену како би се утврдило у којој мјери су усклађени захтјеви;
 - Дневни скок:** скок падобраном изведен у периоду од пола сата прије изласка сунца до пола сата после изласка сунца;
 - Мјесто за доскок:** простор за безбједно приземљење падобранаца, одговарајућих димензија, без препрека и обиљежен одговарајућом сигнализацијом;
 - Главни падобран:** основни падобран којим се изводе скокови падобраном;
 - Главни пакер падобрана (master parachute rigger):** лице обучено за паковање, одржавање, технички преглед, веће поправке падобрана и система веза;
 - Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине - BHDCA:** надлежни орган управе који врши послове одобравања и надзора у складу са одредбама овог правилника (у даљем тексту: BHDCA), Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине - BHDCA (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): надлежна ваздухопловна власт Босне и Херцеговине (National Aviation Authority)/Државни надзорни орган Босне и Херцеговине (National

Supervisory Authority)/Надлежни орган (Competent Authority) у чијој су надлежности управни, стручни и надзорни послови из области ваздушног саобраћаја у Босни и Херцеговини;

- Ванаеродромски скок:** скок падобраном који се изводи на површине ван аеродрома или регистроване површине за полијетање и слијетање;
- Кандидат:** подносилац захтјева за стицање дозволе, овлашћења или одобрења испитивача;
- Класични начин обуке:** начин обуке ученика падобранаца за стицање дозволе падобранаца, када се почетни скокови падобраном изводе принудним активирањем отварања падобрана (гуртна, static line);
- Књижица падобранских скокова (Logbook):** лична евиденција скокова падобранаца или ученика падобранаца;
- Комплет падобрана:** Комбинација главног и резервног падобрана са једним системом веза са механизмом за отварање главног и резервног падобрана;
- Линија публице: јасно видљива линија која одређује границу простора намијењеног гледаоцима и других простора којима гледаоци имају приступ;
- Неусклађеност:** одступање од важећих прописа, процедура и услова из одобрења за рад;
- Ноћни скок:** скок падобраном изведен у периоду од пола сата после изласка сунца до пола сата прије изласка сунца;
- Овлашћење:** доказ о додатној обучености падобранаца које се уписује у дозволу падобранаца;
- Организатор ванаеродромског скока:** правно или физичко лице које организује извођење ванаеродромског скока, које је одговорно за његово организовање и које је дужно обезбиједити за то сва потребна одобрења од стране BHDCA;
- Падобран:** справа без моторног погона, углавном израђена од тканине, која се користи за успоравање слободног пада или пребрзе вожње;
- Падобран за спасавање:** падобран намијењен спасавању чланова посаде ваздухоплова;
- Падобранац:** лице које изводи скокове из ваздухоплова користећи падобран, а посједује важећу дозволу падобранаца;
- Падобрански аутомат (AAD):** техничка справа која служи за активирање падобрана без утицаја лица које користи падобран;
- Падобрански скок:** скок из ваздухоплова који изводи падобранац или ученик падобранаца;
- Падобрански старт:** простор предвиђен за паковање падобрана, спремање опреме, одмор падобранаца, преглед падобранаца и опреме прије уласка у ваздухоплов;
- Списак испитивача:** списак овлашћених лица која могу да спроводе одређене провјере кандидата с циљем стицања дозволе падобранаца и одговарајућих овлашћења, који одобрава и објављује BHDCA;
- Потврда о спроведеној обуци:** потврда коју издаје организација за обуку о завршеној теоријској и/или практичној обуци кандидата;
- Потврда за аеродром:** Потврда за рад аеродрома издата од стране одговарајуће ваздухопловне власти;

- фф) **Пробни скок**: скок који се изводи с циљем испитивања могућности извођења скокова падобраном из појединих врста или типова ваздухоплова;
- гг) **Провјера практичне обучености**: провјера практичне обучености за контролисање положаја тијела у слободном паду, коришћење и управљање падобраном с циљем стицања дозволе или овлашћења;
- хх) **Провјера стручности**: провјера с циљем продужавања или обнављања овлашћења, као и стицање дозволе или овлашћења на основу стране дозволе и/или овлашћења;
- ии) **Резервни падобран**: падобран који падобранац користи у случају отказа главног падобрана;
- јј) **Руководилац скакања**: лице одговорно за припрему и руковођење организованим скакањем падобраном;
- кк) **Сиљабус**: садржај теоријске и практичне обуке који објављује BHDCA, према коме се разрађује програм обуке;
- лл) **Скок на слободно**: скок при коме активирање падобрана врши падобранац;
- мм) **Скок с принудним активирањем отварања падобрана**: скок приликом кога активирање главног падобрана аутоматски врши гуртна која је закачена за ваздухоплов на прописаном мјесту (скок на "гуртну");
- нн) **Старији пакер падобрана** (senior parachute rigger): лице оспособљено за паковање, одржавање, технички преглед и мање поправке падобрана;
- оо) **Тандем падобран**: падобран посебно конструисан за истовремено скакање два лица (тандем пилот и тандем путник), приликом кога тандем пилот и тандем путник користе један главни и један резервни падобран и при чему путник користи посебан систем веза којим је причвршћен на систем веза тандем пилота;
- пп) **Тандем пилот**: падобранац с уписаним важећим овлашћењем тандем пилот;
- рр) **Тандем путник**: лице које у улози путника учествује у извођењу скока тандем падобраном;
- сс) **Терен**: одређен простор на земљи који задовољава услове за повремено обављање ваздухопловних активности параглајдерима, падобранима, змајевима без мотора и балонима;
- тт) **Ученик падобранац**: лице које се обучава за стицање дозволе падобранца или одређеног овлашћења;
- уу) **Задршка** вријеме слободног пада, вријеме од тренутка искакања из ваздухоплова до тренутка активирања падобрана.
- (2) Скраћенице које се користе у овом правилнику имају следеће значење:
- а) **AAD** (Automatic Activation Device): падобрански аутомат;
- б) **AL** (Accuracy Landing): падобранска дисциплина скока падобраном на циљ;
- ц) **AFF** (Accelerated Free Fall): начин обучавања приликом кога ученик падобранац, од првог скока, изводи скокове са убрзаним слободним падом уз помоћ једног или два AFF наставника падобранства;
- д) **AGL** (Above Ground Level): висина изнад нивоа земље;
- е) **CF** (Canopy Formation): формација куполама падобрана, падобранска дисциплина која се одвија

током лета под куполом падобрана када падобранци куполама формирају одређене фигуре;

- ф) **CP** (Canopy Piloting): управљање куполама високих перформанси: падобранска дисциплина која се одвија под куполом падобрана. Падобраном високих перформанси сматрају се сви падобрани којима је специфично оптерећење куполе веће од 60 N/m^2 ;
- г) **FAI** (Fédération Aéronautique Internationale): међународна, непрофитна, невладина организација чији је циљ развој спортског ваздухопловства и аеро-наутике;
- х) **FF** (Free Fly): слободни стил: падобранска дисциплина која се одвија у слободном паду током кога падобранац различитим положајима тијела изводи одређене фигуре и покрете у све три димензије. Овом дефиницијом обухваћени су и индивидуални скокови слободним стилем (Free Style);
- и) **FS** (Formation Skydiving): падобранске формације у слободном паду: падобранска дисциплина која се одвија у слободном паду током кога група падобранаца тијелима формира одређене фигуре;
- ј) **IS** (Individual Style) фигуре: индивидуална падобранска дисциплина која се одвија у слободном паду у којој падобранац у што краћем времену треба да изведе комплет задатих елемената (фигура);
- к) **MSL** (Mean Sea Level): Средњи ниво мора;
- л) **RSL** (Reserve Static Line): веза између слободних крајева главног падобрана и система за активирање резервног падобрана;
- м) **SS** (Skysurfing): скок падобраном са даском за сурфање: индивидуална падобранска дисциплина која се одвија у слободном паду при чему падобранац користи даску за сурфање, посебно прилагођену за извођење скокова падобраном;
- н) **WS** (Wing Suit): падобранска дисциплина приликом које се током слободног пада користи посебно одијело које знатно мијења аеродинамичке карактеристике тијела и омогућава значајно смањење вертикалне и повећање хоризонталне брзине падобранца.

ДИО ДРУГИ - ИЗВОЂЕЊЕ ПАДОБРАНСКИХ СКОКОВА

Члан 3.

(Право извођења падобранских скокова)

- (1) Падобрански скок може изводити:
- а) ученик падобранац;
- б) падобранац.
- (2) Падобрански скок може се извести само из ваздухоплова који испуњава услове за извођење летачких операција са циљем искакања падобранаца у складу са прописом којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама.
- (3) Тандем пилот и наставник тандем пилота могу изводити скок само с типом тандем падобрана за који имају уписан тип у књижици падобранских скокова.
- (4) Ученик падобранац може изводити:
- а) дневне скокове на аеродрому и регистрованој површини за слијетање и полијетање;
- б) скокове из авиона и хеликоптера;
- ц) највише 4 скока у једном дану;
- д) скокове на циљ (AC) и фигуре (IS);

- e) падобранске формације у слободном паду (FS), при чему остали чланови групе морају имати дозволу категорије C или D;
 - f) самосталне скокове слободним стилем (FF).
- (5) Падобранац који посједује дозволу категорије A може изводити:
- a) дневне скокове на аеродрому и регистрованој површини за слијетање и полијетање;
 - b) скокове из авиона и хеликоптера;
 - ц) највише 6 скокова у једном дану;
 - д) скокове на циљ (AC) и фигуре (IS);
 - e) падобранске формације у слободном паду (FS) у групи од 4 члана и више при чему највише два падобранца у групи смију имати дозволу категорије A, док остали чланови групе морају имати дозволу категорије C или D;
 - f) скокове слободним стилем (FF), самостално или у групи од највише 3 падобранца при чему остали чланови групе морају имати дозволу категорије C или D.
- (6) Падобранац који посједује дозволу категорије B може изводити:
- a) скокове које може изводити падобранац који посједује дозволу категорије A;
 - b) неограничен број скокова у једном дану;
 - ц) ноћне скокове;
 - д) скокове из једрилица и балона;
 - e) ванаеродромске скокове на мјесто за доскок, пречника најмање 100 метара;
 - f) групне формацијске скокове у слободном паду (FS);
 - г) скокове слободног стила (FF);
 - х) скокове са камером.
- (7) Падобранац који посједује дозволу категорије C може изводити:
- a) скокове које може изводити падобранац са дозволом категорије B;
 - b) ванаеродромске скокове на мјесту за доскок пречника величине најмање 50 метара;
 - ц) скокове у посебном одијелу за промјену аеродинамике тијела (WS) у складу са упутством произвођача;
 - д) скокове на воду;
 - e) све врсте скокова у слободном паду или под куполом падобрана.
- (8) Падобранац који посједује дозволу категорије D може изводити:
- a) скокове које може изводити падобранац са дозволом категорије C;
 - b) ванаеродромске скокове без ограничења пречника мјеста за доскок.

Члан 4.

(Коришћење права признатих дозволом)

- (1) Падобранац може користити права призната дозволом падобранца ако:
 - a) је у задња 24 мјесеца остварио најмање 10 скокова падобраном;
 - b) има важеће љекарско увјерење у складу са посебним прописом (у даљем тексту: љекарско увјерење).
- (2) Ако падобранац не испуњава услов наведен у ставу (1) тачка а) овог члана, треба извршити најмање два скока ради провјере стручности са испитивачем како би могао користити права призната дозволом.

Члан 5.

(Посебне одредбе за имаоца стране дозволе и овлашћења и ученике који се у Босни и Херцеговини обучавају за стицање стране дозволе или овлашћења)

- (1) Падобранац, који посједује страну дозволу и овлашћење, може скакати у Босни и Херцеговини ако има:
 - a) важећу дозволу падобранца и испуњава услове за коришћење права признатих дозволом, у складу с прописаним условима државе која издаје дозволу;
 - b) доказ о техничкој исправности падобрана и падобранске опреме коју намјерава да користи за извођење скока.
- (2) Ученик падобранца који се у Босни и Херцеговини обучава за стицање стране дозволе или овлашћења, може се обучавати само ако:
 - a) испуњава услове за обуку у складу са важећим прописима државе која издаје дозволу или овлашћење падобранца;
 - b) посједује доказ о техничкој исправности падобрана и падобранске опреме коју намјерава да користи за извођење скока.
- (3) Обуку ученика падобранца из става (2) овог члана може спроводити лице које испуњава услове за спровођење обуке у складу са важећим прописима државе која издаје дозволу или овлашћење.

Члан 6.

(Одговорност)

- (1) Падобранац је одговоран за безбједно извођење падобранског скока.
- (2) Ученик падобранца је одговоран за безбједно извођење падобранског скока од тренутка уласка у ваздухоплов па до приземљења.
- (3) Наставник падобранства је дужан да обезбиједи све услове и информације потребне за безбједно извођење скока ученика падобранца.
- (4) Пилот тандем падобрана је одговоран за безбједност путника током извођења тандем скока падобраном.

Члан 7.

(Старосна доб)

- (1) Самосталне падобранске скокове може изводити лице старије од 16 година.
- (2) Лице млађе од 18 година може изводити падобранске скокове само уз писмену сагласност оба родитеља или старатеља.

Члан 8.

(Опрема падобранца)

- (1) Падобранац и ученик падобранца приликом извођења падобранског скока морају бити опремљени:
 - a) главним и резервним падобраном који су причвршћени на један систем веза;
 - b) висиномјером;
 - ц) заштитним наочарама;
 - д) заштитом за главу;
 - e) одговарајућом одјећом и обућом.
- (2) Ученик падобранца додатно треба бити опремљен:
 - a) тврдом заштитном кацигом;
 - b) падобранским аутоматом на резервном падобрану.
- (3) Систем веза, који се користи у класичном начину обуке, мора бити погодан за извођење скока с аутоматским отварањем главног падобрана.

Члан 9.

(Ограничења и мјерење брзине вјетра при земљи)

- (1) Брзина вјетра при земљи се мјери анемометром, прије почетка извођења скока, те се мора пратити током извођења скока.

- (2) Највећа дозвољена брзина вјетра при земљи:
- за ученике падобранце и падобранце са дозволом категорије А не смије бити већа од 7 m/s;
 - приликом извођења тандем скокова падобраном не смије бити већа од 12 m/s;
 - за ноћни скок не смије бити већа од 7 m/s.
- (3) Када брзина вјетра при земљи прекорачи прописану брзину два пута у року од 5 минута, извођење скока ће се прекинути.
- (4) Извођење скока може се наставити уколико измјерена брзина вјетра при земљи у року од 30 минута од тренутка прекида не прелази прописану брзину.

Члан 10.

(Висина скока падобраном)

- (1) Падобрански скок са висине веће од 4 500 метара MSL може изводити падобранац који посједује важећу дозволу категорије С и D и падобрански аутомат на резервном падобрану.
- (2) Извођење падобранског скока са висине:
- од 4 500 до 5 000 метара MSL дозвољено је ако је вријеме од преласка висине од 3 000 метара MSL до тренутка искакања краће од 30 минута;
 - од 5 000 метара до 6 000 метара MSL дозвољено је ако је падобранац опремљен додатном опремом за допунско снабдијевање кисеоником или ако је ваздухоплов опремљен системом за допунско снабдијевање кисеоником за сваког падобранца појединачно, а који се користи до тренутка искакања;
 - веће од 6 000 метара MSL дозвољено је ако је падобранац опремљен аутономним системом за допунско снабдијевање кисеоником.

Члан 11.

(Висина активирања падобрана)

Најнижа висина активирања главног падобрана за:

- скокове ученика падобранаца износи 900 метара AGL;
- скокове падобранаца износи 750 метара AGL;
- извођење тандем скокова износи 1 500 метара AGL.

Члан 12.

(Видљивост и наоблака)

- (1) Падобрански скокови се могу изводити ако се визуелно или помоћу навигационих уређаја ваздухоплова може одредити тачка искакања.
- (2) Ако је база облака нижа од висине искакања и облачност је једнака или већа од 5/8, база облака за извођење падобранског скока треба бити најмање 1 350 метара AGL.

Члан 13.

(Ноћни скок)

- (1) Приликом извођења ноћног скока падобранац мора бити опремљен:
- свјетлосним сигналом, од тренутка одвајања од ваздухоплова па до приземљења;
 - освијетљеним или звучним висиномјером.
- (2) Ноћни скок може се изводити само ако је база облака најмање 150 метара изнад висине искакања.

Члан 14.

(Скок на воду)

- (1) Скок на воду падобраном може се изводити само ако је:
- дубина воде на мјесту за доскок већа од 2 метра;
 - мјесто за доскок удаљено најмање 15 метара од обале;

- обезбијењена служба спасавања, при чему број моторних чамаца мора бити најмање једнак броју падобранаца који изводе падобрански скок.
- (2) Скок на воду може изводити само падобранац који зна пливати.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана, скок на воду се може изводити у базен уз претходно одобрење BHDCA.

Члан 15.

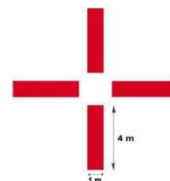
(Мјеста за извођење скока падобраном)

- (1) Скок падобраном може се изводити на аеродромима којима је издата потврда и теренима који имају испуњене услове из Изјаве о усклађености корисника са сегментима обезбјеђивања безбједности на терену.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, скок падобраном може се извести и на површинама ван аеродрома којима је издата потврда и теренима који имају испуњене услове из Изјаве о усклађености корисника са сегментима обезбјеђивања безбједности на терену само уз претходно одобрење BHDCA.
- (3) Када се на удаљености мањој од 50 m од мјеста за доскок налази водена површина дубине веће од 150 cm, потребно је организовати службу за спасавање на води са најмање једним моторним чамцем.

Члан 16.

(Означавање мјеста за доскок на тлу приликом извођења дневног скока)

- (1) Мјесто за доскок на тлу означава се падобранским крстом.
- (2) Падобрански крст се састоји од четири платна димензија 4 m x 1 m црвене, наранџасте или бијеле боје, постављена како је приказано на слици:

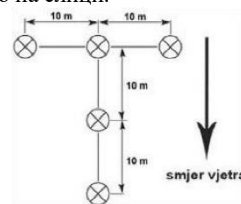

- (3) Падобрански крст служи за комуникацију са посадом ваздухоплова и вођом падобранаца у случају губитка радио-комуникационе везе, тако што:
- када је крст уклоњен, није дозвољено искакање падобранаца из авиона;
 - када је уклоњен један крак крста, искакање се привремено обуставља, а ваздухоплов остаје на висини искакања до следећег обавјештења.
- (4) Близу мјеста за доскок мора се поставити показивач вјетра који падобранцима у фази приземљења омогућава процјену смјера и јачине вјетра.

Члан 17.

(Означавање мјеста за доскок на тлу приликом извођења ноћног скока)

- (1) Мјесто за доскок на тлу се означава са најмање 5 свјетала постављених у облику великог латиничног слова Т, како је приказано на слици.

- (2) Мјесто за доскок се не смије означавати:
- бакљама;
 - отвореним пламеном;
 - пиротехничким средствима.

Члан 18.

(Обавезе организатора ванаеродромског скока)

- Организатор ванаеродромског скока дужан је да обезбиједи да се организација ванаеродромског скока изврши на безбједан начин и у складу са важећим прописима, одобрењима и планом извођења ванаеродромског скока.
- Организатор је дужан да обезбиједи:
 - да лица која учествују у организацији и извођењу ванаеродромског скока имају одговарајуће искуство и стручност с обзиром на његову сложеност;
 - да лица из претходног става имају одговарајуће искуство за извођење планираних активности, важеће дозволе, овлашћења или друге одговарајуће документе, којим доказују стручну оспособљеност и испуњавају друге прописане услове;
 - одговарајуће падобране за извођење планираних активности и доказ о њиховој техничкој исправности;
 - одговарајуће ваздухоплове за извођење планираних активности и доказ о пловидбености или други одговарајући документ;
 - да је удаљеност мјеста за доскок од линије гледалишта у складу са овим правилником;
 - одржавање реда непосредно прије, у току и непосредно након извођења ванаеродромског скока падобраном;
 - доступност служби за случај опасности за вријеме трајања извођења ванаеродромског скока.
- Организатор ванаеродромског скока је дужан именовати руководиоца скакања и његовог замјеника.

Члан 19.

(Обавезе учесника)

- Учесник је дужан да планиране активности изводи на безбједан начин, у складу с важећим прописима, одобрењима, планом извођења ванаеродромског скока и упутствима организатора ванаеродромског скока.
- Учесник може започети са извођењем планираних активности након извршене припреме.
- Учесник не може започети, односно мора прекинути извођење планиране активности, ако метеоролошки услови не дозвољавају њихово безбједно извођење.
- Учесник не смије прелетјети падобраном гледалиште, паркинг за возила и друге објекте на висинама нижим од 5 метара.

Члан 20.

(Захтјев за одобрење ванаеродромског скока)

- Организатор ванаеродромског скока ће поднијети захтјев за одобравање извођења ванаеродромског скока падобраном на начин и под условима које одреди ВНСА.
- Уз захтјев из става (1) овог члана, организатор ванаеродромског скока прилаже детаљан план извођења ванаеродромског скока.

Члан 21.

(План извођења ванаеродромског скока)

План извођења ванаеродромског скока садржи:

- мјесто, датум и сат извођења ванаеродромског скока;
- имена, контакте и дужности лица укључених у организацију ванаеродромског скока;

- минималан ниво искуства учесника;
- тип падобрана којим се изводи ванаеродромски скок;
- очекивани број гледалаца;
- нацрт простора за извођење ванаеродромског скока;
- начин кориштења ваздушног простора;
- начин координације са пружаоцем услуга у ваздушној пловидби и другим корисницима простора на којем се изводи скок;
- поступак за одржавање реда на мјесту извођења ванаеродромског скока;
- поступак за случај опасности.

Члан 22.

(Нацрт простора за извођење ванаеродромског скока)

У нацрту простора за извођење ванаеродромског скока морају се навести:

- мјесто за доскок за падобранце;
- мјесто за доскок за случај опасности;
- простор за гледаоце;
- објекти или подручја од посебног значаја;
- рељефне и друге значајне препреке.

Члан 23.

(Минимална удаљеност од гледалишта)

- Удаљеност мјеста за доскок од линије гледалишта мора бити најмање 15 метара.
- Изузетно од става (1) овог члана, удаљеност мјеста за доскок од линије гледалишта може бити и мања уколико организатор ванаеродромског скока достави процјену ризика и добије одобрење.

Члан 24.

(Извођење скокова тандем падобраном)

- Извођење скока тандем падобраном није дозвољено изнад 4 500 m MSL.
- Извођење скока тандем падобраном ноћу и на воду није дозвољено.
- Тандем пилот не смије извести скок тандем падобраном ако:
 - тандем путник има мање од 14 година;
 - тандем путник који има мање од 18 година не достави потписану сагласност родитеља или старатеља;
 - постоји сумња да је тандем путник под утицајем алкохола, дрога и других психоактивних средстава;
 - постоји било који други разлог који би могао утицати на безбједност извођења скока тандем падобраном;
 - није опремљен падобранским аутоматом на резервном падобрану.
- Ванаеродромски скок тандем падобраном може изводити тандем пилот који има најмање 100 скокова тандем падобраном.

Члан 25.

(Информисање тандем путника)

- Тандем пилот ће тандем путнику дати информације о:
 - постојању или непостојању полисе осигурања која покрива ризик од штете нанесене путнику;
 - принудним поступцима у случају нужде у ваздухоплову;
 - поступцима приликом скакања из ваздухоплова;
 - поступцима који се примјењују приликом слободног пада;
 - поступцима у тренутку активирања тандем падобрана у слободном паду;

- ф) поступцима приликом отказа главног падобрана и поступцима приликом приземљења.
- (2) Тандем пилот ће сачинити писмени документ о начину и садржају информисања путника.
- (3) Документ може бити урађен у форми контролне листе.
- (4) Тандем пилот може извести скок тандем падобраном са путником само ако посједује потписану изјаву тандем путника, којом путник потврђује да је упознат са свим информацијама прописаним у ставу (1) овог члана, те да је сагласан са извођењем скока тандем падобраном.

Члан 26.

(Чување документације о извођењу скока тандем падобраном)

Тандем пилот за сваки изведени скок чува изјаву тандем путника и потписану сагласност родитеља или старатеља уколико је тандем путник млађи од 18 година, најмање 12 мјесеци од датума извођења скока.

Члан 27.

(Руководилац скакања)

- (1) Свако извођење падобранског скока надзире руководиоца скакања.
- (2) Руководилац скакања ће одредити замјеника док је одсутан или се налази у ваздухоплову.
- (3) Руководилац и замјеник руководиоца скакања морају бити пунољетна лица која имају падобранску дозволу категорије С или D, издату од стране BHDCA или друге ваздухопловне власти која је прихватљива за BHDCA.

Члан 28.

(Обавезе руководиоца скакања и замјеника руководиоца скакања)

- (1) Руководилац скакања је дужан обезбиједити услове за обављање скокова на безбједан начин како је то описано овим правилником.
- (2) Дужности руководиоца скакања су да:
- а) прије почетка скакања провјери метеоролошку ситуацију на мјесту искакања;
 - б) обезбиједи да се падобрански скокови у контролисаном ваздушном простору обављају у складу са условима које је дефинисао пружалац услуга у ваздушној пловидби;
 - ц) обезбиједи да се операција избацивања падобранаца спроводи ваздухопловом који испуњава услове за искакања падобранаца прописане овим правилником;
 - д) упозна посаду ваздухоплова са планираним задацима;
 - е) упозна падобранце са њиховим задацима и контролише њихово извршење;
 - ф) одреди вођу падобранаца код сваког излаза;
 - г) одлучи о почетку, прекиду и завршетку скакања;
 - х) обезбиједи двосмјерну радио-комуникацију са пилотом ваздухоплова из којег се изводе падобрански скокови;
 - и) обезбиједи комуникацију са осталим учесницима који се налазе у зони извођења падобранских скокова;
 - ј) прекине скакање ако постоји непосредна опасност за безбједно извођење падобранских скокова;
 - к) утврди да лица која намјеравају скакати падобраном посједују одговарајућу категорију дозволе и овлашћења;
 - л) провјери документацију падобрана и опреме те њихову исправност;

м) забрани извођење скока падобраном и опремом за које утврди да немају потребну документацију те да нису исправни;

- н) забрани скакање лицу за које сумња да:
- 1) није психички и физички способно да изведе скок падобраном;
 - 2) је под утицајем алкохола, дрога или других психоактивних супстанци;
 - 3) не поштује правила скакања падобраном или на други начин угрожава безбједност скакања.

- (3) Руководилац скакања је дужан да информисе замјеника о испуњености услова из става (1) овог члана, те јасно дефинише обавезе које преноси на замјеника.

Члан 29.

(Вођа падобранаца у ваздухоплову)

- (1) Вођа падобранаца у ваздухоплову мора да посједује:
- а) падобранску дозволу категорије В или вишу;
 - б) дозволу категорије С или D када се у авиону налази 15 или више падобранаца;
 - ц) дозволу падобранца категорије D и важеће овлашћење наставника падобранства када се у ваздухоплову налазе ученици падобранци.
- (2) Вођа падобранаца задужен је за:
- а) комуникацију са пилотом ваздухоплова;
 - б) одређивање распореда искакања;
 - ц) одређивање налета и тачке искакања у сарадњи са пилотом ваздухоплова;
 - д) безбједност и дисциплину падобранаца у ваздухоплову;
 - е) надзор искакања падобранаца из ваздухоплова.
- (3) Вођа падобранаца мора остати у ваздухоплову све док посљедњи падобранац или ученик падобранац не напусти ваздухоплов.

Члан 30.

(Дневна евиденција скокова падобранаца)

- (1) Руководилац скакања води или именује лице које ће водити дневну евиденцију скокова падобранаца и обезбјеђује да дневна евиденција скокова падобранаца остане на земљи.
- (2) Дневна евиденција скокова падобранаца садржи:
- а) име и презиме лица које изводи или учествује у скоку;
 - б) име и презиме руководиоца скакања, замјеника руководиоца скакања ако је одређен;
 - ц) име и презиме вође падобранаца у ваздухоплову.
- (3) Дневну евиденцију скокова падобранаца потписом потврђује руководиоца скакања или замјеник руководиоца скакања ако је одређен.
- (4) Руководилац скакања дужан је да обезбиједи да се дневна евиденција скокова падобранаца чува најмање 6 мјесеци.

Члан 31.

(Обавеза ношења докумената)

- (1) Падобранац је дужан на захтјев руководиоца скакања или ваздухопловног инспектора показати на увид:
- а) дозволу падобранца;
 - б) књижицу падобранских скокова;
 - ц) љекарско увјерење;
 - д) књижицу падобрана за падобран који користи;
 - е) доказ о начину и садржају информисања тандем путника;
 - ф) потписану изјаву тандем путника;
 - г) сагласност родитеља или старатеља када је тандем путник млађи од 18 година.

- (2) Ученик падобранац је дужан, на захтјев руководиоца скакања или ваздухопловног инспектора, показати на увид:
- књижицу падобранских скокова;
 - љекарско увјерење;
 - књижицу падобрана за падобран који користи.

Члан 32.

(Књижица падобранских скокова)

- Падобранац и ученик падобранац тинтом или неизбрисивом оловком, након сваког скока, уписује податке о извршеном скоку у књижицу падобранских скокова, у складу са Анексом I овог правилника.
- Падобранац и ученик падобранац одговорни су за тачност унесених података у књижицу падобранских скокова.
- Наставник падобранства у књижици падобранских скокова потписом потврђује тачност унесених податка ученика падобранца о извршеним скоковима.
- Испитивач потписом потврђује, у књижици падобранских скокова, да је извршена провјера практичне обучености и провјера стручности.

Члан 33.

(Безбједност у ваздухоплову)

- Пилот ваздухоплова је лице које има право доношења коначне одлуке, а одговоран је за управљање и опслуживање ваздухоплова током лета и на тлу.
- Падобранци који се налазе у ваздухоплову морају носити заштиту за главу у тренутку полијетања и слијетања авиона.
- Изузетно од одредбе из става (2) овог члана, падобранци који се налазе у балону не морају носити заштиту за главу.
- Падобранац који остаје у авиону до слијетања мора искључити падобрански аутомат, ако је то могуће с обзиром на врсту падобранског аутомата.
- Падобрански скок може се извести након одобрења пилота ваздухоплова и вође падобранаца сигналом за дозвољено искакање, који је унапријед одређен.
- Падобранац или ученик падобранац коме се активирао падобран у ваздухоплову је дужан да се, ради безбједности, удаљи од излаза из ваздухоплова до његовог слијетања.

ДИО ТРЕЋИ - УПОТРЕБА И ОДРЖАВАЊЕ ПАДОБРАНА

Члан 34.

(Услови и начин употребе)

Падобран, падобрански аутомат и остала падобранска опрема употребљавају се и одржавају у складу са упутством произвођача и одредбама овога правилника.

Члан 35.

(Подјела падобрана)

- Падобрани намијењени за извођење падобранских скокова, према врсти, дијеле се на:
- главне падобране;
 - резервне падобране;
 - падобране за спасавање.

Члан 36.

(Временско ограничење употребе падобрана)

- Временско ограничење употребе падобрана прописано је упутством произвођача, али не може бити дуже од 20 година од датума производње за:
 - главни тандем падобран;
 - резервни падобран;
 - падобран за спасавање.

- Временско ограничење употребе система веза тандем падобрана прописано је упутством произвођача.

Члан 37.

(Означавање падобрана)

- Сваки падобран мора бити означен тако да се могу идентификовати слjedeћи подаци:
 - тип падобрана;
 - назив произвођача падобрана;
 - серијски број падобрана;
 - датум производње падобрана.
- Падобран се сматра неисправним уколико се било који податак из става (1) овог члана не може утврдити.
- Начин означавања падобрана одређује произвођач падобрана.

Члан 38.

(Књижица падобрана)

- Сваки падобран мора имати књижицу падобрана или други одговарајући документ.
- Књижица падобрана или други одговарајући документ садржи слjedeће податке:
 - тип падобрана;
 - назив произвођача падобрана;
 - серијски број падобрана;
 - датум обављеног техничког прегледа падобрана;
 - датум паковања за резервне и падобране за спасавање;
 - извршене веће поправке.

Члан 39.

(Паковање падобрана)

- Падобранац може паковати главни падобран.
- Главни падобран који се користи за извођење скока приликом обуку може паковати:
 - ученик падобранац, под надзором наставника, за падобран којим планира извести скок;
 - наставник падобранства;
 - старији пакер падобрана или
 - главни пакер падобрана.
- Старији или главни пакер падобрана може паковати:
 - главни падобран;
 - резервни падобран;
 - падобран за спасавање.
- Падобран ће се препаковати најмање једном у 12 мјесеци.
- Старији или главни пакер падобрана који је паковао резервни падобран или падобран за спасавање ће:
 - пломбирати резервни падобран и падобран за спасавање пломбом и памучним концем чврстоће до највише 40 N; и
 - у књижицу падобрана уписати датум паковања падобрана и потврдити потписом и јединственом ознаком да је паковање обављено у складу са упутством произвођача.
- Пломба треба да садржи јединствену ознаку овлашћеног лица које је паковало падобран.
- Јединствену ознаку овлашћеном лицу додјељује ВНДСА приликом издавања овлашћења старији или главни пакер падобрана.
- Старији и главни пакер падобрана воде евиденцију о паковањима резервних падобрана и падобрана за спасавање које су обавили у посљедње 4 године.
- Евиденција о паковањима резервних падобрана и падобрана за спасавање садржи:
 - тип падобрана;
 - серијски број падобрана;
 - датум производње;

- д) назив произвођача;
- е) тип куполе;
- ф) податке о власнику падобрана;
- г) датум паковања.

Члан 40.

(Технички преглед)

- (1) Падобран се може користити само ако је техничким прегледом утврђена његова исправност за безбједно коришћење.
- (2) Технички преглед падобрана обухвата преглед свих саставних компоненти падобрана у складу са упутствима произвођача и обухвата:
 - а) куполу са конопцима и припадајућим дијеловима;
 - б) систем веза;
 - ц) систем за паковање куполе и конопаца са припадајућим дијеловима;
 - д) систем активирања са припадајућим дијеловима.
- (3) Технички преглед падобрана важи 12 мјесеци од датума обављеног техничког прегледа.
- (4) Технички преглед падобрана могу обављати произвођач падобрана, старији и главни пакер падобрана.

Члан 41.

(Упис и евиденција обављеног техничког прегледа)

- (1) Лице које је обавило технички преглед падобрана дужно је у књижицу падобрана уписати датум обављеног техничког прегледа и потврдити га потписом и жигом са јединственом ознаком да је технички преглед обављен.
- (2) Лице које је обавило технички преглед чува документацију о обављеном техничком прегледу најмање 2 године.

ДИО ЧЕТВРТИ - ДОЗВОЛЕ И ОВЛАШЋЕЊА ПОГЛАВЉЕ I. - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 42.

(Подношење захтјева)

Захтјев и докази о испуњавању услова за издавање одређене врсте дозволе и овлашћења, продужавање и обнављање рока важења овлашћења, те за издавање одобрења испитивача падобранаца, подноси се на обрасцу и на начин како је то прописала ВНДСА.

Члан 43.

(Обука)

- (1) Обуку за стицање дозволе или овлашћења падобранца може спроводити организација за обуку.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, ВНДСА може прихватити обуку од стране произвођача за стицање овлашћења:
 - а) тандем пилот;
 - б) наставник тандем пилота;
 - ц) старији пакер падобрана;
 - д) главни пакер падобрана.

Члан 44.

(Провјера практичне обучености и провјера стручности)

- (1) Провјера практичне обучености и провјера стручности се спроводи на основу одговарајуће контролне листе коју прописује и објављује ВНДСА.
- (2) Провјера практичне обучености се спроводи на истом типу падобрана на коме је спроведена обука.
- (3) Провјера практичне обучености и провјера стручности је подијељена у секције које омогућавају провјеру спровођења припреме за скок и извођење скока.
- (4) Секција се сматра положеном ако су положене сви дијелови секције.
- (5) Ако само једна секција није положена, дозвољено је једно понављање полагања те секције.

- (6) У случају прекида провјере из разлога које испитивач:
 - а) сматра оправданим, на сљедећој провјери оцјењују се само секције које у претходној провјери нису биле спроведене у цјелини;
 - б) не сматра оправданим, провјера није положена.
- (7) Испитивач ће прекинути спровођење провјере практичне обучености и провјере стручности ако је угрожена безбједност или може доћи до угрожавања безбједности даљим спровођењем провјере.
- (8) Ако кандидат из два узастопна покушаја не положи провјеру практичне обучености, прије сљедећег приступања провјери дужан је приступити додатној обуци, у организацији за обуку, у складу са писменом препоруком испитивача.

ПОГЛАВЉЕ II. ДОЗВОЛА ПАДОБРАНЦА

Члан 45.

(Врста дозволе)

Кандидат може стећи дозволу:

- а) категорије А;
- б) категорије В;
- ц) категорије С;
- д) категорије D.

Члан 46.

(Услови за стицање дозволе категорије А)

Услови за стицање дозволе категорије А су:

- а) потврда о завршеној обуци,
- б) провјера практичне обучености;
- ц) важеће лџкарско увјерење.

Члан 47.

(Опште одредбе о обуци за стицање дозволе падобранца)

- (1) Организација за обуку не смије започети обуку малолетног лица без потписане сагласности оба родитеља или старатеља.
- (2) Ученик падобранац може изводити скокове падобраном само ако је завршио теоријску и практичну обуку на земљи и ако поседује важеће лџкарско увјерење и осигурање.

Члан 48.

(Теоријска и практична обука за стицање дозволе падобранца)

- (1) Теоријска обука обухвата сљедеће предмете:
 - а) Принудни поступци у ванредним ситуацијама;
 - б) Технике извођења скока падобраном;
 - ц) Познавање падобрана, падобранске опреме и ваздухоплова;
 - д) Правила и прописи;
 - е) Ваздухопловна метеорологија.
- (2) Практична обука садржи најмање:
 - а) 25 скокова на слободно;
 - б) 5 минута слободног пада.

Члан 49.

(Издавање и рок важења дозволе падобранца)

- (1) Дозволу падобранца издаје ВНДСА на обрасцу чији је садржај прописан у Анексу IV овог правилника.
- (2) Кандидату који достави доказе о испуњености услова за стицање дозволе, ВНДСА ће на захтјев издати дозволу падобранца без ограниченог рока важења.

Члан 50.

(Стицање дозволе категорије В, С и D)

- (1) Услови за стицање дозволе категорије В, С и D прописани су у Анексу II овог правилника.
- (2) Кандидату који достави доказе о испуњености услова за стицање дозволе категорије В, С и D, овјерене од стране одобреног испитивача, ВНДСА ће на основу захтјева

уписати одговарајућу категорију дозволе без ограниченог рока важења.

ПОГЛАВЉЕ III. ОВЛАШЋЕЊА ПАДОБРАНАЦА

Члан 51.

(Опште одредбе)

- (1) Падобранац може стећи овлашћења:
 - а) наставник падобранства;
 - б) AFF наставник падобранства;
 - ц) тандем пилот;
 - д) наставник тандем пилота;
 - е) старији пакер падобрана;
 - ф) главни пакер падобрана.
- (2) Кандидату који испуни услове за издавање овлашћења, ВНДСА ће у дозволу падобранца уписати овлашћење са роком важења од 4 године.
- (3) Захтјев за продужавање рока важења овлашћења сматра се поднесеним у року ако се достави ВНДСА у року од 90 дана прије истека рока важења овлашћења.

Одјељак А. Овлашћење - наставник падобранства и AFF наставник падобранства

Члан 52.

(Услови за стицање овлашћења)

- (1) Прије почетка спровођења обуке за стицање овлашћења - наставник падобранства и овлашћења AFF наставник падобранства, падобранац треба да има:
 - а) најмање 21 годину;
 - б) дозволу категорије D у трајању од најмање 12 мјесеци;
 - ц) најмање 200 скокова са задржавањем дужим од 30 секунди;
 - д) најмање 50 скокова са задржавањем дужим од 45 секунди;
 - е) најмање 30 скокова са задржавањем дужим од 60 секунди;
 - ф) најмање 10 ванаеродромских скокова;
 - г) најмање 2 ноћна скока.
- (2) Додатно, прије почетка спровођења обуке за стицање овлашћења AFF наставника падобранства, падобранац треба да има:
 - а) најмање 5 сати слободног пада;
 - б) најмање 10 формација у једном скоку у групи од четири падобранца или 8 формација у једном скоку у групи од осам падобранца у складу с FAI правилима за дисциплину групних формацијских скокова (FS).
- (3) Услови за стицање овлашћења - наставник падобранства и AFF наставник падобранства су:
 - а) важеће лекарско увјерење;
 - б) провјера практичне обучености.

Члан 53.

(Обука)

- (1) Теоријска обука за стицање овлашћења - наставник падобранства и AFF наставник падобранства треба да садржи сљедеће предмете:
 - а) Основно знање из педагогије;
 - б) Дидактика и способност преношења знања;
 - ц) Психологија спровођења обуке и подучавања;
 - д) Методика спровођења обуке;
 - е) Организација и безбједност падобранских скокова;
 - ф) Људске могућности и ограничења.
- (2) Додатно, теоријска обука за стицање овлашћења AFF наставник падобранства обухвата сљедеће предмете:
 - а) Принудни поступци у ванредним ситуацијама приликом извођења AFF скокова падобраном;

б) Техника и начин извођења AFF скокова падобраном.

- (3) Практична обука садржи:
 - а) методски час из теоријских предмета;
 - б) припрема и рад са кандидатом за стицање дозволе категорије А;
 - ц) организација и извођење падобранских скокова;
 - д) симулација поступка у случају незгоде или несреће.
- (4) Додатно, практична обука за стицање овлашћења AFF наставник падобранства треба да садржи најмање 10 скокова са AFF наставником падобранства у својству ученика.

Члан 54.

(Продужавање и обнављање рока важења овлашћења)

- (1) За продужавање рока важења овлашћења наставник падобранства, кандидат треба да:
 - а) достави потврду организације за обуку да је у року важења овлашћења надзирао најмање 50 скокова ученика падобранца у улози наставника падобранства; или
 - б) положи провјеру стручности за продужавање рока важења овлашћења наставника падобранства са испитивачем у року од 90 дана прије истека рока важења овлашћења.
- (2) За продужавање рока важења овлашћења, AFF наставник падобранства треба да:
 - а) у року важења овлашћења оствари најмање 20 AFF скокова у улози AFF наставника падобранства, од чега најмање 5 скокова у задњих 12 мјесеци прије истека рока важења овлашћења; или
 - б) положи провјеру стручности за продужавање рока важења овлашћења - AFF наставника падобранства са испитивачем у року од 90 дана прије датума истека рока важења овлашћења.
- (3) За обнављање рока важења овлашћења - наставник падобранства или AFF наставник падобранства, кандидат треба да у року од 12 мјесеци прије подношења захтјева:
 - а) присуствује семинару за обнављање знања за наставника падобранства или AFF наставника падобранства;
 - б) положи провјеру стручности за обнављање рока важења овлашћења - наставник падобранства или AFF наставник падобранства са испитивачем.

Члан 55.

(Семинар за обнављање знања за наставника падобранства или AFF наставника падобранства)

- (1) Семинар за обнављање знања може спроводити организација за обуку овлашћена за спровођење обуке за стицање овлашћења - наставник падобранства или AFF наставник падобранства.
- (2) Семинар треба да траје најмање 6 школских часова и да обухвати:
 - а) безбједност извођења скока;
 - б) методiku падобранске обуке.
- (3) Организација за обуку је дужна да изда потврду сваком учеснику семинара након спроведеног семинара за обнављање знања.

Одјељак Б. Овлашћење - тандем пилот

Члан 56.

(Услови за стицање овлашћења)

- (1) Прије почетка обуке за стицање овлашћења тандем пилота, падобранац треба да:
 - а) има најмање 18 година;

- б) посједује важећу дозволу категорије D;
 - ц) оствари најмање 4 сата слободног пада.
- (2) Услови за стицање овлашћења тандем пилота су:
- а) потврда о завршеној обуци;
 - б) провјера практичне обучености.

Члан 57.
(Обука)

- (1) Теоријска обука за стицање овлашћења тандем пилота треба да садржи следеће предмете:
- а) Техника извођења скока тандем падобраном;
 - б) Познавање тандем падобрана;
 - ц) Принудни поступци у ванредним ситуацијама при извођењу скокова тандем падобраном.
- (2) Практична обука треба да садржи најмање 12 скокова тандем падобраном са наставником тандем пилота у улози путника.

Члан 58.
(Упис типа тандем падобрана)

- (1) Обуку за упис типа тандем падобрана може спроводити наставник тандем пилота с уписаним типом тандем падобрана за који спроводи обуку.
- (2) Обука за упис типа тандем падобрана састоји се од два скока с наставником тандем пилота у улози тандем путника.
- (3) Упис типа тандем падобрана уписује се у књижицу падобранских скокова и треба да садржи:
- а) датум спровођења обуке;
 - б) тип тандем падобрана;
 - ц) личне податке лица које је спровело обуку (име и презиме, број дозволе);
 - д) потпис лица које је спровело обуку.
- (4) Наставник тандем пилота може уписати тип тандем падобрана у властиту књижицу падобранских скокова по принципу самообуке, на основу документације произвођача типа тандем падобрана и извођењем два скока са тандем пилотом у улози тандем путника.

Члан 59.

(Продужавање и обнављање рока важења овлашћења)

- (1) За продужавање рока важења овлашћења, тандем пилот треба у року важења овлашћења да оствари најмање 20 тандем скокова, од чега најмање 5 тандем скокова у задњих 12 мјесеци прије истека рока важења овлашћења.
- (2) За обнављање рока важења овлашћења тандем пилота, кандидат треба, у року од 90 дана прије подношења захтјева, да положи провјеру стручности за обнављање рока важења овлашћења тандем пилота с испитивачем.

Одјељак Ц. Овлашћење - наставник тандем пилота

Члан 60.

(Услови за стицање овлашћења)

- (1) Прије почетка обуке за стицање овлашћења - наставник тандем пилота, падобранац треба да:
- а) посједује важећу дозволу падобранца са важећим овлашћењем наставника падобранства;
 - б) оствари најмање 300 скокова тандем падобраном.
- (2) Услови за стицање овлашћења - наставник тандем пилота су:
- а) потврда о завршеној обуци;
 - б) положена провјера практичне обучености.

Члан 61.

(Практична обука)

Практична обука садржи:

- а) припрему и рад са кандидатом за стицање овлашћења тандем пилот;
- б) организацију и извођење тандем скока;

- ц) симулацију поступка у случају незгоде или несреће.

Члан 62.

(Продужавање и обнављање рока важења овлашћења)

- (1) За продужавање рока важења овлашћења, наставник тандем пилота треба да:
- а) у року важења овлашћења изведе најмање 30 тандем скокова у улози наставника тандем пилота, од чега најмање 5 скокова у задњих 12 мјесеци прије истека рока важења овлашћења; или
 - б) положи провјеру стручности за продужавање рока важења овлашћења наставника тандем пилота са испитивачем у року од 90 дана прије истека рока важења овлашћења.
- (2) За обнављање овлашћења - наставник тандем пилота, кандидат треба да у року од 12 мјесеци прије подношења захтјева:
- а) присуствује семинару за обнављање знања за наставника падобранства;
 - б) положи провјеру стручности за обнављање рока важења овлашћења наставника тандем пилота са испитивачем.

Одјељак Д. Овлашћење - старији и главни пакер падобрана

Члан 63.

(Услови за стицање овлашћења)

- (1) Прије почетка спровођења обуке за овлашћење - старији пакер падобрана, падобранац треба да посједује важећу дозволу категорије В.
- (2) Услови за стицање овлашћења - старији пакер падобрана су:
- а) потврда о завршеном оспособљавању;
 - б) провјера практичне оспособљености.
- (3) За стицање овлашћења - главни пакер падобрана, кандидат треба да:
- а) има овлашћење старији пакер падобрана;
 - б) достави доказ о спроведеном оспособљавању од стране произвођача падобрана за обављање већих поправки падобрана и система веза.

Члан 64.

(Обука)

- (1) Обука падобранца за стицање овлашћења - старији пакер падобрана се спроводи у складу са програмом обуке који треба да садржи елементе:
- а) теоријске обуке;
 - б) практичне обуке.
- (2) Теоријска обука за стицање овлашћења - старији пакер падобрана треба да садржи следеће предмете:
- а) Конструкције падобрана;
 - б) Материјали и дијелови падобрана;
 - ц) Алати и поправке падобрана;
 - д) Паковање падобрана;
 - е) Познавање и постављање безбједосних уређаја (AAD и RSL);
 - ф) Документација падобрана.
- (3) Практична обука за стицање овлашћења - старији пакер падобрана треба да садржи:
- а) паковање главних падобрана, резервних падобрана и падобрана за спасавање;
 - б) поправку падобрана, ранаца и система веза;
 - ц) коришћење алата и опреме.

Члан 65.

(Продужавање и обнављање рока важења овлашћења)

- (1) За продужавање рока важења овлашћења - старији пакер падобрана, кандидат, у року важења овлашћења, треба да изврши:
 - а) паковање најмање 30 резервних падобрана или падобрана за спасавање;
 - б) најмање 15 техничких прегледа падобрана.
- (2) За продужавање рока важења овлашћења - главни пакер падобрана, кандидат, у року важења овлашћења, треба да изврши:
 - а) паковање најмање 40 резервних или падобрана за спасавање;
 - б) најмање 20 техничких прегледа падобрана.
- (3) За обнављање рока важења овлашћења - старији пакер падобрана, кандидат треба у року од 12 мјесеци прије подношења захтјева да испуни сљедеће услове:
 - а) присуствује семинару за обнављање знања за старијег пакера падобрана;
 - б) положи провјеру стручности за обнављање рока важења овлашћења са испитивачем.
- (4) За обнављање рока важења овлашћења - главни пакер падобрана, кандидат треба да достави доказ о извршеној обнови знања од произвођача падобрана за поправке падобрана и системе веза.

Члан 66.

(Семинар за обнављање знања за старијег пакера падобрана)

- (1) Семинар за обнављање знања може спроводити организација за обуку овлашћена за спровођење обуке за стицање овлашћења - старији пакер падобрана.
- (2) Семинар траје најмање 6 школских часова и садржи сљедеће цјелине:
 - а) комплетирање и паковање падобрана;
 - б) поправке падобрана, ранаца и система веза;
 - ц) алати и опрема за обављање поправки;
 - д) паковање најмање три различита типа резервних и три типа падобрана за спасавање.
- (3) Организација за обуку је дужна да, након спроведеног семинара за обнављање знања, изда потврду сваком учеснику семинара.

Члан 67.

(Стицање дозволе падобранца или овлашћења на основу стране дозволе или овлашћења)

- (1) За стицање одговарајуће категорије домаће дозволе, на основу важеће стране дозволе падобранца, кандидат треба да има:
 - а) укупан број скокова и вријеме слободног пада потребно за стицање дозволе падобранца у складу са овим правилником;
 - б) положен испит из предмета Правила и прописи;
 - ц) љекарско увјерење;
 - д) положену провјеру стручности са испитивачем.
- (2) За стицање овлашћења падобранца на основу важеће стране дозволе и овлашћења падобранца, кандидат треба да:
 - а) има дозволу падобранца издату у складу са ставом (1) овог члана;
 - б) испуњава услове за приступање обуци за стицање одговарајућег овлашћења, како је прописано овим правилником;
 - ц) положи провјеру стручности са испитивачем.

ПОГЛАВЉЕ IV. ИСПИТИВАЧ ПАДОБРАНАЦА

Члан 68.

(Опште одредбе)

BHDCА ће овластити испитивача падобранаца који ће у њено име спроводити провјере практичне обучености и провјере стручности.

Члан 69.

(Одређивање потребног броја испитивача)

BHDCА одређује број испитивача на основу:

- а) броја ималаца дозвола падобранаца;
- б) броја ималаца овлашћења падобранаца.

Члан 70.

(Одобрење испитивача)

- (1) Кандидат за издавање одобрења испитивача падобранаца треба да:
 - а) посједује дозволу и овлашћење исто или више од дозволе и овлашћења за које се спроводи провјера стручности и провјера практичне обучености;
 - б) испуни услове прописане у Анексу III овог правилника.
- (2) Одобрење испитивача издаје се са роком важења од 4 године.
- (3) Изузетно, када за то постоји оправдан разлог, BHDCА може под одређеним условима и на одређени рок издати одобрење испитивача кандидату који не испуњава све услове из става (1) овог члана.
- (4) BHDCА ће укинути одобрење испитивачу ако утврди да испитивач не спроводи провјере, не води евиденцију о провјерама или не извјештава о спроведеним провјерама на начин који одреди BHDCА.

Члан 71.

(Обавезе испитивача)

- (1) Испитивач је дужан да:
 - а) обави административне послове који се односе на провјере;
 - б) извјештава BHDCА о спроведеним провјерама;
 - ц) извјештава организацију за обуку о спроведеним провјерама, ако је примјењиво.
- (2) Испитивач не смије спроводити провјеру:
 - а) кандидата којег је као наставник падобранства оспособљавао за стицање дозволе или овлашћења за које се спроводи провјера;
 - б) у случајевима када постоји могућност сукоба интереса.
- (3) Изузетно, када за то постоји оправдан разлог, BHDCА може одобрити спровођење провјере испитивачу који је спроводио обуку као наставник падобранства.

ДИО ПЕТИ - ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ

ПОГЛАВЉЕ I. - ОДОБРЕЊЕ ЗА РАД

Члан 72.

(Услови за стицање одобрења за рад)

- (1) Организација за обуку ће обезбиједити да се обука спроводи у обиму и у складу са условима одређеним одобрењем за рад организације за обуку (у даљем тексту: одобрење за рад) и важећим прописима.
- (2) Захтјев и докази о испуњавању услова за издавање или промјену одобрења за рад подноси се BHDCА на обрасцу и на начин који је прописала BHDCА.
- (3) Уз захтјев за издавање одобрења за рад се прилажу:
 - а) оперативни приручник;
 - б) програм обуке;
 - ц) лични подаци (биографија) одговорног руководиоца;

- д) лични подаци (биографија) и квалификације руководиоца обуке;
 - е) дозвола за рад радио-станице, ако је примјењиво;
 - ф) полиса осигурања за одговорност за штету нанесену трећим лицима.
- (4) ВНДСА ће издати одобрење за рад када утврди да су испуњени услови прописани овим правилником.
- (5) Одобрење за рад издаје се без ограничења рока важења.
- (6) Уз захтјев за промјену одобрења за рад се прилажу докази који се односе на извршене измјене.

Члан 73.

(Промјена одобрења за рад)

- (1) Организација за обуку обавјештава ВНДСА о промјени услова из одобрења за рад или промјени која утиче на могућност организације да спроводи обуку у обиму и у складу са условима одређеним одобрењем за рад.
- (2) Организација за обуку може спроводити обуку у току поступка за одобравање промјене, под условима које одреди ВНДСА.

ПОГЛАВЉЕ II. РУКОВОДЕЋЕ ОСОБЉЕ И ОСОБЉЕ КОЈЕ СПРОВОДИ ОБУКУ

Члан 74.

(Одговорни руководиоца)

Одговорни руководиоца дужан је да обезбиједи:

- а) услове потребне за спровођење активности организације за обуку;
- б) непрекидну усклађеност организације за обуку с одобрењем за рад и важећим прописима.

Члан 75.

(Руководилац обуке)

- (1) Руководилац обуке треба да:
- а) посједује дозволу и одговарајућа важећа овлашћења и одобрења потребна за спровођење једне или више врста одобрене обуке;
 - б) положи писмену провјеру из предмета Познавања прописа и оперативног приручника и програма обуке.
- (2) Руководилац обуке је одговоран за:
- а) руковођење и спровођење обуке у складу с одобреним оперативним приручником, одобреним програмом обуке и важећим прописима;
 - б) интеграцију теоријске и практичне обуке;
 - ц) праћење напредовања ученика;
 - д) спровођења теоријског испита;
 - е) праћење непрекидне усклађености обуке с важећим прописима.

Члан 76.

(Особље које спроводи обуку)

- (1) Особље које спроводи обуку мора посједовати одговарајућу дозволу, овлашћење, одобрење и квалификације потребне за спровођење обуке.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, за теоријску обуку ВНДСА може овластити лице за које процијени да посједује одговарајуће:
- а) практично искуство у ваздухопловству у области која се односи на обуку, најмање 5 година и које:
 - 1) је завршило семинар за обнављање знања за наставника падобранства/летења;
 - 2) посједује овлашћење наставник падобранства/летења;
 - 3) је завршило курс из области педагогије-психологије; или
 - 4) има звање учитеља, наставника или професора; или

- б) има одговарајуће теоријско знање потребно за спровођење обуке.
- (3) Лице које спроводи обуку, дужно је да обуку спроводи у складу са:
- а) одобреним програмом обуке;
 - б) одобреним оперативним приручником;
 - ц) важећим пописима.

ПОГЛАВЉЕ III. ОПЕРАТИВНИ ПРИРУЧНИК И ПРОГРАМ ОБУКЕ

Члан 77.

(Оперативни приручник)

- (1) Оперативни приручник треба да садржи:
- а) изјаву одговорног руководиоца;
 - б) прописан поступак за вођење измјена и допуна оперативног приручника;
 - ц) име, презиме и функцију лица које спроводи обуку;
 - д) прописану структуру организације и права и обавезе лица која спроводе обуку;
 - е) списак објеката за спровођење обуке;
 - ф) списак опреме и учила;
 - г) прописан начин и услове за спровођења обуке.
- (2) Приручником се прописују:
- а) услови и поступак за пријаву за обуку;
 - б) начин вођења регистра обуке;
 - ц) начин вођење досијеа ученика;
 - д) начин праћења обуке и напредовања ученика;
 - е) начин спровођење теоријског испита;
 - ф) образац потврде о завршеној обуци;
 - г) падобрани који се користе за спровођење обуке;
 - х) локације које се користе за спровођење практичне обуке;
 - и) начин вођење досијеа руководећег особља;
 - ј) начин вођење досијеа лица која спроводе обуку;
 - к) начин праћења непрекидне усклађености са важећим прописима;
 - л) начин извјештавања о спроведеној обуци;
 - м) начин вођења евиденције и рокови за чување евиденције о обуци.
- (3) Одговорни руководиоца дужан је потписати изјаву да је:
- а) оперативни приручник усклађен с важећим прописима;
 - б) упознат са садржајем приручника и својим обавезама.
- (4) Одговорни руководиоца је дужан одржавати усклађеност оперативног приручника са важећим прописима.
- (5) Оперативни приручник мора бити доступан руководећем особљу, лицима која спроводе обуку и ученицима.

Члан 78.

(Програм обуке)

- (1) Програм обуке садржи:
- а) теоријску обуку;
 - б) практичну обуку; или
 - ц) комбиновану теоријску и практичну обуку.
- (2) Програм обуке треба да садржи:
- а) изјаву одговорног руководиоца;
 - б) прописан начин вршења измјена и допуна програма обуке;
 - ц) циљ и задатке обуке;
 - д) дидактичко-методичка упутства;
 - е) списак стручне литературе која се користи током спровођења обуке;
 - ф) опрему за комуникацију;
 - г) разраду спровођења обуке.
- (3) Одговорни руководиоца потписује изјаву:

- a) да је програм обуке усклађен с важећим прописима; и
- b) да ће се обука спроводити у складу с одобреним програмом обуке.
- (4) Разрада теоријске обуке садржи:
 - a) детаљну разраду наставних цјелина у складу с важећим прописима;
 - b) разраду сатнице за сваку наставну цјелину.
- (5) Разрада практичне обуке треба да садржи детаљну разраду практичних вјежби.
- (6) Детаљна разрада практичних вјежби садржи:
 - a) разраду скокова;
 - b) задатак вјежбе;
 - ц) елементе вјежбе;
 - д) начин извођења вјежбе;
 - е) метеоролошке услове за извођење вјежбе;
 - ф) оцјену успјешности савладавања вјежбе.
- (7) Одговорни руководилац је дужан да непрекидно одржава усклађеност програма обуке с важећим прописим и литературом.
- (8) Програм обуке мора бити доступан свим лицима укљученим у процес обуке.

ПОГЛАВЉЕ IV. ИНФРАСТРУКТУРА, ПАДОБРАНИ И ОПРЕМА

Члан 79.

(Инфраструктура организације, опрема и учила)

- (1) Организација за обуку у свом саставу треба да садржи инфраструктуру, опрему и учила потребне за спровођење одобрене обуке, укључујући одговарајући простор за:
 - a) извођење теоријске обуке;
 - b) руководеће особље и лица која ће спроводити обуку;
 - ц) чување падобрана, као и друге опреме која се користи за обуку.
- (2) Простор за извођење теоријске обуке треба бити одговарајући за број ученика који похађају обуку и за чување опреме и учила која се користе приликом спровођења обуке.
- (3) Литература потребна за теоријску и практичну обуку мора бити доступна свим лицима укљученим у процес обуке.

Члан 80.

(Опрема за комуникацију)

Када потребе обуке то захтијевају, организација за обуку ће обезбиједити средства за комуникацију с циљем обављања комуникације између лица која спроводе обуку и ученика.

ПОГЛАВЉЕ V. ДОКУМЕНТАЦИЈА ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Члан 81.

(Праћење спровођења обуке и напредовања ученика)

- (1) Одговорни руководилац је дужан да обезбиједи систем праћења теоријске и практичне обуке и напредовања ученика.
- (2) Одговорни руководилац је дужан да обезбиједи да лице које спроводи обуку буде упознато са садржајем теоријске и практичне обуке и начином праћења напредовања ученика.
- (3) Лице које спроводи обуку може да започне спровођење обуке ученика након што се упозна са садржајем теоријске и практичне обуке и начином праћења напредовања ученика.

Члан 82.

(Спровођење теоријског испита)

- (1) Одговорни руководилац је дужан да обезбиједи систем спровођења теоријског испита.
- (2) Теоријски испит обухвата проверу знања у обиму прописаном за одређени предмет, у складу са овим правилником.

Члан 83.

(Обука ученика који је започео обуку у другој организацији)

- (1) Обука ученика, који је започео обуку у некој другој организацији за обуку, спроводи се у зависности од разлике програма обуке организације која је започела обуку и програма обуке организације у којој се наставља спровођење обуке.
- (2) Разлику између програма из става (1) овог члана утврђује организација за обуку која наставља спровођење обуке.

Члан 84.

(Документација организације)

- (1) Одговорни руководилац треба обезбиједити вођење документације која се састоји од:
 - a) досијеа руководећег особља и особља које проводи обуку;
 - b) досијеа ученика;
 - ц) регистра обуке ученика;
 - д) потврде о завршеној обуци;
 - е) извјештаја о спроведеној обуци.
- (2) Одговорни руководилац може водити документацију у писменом и/или електронском облику.

Члан 85.

(Досије руководећег особља и особља за спровођење обуке)

Досије одговорног руководиоца, руководиоца обуке и особља које спроводи обуку садржи:

- a) личне податке;
- b) доказе о потребним квалификацијама;
- ц) уговор о ангажовању особља.

Члан 86.

(Досије ученика)

Досије ученика садржи:

- a) редни број ученика у регистру;
- b) личне податке ученика;
- ц) фото-копију љекарског увјерења;
- д) уговор о похађању обуке;
- е) писмену сагласност родитеља, односно старатеља, ако је ученик малолетан;
- ф) разлику програма обуке, ако је примјењиво;
- г) податке о праћењу теоријске и практичне обуке, као и процјену напредовања ученика;
- х) доказ о спроведеном теоријском испиту;
- и) потврду о завршеној обуци.

Члан 87.

(Регистар обуке)

Регистар обуке садржи:

- a) редни број ученика у регистру;
- b) врсту обуке која се спроводи;
- ц) датум почетка обуке;
- д) датум завршетка обуке;
- е) датум почетка и завршетка скакања под надзором организације за обуку након завршене обуке.

Члан 88.

(Уговор о ангажовању особља)

Одговори руководилац је дужан да закључи уговор о ангажовању руководећег особља и особља које спроводи обуку, којим се утврђују међусобна права и обавезе, осим ако

таква међусобна права и обавезе не произилазе из неког другог правног акта.

Члан 89.

(Уговор о похађању обуке)

Одговорни руководилац закључује уговор о похађању обуке са сваким учеником који се обучава.

Члан 90.

(Потврда о завршеној обуци)

- (1) Организација за обуку ће издати потврду о завршеној обуци ученику који је завршио обуку и положио теоријски испит.
- (2) Потврда о завршеној обуци се издаје најкасније 30 дана од датума завршетка обуке.
- (3) Потврда о завршеној обуци важи 12 мјесеци од датума издавања.
- (4) Након истека рока важења потврде о завршеној обуци, ради стицања нове потврде, ученик је дужан да обави додатну обуку коју је утврдила организација за обуку.
- (5) Лице које је завршило обуку може да скаче падобраном до датума полагања испита за стицање дозволе или овлашћења:
 - а) само под надзором организације за обуку која је спровела обуку;
 - б) не дуже од 12 мјесеци од датума завршетка обуке.

Члан 91.

(Извјештавање ВНДСА)

Одговорни руководилац ће најкасније до 1. марта сваке календарске године поднијети извјештај ВНДСА о:

- а) броју ученика који су започели обуку током претходне календарске године;
- б) укупном броју ученика који нису завршили обуку;
- ц) укупном броју ученика који су започели обуку;
- д) броју ученика који су завршили обуку током претходне календарске године;
- е) броју скокова које су ученици остварили током претходне календарске године;
- ф) укупан број скокова које су остварили ученици.

Члан 92.

(Чување документације)

- (1) Одговорни руководилац је дужан да обезбједи одговарајући начин чувања документације који омогућава доступност података у разумном временском року, заштиту од оштећења, неовлашћене измјене и крађе.
- (2) Одговорни руководилац ће обезбједити безбједносни систем вођења евиденције (backup) за документацију у електронском облику.
- (3) Сва документација организације за обуку се чува најмање 5 година.

ПОГЛАВЉЕ VI. НАДЗОР ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Члан 93.

(Надзор организације)

Одговорни руководилац дужан је да овлашћеним лицима ВНДСА омогући приступ инфраструктури, падобранима, опреми, училима, документима, евиденцији и другим подацима релевантним за врсту обуке коју организација спроводи, а с циљем праћења сталне усклађености са захтјевима из овог правилника.

Члан 94.

(Налази)

- (1) ВНДСА ће организацији за обуку изрећи налаз категорије 1 ако:
 - а) утврди значајну неусклађеност која угрожава безбједност или може довести до угрожавања безбједности;

- б) утврди да су у поступку сертификације измјене одобрења за рад или отклањања налаза у току спровођења надзора поднесени нетачни, непотпуни, кривотворени докази; или
 - ц) није омогућено обављање стручног надзора или инспекцијског надзора током нормалних радних сати, након два узастопна писмена обавјештења, достављена организацији, о намјери спровођења стручног надзора или инспекције.
- (2) ВНДСА ће организацији за обуку изрећи налаз категорије 2 за све остале утврђене неусклађености.
 - (3) Ако је организацији за обуку изречен налаз категорије 1, ВНДСА ће одузети или привремено одузети одобрење за рад.
 - (4) Након достављања извјештаја ВНДСА, којим се организацији за обуку изриче налаз категорије 2, а да би одобрења за рад остало на снази, организација за обуку је дужна да у року одређеном од стране ВНДСА:
 - а) изврши анализу узрока неусклађености;
 - б) предложи одговарајуће корективне мјере за отклањање и спречавање поновног појављивања истог налаза;
 - ц) прибави одобрење за предложене корективне мјере од стране ВНДСА;
 - д) спроведе одобрене корективне мјере.
 - (5) Рок за отклањање налаза категорије 2 не може бити дужи од 3 мјесеца.
 - (6) Изузетно од става (5) овог члана, ВНДСА може, на захтјев и уз прихватљиво образложење организације за обуку, једном продужити рок за отклањање налаза за најдуже 3 мјесеца.
 - (7) Налаз категорије 2 постаје налаз категорије 1 ако организација за обуку у дефинисаном року не спроведе корективне активности.

ДИО ШЕСТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 95.

(Прелазне одредбе)

- (1) Дозвола падобранца, издата у складу са Правилником о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90), биће замијењена за одговарајућу категорију дозволе у зависности од доказа о испуњавању услова за стицање категорије дозволе у складу одредбама овог правилника.
- (2) Овлашћења падобранца, издата у складу са Правилником о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90), важе до датума истека рока важења.
- (3) Важеће овлашћење пакер падобрана, издато у складу са Правилником о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90), може се замијенити са овлашћењем старији пакер падобрана у складу са овим правилником ако кандидат достави доказ о обављеном оспособљавању у организацији за обуку, у складу са програмом разлика који је одобрила ВНДСА.
- (4) Обука спроведена у складу са Правилником о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90) сматра се спроведеном у складу са овим правилником ако је завршена у року од 12 мјесеци од датума ступања на снагу овог правилника.
- (5) Обука спроведена у складу са Правилником о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90) сматра се спроведеном у складу с овим правилником.
- (6) Испити за стицање дозволе и овлашћења, започети у складу са Правилником о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90), сматрају се спроведеним у складу са овим правилником ако се положе у

- року од 12 мјесеци од датума ступања на снагу овог правилника.
- (7) Захтјеви за полагање испита за стицање дозвола и овлашћења, који су поднесени у складу са Правилником о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90), који нису ријешени до ступања на снагу овог правилника, ријешити се у складу са овим правилником.
- (8) Организације за обуку, којима је одобрење за рад издато у складу са одредбама Правилника о условима које мора да испуњава школа или школски центар за обучавање ваздухопловног особља ("Службени гласник БиХ", број 51/04), могу спроводити обуку најдуже 12 мјесеци од датума ступања на снагу овог правилника.
- (9) Одобрење за рад организацији за обуку, издато у складу са одредбама Правилника о условима које мора да испуњава школа или школски центар за обучавање ваздухопловног особља ("Службени гласник БиХ", број 51/04), сматра се издатим у складу са овим правилником.
- (10) Захтјеви за издавање одобрења за рад организације за обуку, у складу са одредбама Правилника о условима које мора да испуњава школа или школски центар за обучавање ваздухопловног особља ("Службени гласник БиХ", број 51/04), који нису ријешени до ступања на снагу овог правилника, ријешити се у складу са овим правилником.
- (11) Овлашћење испитивача, издато прије ступања на снагу овог правилника, важеће је до датума истека рока важења.

Члан 96.
(Анекси)

- (1) Анекс I, II, III и IV чине саставни дио овог правилника.
(2) Анекси из става (1) овога члана су:
а) Анекс I: Садржај књижице падобранских скокова;
б) Анекс II: Услови за стицање дозволе категорије B, C и D;
ц) Анекс III: Услови за одобрење испитивача;
д) Анекс IV: Садржај обрасца дозволе падобранца.

Члан 97.

(Ступање на снагу)

- (1) Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".
(2) Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о падобранству ("Службени гласник СФРЈ", бр. 73/89 и 57/90) и Правилник о условима које мора да испуњава школа или школски центар за обучавање ваздухопловног особља ("Службени гласник БиХ", број 51/04), у дијелу који се односи на обуку падобранца.

Број 1-3-02-3-229-12/25
23. априла 2025. године
Бања Лука

Генерални директор
Зорислав Ивановић, с.р.

АНЕКС I

САДРЖАЈ КЊИЖИЦЕ ПАДОБРАНСКИХ СКОКОВА

(1) Књижица падобранских скокова садржи сљедеће податке за сваки скок падобраном:

- а) редни број скока;
б) датум извршења скока;
ц) мјесто извршења скока;
д) сврха скока;
е) висина извршења скока;
ф) тип падобрана;
г) тип ваздухоплова из којег се изводе падобрански скокови;
х) вријеме слободног пада;
и) напомене и овјера.

(2) У књижицу падобранских скокова не уписује се вријеме проведено у ваздушном тунелу.

(3) Странице књижице падобранских скокова морају бити нумерисане.

АНЕКС II

УСЛОВИ ЗА СТИЦАЊЕ ДОЗВОЛЕ КАТЕГОРИЈЕ В, С И D

Писмени теоријски испит из Табеле 1. за стицање дозволе категорије В, С и D садржи питања из сљедећих тема:

- а) Принудни поступци у ванредним ситуацијама;
- б) Технике извођења скока падобраном;
- ц) Познавање падобрана, падобранске опреме и ваздухоплова из којег се врши скакање.

ДОЗВОЛА	КАТЕГОРИЈЕ В	КАТЕГОРИЈЕ С	КАТЕГОРИЈЕ D
УСЛОВИ	1. дозвола категорије А; 2. 50 скокова падобраном на слободно; 3. 30 минута слободног пада; 4. 10 групних формацијских скокова у слободном паду (FS) у групи од четири или више падобранаца или изведен комплет фигура за највише 20 секунди или демонстрирати основне елементе слободним стилем (FF) у слободном паду; и 5. писмени теоријски испит за стицање дозволе категорије В спроведен од стране овлашћеног испитивача.	1. дозвола категорије В; 2. 200 скокова падобраном на слободно; 3. 60 минута слободног пада; 4. 20 групних формацијских скокова у слободном паду (FS) у групи од четири или више падобранаца или изведен комплет фигура за највише 16 секунди или демонстрирати напредне елементе слободног стила (FF) у слободном паду; и 5. писмени теоријски испит за стицање дозволе категорије С спроведен од стране овлашћеног испитивача.	1. дозвола категорије С; 2. 500 скокова падобраном на слободно; 3. 180 минута слободног пада; и 4. писмени теоријски испит за стицање дозволе категорије D спроведен од стране овлашћеног испитивача.

Табела 1.

АНЕКС III

УСЛОВИ ЗА ОДОБРЕЊЕ ИСПИТИВАЧА

Испитивач	Дозволе падобранца класичним методом обуке и овлашћења наставник падобранства	Дозволе падобранца AFF методом спровођења обуке и AFF наставника падобранства	Овлашћење тандем пилот и наставник тандем пилота	Овлашћење старији пакер падобрана	Овлашћење главни пакер падобрана
Услови	1. важеће овлашћење наставник падобранства најмање 4 године; и 2. потврда организације за обуку да је надзирао најмање 150 скокова ученика падобранаца у улози наставника падобранства.	1. важеће овлашћење AFF наставник падобранства најмање 4 године; и 2. најмање 150 AFF скокова за обучавање ученика за стицање дозволе падобранца.	1. важеће овлашћење наставник тандем пилота најмање 4 године; и 2. важећа потврда о обучености за испитивача тандем пилота издата од стране произвођача тандем падобрана за тип падобрана за који се тражи овлашћење.	1. важеће овлашћење старији пакер падобрана најмање 2 године; и 2. паковање најмање 50 резервних или падобрана за спасавање.	1. важеће овлашћење главни пакер падобрана најмање 2 године; 2. најмање 40 техничких прегледа падобрана; и 3. паковање најмање 100 резервних или падобрана за спасавање.

Табела 2.

АНЕКС IV

САДРЖАЈ ОБРАСЦА ДОЗВОЛЕ ПАДОБРАНЦА

Образац дозволе падобранца садржи:

- грб Босне и Херцеговине, текст: Босна и Херцеговина, Министарство комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство, назив дозволе, опште податке о носиоцу дозволе (број дозволе, презиме и име, датум рођења, мјесто рођења, држављанство, адреса и потпис) и податке о издавању дозволе;
- податке о стеченим и посебним овлашћењима и напомену;
- евиденцију о стеченим и посебним овлашћењима, којима се продужава важење, и њихов рок важења.

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

353

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

ODLUKU O PRESTANKU MANDATA

Škripić Aidi, sudiji Kantonalnog suda u Tuzli, prestaje mandat sudije tog suda, sa danom 22.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 03.03.2025. godine, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Škripić Aide, sudije Kantonalnog suda u Tuzli, kojim je podnijela ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 22.05.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 22.05.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-937-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

Na temelju članka 88. stavak 1. tačka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

ODLUKU O PRESTANKU MANDATA

Škripić Aidi, sucu Kantonalnog suda u Tuzli, prestaje mandat suca tog suda, sa danom 22.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u mirovinu.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 03.03.2025. godine, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Škripić Aide, suca Kantonalnog suda u Tuzli, kojim je podnijela ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u mirovinu, a koja ostavka treba da stupi na snagu 22.05.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat suca ili tužitelja ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 22.05.2025. godine.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju članka 88. stavak 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-937-2/2025
10. travnja 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donio

ODLUKU O PRESTANKU MANDATA

Škripić Aidi, sudiji Kantonalnog suda u Tuzli, prestaje mandat sudije tog suda, sa danom 22.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 03.03.2025. godine, Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTC BiH) zaprimilo je dopis Škripić Aide, sudije Kantonalnog suda u Tuzli, kojim je podnijela ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 22.05.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTC BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Savjet primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 22.05.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTC-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-937-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTC-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

354

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

**ODLUKU
O PRESTANKU MANDATA**

Duraković Mehudinu, dodatnom sudiji Općinskog suda u Sarajevu, prestaje mandat dodatnog sudije tog suda, sa danom 30.04.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 06.03.2025. godine, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Duraković Mehudina, dodatnog sudije Općinskog suda u Sarajevu, kojim je podnio ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 30.04.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 30.04.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-999-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

Na temelju članka 88. stavak 1. točka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

**ODLUKU
O PRESTANKU MANDATA**

Duraković Mehudinu, dodatnom sucu Općinskog suda u Sarajevu, prestaje mandat dodatnog suca tog suda, sa danom 30.04.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u mirovinu.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 06.03.2025. godine, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Duraković Mehudina, dodatnog suca Općinskog suda u Sarajevu, kojim je podnio ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u mirovinu, a koja ostavka treba da stupi na snagu 30.04.2025. godine.

Člankom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat suca ili tužitelja ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 30.04.2025. godine.

Sukladno naprijed navedenim, a na temelju članka 88. stavak 1. točka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika

Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-999-2/2025
10. travnja 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, v. r.

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donio

ODLUKU**O PRESTANKU MANDATA**

Duraković Mehudinu, dodatnom sudiji Opštinskog suda u Sarajevu, prestaje mandat dodatnog sudije tog suda, sa danom 30.04.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 06.03.2025. godine, Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTC BiH) zaprimio je dopis Duraković Mehudina, dodatnog sudije Opštinskog suda u Sarajevu kojim je podnio ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 30.04.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTC BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Savjet primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 30.04.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTC-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-999-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTC-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

355

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

ODLUKU**O PRESTANKU MANDATA**

Begović Senadu, sudiji Kantonalnog suda u Novom Travniku, prestaje mandat sudije tog suda, sa danom 09.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 11.03.2025. godine, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Begović Senada, sudije Kantonalnog suda u Novom Travniku, kojim je podnio ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 09.05.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 09.05.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1040-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

Na temelju članka 88. stavak 1. tačka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

ODLUKU**O PRESTANKU MANDATA**

Begović Senadu, sucu Kantonalnog suda u Novom Travniku, prestaje mandat suca tog suda, sa danom 09.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u mirovinu.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 11.03.2025. godine, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Begović Senada, suca Kantonalnog suda u Novom Travniku, kojim je podnio ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u mirovinu, a koja ostavka treba da stupi na snagu 09.05.2025. godine.

Člankom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat suca ili tužitelja ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 09.05.2025. godine.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju članka 88. stavak 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1040-2/2025
10. travnja 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, v. r.

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog

i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donio

ODLUKU**O PRESTANKU MANDATA**

Begović Senadu, sudiji Kantonalnog suda u Novom Travniku, prestaje mandat sudije tog suda, sa danom 09.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 11.03.2025. godine, Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTC BiH) zaprimio je dopis Begović Senada, sudije Kantonalnog suda u Novom Travniku kojim je podnio ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 09.05.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTC BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Savjet primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 09.05.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTC-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1040-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTC-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

356

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

ODLUKU**O PRESTANKU MANDATA**

Begović Tenzili, sudiji Kantonalnog suda u Tuzli, prestaje mandat sudije tog suda, sa danom 29.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 24.03.2025. godine, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Begović Tenzile, sudije Kantonalnog suda u Tuzli, kojim je podnijela ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 29.05.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od

navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 29.05.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1161-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

Na temelju članka 88. stavak 1. tačka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

ODLUKU O PRESTANKU MANDATA

Begović Tenzili, sucu Kantonalnog suda u Tuzli, prestaje mandat suca tog suda, sa danom 29.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u mirovinu.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 24.03.2025. godine, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Begović Tenzile, suca Kantonalnog suda u Tuzli, kojim je podnijela ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u mirovinu, a koja ostavka treba da stupi na snagu 29.05.2025. godine.

Člankom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat suca ili tužitelja ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 29.05.2025. godine.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju članka 88. stavak 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1161-2/2025
10. travnja 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, v. r.

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donio

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Беговић Тензили, судији Кантоналног суда у Тузли, престаје мандат судије тог суда, са даном 29.05.2025. године, због подношења оставке, ради одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Дана 24.03.2025. године, Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВСТС БиХ) запримио је допис Беговић Тензили, судије Кантоналног суда у Тузли, којим је поднијела оставку на наведену дужност, ради одласка у пензију, а која оставка треба да ступи на снагу 29.05.2025. године.

Чланом 88. Закона о ВСТС БиХ, прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је у случају подношења оставке. Приликом подношења оставке, мандат судије или тужиоца истиче на дан када Савјет прими његову писмену оставку или на дан када оставка треба да ступи на снагу, које од наведеног наступа касније, а што је у конкретном случају 29.05.2025. године.

У складу с напријед наведеним, а на основу члана 88. став 1. тачка д) Закона о ВСТС-у БиХ, као и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине, донесена је одлука као у диспозитиву.

Broj 04-07-3-1161-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTC-a BiH
Санин Богунјић, с. р.

357

Na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 i 50/24) i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 i 72/24), Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je, na sjednici održanoj 09. i 10.04.2025. godine, donijelo

ODLUKU O PRESTANKU MANDATA

Kurbegović Nesihi, sudiji Osnovnog suda u Prijedoru, prestaje mandat sudije tog suda, sa danom 05.05.2025. godine, zbog podnošenja ostavke, radi odlaska u penziju.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 01.04.2025. godine, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) zaprimilo je dopis Kurbegović Nesihe, sudije Osnovnog suda u Prijedoru, kojim je podnijela ostavku na navedenu dužnost, radi odlaska u penziju, a koja ostavka treba da stupi na snagu 05.05.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tužioca, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat sudije ili tužioca ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 05.05.2025. godine.

U skladu s naprijed navedenim, a na osnovu člana 88. stav 1. tačka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i člana 117. Poslovnika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1257-2/2025
10. aprila 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

Na temelju članka 88. stavak 1. tačka d) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Dana 09.04.2025. godine, Čampara Dubravko, tužitelj Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, dostavio je dopis Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH), kojim je podnio ostavku na navedenu dužnost, a koja ostavka treba da stupi na snagu 30.04.2025. godine.

Članom 88. Zakona o VSTV BiH, propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u slučaju podnošenja ostavke. Prilikom podnošenja ostavke, mandat suca ili tužitelja ističe na dan kada Vijeće primi njegovu pismenu ostavku ili na dan kada ostavka treba da stupi na snagu, koje od navedenog nastupa kasnije, a što je u konkretnom slučaju 30.04.2025. godine.

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju članka 88. stavak 1. točka d) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine, donesena je odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1372-2/2025
10. travnja 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, v. r.

На основу члана 88. став 1. тачка д) Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 и 72/24), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 09. и 10.04.2025. године, донио

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Чампара Дубравку, тужиоцу Тужилаштва Босне и Херцеговине, престаје мандат тужиоца тог тужилаштва, са даном 30.04.2025. године, због подношења оставке.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Dana 09.04.2025. године, Чампара Дубравко, тужилац Тужилаштва Босне и Херцеговине, доставио је допис Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВСТС БиХ), којим је поднио оставку на наведену дужност, а која оставка треба да ступи на снагу 30.04.2025. године.

Чланом 88. Закона о ВСТС БиХ, прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је у случају подношења оставке. Приликом подношења оставке, мандат судије или тужиоца истиче на дан када Савјет прими његову писмену оставку или на дан када оставка треба да ступи на снагу, које од наведеног наступа касније, а што је у конкретном случају 30.04.2025. године.

У складу с напријед наведеним, а на основу члана 88. став 1. тачка д) Закона о ВСТС-у БиХ, као и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине, донесена је одлука као у диспозитиву.

Broj 04-07-3-1372-2/2025
10. априла 2025. године

Председник ВСТС-а БиХ
Санин Богунџић, с. р.

359

На основу члана 88. став 1. тачка а) Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 и 72/24), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 09. и 10.04.2025. године, донијело

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Мужановић Хајрудину, тужиоцу Тужилаштва Босне и Херцеговине, престаје мандат тужиоца тог тужилаштва, са даном 25.05.2025. године, ради одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вјеће), констатовано је да Мужановић Хајрудин, тужилац Тужилаштва Босне и Херцеговине дана 25.05.2025. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о ВСТV-у БиH), прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је када наврше старосну доб прописану за обавезан одлазак у пензију. Према члану 90. Закона о ВСТV-у БиH, прописана старосна доб за обавезан одлазак у пензију је навршених седамдесет (70) година живота.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у пензију, а што је у конкретном случају 25.05.2025. године, те је на основу одређе члана 88. става (1) тачка а) Закона о ВСТV-у БиH, као и члана 117. Пословника ВСТV-а БиH, донесена одлука као у диспозитиву.

Broj 04-07-3-1423-1/2025
10. априла 2025. године

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

На основу члана 88. ставак 1. тачка а) Закона о Високом судском и тужителском вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) и члана 117. Пословника Високог судског и тужителског вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 и 72/24), Високо судско и тужителско вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 09. и 10.04.2025. године, донијело

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Мужановић Хајрудину, тужителју Тужителства Босне и Херцеговине, престаје мандат тужителја тог тужителства, са даном 25.05.2025. године, ради одласка у мировину.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Темелјем службене евиденције Високог судског и тужителског вјећа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вјеће), констатовано је да Мужановић Хајрудин, тужителј Тужителства Босне и Херцеговине, дана 25.05.2025. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Člankom 88. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o VSTV-u BiH), propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u kada navršše starosnu dob propisanu za obavezan odlazak u mirovinu. Prema članku 90. Zakona o VSTV-u BiH, propisana starosna dob za obavezan odlazak u mirovinu je navršenih sedamdeset (70) godina života.

Temeljem navedenog, utvrđeno je da su ispunjeni uvjeti za prestanak mandata radi obaveznog odlaska u mirovinu, a što je u konkretnom slučaju 25.05.2025. godine, te je temeljem odredbe članka 88. stavka (1) točka a) Zakona o VSTV-u BiH, kao i članka 117. Poslovnika VSTV-a BiH, donesena odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1423-1/2025
10. travnja 2025. godine

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, v. r.

На основу члана 88. став 1. тачка а) Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 и 72/24), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 09. и 10.04.2025. године, донио

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Мујановић Хајрудину, тужиоцу Тужилаштва Босне и Херцеговине, престаје мандат тужиоца тог тужилаштва, са даном 25.05.2025. године, ради одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет), констатовано је да Мујановић Хајрудин, тужилац Тужилаштва Босне и Херцеговине дана 25.05.2025. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о ВСТС-у БиХ), прописани су разлози због којих престаје мандат судије или тужиоца, а један од разлога је када наврше старосну доб прописану за обавезан одлазак у пензију. Према члану 90. Закона о ВСТС-у БиХ, прописана старосна доб за обавезан одлазак у пензију је навршених седамдесет (70) година живота.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у пензију, а што је у конкретном случају 25.05.2025. године, те је на основу одредбе члана 88. става (1) тачка а) Закона о ВСТС-у БиХ, као и члана 117. Пословника ВСТС-а БиХ, донесена одлука као у диспозитиву.

Broj 04-07-3-1423-1/2025
10. априла 2025. године

Председник ВСТС-а БиХ
Санин Богунџић, с. р.

360

На основу члана 88. став 1. тачка а) Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) и члана 117. Пословника Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18,

12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 и 72/24), Високо судско и тужилачко вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 09. и 10.04.2025. године, донијело

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Пикла Милосаву, судији Округног суда у Требинју, престаје мандат судије тог суда, са даном 01.05.2025. године, ради одласка у пензију.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

На основу службене евиденције Високог судског и тужилачког вјећа Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Вјеће), констатовано је да Пикла Милосав, судија Округног суда у Требинју дана 01.05.2025. године, навршава старосну доб од седамдесет (70) година живота.

Чланом 88. Закона о Високом судском и тужилачком вјећу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о VSTV-u BiH), propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat sudije ili tuzioca, a jedan od razloga je kada navršše starosnu dob propisanu za obavezan odlazak u penziju. Prema članu 90. Zakona o VSTV-u BiH, propisana starosna dob za obavezan odlazak u penziju je navršenih sedamdeset (70) godina života.

На основу наведеног, утврђено је да су испуњени услови за престанак мандата ради обавезног одласка у пензију, а што је у конкретном случају 01.05.2025. године, те је на основу одредбе члана 88. става (1) тачка а) Закона о VSTV-u BiH, као и члана 117. Пословника VSTV-a BiH, donesena odluka kao u dispozitivu.

Broj 04-07-3-1424-1/2025
10. априла 2025. године

Predsjednik VSTV-a BiH
Sanin Bogunić, s. r.

На temelju članka 88. stavak 1. točka a) Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) и члана 117. Пословника Високог судског и тужителског вјећа Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 и 72/24), Високо судбено и тужителско вјеће Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 09. и 10.04.2025. године, донијело

ОДЛУКУ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА

Пикла Милосаву, суду Округног суда у Требинју, престаје мандат суца тог суда, са даном 01.05.2025. године, ради одласка у mirovinu.

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Temeljem službene evidencije Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće), konstatovano je da Pikula Milosav, sudac Okružnog suda u Trebinju, dana 01.05.2025. godine, navršava starosnu dob od sedamdeset (70) godina života.

Člankom 88. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o VSTV-u BiH), propisani su razlozi zbog kojih prestaje mandat suca ili tužitelja, a jedan od razloga je u kada navršše starosnu dob propisanu za obavezan odlazak u mirovinu. Prema članku 90. Zakona o VSTV-u BiH, propisana starosna dob za obavezan odlazak u mirovinu je navršenih sedamdeset (70) godina života.

Temeljem navedenog, utvrđeno je da su ispunjeni uvjeti za prestanak mandata radi obaveznog odlaska u mirovinu, a što je u konkretnom slučaju 01.05.2025. godine, te je temeljem odredbe

На основу члана 17. став (1) тачка 1, а у вези са чланом 33. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 25/04, 93/05, 48/07, 15/08, 63/23, 9/24 и 50/24) и члана 66. Пословника Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21, 1/22, 26/23, 83/23, 9/24, 27/24 и 72/24), Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је на сједници одржаној 09. и 10.04.2025. године, донио

ОДЛУКУ
О ПРОДУЖЕЊУ МАНДАТА ДОДАТНОМ СУДИЈИ
ОСНОВНОГ СУДА У ТРЕБИЊУ

I

Продужава се мандат **Рикало Бојани**, додатној судији Основног суда у Требињу.

II

Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је утврдио да су испуњени сви потребни услови за продужење мандата додатној судији, узевши у обзир и чињеницу да је именована у протеклом мандату показала стручност у извршењу задатака, те савјестан и одговоран однос према послу, као и спремност за обављање дужности додатне судије у наредном периоду.

III

Именованој се продужава мандат са даном 03.05.2025. године и дужност ће обављати до 31.12.2026. године.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

V

Ова одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-07-3-1163-2/2025
10. априла 2025. године

Предеједник ВСТС БиХ
Санин Богумић, с. р.

SADRŽAJ

BOSNA I HERCEGOVINA

UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE

- 347 Одлуку у вези ангажмана ванјске ревизије за испитивање прикупљања и расподјеле прихода (bosanski jezik) 1
- Одлука у вези ангажмана ванјске ревизије за испитивање наплате и расподјеле прихода (hrvatski jezik) 1
- Одлука у вези ангажмана ванјске ревизије за испитивање прикупљања и расподјеле прихода (srpski jezik) 2
- 348 Правилник о измјенама и допунама Правилника о примјени Закона о порезу на dodanu vrijednost (bosanski jezik) 2
- Правилник о измјенама и допунама Правилника о примјени Закона о порезу на dodanu vrijednost (hrvatski jezik) 8
- Правилник о измјенама и допунама Правилника о примјени Закона о порезу на dodanu vrijednost (srpski jezik) 14

KONKURENCIJSKO VIJEĆE

BOSNE I HERCEGOVINE

- 349 Рјешење број UP-05-26-1-020-22/24 (bosanski jezik) 20
- Рјешење број UP-05-26-1-020-22/24 (hrvatski jezik) 23
- Рјешење број UP-05-26-1-020-22/24 (srpski jezik) 26

- 350 Закључак број UP-02-26-2-025-9/24 (bosanski jezik) 29
- Закључак број UP-02-26-2-025-9/24 (hrvatski jezik) 32
- Закључак UP-02-26-2-025-9/24 (srpski jezik) 35
- 351 Закључак број UP-02-26-1-029-7/24 (bosanski jezik) 38
- Закључак број UP-02-26-1-029-7/24 (hrvatski jezik) 40
- Закључак број UP-02-26-1-029-7/24 (srpski jezik) 42

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

- 352 Правилник о падобранству (bosanski jezik) 44
- Правилник о падобранству (hrvatski jezik) 60
- Правилник о падобранству (srpski jezik) 75

VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

- 353 Одлука о престанку мандата (bosanski jezik) 91
- Одлука о престанку мандата (hrvatski jezik) 91
- Одлука о престанку мандата (srpski jezik) 91
- 354 Одлука о престанку мандата (bosanski jezik) 91
- Одлука о престанку мандата (hrvatski jezik) 92
- Одлука о престанку мандата (srpski jezik) 92
- 355 Одлука о престанку мандата (bosanski jezik) 92
- Одлука о престанку мандата (hrvatski jezik) 93
- Одлука о престанку мандата (srpski jezik) 93
- 356 Одлука о престанку мандата (bosanski jezik) 93

	Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)	94	360	Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik)	97
	Одлука о престанку мандата (српски језик)	94		Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)	97
357	Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik)	94		Одлука о престанку мандата (српски језик)	98
	Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)	94	361	Odluka o produženju mandata dodatnom sudiji	
	Одлука о престанку мандата (српски језик)	95		Osnovnog suda u Trebinju (bosanski jezik)	98
358	Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik)	95		Odluka o produžetku mandata dodatnom sucu	
	Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)	95		Osnovnog suda u Trebinju (hrvatski jezik)	98
	Одлука о престанку мандата (српски језик)	96		Одлука о продужењу мандата додатном судији Основног суда у Требињу (српски језик)	99
359	Odluka o prestanku mandata (bosanski jezik)	96			
	Odluka o prestanku mandata (hrvatski jezik)	96			
	Одлука о престанку мандата (српски језик)	97			

© JP NIO Službeni list BiH - Svako m zloupotrebom kupac se obavezuje da plati nastalu štetu - Sva prava zadržana

**službena
glasila
2023.**

Adobe

JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39, Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel/fax: ++387 33 722 079
722 054
722 041
e-mail: slist@slist.ba
www.sluzbenilist.ba

SLUŽBENI GLASNIK BOSNE I HERCEGOVINE

SLUŽBENI GLASNIK BOSNE I HERCEGOVINE

© JP NIO Službeni list BiH - Svakom zloupotrebom kupac se obavezuje da plati nastalu štetu - Sva prava zadržava

službena glasila 2024.

JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39, Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel/fax: ++387 33 722 079
722 054
722 041
e-mail: slist@slist.ba
www.sluzbenilist.ba

SLUŽBENI LIST BIH
JP NIO Službeni list
Bosne i Hercegovine

Jezik ▾

Službena glasila ▾

Oglašavanje

Pretraga

Vijesti

Web shop

Info ▾

Javne nabavke ▾

Naslovna stranica

Naslovna stranica

[> Pretplata](#)[> Cjenovnik](#)[> Izdavaštvo](#)[> Info - historijat](#)[> Kontakt](#)[> Međun. saradnja](#)[> Korisni linkovi](#)[> Oglasni dio](#)[→ Prijava](#)[→ Registracija](#)[→ Zaboravljena šifra](#)

ISO STANDARD

< >

Službeni glasnik BiH broj 24/25

VISOKI PREDSTAVNIK ZA BOSNU I HERCEGOVINU
ODLUKA KOJOM SE OBUSTAVLJAJU SVE ISPLATE
BUDŽETSKIH SREDSTAVA U SVRHU FINANSIRANJA
POLITIČKIH STRANAKA ZA SAVEZ NEZAVISNIH
SOCIJALDEMOKRATA (SNSD) I UJEDINJENU SRPSKU
**MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE
BOSNE I HERCEGOVINE**
PRAVILNIK O SPREČAVANJU I ZAŠTITI OD DISKRIMINACIJE U

Službene novine Federacije BiH broj 31/25

VISOKI PREDSTAVNIK ZA BOSNU I HERCEGOVINU
ODLUKA KOJOM SE OBUSTAVLJAJU SVE ISPLATE
BUDŽETSKIH SREDSTAVA U SVRHU FINANSIRANJA
POLITIČKIH STRANAKA ZA SAVEZ NEZAVISNIH
SOCIJALDEMOKRATA (SNSD) I UJEDINJENU SRPSKU
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O DAVANJU OVLAŠTENJA PUNOMOĆNIKU ZA
ZASTUPANJE VLADE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE NA

Službene novine Kantona Sarajevo broj 16/25

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
ODLUKU O POTVRĐIVANJU IMENOVANJA MINISTRA
KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG
UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA KANTONA
SARAJEVO
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
ODLUKU O VERIFIKACIJI ODLUKE O DODJELI PLAKETE
KANTONA SARAJEVO

Međunarodni ugovori broj 2/25

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O RATIFIKACIJI GLOBALNE KONVENCIJE O
PRIZNAVANJU VISOKOŠKOLSKIH KVALIFIKACIJA
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O RATIFIKACIJI AKATA SVJETSKE POŠTANSKE UNIJE
(UNIVERSAL POSTAL UNION-UPU) USVOJENI NA 27.
REDOVNOM KONGRESU SVJETSKE POŠTANSKE UNIJE,
ODRŽANOM 2021. GODINE U ABIDŽANU, OBALA

JP NIO
Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III
71000 Sarajevo, BiH
tel/fax:
+387 33 72 20 30
e-pošta:
[Službeni list BiH](#)

**BAZA PRAVNIH
AKATA**

**Registri
objavljenih izdanja**

**Vodič za pristup
informacijama**

[Arhiva dokumenata](#)

SLUŽBENI GLASNIK **СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК**
BOSNE I HERCEGOVINE **БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**
Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku *Издање на босанском, хрватском и српском језику*

SLUŽBENI GLASNIK

BOSNE I HERCEGOVINE

Izdavač: JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Direktor i odgovorni urednik: Dragan Prusina
Tehnička priprema: Uredništvo JP NIO Službeni list BiH
Štampa: UNIONINVESTPLASTIKA d. d. Sarajevo
Za štampariju: Muhamed Mirvić

Telefoni:

Centrala:	033 72 20 30
Direktor:	033 72 20 61
Uredništvo:	033 72 20 38
Računovodstvo:	033 72 20 48
Služba za pravne i opće poslove:	033 72 20 51
Pretplata:	033 72 20 54
Oglasni odjel:	033 72 20 49 i 72 20 50
Komercijala sa poslovnicom i prodajom:	033 72 20 43

Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa:

UNICREDIT BANK DD	338-320-22000052-11
ASA BANKA DD Sarajevo	134-470-10067655-09
ADDIKO BANK AD	

Banja Luka, filijala Brčko	552-000-00000017-12
----------------------------	---------------------

RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo	161-000-00071700-57
---------------------------------	---------------------

Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista.

Identifikacijski broj	4200226120002
-----------------------	---------------

Porezni broj	01071019
--------------	----------

PDV broj	200226120002
----------	--------------

Pretplata za I polugodište 2025. godine na "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" 120,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba>

Godišnja pretplata 240,00 KM po korisniku

e-mail: redakcija@slist.ba - oglasis@slist.ba - pretplata@slist.ba - racunovodstvo@slist.ba - jnb.komercijala@slist.ba